

Haggai - Zacharia - Maleachi

Toegelicht & toegepast

HAGGAI -
ZACHARIA -
MALEACHI

Toegelicht & toegepast

Het huis, de stad en het volk van God

Ger de Koning

Uitgeverij: Daniël
Webwinkel: www.uitgeverijdaniel.nl
Bestellingen: info@uitgeverijdaniel.nl
ISBN: 978-90-79718-22-1 (Paperback)
© 2015 Uitgeverij Daniël, Zwolle, NL

Omslagontwerp: Eva de Vlaming / Theis-Jan Goudswaard
Lay-out: Jan Noordhoek

Niets uit deze uitgave mag – anders dan voor eigen gebruik – worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij Daniël of de auteur.

Het gebruik van de Herziene Statenvertaling is in dit commentaar toegestaan onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding: De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010. Alle rechten voorbehouden, © Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed – Heerenveen.

Inhoud

Tekstgebruik	13	
Afkortingen	13	
Vertalingen	13	
Verwijzingen	13	
Haakjes	14	
Vooraf (Haggai - Zacharia - Maleachi)	17	
Het boek Haggai	21	
Haggai 1	25	
vers 1	Datering en geadresseerden	25
vers 2	Geen tijd om Gods huis te bouwen	26
vers 3	Het woord van de HEERE door Haggai	27
vers 4	Is het wel de tijd?	27
vers 5	Let aandachtig op uw wegen	28
vers 6	Veel werk, tegenvallend resultaat	28
vers 7	Nog eens: Let aandachtig op uw wegen	30
vers 8	Wat de HEERE wil dat ze doen	31
vers 9	Egoïsme blokkeert zegen	31
verzen 10-11	Geen dauw, geen opbrengst	33
vers 12	Het volk heeft ontzag voor de HEERE	33
vers 13	Ik ben met u	34
vers 14	Het werk aan Gods huis wordt hervat	35
Haggai 2	36	
vers 1	De datum van de hervatting van het werk	36
verzen 2-3	Een nieuwe boodschap van de HEERE	36
vers 4	De heerlijkheid van het huis	36
vers 5	Wees sterk	37
vers 6	Woord en Geest	38
vers 7	Nog een korte tijd	39
vers 8	Het verlangen van alle heidenvolken	40

Inhoud

vers 9	Alles is van de HEERE	41
vers 10	De toekomstige heerlijkheid van Gods huis	41
verzen 11-12	De boodschap voor de priesters	42
verzen 13-14	Wanneer heilig en wanneer onrein	42
vers 15	Alles is onrein	45
verzen 16-18	Een terugblik	46
verzen 19-20	De zegen wordt beloofd	47
verzen 21-23	Een woord voor Zerubbabel	47
vers 24	Een woord tot Zerubbabel	49

Het boek Zacharia 55

Zacharia 1 59

vers 1	Datering en afzender	59
vers 2	De toorn van de HEERE	59
vers 3	'Keer terug naar Mij'	60
vers 4	Volg het kwade niet na	61
vers 5	Twee vragen	62
vers 6	Bedoeling van wat God zegt	62
vers 7	Een nieuw woord van de HEERE	63
vers 8	De man op het rode paard	63
vers 9	De vraag om uitleg	65
vers 10	Het antwoord	65
vers 11	Verantwoording afgelegd	65
vers 12	Hoelang is er geen ontferming?	66
vers 13	Goede woorden, troostrijke woorden	67
vers 14	De HEERE zet Zich in voor Zijn stad	67
vers 15	Gods toorn over de heidenvolken	68
vers 16	De HEERE keert terug naar Jeruzalem	68
vers 17	Uitbreiding, troost en verkiezing	69
verzen 18-19	Vier horens	70
verzen 20-21	Vier smeden	70

Zacharia 2 72

vers 1	Een Man met een meetsnoer	72
vers 2	De maten van Jeruzalem	72

verzen 3-4	Een boodschap voor Zacharia	73
vers 5	De HEERE is voor Jeruzalem	74
verzen 6-7	Oproep om te vluchten	75
vers 8	Gods oogappel	76
vers 9	De rollen worden omgedraaid	77
verzen 10-11	De HEERE woont in hun midden	77
vers 12	Het deel en de verkiezing van de HEERE	78
vers 13	Wees stil	79

Zacharia 3 80

vers 1	De hogepriester en de satan	80
vers 2	De HEERE bestraft de satan	81
verzen 3-4	Vuile kleren – feestkleren	82
vers 5	Een reine tulband en feestkleren	84
verzen 6-7	Voorwaarden om Gods huis te besturen	84
vers 8	De belofte van de Spruit	85
vers 9	De Steen	86
vers 10	Ieder onder zijn wijnstok en vijgenboom	87

Zacharia 4 89

vers 1	Zacharia gewekt	89
verzen 2-3	De kandelaar en de twee olijfbomen	89
verzen 4-5	Vraag naar de betekenis van het visioen	90
vers 6	Niet door kracht, maar door Gods Geest	91
vers 7	Genade, genade	92
verzen 8-9	Belofte van de voltooiing	93
vers 10	De dag van de kleine dingen	93
verzen 11-12	Vraag naar de betekenis van de olijfbomen	94
verzen 13-14	Wat de olijfbomen voorstellen	95

Zacharia 5 97

vers 1	Een vliegende boekrol	97
vers 2	De maten van de boekrol	98
vers 3	De tweeledige, algemene vloek	98
vers 4	De vloek gaat uit	99
verzen 5-6	De efa	100

Inhoud

verzen 7-8	De vrouw in de efa	100
vers 9	Twee vrouwen en de efa	101
verzen 10-11	De efa wordt naar Sinear gebracht	102

Zacharia 6 104

vers 1	Vier wagens en twee koperen bergen	104
verzen 2-3	De vier wagens en de paarden	105
verzen 4-5	De vier winden van de hemel	105
verzen 6-7	Waarheen de paarden uittrekken	106
vers 8	Gods Geest komt tot rust in het oordeel	107
verzen 9-10	Zacharia moet gaven in ontvangst nemen	107
verzen 11-12	De Spruit	108
vers 13	De Messias is Priester op Zijn troon	109
vers 14	De kronen komen in de tempel	110
vers 15	De volken bouwen mee aan de tempel	110

Zacharia 7 112

vers 1	Het woord van de HEERE komt tot Zacharia	112
verzen 2-3	Boodschappers met een vraag over vasten	112
verzen 4-5	Voor wie hebben ze gevast?	114
verzen 6-7	Voor wie hebben ze gegeten en gedronken?	115
verzen 8-10	Waar het God om te doen is	116
verzen 11-12	Hardnekkige weigering om te luisteren	117
verzen 13-14	Roepen, maar geen gehoor vinden	118

Zacharia 8 120

verzen 1-2	De eerste zegen	120
vers 3	De tweede zegen	120
verzen 4-5	De derde zegen	121
vers 6	De vierde zegen	123
verzen 7-8	De vijfde zegen	123
verzen 9-13	De zesde zegen	124
verzen 14-17	De zevende zegen	127
verzen 18-19	De achtste zegen	128
verzen 20-22	De negende zegen	130
vers 23	De tiende zegen	131

Zacharia 9		132
verzen 1-6	Een last voor heidense steden	132
vers 7	Bekering van de Filistijnen	134
vers 8	God waakt over Zijn huis	135
vers 9	Zie, uw Koning zal tot u komen	135
vers 10	De heerschappij van de Vredevorst	137
vers 11	Het bloed van uw verbond	138
verzen 12-13	Dubbele vergoeding	139
verzen 14-15	De Heer Jezus verschijnt	140
verzen 16-17	Verlossing en Zijn geluk en schoonheid	141
Zacharia 10		143
vers 1	Vraag de HEERE	143
vers 2	Afgodsbeelden spreken bedrog	143
vers 3	Gods toorn tegen de valse herders	144
vers 4	Christus: de Hoeksteen, de Tentpin, de Strijdboog	145
verzen 5-7	Helden door de HEERE	146
verzen 8-12	Ik zal ...	147
Zacharia 11		149
verzen 1-3	Oordeel over de valse herders	149
verzen 4-5	De slachtschape	150
vers 6	God oordeelt Zijn afvallige volk	151
vers 7	De HEERE Zelf weidt de schape	152
verzen 8-9	Drie herders en de massa uitgeroeid	153
verzen 10-11	De stok LIEFLIJKHEID stukgebroken	153
verzen 12-13	Wat de Herder het volk waard is	154
vers 14	De stok SAMENBINDING stukgebroken	156
verzen 15-17	Het oordeel over de antichrist	156
Zacharia 12		159
vers 1	God, de Schepper en Formeerder	159
vers 2	Jeruzalem, een bedwelmende beker	160
vers 3	Jeruzalem, een steen die moeilijk te tillen is	160
vers 4	De HEERE slaat de vijanden	161
verzen 5-6	God geeft Zijn volk kracht	162

Inhoud

verzen 7-9	De HEERE verlost, beschermt en vaagt weg	163
vers 10	Hem aanschouwen, Die zij doorstoken hebben	165
vers 11	De grote rouwklacht	166
verzen 12-14	Gemeenschappelijke en persoonlijke rouw	166
Zacharia 13		168
vers 1	Een geopende bron	168
vers 2	Afgoden en hun profeten uitgeroeid	169
verzen 3-4	De valse profeet gedood	170
verzen 5-6	De ware Profeet	171
vers 7	God slaat Zijn Herder	172
verzen 8-9	Twée derde deel en een derde deel	173
Zacharia 14		175
vers 1	De dag van de HEERE	175
verzen 2-3	De heidenvolken verzameld en geoordeeld	175
verzen 4-5	Zijn voeten zullen op de Olijfberg staan	176
verzen 6-7	Een bijzondere dag	178
verzen 8-11	De HEERE is de Enige	178
verzen 12-15	Nog een keer het oordeel beschreven	179
verzen 16-19	Het Loofhuttenfeest moet worden gevierd	181
verzen 20-21	Alles is aan de HEERE gewijd	182
Het boek Maleachi		187
Maleachi 1		191
vers 1	Een last, een woord	191
vers 2	Een liefdesverklaring	191
verzen 3-5	Ezau heb Ik gehaat	192
vers 6	Eerbied en vrees ontbreken	195
verzen 7-8	Onrein brood en een verachtelijke tafel	196
vers 9	Dit gebeurt door uw hand	200
vers 10	Ik heb geen welgevallen in u	201
vers 11	Gods Naam geëerd onder de heidenvolken	201
verzen 12-13	Nog eens de houding van de priesters	202
vers 14	De HEERE is een groot Koning	204

Maleachi 2		205
verzen 1-3	Het gebod tot de priesters	205
vers 4	Het verbond met Levi	206
vers 5	Leven, vrede en vrees	207
verzen 6-7	Leer en leven	208
verzen 8-9	Afgeweken en verachtelijk gemaakt	209
verzen 10-12	Ongeoorloofde huwelijken	211
vers 13	Krokodillentranen	214
vers 14	God is Getuige van elk huwelijk	214
vers 15	Hij heeft er maar één gemaakt	215
vers 16	God haat de echtscheiding	217
vers 17	De HEERE is moe van hun woorden	219
Maleachi 3		221
vers 1	De bode komt en de Heere ook	221
verzen 2-4	Reiniging en zuivering	222
vers 5	De HEERE, een snelle Getuige	224
vers 6	De HEERE is niet veranderd	225
vers 7	Oproep tot bekering en de reactie daarop	226
verzen 8-9	God beroven	226
vers 10	Beproof Mij toch	228
verzen 11-12	Gezegend en tot zegen	230
verzen 13-15	God dienen is nutteloos	230
verzen 16-17	Zij die de HEERE vrezen	232
vers 18	Het onderscheid wordt gezien	234
Maleachi 4		235
vers 1	De dag van de HEERE komt in vuur	235
verzen 2-3	De Zon der gerechtigheid gaat op	236
vers 4	Mozes	237
verzen 5-6	Elia	238

Tekstgebruik

Afkortingen

Gn	Genesis	Js	Jesaja	Rm	Romeinen
Ex	Exodus	Jr	Jeremia	1Ko	1 Korinthiërs
Lv	Leviticus	Kl	Klaagliederen	2Ko	2 Korinthiërs
Nm	Numeri	Ez	Ezechiël	Gl	Galaten
Dt	Deuteronomium	Dn	Daniël	Ef	Efeziërs
Jz	Jozua	Hs	Hosea	Fp	Filippiërs
Ri	Richteren	Jl	Joël	Ko	Kolossers
Ru	Ruth	Am	Amos	1Th	1 Thessalonikers
1Sm	1 Samuel	Ob	Obadja	2Th	2 Thessalonikers
2Sm	2 Samuel	Jn	Jona	1Tm	1 Timotheüs
1Kn	1 Koningen	Mi	Micha	2Tm	2 Timotheüs
2Kn	2 Koningen	Na	Nahum	Tt	Titus
1Kr	1 Kronieken	Hk	Habakuk	Fm	Filemon
2Kr	2 Kronieken	Zf	Zefanja	Hb	Hebreeën
Ea	Ezra	Hg	Haggäi	Jk	Jakobus
Ne	Nehemia	Zc	Zacharia	1Pt	1 Petrus
Es	Esther	Ml	Maleachi	2Pt	2 Petrus
Jb	Job	Mt	Mattheüs	1Jh	1 Johannes
Ps	Psalmen	Mk	Markus	2Jh	2 Johannes
Sp	Spreuken	Lk	Lukas	3Jh	3 Johannes
Pr	Prediker	Jh	Johannes	Jd	Judas
Hl	Hooglied	Hd	Handelingen	Op	Openbaring

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Oude Testament komen uit de Herziene Statenvertaling (HSV). Voor tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament gebruik ik de herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd.

Verwijzingen

Nog een opmerking over de tekstverwijzingen. Tekstverwijzingen worden zoveel mogelijk voluit in tekstblokken geciteerd. In die gevallen is heen en weer bladeren in de Bijbel niet nodig. Dat geldt ook voor de verwijzing naar teksten in het de bijbelboeken *Haggäi*, *Zacharia* en *Maleachi*. De tekst van deze bijbelboeken staat in dit commentaar. Als in een bepaald gedeelte van het commentaar naar meerdere teksten

wordt verwezen, is het vanwege de beperkte ruimte niet mogelijk al die teksten te citeren. In die gevallen worden tekstverwijzingen voorafgegaan door 'zie'. De lezer kan de aangegeven teksten zelf in de Bijbel opzoeken.

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het Oude Testament worden twee soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes []

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling cursief staan. Omdat ik in dit boek de hele tekst cursief weergeef, maak ik gebruik van deze haakjes om de woorden te markeren die cursief in de gedrukte uitgave staan. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het Nieuwe Testament worden drie soorten haakjes gebruikt. Ik citeer wat hierover in het 'Voorwoord' van de TELOS-vertaling wordt gezegd:

'In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ()

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes []

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.'

Vooraf

In dit commentaar worden de laatste drie ‘kleine’ profeten toegelicht. Ze hebben een ander karakter dan de eerdere profeten, omdat zij profeteren tot Gods volk dat is teruggekeerd uit de ballingschap in Babel. We zullen zien dat, net als de boodschap van de voorgaande profeten, ook de boodschap van deze profeten voor ons onverminderd actueel is.

Haggai

Haggai roept het volk op om aan de HEERE en Zijn belangen te denken en niet aan hun eigen, tijdelijke, belangen. Zij waren druk bezig met het verfraaien van hun eigen huizen, terwijl de zorg voor het huis van God erbij inschoot. De profeet bemoedigt hen door hen ervan te verzekeren dat God met Zijn Geest met hen is. Hij wijst ook op de laatste heerlijkheid van de tempel die groter zal zijn dan de eerste heerlijkheid, dat is die van de tempel van Salomo. Daarmee wijst hij het volk op de tempel in het vrederijk.

Zacharia

Zacharia is een tijdgenoot van Haggai en heeft samen met hem geprofeteerd (zie *Ea 5:1*). Hij spreekt in het bijzonder tot en over Jeruzalem als het middelpunt van Gods handelingen met de aarde. Zacharia spreekt over zowel de eerste als de tweede komst van Christus, want Jeruzalem is de stad van de grote Koning, dat is Christus. Het is de stad die God heeft uitgekozen om Zijn Naam daar te laten wonen. Dat zal gebeuren, ondanks alle pogingen om de stad te verwoesten. Over die pogingen en de overwinning van de HEERE spreekt Zacharia uitvoerig.

Maleachi

Het Oude Testament sluit af met het profetisch getuigenis van Maleachi. Maleachi toont vlijmscherp het verval van het volk na de terugkeer uit Babel. Gods volk heeft volkomen gefaald. Door Gods genade is er te midden van dit algehele verval een overblijfsel dat Hem vreest en dient. Maleachi wijst op de komst van Christus. Die komst zal voor de goddeloze massa het oordeel betekenen. Voor de Godvrezenden zal

Vooraf

Christus als de Zon der gerechtigheid opgaan met genezing onder Zijn vleugels.

Ger de Koning
Middelburg, juni 2015

Reageren op de inhoud kan door te bellen naar 0118-638458 of te mailen naar ger.de.koning@gmail.com.

Haggai

Toegelicht & toegepast

Het boek Haggai

De naam Haggai betekent ‘iemand van het feest’. Hij wordt nog genoemd in *Ezra 5:1* en *6:14*. In de lijsten van de teruggekeerden in de eerste hoofdstukken van het boek *Ezra* komt Haggai niet voor. We weten niets van zijn afkomst, tot welke stam hij behoorde of waar zijn grootouders woonden. Ook is er geen enkele informatie over zijn beroep, behalve dat hij als profeet optreedt.

Hij verricht zijn dienst nadat een overblijfsel uit de Babylonische ballingschap is teruggekeerd in het beloofde land. De periode waarin hij de beschreven profetie heeft uitgesproken, beslaat vier maanden. De aanleiding van zijn dienst is het neerleggen van het werk aan de bouw van de tempel. Het excuus voor het staken van de herbouw is de tegenstand ertegen (*zie Ea 4*). Maar de werkelijke reden ligt dieper en wordt door de profeet aan het volk voorgehouden.

Tegenstand kan geen werkelijke verhindering voor Gods werk zijn. De echte verhindering is een tanend gebrek aan belangstelling voor de dingen van God. Wanneer wat bij God de hoofdzaak is, voor ons geen hoofdzaak meer is, gaan eigen belangen een rol spelen. Haggai spoort het volk aan om weer aan het werk te gaan (*Ea 5:1*). Een profeet spreekt tot het geweten van Gods volk als dat van Hem is afgeweken en eigen interesses gaat zoeken. Wanneer het geweten niet actief is, zal het volk snel de omstandigheden uitleggen zoals die het beste passen in de eigen visie.

De woorden van de HEERE: *“Ga het gebergte in, haal hout en herbouw dit huis. Dan zal Ik er behagen in scheppen, en verheerlijkt worden”* (*Hg 1:8*) geven de kern van het boek aan. Alles in dit korte boek draait om dit bevel: Bouw het huis van God!

Dit bevel klinkt door een groot deel van Israëls geschiedenis. We zien het in de dagen van de tabernakel. Mozes krijgt het bevel een heiligdom voor de HEERE te bouwen waarin Hij kan wonen (*zie Ex 25:8-9*). We zien het in de wens van David en in de opdracht die hij zijn zoon Salomo geeft om een huis voor de HEERE te bouwen (*zie 1Kr 17:1-15; 28:6,10*). Tegen de ballingen die onder Kores mogen terugkeren naar het land, wordt hetzelfde gezegd ten aanzien van de tempel die door Nebukadnezar is verwoest (*zie Ea 1:3*).

Het korte verslag van de dienst van Haggai toont hem als een man van overtuiging. Hij heeft de unieke plaats onder de profeten van iemand naar wie werkelijk geluisterd wordt en aan wiens woorden men gehoorzaam is. Het volk doet wat hij predikt, met als resultaat dat in slechts vier jaar de bouw van de tempel voltooid wordt.

Nog een uniek kenmerk van Haggai is de precisie waarmee hij zijn profetieën dateert. Er worden enkele specifieke dagen in zijn boek genoemd. Daaruit blijkt dat de duur van zijn dienst nog geen vier maanden is geweest.

1. Zijn eerste prediking houdt hij *“in het tweede jaar van koning Darius, in de zesde maand, op de eerste dag van de maand”* (Hg 1:1). Die prediking is gericht aan het adres van Zerubbabel, de landvoogd van Juda, en aan Jozua, de hogepriester (Hg 1:1).
2. De tweede datum is *“de vierentwintigste dag van de zesde maand, in het tweede jaar van koning Darius”* (Hg 2:1). De boodschap op die dag is voor Zerubbabel, Jozua en de rest van het volk (Hg 1:14).
3. De derde datum is *“in de zevende [maand], op de eenentwintigste van de maand* (Hg 2:2). Deze boodschap is ook voor Zerubbabel, Jozua en de rest van het volk (Hg 2:3).
4. De vierde datum is *“de vierentwintigste [dag] van de negende [maand]”* (Hg 2:11). Die dag is er een woord voor de priesters (Hg 2:12).
5. De vijfde datum is *“de vierentwintigste van de maand”* (Hg 2:21), dat is dezelfde maand als die in *vers 11* wordt genoemd, de negende. Dan is er een woord alleen voor Zerubbabel (Hg 2:21).

De plaats waar Haggai als profeet heeft gediend, is kennelijk Jeruzalem. De twee hoofdstukken van zijn boek bevatten verwijzingen naar het huis van God, de tempel in Jeruzalem.

Haggai 2:7 wordt in *Hebreeën 12:26* geciteerd. Dat feit onderstreept de Goddelijke inspiratie en daarmee het Goddelijke gezag van dit boek.

Indeling van het boek:

- I. Oproep om het huis van God te bouwen (Hg 1:1-11)
 1. Inleiding (Hg 1:1-3)
 2. Rangschikking van de prioriteiten (Hg 1:4-11)

II. De positieve reactie (*Hg 1:12-15*)

III. De beloofde glorie van het nieuwe huis (*Hg 2:1-9*)

1. Aanmoediging voor Zerubbabel (*Hg 2:1-5*)

2. De glorie van het nieuwe huis (*Hg 2:6-9*)

IV. Zegen voor een onrein volk (*Hg 2:10-19*)

1. De vroegere onreinheid (*Hg 2:10-14*)

2. De toekomstige zegen (*Hg 2:15-19*)

V. Zerubbabel, de zegelring van de HEERE (*Hg 2:20-23*)

Haggai 1

Datering en geadresseerden | vers 1

In het tweede jaar van koning Darius, in de zesde maand, op de eerste dag van de maand, kwam het woord van de HEERE, door de dienst van de profeet Haggai, tot Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, landvoogd van Juda, en tot Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester:

De profetie begint met de datering “het tweede jaar van koning Darius”. Dat is het jaar waarin het volk ophoudt met de bouw van de tempel (zie *Ea* 4:24). Darius kwam aan de regering in 521 v. Chr. Zijn tweede jaar is dus het jaar 520 v. Chr. Het dateren van de profetie naar de regering van heidense vorsten toont aan dat God Zijn volk ziet als “Lo-Ammi”, niet Mijn volk (*Hs* 1:9), en dat de tijden van de volken zijn aangebroken (zie *Lk* 21:24). Die tijden zijn begonnen, toen Juda zijn soevereiniteit verloor omdat Nebukadnezar de bevolking in ballingschap wegvoerde. Deze tijd duurt tot de komst van de Messias in heerlijkheid.

Verder wordt van de datering gezegd dat het “in de zesde maand, op de eerste dag van de maand” is. Iedere nieuwe maand begint met nieuwe maan. Dat wil zeggen dat de maan helemaal onzichtbaar is. Het punt van de diepste duisternis is bereikt. Dan gaat de maan weer op weg naar het moment waarop hij vol wordt en volop schijnt. De eerste dag van de maand is een dag van hoop op herstel. De Israëlieten vierden nieuwe maan gewoonlijk met festiviteiten (zie *Nm* 28:11-15; *Js* 1:14; *Hs* 2:11). Het is niet ondenkbaar dat dit voor Haggai (zijn naam betekent ‘feest’ of ‘de feestelijke’) een gelegenheid bij uitstek is om zijn boodschap aan een groot publiek te laten horen.

Tegen de achtergrond van de heidense overheersing en de hoop op herstel komt het woord van de HEERE tot de leiders van het volk met het oog op het gedrag van het volk. De profetie is gericht tot Zerubbabel, de burgerlijke leider, en Jozua, de godsdienstige leider. Tot hen als de verantwoordelijken onder het volk wordt het woord van de profetie het eerst gericht.

Zerubbabel betekent ‘geboren in Babel’. Hij wordt ook Sesbazar genoemd (zie *Ea* 1:8; 5:14,16). Hij is een afstammeling van David en heeft daarom recht op de troon (zie *Mt* 1:12), maar is door de bezettende macht

aangesteld als landvoogd van Juda dat een Perzische provincie is. Jozua is de zoon van Jozadak, die hogepriester was tijdens de wegvoering in ballingschap (zie 1Kr 6:15). Hij is de eerste hogepriester nadat (een overblijfsel van) het volk is teruggekeerd in het land.

“Het woord van de HEERE” komt tot hen. Samen met de uitdrukkingen “spreekt de HEERE” en “zegt de HEERE” wordt er liefst zesentwintig keer in deze korte profetie met nadruk gewezen op de uitspraken van de HEERE. Dat maakt wel heel duidelijk dat de boodschappen die Haggai doorgeeft, niet zijn woorden zijn, maar die van de HEERE.

De HEERE geeft “door de dienst van de profeet Haggai” de woorden door waarvan Hij wil dat Zijn volk die hoort. “Door de dienst van” is letterlijk “door de hand van” wat onderstreept dat Haggai een instrument is door wie God spreekt. Haggai is een van de profeten die de schrijver van de brief aan de Hebreëen bedoelt als hij zegt dat “God vroeger vele malen en op vele wijzen tot de vaderen gesproken” heeft (Hb 1:1). Daarom is het zaak goed naar hem te luisteren en zijn woorden in ons op te nemen, want ze komen van God.

Geen tijd om Gods huis te bouwen | vers 2

Zo spreekt de HEERE van de legermachten: Dit volk zegt: De tijd is [nog] niet gekomen, de tijd om het huis van de HEERE te herbouwen.

In zijn eerste boodschap namens de HEERE stelt Haggai Hem voor als “de HEERE van de legermachten”. Hij, Die spreekt, staat aan het hoofd van alle hemelse en aardse legermachten. Hij is de Opperheerser en Opperbestuurder. Hij overziet alles en alles staat Hem ter beschikking. Wie Hem ziet zoals Hij Zich bekendmaakt, zal zich niet in ontzag voor Zijn majesteit neerbuigen?

Die verheven Majesteit spreekt tot Zijn volk. Het eerste woord dat Hij spreekt, is een vermaning. Hij spreekt wel tot de leiders maar niet over hen. Hij spreekt over de onverschilligheid van het volk, dat Hij “dit volk” noemt en niet ‘Mijn volk’. Dat doet Hij omdat ‘dit volk’ Hem door hun handelwijze niet erkent, zodat Hij hen niet kan erkennen.

Hij weet precies wat het volk zegt, hoe het denkt en handelt. Hij ontmantelt het excuus om niet te bouwen. Het is een vroom excuus om de eigen laksheid te camoufleren. Het ontbreekt hun aan geloof. In hun excuus hebben ze het niet over hun onwil, maar over een ongeschikte

tijd, waarbij ze er maar aan voorbijgaan dat het werk al vijftien jaar stilligt.

Na hun goede begin met de herbouw van het altaar (zie Ea 3), was het eerste vuur wat gedoofd. Ze liepen niet meer warm voor de dingen van de HEERE, maar voor hun eigen dingen. Het is (helaas) niet ongewoon om in de Geest met iets te beginnen, maar in het vlees te eindigen (zie Gl 3:3).

Ze zeggen niet dat ze onwillig zijn om de tempel te herbouwen, maar dat het hun nu niet uitkomt. Het is een kwestie van uitstel. Nu even niet. Maar uit alles blijkt dat ze niet Gods belangen najagen, maar die van henzelf (Fp 2:21; vgl. Mt 6:33). De aanklacht betreft niet hun zwakheid of onvermogen, maar hun duidelijk gebrek aan interesse. Ze stellen de bouw van de tempel uit om meer tijd en geld te hebben voor hun eigen zaken.

..., want allen zoeken hun eigen [belang], niet dat van Jezus Christus. (Fp 2:21)

Zoekt echter eerst het koninkrijk <van God> en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden. (Mt 6:33)

Het woord van de HEERE door Haggai | vers 3

Toen kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggai:

Na de algemene aanduiding van het kwaad in vers 2 die tijd krijgt om te bezinken, komt in vers 3 nog eens het woord van de HEERE door Haggai tot het volk. Er gaat kracht uit van deze hernieuwde aanduiding, die de tegenstelling met wat het volk zegt nog scherper doet uitkomen. Het volk zegt dit, de HEERE zegt dat. Het geeft aan hoezeer we onze eigen woorden moeten toetsen aan het Woord van God. Het Woord van God moet boven alles gaan.

Is het wel de tijd? | vers 4

*Is het voor u wel de tijd
om in uw [fraai] overdekte huizen te wonen,
terwijl dit huis verwoest ligt?*

Als antwoord op wat het volk in vers 2 zegt, stelt God een vraag die bedoeld is om hun geweten te raken en hun eigen belang bloot te leggen. Ze vinden dat het wel de tijd is om aan hun eigen huizen te

bouwen, terwijl het werk aan de tempel, het huis van God, gestaakt is en “dit huis” nog “verwoest ligt”. De verwoeste toestand waarin het huis van God zich bevindt, steekt scherp af tegen hun huizen. Ze hebben van hun eigen huizen koningshuizen gemaakt (zie en vgl. Jr 22:14; 1Kn 6:9). Jesaja spreekt over een dergelijke houding het ‘wee’ uit (zie Js 5:8). David laat een heel andere gezindheid zien (2Sm 7:1-2).

En het gebeurde, toen de koning in zijn huis zat, en de HEERE hem rust gegeven had van al zijn vijanden van rondom, dat de koning tegen de profeet Nathan zei: Zie toch, ik verblijf in een huis van ceder[hout], terwijl de ark van God te midden van tentdoek verblijft. (2Sm 7:1-2)

In zulke huizen wonen laat zien dat ze van welstand en behaaglijke levensomstandigheden houden. Deze houding zien we ook bij vleeselijke christenen. Zij tonen geen enkele ijver of inzet voor Gods werk en Gods huis, maar zijn vol liefde voor zichzelf en hun eigen gemakken. Wat Gods hart bezighoudt, telt voor hen niet.

Let aandachtig op uw wegen | vers 5

*Nu dan, zo zegt de HEERE van de legermachten:
Let aandachtig op uw wegen.*

De vermaning van de HEERE aan de Israëlieten in hun zonde is dat zij aandachtig op hun wegen zullen letten of, zoals er letterlijk staat, dat zij hun hart op hun wegen zullen stellen (zie ook vers 7 en Hg 2:19-20). Het is een oproep tot zelfbeoordeling. Ga maar eens na, onderzoek je hart, waar draait het om? Het is een oproep om te evalueren.

Het gaat niet om een vluchtig en voorbijgaand kijkje in het hart, maar om grondig zelfonderzoek. Het is het soort aandacht geven waarover God tot de satan spreekt met betrekking tot Job: “Hebt u [ook] acht geslagen op Mijn dienaar Job?” (Jb 1:8). De satan slaat ook met intense aandacht een Godvrezende gade, met het doel hem tot ontrouw te brengen. Omgekeerd moet het volk de volle aandacht vestigen op zijn eigen zondige wegen, met het doel daarvan terug te keren en weer trouw te worden aan de HEERE.

Veel werk, tegenvallend resultaat | vers 6

*U zaait veel maar brengt weinig binnen.
U eet maar niet tot verzadiging.*

U drinkt maar wordt niet dronken.

U kleedt u, maar wordt niet warm.

*De dagloner ontvangt zijn loon
in een doorboorde buidel.*

Om hen bij hun zelfonderzoek te helpen wijst de HEERE op hun activiteiten en wat die opleveren. Ze worden opgeroepen de resultaten van hun werk te bekijken en aan de hand daarvan hun daden te beoordelen. Als ze dat eerlijk doen, zullen ze moeten vaststellen dat al hun verwachtingen teleurstellen. Hun inspanningen brengen verlies in plaats van winst. De armoede die ze meenden te voorkomen door zich voor hun eigen huizen in te zetten, hebben ze zich juist op de hals gehaald. Dat moet hen tot nadenken stemmen en tot inkeer brengen.

De HEERE noemt enkele activiteiten en wat die opleveren:

- Ze hebben veel gezaaid. Dat hebben ze ongetwijfeld gedaan omdat ze een grote oogst wilden hebben. Maar de opbrengst valt vies tegen (*zie Lv 26:26; Hs 4:10; Mi 6:14*). Zo kan er veel geestelijke activiteit zijn, maar als die niet gebeurt vanuit een levende relatie met de Heer, is er geen geestelijke vrucht.
- Eten doen ze genoeg, maar het hongergevoel blijft. Zo kan er veel lezen en luisteren naar Gods Woord zijn, maar als het alleen een kwestie van het verstand is en Gods Woord niet ter harte wordt genomen, geeft het geen voldoening voor het hart.
- Ze drinken wel wijn, maar ze worden er niet vrolijk door. Wijn is een beeld van vreugde in de aardse dingen. Zo is er geen voldoening in het gezins- en familieleven als het leven alleen daaruit bestaat en de Heer daarin niet de centrale plaats wordt gegeven.
- De kleding die ze dragen, geeft geen warmte. Zo kan er veel kennis zijn van de positie in Christus, maar als die geen praktische uitwerking heeft, is het gevolg een koude of wettische geest. De Galaten hadden de Heer Jezus Christus aangedaan, maar door het weer invoeren van de wet, was de warmte van de liefde verdwenen (*zie Gl 3:27; 5:14-15*).
- Wie loon voor zijn werk krijgt, kan er niets van kopen, want het verdwijnt zo weer. Zo gaat het met loon dat mensen van mensen verwachten. Wie werkt om loon van mensen te krijgen, krijgt dat

ook, maar zulk loon levert niets op voor de hemel, het verdampt (zie Mt 6:3,5,16).

De algemene les voor ons is dat we kennis van Gods Woord kunnen hebben, zonder dat ons hart erbij betrokken is en zonder dat het ons leven in al zijn facetten beheerst. Het leven van een christen die niet de dingen van God zoekt, is een mager, leeg en armoedig leven. Altijd is bittere teleurstelling het deel van hen die voor zichzelf leven in plaats van op God te vertrouwen.

Hoe vaak wordt de christelijke gemeenschap prijsgegeven, het voorrecht om de dood van de Heer te verkondigen, de ondersteuning van de prediking en de opbouw van de gemeente om een paar euro per maand meer te verdienen? Er wordt verhuisd om ergens anders meer te verdienen, zonder zich af te vragen wat het geestelijk met zich zal meebrengen. Vaak zal zowel het maatschappelijk als het geestelijk aspect tegenvallen.

Ook in de kinderen zal worden gezien wat de ouders hebben nagestreefd. Als ze vader of moeder nooit in de Bijbel zien lezen of bidden, zullen de kinderen dat ook niet doen. Is er kritiek op dienaren van God in bijzijn van de kinderen? Wees dan niet verbaasd als zij met minachting spreken over wie een werk voor de Heer doen. Hoe spreken we over de samenkomsten? Als we bidstonden en bijbelstudies nauwelijks bezoeken, zullen de kinderen dat ook niet doen.

Nog eens: Let aandachtig op uw wegen | vers 7

Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Let aandachtig op uw wegen.

Nog een keer laat “de HEERE van de legermachten” de oproep horen om eens aandachtig te kijken naar hun wegen (vers 7; zie vers 5). In plaats van hen vanwege hun ontrouw weer in ballingschap te sturen wordt het volk gemaand na te denken over de weg die ze gaan, wat hun is overkomen. Het moet hen ertoe brengen om de eerste dingen op de eerste plaats te zetten. Als God niet Zijn plaats krijgt, dat wil zeggen de eerste plaats, zal ons werk geen blijvend resultaat hebben.

Wat de HEERE wil dat ze doen | vers 8

*Ga het gebergte in,
haal hout
en herbouw dit huis.
Dan zal Ik er behagen in scheppen,
en verheerlijkt worden,
zegt de HEERE.*

Hier wordt hun gezegd hoe ze aan de wil van God kunnen voldoen en weer zegen kunnen verwachten. De profeet zegt hiermee als het ware: ‘Geef God de eerste plaats in jullie leven.’ Het huis van God kan niet zonder materiaal worden gebouwd en materiaal kan niet worden verkregen zonder arbeid. De HEERE zegt hun waar ze moeten zijn om het materiaal voor Gods huis te halen. Ze moeten het gebergte ingaan. Daar is hout te halen. Met dat hout kunnen ze “*dit huis*”, dat is Gods huis, de tempel, herbouwen.

Het hout is een beeld van Christus als “*de vrucht van de aarde*” (Jz 4:2). In geestelijk opzicht is het ook zo dat alle geestelijke arbeid de heerlijkheid van Gods huis, Zijn gemeente, op het oog moet hebben. Daarbij gaat het om Christus. Het is niet eenvoudig, maar wat is er mooier dan te mogen werken voor iets waarin God welgevallen heeft en waardoor Hij wordt verheerlijkt? Zijn huis, de gemeente, bestaat uit alle gelovigen. Een plaatselijke gemeente mag in de praktijk laten zien wat de gemeente als woonplaats van God is. De Heilige Geest woont in de gemeente (zie 1Ko 3:16) en in het lichaam van de gelovige (1Ko 6:19).

Hoe kunnen wij aan de gemeente bouwen? De gemeente wordt opgebouwd door onderwijs uit Gods Woord door de gaven die de Heer Jezus aan Zijn gemeente heeft gegeven (zie Ef 4:11-13). Het is dan ook belangrijk dat ieder die als gave aan de gemeente is gegeven, zijn dienst trouw verricht en daarin niet verslapt. De gelovige wordt opgebouwd door dit onderwijs in zich op te nemen. Dan bouwt hij zichzelf op in zijn allerheiligst geloof (zie Jd :17-20). Daarin scheidt God behagen en daardoor wordt Hij verheerlijkt.

Egoïsme blokkeert zegen | vers 9

*U rekent op veel, maar zie, het wordt weinig.
Wat u in huis bracht, daar blies Ik in.*

Waarom?

spreekt de HEERE van de legermachten.

Vanwege Mijn huis, dat verwoest ligt,

terwijl u zich uitslooft, ieder voor zijn [eigen] huis.

In wat God hier zegt, klinkt door hoezeer het Hem raakt dat Zijn volk Hem negeert. Hij heeft het niet over hun zwakke toestand of de armoedige tempel in vergelijking met die van Salomo, maar over hun onverschilligheid, hun gebrek aan belangstelling voor Hem en Zijn huis.

De tegenvallende resultaten zijn een tuchtiging van God, omdat zij nalaten Zijn huis te bouwen. Het belang van Gods huis is verdrongen door het belang van hun eigen huizen. In plaats van zich in te spannen voor Gods huis dat verwoest ligt, sloven ze zich uit voor hun eigen huizen. Als het om Gods huis gaat, zijn ze niet tot enige activiteit te bewegen. Maar zodra het hun eigen huis betreft, zijn ze vol actie, daar rennen ze voor, zoals er letterlijk staat.

In het woord 'uitsloven' of 'rennen' komt de ijver tot uiting waarmee ze hun eigen belangen behartigen. Het is opmerkelijk hoeveel energie er wordt ingezet bij het verwezenlijken van eigen plannen die dienen tot vergroting van de gemakzucht, terwijl er geklaagd wordt dat er zo weinig tijd is voor de dingen van de Heer. Gebrek aan ijver en liefde voor het huis van God, dat is de gemeente van de levende God, gaat vaak hand in hand met veel inzet en zorg voor ons eigen gemak.

Er is tijd en er zijn middelen in overvloed voor dingen die geen blijvend nut hebben. Daarmee vergeleken zien we hoe moeilijk er soms tijd vrijgemaakt wordt voor samenkomsten en hoe weinig er soms wordt bijgedragen aan het werk voor de Heer. Als het geweten eenmaal is aangesproken, verandert dat.

Er is een groot contrast tussen "*Mijn huis*" en "*ieder ... zijn [eigen] huis*". In het 'eigen huis' kunnen we godsdienstige groeperingen zien die zijn ingericht naar eigen believen. Mensen willen daarin zichzelf kunnen herkennen en zich er thuis voelen. Of God er Zich ook 'thuis voelt', speelt geen rol. We beluisteren 'ieder zijn huis' ook als een voorganger spreekt over 'mijn gemeente'. Er is slechts één Persoon die het recht heeft "*Mijn gemeente*" te zeggen (zie Mt 16:18) en dat is Hij van Wie de gemeente is, omdat Hij haar heeft gekocht met de prijs van Zijn bloed (zie Hd 20:28).

Geen dauw, geen opbrengst | *verzen 10-11*

- 10 *Daarom onthoudt de hemel u dauw,
en het land onthoudt [u] zijn opbrengst,*
- 11 *want Ik riep droogte uit over het land,
over de bergen en over het koren,
over de nieuwe wijn en over de olie,
en over wat het land oplevert,
over de mensen en over de dieren
en over al de inspanning van [uw] handen.*

De hemel geeft geen dauw op het land omdat het volk Gods huis veracht en daarmee Hem Zelf. Als ze aan Hem hadden gedacht, zouden ze aan de bouw van Zijn huis hebben gedacht. Dat er droogte is, moet niet aan natuurlijke oorzaken worden toegeschreven, maar aan hun voorbijgaan aan de belangen van de HEERE. Als ze dat doen, gaat de HEERE voorbij aan hun belangen. Als ze Hem niet dienen, dient Hij hen niet met dauw. Maar Hij dient hen wel op een andere manier. Zijn dienst in tucht moet hen ertoe brengen erover na te denken waarom er geen opbrengst is en Wie de droogte zendt.

Dat Hij een droogte uitroept over het land en de bergen (*vers 11*), is een teken van het oordeel (*zie 1Kn 17*) als gevolg van de ontrouw van het volk. Die droogte treft hen in de hele opbrengst van het land, alles “*wat het land oplevert*”. “*Het koren*”, “*de nieuwe wijn*” en “*de olie*” vatten de zegeningen van het land samen (*zie Dt 11:14; 18:4*).

Niet alleen de mensen, ook de dieren lijden als gevolg van de ontrouw van het volk. De hele schepping lijdt vanwege de zonde van de mens (*zie Rm 8:22*). Er is alleen harmonie in de schepping, tussen de dieren onderling, tussen de mens en de dieren en tussen de mensen onderling, als de schepping door Christus is teruggebracht in de juiste verhouding tot God.

Het volk heeft ontzag voor de HEERE | *vers 12*

Toen luisterde Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, met Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en heel het overblijfsel van het volk, naar de stem van de HEERE, hun God, en naar de woorden van de profeet Haggai, die de HEERE, hun God, gezonden had; en het volk was bevreesd voor het aangezicht van de HEERE.

Nadat Haggai zijn eerste boodschap namens de HEERE heeft uitgesproken, luisteren de leiders en het volk. De woorden van de profeet vallen in goede aarde en allen gehoorzamen. Ze horen “*de stem van de HEERE, hun God*” in “*de woorden van de profeet Haggai*”. Dat moet zo zijn bij ieder die Gods Woord brengt. Haggai is niet uit eigen beweging gekomen. Hij is door de HEERE, hun God, tot hen gezonden. Hij komt namens Hem.

De komst en het spreken van Haggai bewerken geen tweedracht of verdeeldheid, maar eenheid en erkenning. Dat toont een goede gezindheid. Ieder erkent de waarheid van wat er is gezegd. Het volk vreest, de woorden maken indruk. Vrees of ontzag is de eerste vrucht van het horen. De tweede vrucht is dat zij het veronachtzaamde werk aan de tempel weer ter hand nemen (*zie vers 14*).

Ik ben met u | vers 13

Daarop sprak Haggai, de bode van de HEERE, krachtens de boodschap van de HEERE tot het volk: Ik ben met u, spreekt de HEERE.

“*Daarop*” geeft aan dat wat volgt een reactie is op wat eraan is voorafgegaan. De goede gezindheid van het volk wordt door de HEERE beantwoord met een bemoedigende toezegging. Haggai, die nu met nadruk “*de bode van de HEERE*” wordt genoemd, komt met een uiterst korte, maar heel inhoudsrijke boodschap van de HEERE tot hen. Wanneer de HEERE bij iemand een gezindheid ziet om te gehoorzamen, doet Hij de toezegging: “*Ik ben met u.*” Wat heeft een mens nog meer nodig? Deze toezegging houdt in dat hun bekering echt is.

Met de Heer erbij is de garantie aanwezig voor hulp, bescherming, kracht en zegen. Wie Hem heeft, heeft alles. Er is geen grotere bemoeiding om een opdracht te vervullen, en dat zeker als het een dag van zwakheid is, dan de woorden van de Heer Jezus: “*En zie, Ik ben met u alle dagen tot aan de voleinding van de eeuw*” (Mt 28:20; zie ook Ps 23:4; 91:15; Js 43:2). Maar ook in de beste dagen is er niets wat beter is. Het is het enige woord dat tot het bevreesd geworden volk gesproken wordt. Maar het houdt alles in.

Haggai krijgt de eer om als enige profeet in de Bijbel “*de bode van de HEERE*” te worden genoemd, hoewel dit geldt van alle ware profeten.

Je kunt een bode van de HEERE zijn, maar toch geen boodschap van de HEERE brengen. Bij Haggai is het allebei waar.

Het werk aan Gods huis wordt hervat | vers 14

En de HEERE wekte de geest op van Zerubbabel, de zoon van Sealthiël, landvoogd van Juda, en de geest van Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en de geest van heel het overblijfsel van het volk. Toen kwamen zij en begonnen het werk aan het huis van de HEERE van de legermachten, hun God, te doen.

Als de juiste gezindheid aanwezig is, kan de HEERE de geest van de leiders en van het overblijfsel opwekken om aan het werk te gaan. Hij werkt “zowel het willen als het werken” in hen (Ep 2:13). Hij bemoedigt hen innerlijk en maakt hen gewillig en krachtig om aan het werk te gaan. Ze beginnen, zonder de toestemming van de koning af te wachten. Het woord van de HEERE staat boven dat van een koning.

Eenzijds zijn ze gehoorzaam aan de boodschap van Haggai. Anderzijds werkt Gods Geest in hen de bereidwilligheid om de bouw aan Gods huis te hervatten. Beide aspecten zijn nodig, wil het resultaat tot Gods eer kunnen zijn. Er komt niets tot stand wat tot eer van God is als een werk van de mens uitgaat en hij bezig is in eigen kracht. Paulus is zich daar grondig van bewust geweest. Dat horen we als hij zegt: “Ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; maar niet ik, maar de genade van God met mij” (1Ko 15:10b). Het moet ook diep tot ons doordringen, dat de Heer Jezus zegt: “Zonder Mij kunt u helemaal niets doen” (Jh 15:5b).

Haggai 2

De datum van de hervatting van het werk | vers 1

Op de vierentwintigste dag van de zesde maand, in het tweede jaar van koning Darius.

Dit vers hoort nog bij het vorige hoofdstuk en sluit direct aan op de hervatting van de herbouw van de tempel. De dag dat zij met het werk beginnen, is van zo grote waarde voor de HEERE, dat de datum nauwkeurig wordt aangegeven.

Een nieuwe boodschap van de HEERE | verzen 2-3

2 In de zevende [maand], op de eenentwintigste van de maand, kwam het woord van de HEERE door de dienst van de profeet Haggai: 3 Zeg toch tegen Zerubbabel, de zoon van Sealthiël [en] landvoogd van Juda, en tegen Jozua, de zoon van Jozadak, de hogepriester, en tegen de rest van het volk:

De tweede datumnotering markeert het begin van de tweede boodschap. Deze tweede boodschap komt binnen een maand nadat zij met het werk zijn begonnen. Harten die bereid zijn om voor de Heer te werken, krijgen steeds nieuwe bemoedigingen. Als de wielen eenmaal rollen, zorgt God voor de olie.

De zevende maand is de maand van het Loofhuttenfeest, het laatste oogstfeest (zie Lv 23:39-44). Het wordt gevierd van de vijftiende tot de eenentwintigste van de maand. Op de eenentwintigste zullen er veel mensen in Jeruzalem zijn geweest. Op die dag komt het woord van de HEERE opnieuw tot de leiders en het volk. Het woord komt tot hen door de dienst van de profeet Haggai. Hij is het instrument dat de HEERE gebruikt om hun Zijn wil bekend te maken.

De heerlijkheid van het huis | vers 4

*Wie is er onder u overgebleven
die dit huis in zijn eerste heerlijkheid gezien heeft?
En hoe ziet u het nu?
Is het niet
als niets in uw ogen?*

Dit vers bestaat uit drie vragen. Op de eerste vraag kan alleen antwoord worden gegeven door de ouden die zich de tempel van Salomo kunnen herinneren die ze als kind hebben gezien. Alle anderen hebben alleen over die tempel horen vertellen. De tweede vraag is in feite ook voor de ouden bedoeld, want alleen zij kunnen de vergelijking maken tussen wat ze “nu” zien en hoe hij vroeger was. Zij ook zullen dan moeten zeggen dat wat ze nu zien, niets is vergeleken bij wat ze vroeger hebben gezien. Het gebouw kan niet tippen aan de heerlijke tempel van weleer (zie *Ea 3:8-13*).

Bewogen door de vrees voor God, luistert het volk naar de woorden van Zijn bode. Maar nu is er weer een andere moeilijkheid die het geloof in de weg staat en dat is het pijnlijke besef dat alle glans en glorie van de vroegere tempel ontbreekt. Het overblijfsel kan daaraan niets veranderen. Ze kunnen de eerste heerlijkheid niet terughalen.

Maar hoe opmerkelijk is het dat God spreekt over “*dit huis in zijn eerste heerlijkheid*”. Het aanzien van het huis mag dan veranderd zijn, het huis zelf is niet veranderd. Voor God bestaat er maar één huis. Zo is het ook met de gemeente, Zijn huis in onze tijd. Als we over het ontstaan van de gemeente lezen in het boek *Handelingen*, zien we de heerlijkheid van Gods huis. Van die heerlijkheid is vandaag niet veel te zien door alle scheuringen en dwaalleringen. Toch blijft het voor God hetzelfde huis.

De gestelde vragen zijn ook voor ons belangrijk. Ze doen ons beseffen dat voor enige zelfvoldane gedachte geen ruimte is. Het is goed geen hoge pretenties te hebben. We mogen bouwen aan Gods huis, terwijl we beseffen dat de manifestatie van dat huis niets is om ons op te verheffen. Tegelijk mogen we ruimte laten voor Gods genade en macht. We voelen hoever de gemeente is afgeweken van haar oorspronkelijke staat, maar we hoeven niet ontmoedigd te raken.

Wees sterk | vers 5

*Nu dan, wees sterk, Zerubbabel, spreekt de HEERE,
wees sterk, Jozua, zoon van Jozadak, hogepriester,
en wees sterk, heel de bevolking van het land,
spreekt de HEERE.*

*Werk door, want Ik ben met u,
spreekt de HEERE van de legermachten.*

De vergelijking van *vers 4* is niet bedoeld om hen te ontmoedigen, maar om hen des te meer te doen vertrouwen op hun God. De opdracht waarvoor ze zich geplaatst zien, kan onuitvoerbaar lijken als ze hun werk vergelijken met de eerste heerlijkheid van Gods huis. Ze hebben niets om de tempel mee te verfraaien. Daarom is de oproep om sterk te zijn en door te werken zo belangrijk. Daarbij laat de HEERE nog een keer weten dat ze er niet alleen voor staan en dat ze het niet in eigen kracht hoeven te doen, want Hij is met hen (*Hg 1:13*). Als de HEERE alleen had gezegd: “*Werk door*”, zonder de noodzakelijke toezegging van Zijn ondersteuning, was de motivatie niet voldoende gestimuleerd.

De oproep om sterk te zijn heeft eerder geklonken, zoals tot de Israëlieten en Jozua (*zie Dt 31:6,7,23; Jz 1:6-18*) en tot Salomo (*zie 1Kr 22:13; 28:10,20*). Ook bij andere gelegenheden is die oproep gedaan (*zie 2Kr 19:11; Dn 10:19*). Hij is dezelfde getrouwe God voor het overblijfsel nu, als in de tijd van Jozua en Salomo.

Voor ons geldt hetzelfde. Paulus zegt tegen Timotheüs – en tegen ons –: “*Sterk je in de genade die in Christus Jezus is*” (*zie 2Tm 2:1*). Tegen de Efeziërs – en tegen ons – zegt hij: “*Sterkt u in de Heer en in de kracht van Zijn sterkte*” (*Ef 6:10*). De aanmoediging om sterk te zijn klinkt altijd in situaties van tegenstand, waarbij het erop aankomt door te gaan, wat de verhinderingen ook zijn en hoe groot de tegenstand ook is. De sterkte van de Heer is nodig om innerlijke ontmoediging tegen te gaan en uiterlijke tegenstand te overwinnen.

De puinhoop te midden waarvan wij leven, is groot. Er zijn veel scheuringen en de verwarring neemt toe. Toch is het mogelijk te beantwoorden aan Gods verlangens naar een woonplaats voor Hem, waar we bij Hem als middelpunt mogen zijn. Dat is zo, als we als plaatselijke gemeente het gezag van Zijn Woord en de leiding van Zijn Geest erkennen. Dat zien we in het volgende vers voorgesteld.

Woord en Geest | *vers 6*

*Volgens het woord [van het verbond] dat Ik met u sloot,
toen u uit Egypte vertrok,
en Mijn Geest, Die in uw midden stond:
Wees niet bevreesd!*

De eventuele gedachte dat de HEERE niet langer bij hen was, wordt hier door Haggai ongegrond verklaard. Hij verwijst naar het woord, dat is het woord van het verbond, dat de HEERE met hen sloot toen ze uit Egypte trokken. Hun bevrijding uit Egypte en het verbond dat de HEERE bij die gelegenheid met hen heeft gesloten, is de garantie dat Hij Zijn volk trouw blijft, want Hij blijft trouw aan Zijn Woord. Wat Hij Zich toen heeft voorgenomen – dat is Zijn volk het land in bezit geven –, blijft nog steeds Zijn doel. Zijn Geest heeft hun de verzekering daarvan gegeven door in hun midden te zijn. Daarom klinkt nu de bemoediging: *“Wees niet bevreesd.”*

Het Woord van God en de Geest van God zijn altijd in harmonie met elkaar en zijn beide nodig om Gods wil te leren kennen en te doen. Het Woord van God is niet te begrijpen zonder de Geest en de Geest handelt altijd in overeenstemming met het Woord en zal nooit tot iets aanzetten wat daartegen ingaat. Wie alleen met het Woord bezig is, zonder door de Geest geleid te worden, wordt een rationalist. Wie alleen door de Geest geleid wil worden zonder Gods Woord te raadplegen, wordt een dweper.

Nog een korte tijd | vers 7

*Want zo zegt de HEERE van de legermachten:
Nog één [ogenblik, en] dat is een korte [tijd],
dan zal Ik de hemel, de aarde,
de zee en het droge doen beven.*

Naast de ondersteuning van de vorige verzen gaat God nog verder in Zijn bemoediging van dit zwakke overblijfsel. Al kan Hij Zich door hun vervallen toestand en de veranderde situatie nu niet persoonlijk in hun midden openbaren, er zal weer een tijd aanbreken dat Hij eigenmachtig zal ingrijpen.

Dit vers en de volgende vier verzen zijn duidelijk Messiaans. Ze zijn bedoeld als een extra bemoediging om het werk van de herbouw te doen. Hij om Wie het gaat en Die met hen is, is Degene Die binnenkort alles met Zijn heerlijkheid zal vervullen. De heerschappij van Christus betreft niet alleen de aarde, maar het heelal, dus inclusief de hemel (zie Ef 1:10).

De aanhaling van dit vers in het Nieuwe Testament – het enige vers dat daar van Haggai wordt geciteerd – maakt duidelijk dat dit vers nog toekomst is. Het wordt op een wat andere wijze aangehaald, dan Haggai zegt. De schrijver citeert uit de Septuaginta: *“Toen deed Zijn stem de aarde wankelen; maar nu heeft Hij beloofd en gezegd: ‘Nog eenmaal zal Ik niet alleen de aarde doen beven maar ook de hemel’. Dit ‘nog eenmaal’ nu duidt <de> verandering van de wankelbare – als gemaakte – dingen aan, opdat de dingen blijven die niet wankelbaar zijn”* (Hb 12:26-27). Het wankelen van de aarde ‘toen’ gebeurde bij de Sinai, toen God de wet aan Mozes gaf (zie Ex 19:16). Het tweede beven zal gebeuren aan het einde van de tijden, bij de wederkomst van Christus, wanneer Hij komt om de aarde te oordelen. Daarna komt er een onwankelbaar koninkrijk, het duizendjarig vreedrijk onder de zegenrijke heerschappij van Christus.

Het verlangen van alle heidenvolken | vers 8

Ik zal alle heidenvolken doen beven.

*Zij zullen komen [naar] het verlangen van alle heidenvolken
en Ik zal dit huis vullen met heerlijkheid,
zegt de HEERE van de legermachten.*

De *“heidenvolken doen beven”* wil zeggen dat God de volken zal neerwerpen, wat met grote beroering gepaard zal gaan. Dat zal tot gevolg hebben dat ze zich aan Hem onderwerpen en naar Jeruzalem komen, dat dan ook het centrum van hun aanbidding zal zijn. Daar zal de Heer Jezus regeren en daar zal de tempel van God staan.

Nadat ‘alle heidenvolken’ zich aan God hebben onderworpen, zullen ze komen tot *“het verlangen van alle heidenvolken”*, dat is de tempel, waar ze de HEERE zullen aanbidden

(vgl. Js 11:10). Dit verlangen naar Christus en Zijn huis, de waardering voor en het begrip van Hem, is door Hemzelf in hun harten bewerkt.

*Want op die dag zal de Wortel van Isai er zijn,
Die zal staan als banier voor de volken.
Naar Hem zullen de heidenvolken vragen.
Zijn rustplaats zal heerlijk zijn. (Js 11:10)*

Christus zal *“dit huis”*, de tempel, in het vreedrijk *“met heerlijkheid”*, Zijn heerlijkheid, vullen. Een schaduwbeeld daarvan is te zien in de dagen van Salomo, die een type van de Vredevorst is (zie 1Kn 8:10-11; 2Kr 5:13-14).

Alles is van de HEERE | vers 9

*Van Mij is het zilver en van Mij is het goud,
spreekt de HEERE van de legermachten.*

De kostbaarheden waarmee de volken komen, hun rijkdommen, neemt God niet van hen af, want het is allemaal van Hem. Daar zal niemand iets tegenin kunnen brengen, want dit “*spreekt de HEERE van de legermachten*”. Het overblijfsel mag te arm zijn om de tempel te versieren, en ook geen groot, gewillig volk dat goud en zilver brengt zoals bij de bouw van de tabernakel en de tempel, maar dat is geen beperking voor God.

Hier zegt de profeet als het ware dat ze zich geen zorgen hoeven te maken waar het goud en het zilver voor de tempel vandaan moeten komen, want het is alles van God en Hij kan en zal er dus in voorzien (*Ps 50:12b*). Niets kan de openbaring ...;
van Zijn heerlijkheid belemmeren. *want van Mij is de wereld en al wat zij bevat.
(Ps 50:12b)*

Het zilver en het goud zijn vandaag de gelovigen die nu het huis van God vormen. We zien dat in type in de materialen die bij de bouw van de tabernakel en de tempel worden gebruikt. Zilver stelt de prijs van de verlossing voor en goud de heerlijkheid van God. De gelovige is verlost door het bloed van Christus en in Christus bekleed met de heerlijkheid van God. Zo vormen alle gelovigen samen “*een woonplaats van God in [de] Geest*” (*Ef 2:22*).

De toekomstige heerlijkheid van Gods huis | vers 10

*De heerlijkheid van dit toekomstige huis zal groter zijn
dan die van het eerste,
zegt de HEERE van de legermachten.
In deze plaats zal Ik vrede geven,
spreekt de HEERE van de legermachten.*

De vertaling ‘de heerlijkheid van dit toekomstige huis’ is niet juist. Het moet zijn ‘de toekomstige (of: laatste) heerlijkheid van dit huis’. Het betreft altijd hetzelfde huis, maar in andere omstandigheden. God kent maar één huis. Er wordt niet aan een ander huis gebouwd, het oor-

spronkelijke huis wordt herbouwd. De toekomstige heerlijkheid wordt beschreven in *Ezechiël 40-48*.

De toezegging dat de toekomstige heerlijkheid groter zal zijn dan wat ze nu zien, is een grote bemoediging voor hen die de tempel hebben herbouwd. De herbouwde tempel steekt heel schril af tegen de tempel die de Babyloniërs hebben verwoest. Hier belooft God dat de toekomstige heerlijkheid zelfs groter zal zijn dan “*de eerste*”, dat is die van de tempel van Salomo.

De tweede belofte is dat de HEERE “*in deze plaats*”, dat is in de stad Jeruzalem, “*vrede*” zal geven. Dat zal gebeuren wanneer de Heer Jezus als de Vrededorst zal regeren (*zie Js 9:5-6*). De vrede is hier niet in de eerste plaats de geestelijke vrede, in het hart, maar de uiterlijke vrede, die in zijn volle uitwerking ook de geestelijke vrede in zich sluit (*zie en vgl. Mi 5:4; Jl 3:17; Js 60:18*). Nu wordt het overblijfsel nog omgeven door vijanden en geplaagd door ontmoediging. De gedachte aan de toekomstige vrede, zowel uiterlijk als innerlijk, geeft moed. Dit wordt opnieuw onderstreept door er op te wijzen dat “*de HEERE van de legermachten*” dit spreekt. Wat Hij spreekt, gebeurt.

De boodschap voor de priesters | *verzen 11-12*

11 Op de vierentwintigste [dag] van de negende [maand], in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot de profeet Haggai: 12 Zo zegt de HEERE van de legermachten: Vraag toch de priesters [onderwijs in] de wet.

Bijna twee maanden na de vorige boodschap en drie maanden na de eerste komt nu de derde boodschap van de HEERE tot Haggai. Hij moet dit keer naar de priesters gaan en hun enkele vragen stellen om van hen te horen wat de wet daarover zegt. De priesters zijn de leraren van het volk. Zij leggen het volk de wet uit (*Dt 33:10a; zie ook Mi 2:6-7*). Zij zullen Jakob Uw bepalingen leren en Israël Uw wet, ... (Dt 33:10a) Priesters leggen de wet uit, verklaren die, terwijl profeten hem op het hart en het geweten van het volk toepassen.

Wanneer heilig en wanneer onrein | *verzen 13-14*

13 Zie, iemand draagt geheiligd vlees in de punt van zijn kleding en raakt met de punt ervan brood, gekookt voedsel, wijn, olie, of welk voedsel dan ook, aan; wordt het [dan] heilig? Toen antwoordden de

priesters en zeiden: Nee. 14 Daarop zei Haggai: Als iemand die onrein geworden is door een dood lichaam, iets van al die dingen aanraakt, wordt het [dan] onrein? Toen antwoordden de priesters en zeiden: Het wordt onrein.

Om het volk ervan te doordringen dat de misoogsten die zij tot nu toe hebben gehad het gevolg zijn van Gods straf vanwege hun houding tegenover Hem en Zijn huis, legt de profeet de priesters twee vragen voor. Het antwoord daarop past hij in *vers 15* toe op de geestelijke toestand van het volk.

De eerste vraag (*vers 13*) gaat erover of heiligheid kan worden overgedragen. Haggai gebruikt daarvoor het voorbeeld van iemand die "geheiligd vlees in de punt van zijn kleding" draagt. "Geheiligd vlees" is vlees van dieren die geslacht zijn om aan de HEERE te worden geofferd (zie bijv. Nm 6:20). Daarvan mogen de priesters ook een deel hebben (zie Lv 6:26,29; 7:6; 7:15-16,31-34).

Laat zo iemand nu eens met de punt van zijn kleding, waarin dus dat geheiligde vlees zit, voedsel aanraken. Haggai noemt een paar voorbeelden welk voedsel dat zou kunnen zijn. Hij geeft tevens aan dat het maar voorbeelden zijn, want het geldt voor "welk voedsel dan ook". Dan stelt hij de vraag of dat voedsel heilig wordt als het wordt aangeraakt door de punt van de kleding waarin het geheiligde vlees zit.

Blijkbaar zonder erover te hoeven nadenken antwoorden de priesters met een stellig "nee". Weliswaar wordt de punt van het kleed zelf wel heilig door het geheiligde vlees, maar kan die heiligheid niet verder doorgeven (zie Lv 6:27).

Dan stelt Haggai een tweede vraag (*vers 14*). Die vraag is het omgekeerde van de vorige vraag. Het gaat hier ook niet om iemand die iets draagt (vlees, voedsel), maar om iemand zelf, een persoon. Het gaat om iemand die onrein is geworden en wel door aanraking van een dood lichaam. Als die onreine persoon nu eens "iets van al die dingen [die in het vorige vers zijn genoemd] aanraakt", zo vraagt Haggai, "wordt [het] dan onrein?"

Het antwoord van de priesters is hier nadrukkelijker dan het antwoord op de vorige vraag. Daar is het een kort 'nee'. Hier is het antwoord niet kortweg 'ja', maar een duidelijk omschreven: "Het wordt onrein." Ook de tweede vraag wordt juist beantwoord door de priesters. Iemand die

verontreinigd is door aanraking van een dode, maakt alles onrein wat hij aanraakt (zie Nm 19:22).

Dit is de les: heiligheid kan niet worden overgedragen, maar onreinheid wel. Een gezonde man kan zijn gezondheid niet overdragen, maar een zieke met een besmettelijke ziekte kan

zijn ziekte wel overdragen (vgl. 1Ko 15:33).

Dwaalt niet! Verkeerde omgang bederft goede zeden. (1Ko 15:33)

Het onreine besmet de omgeving wel,

maar het heilige heeft die kracht niet. Zo werkt dat ook in het leven, zoals de Prediker heeft ontdekt: *“Eén dode vlieg doet de zalf van de zalfbereider stinkend gisten”*, waarop hij direct de les laat volgen: *“Zo [doet ook] een kleine dwaasheid met kostbare wijsheid en eer” (Pr 10:4)*. Dwaasheid heeft veel meer invloed dan wijsheid. Dat is precies zo’n uitspraak. Eén zwakke schakel doet de ketting breken.

We kunnen dit toepassen op tal van dingen in het leven van alle dag. Als we onreine muziek beluisteren, laat ons dat niet onberoerd, het straalt iets uit wat ons zelf ook onrein maakt. Onreine beelden – het hoeft maar een flits te zijn van iets heel onreins of sadistisch wat we op de televisie of op internet zien – blijven soms dagenlang hangen, we worden erdoor besmet. We menen wel overall heen te kunnen gaan, allerlei lectuur te kunnen lezen, naar allerlei films te kunnen kijken zonder dat het ons iets doet, maar we vergissen ons zeer, want het heeft een uitwerking die ons totaal vervuult.

Haggai houdt het volk hun verkeerde denkwijze voor. Ze dachten in Babel: ‘Als we maar in Jeruzalem zijn, dat is ten slotte vanouds de stad van God. Als we maar in aanraking zijn met het heilige, met de heilige stad, dan geeft dat de beste kans om de beloofde zegen te genieten.’ Haggai gaat daar vlijmscherp tegenin met dit priesterlijke onderwijs uit de wet. Hij zegt: ‘Uiterlijke aanraking met het heilige bewerkt niets, maar uiterlijke aanraking met het onreine heeft rampzalige gevolgen!’ We hebben het misschien niet door, maar aanraking met het onreine beïnvloedt ons tot op de bodem van ons hart. En laten we niet denken dat aanraking met het heilige de aanraking met het onreine rechtvaardigt.

Wij zeggen: ‘Je moet altijd openstaan voor iedereen.’ De Bijbel zegt dat niet. Die zegt dat als iemand in onze vriendenkring bijvoorbeeld openlijk gaat spotten met het heilige, we de band moeten verbreken. Een

uiterlijke aanraking met wat onrein is door wat we horen en zien, maakt ons onrein. We moeten niet menen dat de uiterlijke aanraking met het heilige daartegen opweegt. Een rituele lezing van de Bijbel na het eten, of zo nu en dan eens een samenkomst bezoeken zonder dat ons hart erbij is, die uiterlijke aanraking van het heilige, werkt niets uit. Het heilige heeft niet de kracht van een automatische uitstraling.

Samenvattend kunnen we zeggen dat alle profetieën van Haggai gericht zijn tegen de nonchalance van de oppervlakkige aanraking en dat in tweërlei opzicht:

- De oppervlakkige aanraking van het heilige, waarvan we denken dat het ons iets extra's oplevert, levert ons niets extra's op.
- De oppervlakkige aanraking met het onreine, waarvan we denken dat we daar wel tegen kunnen, maakt ons onrein.

Alles is onrein | vers 15

Toen antwoordde Haggai en zei:

*Zo is dit volk,
zo is deze natie
voor Mijn aangezicht, spreekt de HEERE,
en zo is al het werk van hun handen;
ja, wat zij daar aanbieden, onrein is het!*

In dit vers geeft Haggai de betekenis van zijn vragen in de vorige twee verzen. Door hun lakse houding met betrekking tot het werk aan het huis van de HEERE is hun offer de HEERE niet aangenaam. Hij neemt hun offers niet aan, een feit dat duidelijk blijkt uit het onthouden van dauw en regen en de zegen van de vrucht van het land. Het heilige vlees van het offer kan de heiligheid ervan niet overdragen op de offeraar als die alleen maar eigen belangen nastreeft. Integendeel, door zijn onheilige houding draagt hij zijn onreinheid over op alles wat hij doet, inclusief zijn offers. Er moet persoonlijke reinheid zijn voordat iemand op de juiste wijze kan handelen of offeren.

Ook hier is weer sprake van "dit volk" (zie Hg 1:2). Het volk lijkt in zijn plaats voor de HEERE enerzijds op een man die heilig vlees in de slip van zijn kleed draagt, en anderzijds op een man die onrein is geworden door de aanraking met de dood. Israël bezit in het land een heiligdom. Daardoor wordt ook het land heilig. Maar het volk dat in het land

woont, wordt daardoor niet automatisch heilig en ook niet alles wat ze er bouwen of verbouwen. Israël is door het nalaten van de bouw van Gods huis onrein geworden. Daardoor wordt alles wat het volk aanraakt, wat het plant of bouwt of offert op het altaar, ook onrein.

Haggai is nauw betrokken bij een volk dat zich alleen uiterlijk heeft laten aanraken, maar dat niet de HEERE, dat is de Heer Jezus, de eerste plaats geeft. Het is een volk dat niet met de hand en met de daad en daardoor ook niet ten diepste met het hart, eerst het koninkrijk van God zoekt (zie Mt 6:33), de tempel eerst herbouwt en dan pas het eigen huis.

Een terugblik | *versen 16-18*

- 16 *Nu dan,
let toch vanaf deze dag en daarna
aandachtig op,
voordat steen op steen gelegd werd
aan de tempel van de HEERE.*
- 17 *Kwam voordien [iemand] bij een [koren]hoop van twintig [maten],
dan waren er [maar] tien,
kwam hij bij de perskuip om vijftig [maten] uit de [wijn]pers te
scheppen,
dan waren er [maar] twintig.*
- 18 *Ik sloeg u met korenbrand en met meeldauw
en met hagel, al het werk van uw handen,
maar u [keerde] u niet naar Mij,
spreekt de HEERE.*

De profeet roept het volk op eens terug te kijken om na te gaan waar ze mee bezig waren toen ze het werk aan de tempel staakten en welke gevolgen ze daarvan hebben ondervonden (*vers 16*). Dat moet hen ertoe brengen “*vanaf deze dag en daarna*” te werken aan de bouw van Gods huis.

Als ze terugkijken, zullen ze moeten constateren dat het land slechts een deel van de verwachte oogst produceerde (*vers 17*). Ze meenden dat de oogst een bepaalde opbrengst zou geven, maar dat viel tegen. De oorzaak van de tegenvallende opbrengst van dorsvloer en perskuip is

niet toe te schrijven aan veranderde weersomstandigheden. De HEERE is Zelf de Veroorzaker ervan (*vers 18*).

Hij heeft bij monde van Mozes gezegd dat Hij plagen als “korenbrand en ... meeldauw” zou geven als het volk ontrouw zou zijn (Dt 28:22). ‘Korenbrand’ is een zwam op rogge en ‘meeldauw’ is een schimmelaantasting van diverse graansoorten. Haggai voegt daar “hagel” aan toe, die bijzonder de wijnoogst en vijgenoogst treft (*Ps 78:47*). Ondanks dit alles keerde het volk zich niet tot God.

*Hij doodde hun wijnstok door de hagel,
hun wilde vijgenbomen door grote hagelstenen.
(Ps 78:47)*

De zegen wordt beloofd | *verzen 19-20*

- 19 *Let toch aandachtig op,
vanaf deze dag en daarna,
vanaf de vierentwintigste dag van de negende [maand],
vanaf de dag dat de tempel van de HEERE gegrondevest is;
let aandachtig op [wat er gebeurde].*
- 20 *Ligt er nog zaad in de schuur?
Zelfs tot de wijnstok, de vijgenboom, de granaatappelboom toe,
en de olijffboom, [die] geen [vrucht] gedragen heeft,
[die] zal Ik vanaf deze dag zegenen.*

De profeet wordt niet moe op te roepen tot overweging van de gebeurtenissen die ze hebben meegemaakt (*vers 19*). Als ze kijken naar de opbrengst van het land, moeten ze wel tot de conclusie komen dat God hen niet heeft gezegend en dat dit is vanwege hun ongehoorzaamheid (*vers 20*). Maar nu ze gehoorzaam zijn geworden, zal Hij hen vanaf dat ogenblik weer gaan zegenen.

“Vanaf deze dag”, dat is “vanaf de vierentwintigste dag van de negende [maand]”, zullen er weer vruchtbare tijden komen. Velden en bomen zullen weer vrucht gaan dragen. Dit is een belofte voor allen die oordelen wat kwaad is en willen wandelen in de waarheid.

Een woord voor Zerubbabel | *verzen 21-23*

*21 Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot Haggai,
op de vierentwintigste van de maand: 22 Zeg tegen Zerubbabel, de
landvoogd van Juda:*

*Ik zal doen beven
de hemel en de aarde.*

- 23 *Ik zal de troon van de koninkrijken omverwerpen
en de kracht van de koninkrijken van de heidenvolken wegvagen.
Ik zal de wagen met zijn berijder omverwerpen;
de paarden en hun ruiters zullen neerstorten,
ieder door het zwaard van zijn broeder.*

Op de dag van de voorzegging van de zegen komt het woord van de HEERE voor de tweede keer tot Haggai (vers 21). Het is zijn vierde en laatste boodschap. Hij moet tegen Zerubbabel persoonlijk zeggen wat de HEERE zal doen. Zerubbabel is de rechtmatige troonopvolger in de lijn van David. Daar is hier nog niets van te zien. Hij is hier landvoogd van Juda in dienst van de Meden en Perzen aan wie Juda onderworpen is (vers 22).

Maar Haggai heeft een bemoedigende boodschap voor hem. Het land mag dan wel aan vreemde overheersers onderworpen zijn, de HEERE zal in die situatie verandering brengen. Hij doet dat met de macht die Hij heeft om de hemel en de aarde te doen beven. Deze woorden wijzen terug naar de verzen 7-8 waar over het beven van hemel en aarde wordt gesproken.

De HEERE zal verandering in de situatie van Zijn volk brengen door de troon van de koninkrijken omver te werpen. De troon is het symbool van koningschap of heerschappij (zie Dn 7:27). Hij zal hun heerschappij verbreken, zodat ze geen enkele kracht meer hebben om zich tegen Zijn volk te verheffen. De middelen waardoor zij hun kracht toonden, zoals "de wagen met zijn berijder" en "de paarden en hun ruiters", worden omvergeworpen en neergestort.

De HEERE zal dat doen door hen elkaar te laten uitroeien, "ieder door het zwaard van zijn broeder", dat wil zeggen van zijn broeder in het kwaad dat zij Gods volk hebben aangedaan. Het ene vijandelijke rijk zal het andere verdelgen (zie Ez 38:21; Zc 14:13). Hierdoor wordt de weg vrijgemaakt voor de invoering van de Koning naar Gods hart, de Messias, van wie Zerubbabel een beeld is. We zien dit in het volgende en laatste vers van dit boek.

Een woord tot Zerubbabel | vers 24

Op die dag,
 spreekt de HEERE van de legermachten,
 zal Ik u, Zerubbabel, zoon van Sealthiël, Mijn dienaar, nemen,
 spreekt de HEERE.
 Ik zal u maken tot een zegelring,
 want u heb Ik verkozen,
 spreekt de HEERE van de legermachten.

“Op die dag” is de dag dat alle vijandschap is tenietgedaan, zoals in het vorige vers is beschreven. Direct daarop volgt: “Spreekt de HEERE van de legermachten.” Dat staat nog een keer aan het eind van het vers. In het midden van het vers staat ook nog: “Spreekt de HEERE.” Tot drie keer toe staat er dus dat de HEERE spreekt, waarvan twee keer wordt gewezen op Zijn heerschappij over alle legermachten, waar ze ook maar zijn en waaruit ze ook maar bestaan.

Wat Hij zegt, gebeurt, want Hij heeft alle macht het uit te voeren. Enige twijfel aan Zijn woorden wordt daardoor uitgesloten. Dat wordt nog benadrukt door de tweevoudige vermelding van de HEERE wat Hij zal doen (“zal Ik” en “Ik zal”), en ook van Zijn verkiezing (“zal Ik u ... nemen”; “u heb Ik verkozen”). Alle nadruk ligt hier op de HEERE, op Wie Hij is en wat Hij zal doen en gedaan heeft.

Deze bevestiging heeft deze afstammeling van David en de rechthebbende op de troon van David nodig. Het is ook een grote bemoediging voor het kleine en zwakke overblijfsel waarover Zerubbabel landvoogd is.

De HEERE spreekt tot “Zerubbabel, zoon van Sealthiël, Mijn dienaar”. Het is een woord voor hem persoonlijk. Dat de HEERE hem zo nadrukkelijk als “Mijn dienaar” aanspreekt, onderstreept de gedachte dat het over Zerubbabel heen uiteindelijk om de Messias gaat (zie Js 41:8; 42:1; 49:5-6; 50:10; 52:13; 53:11).

De HEERE geeft Zerubbabel geen zegelring, maar maakt hem tot een zegelring. Een zegelring is een teken van eer en gezag (zie Hl 8:6; Jr 22:24). De drager kenmerkt daarmee brieven of documenten, die hem dan vertegenwoordigen (zie Gn 38:18; 1Kn 21:8; Dn 6:18; Es 8:8). Zoals al is gezegd, is Zerubbabel een type van Christus. Gods doel is om Christus als Zijn

zegelring te gebruiken en de afdruk, het kenmerk, van Christus te zetten op al het geschapene.

Dat is nu nog niet het geval. De naties houden geen rekening met Hem, ze zijn niet van Hem onder de indruk. Maar ieder die onder de volken het evangelie aanneemt, komt wel onder die indruk en wordt een afdruk van Hem.

De zegelring hoort onlosmakelijk bij de drager. God zal Zerubbabel een positie geven waarin hij onafscheidelijk aan de HEERE verbonden zal zijn en blijven. Hij zal hem niet wegwerpen, maar als Zijn waardevolle eigendom bewaren. De belofte geldt niet hem persoonlijk, maar de ambtelijke positie die hij inneemt. Dat blijkt wel uit het feit dat het geprofeteerde pas zal komen als alle koninkrijken omvergeworpen zullen zijn. Het ziet vooruit naar Christus aan Wiens koninkrijk geen einde zal komen (*Lk 1:32-33*).

Zo eindigt het boek *Haggai*, dat zo ontmoedigend en terneerdrukkend begint, op een verheffende en veelbelovende wijze. De eerste boodschap van Haggai is een aanklacht. Zijn laatste boodschap bevat een grote en gezegende toekomst voor het volk van God. Zoals we nu weten, was die toekomst veel verder weg dan zowel Haggai als Zerubbabel dacht. Maar in de gedachten van God is die net zo dichtbij en zeker als de 's morgens opkomende zon.

Zacharia

Toegelicht & toegepast

Het boek Zacharia

Het boek *Zacharia* neemt een bijzondere plaats in onder de zogenaamde 'kleine profeten'. Dat is zo door de lengte van zijn boek dat maar liefst veertien hoofdstukken bevat, maar ook omdat er heel uitvoerige profetieën in staan over de Messias, de wereldrijken en de oordelen daarover en over Juda, Israël en Jeruzalem.

De tijd waarin Zacharia leeft en profeteert, is na de ballingschap, evenals Haggai en Maleachi. Zacharia en Haggai profeteren vrij kort na de terugkeer van een handjevol Israëlieten vanuit Babel naar het land en de plaats waar de HEERE woonde. Als ze terug zijn, beginnen ze met de herbouw van de tempel, maar houden daarmee op onder de druk van hun vijanden. Deze weten koning Arthahsasta te bewegen een bevel uit te vaardigen om met de bouw te stoppen. Het gevolg is dat de bouw ongeveer zestien jaar stilligt, tot het tweede jaar van Darius (niet dezelfde als die van Daniël, maar een latere) (zie *Ea* 4:23-24).

Onder het volk is er gezapigheid opgetreden. Dan roept God twee profeten, Haggai en Zacharia (zie *Ea* 5:1). Beide profeten hebben hun boodschap opgeschreven. Wat Haggai en Zacharia hebben geprofeteerd, is ook voor ons van belang. Daarom is het opgeschreven en opgenomen in Gods Woord.

Haggai spreekt over *"het verlangen van alle heidenvolken"* (*Hg* 2:3), dat is de Messias, Die tot Zijn tempel komt. Daarover spreekt Zacharia ook, maar hij spreekt ook over het herstel van de twee en de tien stammen in het land, waardoor er weer één volk in het land zal wonen.

De opwekking onder Zacharia is beperkt, want na zijn optreden zakt het volk weer weg in ongelof. Dit ongelof vindt in de dagen van de Heer Jezus zijn hoogtepunt als Zijn volk Hem verwerpt. Aan de andere kant is Zijn komst het duidelijkste bewijs van de betekenis van de naam Zacharia. Zacharia betekent 'de HEERE gedenkt'.

Het gevolg van de verwerping is dat het volk al vele eeuwen lijdt en in de nog komende grote verdrukking een ongekend lijden zal ervaren. Ze zullen denken dat God hen vergeten is, maar ze zullen ook merken dat Hij gedenkt en op de bepaalde tijd uitkomst zal geven om hen ten slotte te zegenen. Dan zal de profetie van Zacharia ten volle worden vervuld.

Zacharia is geboren in Babel in een priesterlijke familie die onder het edict van Kores terugkeert naar Israël (zie *Ea* 5:1; 6:14; *Ne* 12:4,16). Net als Jeremia en Ezechiël is hij zowel priester als profeet. Hij is priester door geboorte en profeet door roeping. Net als Jeremia wordt hij als jongeman geroepen (*Zc* 2:4; zie *Jr* 1:6). Hij treedt op twee maanden nadat Haggai met profeteren is begonnen (zie *Hg* 1:1). De duur van zijn dienst is onbekend.

Zacharia is een jonge man. Hij moet als kind teruggekeerd zijn uit Babel en weet niets van de ballingschap en de aanleiding daartoe. Toch kiest God hem als Zijn boodschapper en niet een van de ouderen. Een jonge man vertegenwoordigt jeugdige energie die nodig is voor een trouwe dienst in 'overblijfseltijden'.

Indeling van het boek

We kunnen van dit boek de volgende onderverdeling maken:

Deel I: Inleiding en nachtgezichten (*Zc* 1-6)

A. Inleiding op het boek (*Zc* 1:1-6)

1. Datum en naam van de schrijver (*Zc* 1:1)
2. Oproep tot bekering (*Zc* 1:2-6)

B. Serie van acht nachtgezichten (*Zc* 1:7-6:8)

1. Eerste nachtgezicht: De ruiters tussen de mirten (*Zc* 1:7-17)
2. Tweede nachtgezicht: De vier horens en de vier smeden (*Zc* 1:18-21)
3. Derde nachtgezicht: De man met het meetsnoer (*Zc* 2:1-13)
4. Vierde nachtgezicht: Reiniging en herstel van Israël als priesterlijke natie (*Zc* 3:1-10)
5. Vijfde nachtgezicht: De gouden kandelaar en de twee olijfbomen (*Zc* 4:1-14)
6. Zesde nachtgezicht: De vliegende boekrol (*Zc* 5:1-4)
7. Zevende nachtgezicht: De vrouw in de efa (*Zc* 5:5-11)
8. Achtste nachtgezicht: De vier wagens (*Zc* 6:1-8)

C. De symbolische kroning van Jozua de hogepriester (*Zc* 6:9-15)

Deel II: Het probleem van het vasten en de beloften van de toekomst
(Zc 7-8)

1. De vraag van de delegatie uit Bethel (Zc 7:1-3)
2. Het verwijt van de HEERE (Zc 7:4-7)
3. Het bevel om zich te bekeren (Zc 7:8-14)
4. Tien beloften over het herstel van Israël in Gods gunst (Zc 8:1-23)

Deel III: Twee lasten: de Messias en Zijn rijk (Zc 9-14)

A. De eerste last: de komst en verwerping van de Messias (Zc 9:1-11:17)

1. De komst van de messiaanse Koning (Zc 9:1-10:12)
 - a. De verwoesting van de volken en de bewaring van Sion (Zc 9:1-8)
 - b. De komst van Sions Koning (Zc 9:9-10)
 - c. De bevrijding en zegen van Sions volk (Zc 9:11-10:1)
 - d. Waarschuwing en bemoediging (Zc 10:2-4)
 - e. Israëls overwinning over zijn vijanden (Zc 10:5-7)
 - f. Israëls complete bevrijding en herstel (Zc 10:8-12)
2. De verwerping van de messiaanse Herder-Koning (Zc 11:1-17)
 - a. Inleiding (Zc 11:1-3)
 - b. De profetie van de verwerping van de goede Herder (Zc 11:4-14)
 - c. De waardeloze herder (Zc 11:15-17)

B. De tweede last: de komst en ontvangst van de Messias (Zc 12:1-14:21)

1. De bevrijding en bekering van Israël (Zc 12:1-13:9)
 - a. De belegering van Jeruzalem (Zc 12:1-3)
 - b. De Goddelijke bevrijding (Zc 12:4-9)
 - c. Israëls complete bevrijding van de zonde (Zc 12:10-13:9)
2. De terugkeer van de Messias en de vestiging van Zijn koninkrijk (Zc 14:1-21)
 - a. De belegering van Jeruzalem (Zc 14:1-2)

- b. De tekenen van de terugkeer van de Messias (*Zc 14:3-8*)
- c. De vestiging van het koninkrijk van de Messias (*Zc 14:9-11*)
- d. De straf van Israëls vijanden (*Zc 14:12-15*)
- e. De algemene aanbidding van de Koning (*Zc 14:16-19*)
- f. HEILIG VOOR DE HEERE (*Zc 14:20-21*)

Zacharia 1

Datering en afzender | vers 1

In de achtste maand, in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot Zacharia, de zoon van Berechja, de zoon van Iddo, de profeet:

Evenals bij Haggai wordt de datering van de profetie van Zacharia gedaan naar de regering van een heidense vorst. Dat geeft aan, zoals al bij *Haggai 1:1* is opgemerkt, dat de tijden van de volken zijn aangebroken (zie *Lk 21:24; Hg 1:1; Dn 7:1; 8:1*). God heeft door het falen van het volk Zijn troon verplaatst van Jeruzalem naar Babel en de opvolgers daarvan. Babel is gevallen, de Meden en Perzen heersen nu over Israël met Darius Hystaspes aan het hoofd. Vandaar dat zijn naam wordt vermeld.

Zacharia begint met profeteren twee maanden nadat Haggai is begonnen. Het mag wel als een bijzondere zegen worden gezien dat God na Haggai een tweede profeet tot Zijn volk zendt. Het is het woord van de profetie dat van de HEERE komt, van Hem uitgaat en aan Zacharia gegeven wordt. Hoe dat woord van de HEERE tot hem is gekomen, wordt niet vermeld. Het kan zijn bijvoorbeeld in een visioen of in zijn hart of in een droom.

De naam Zacharia betekent 'De HEERE gedenkt'; Berechja betekent 'De HEERE zegent'; Iddo betekent 'de bepaalde tijd'. We kunnen naar aanleiding van de betekenis van de namen dus zien dat de HEERE gedenkt (en is Zijn volk dus niet vergeten, zoals het soms lijkt vanwege alle lijden dat over het volk is gekomen) en zegent op de (door Hem) bepaalde tijd.

In *Ezra 5:1* wordt Zacharia de zoon van Iddo genoemd, terwijl hier blijkt dat Berechja zijn vader is. Dat kan erop wijzen dat Iddo zijn grootvader was en dat zijn vader in zijn jeugd is gestorven.

De toorn van de HEERE | vers 2

De HEERE is zeer toornig geweest op uw vadersen.

De profeet valt met de deur in huis. Hij wil zijn volksgenoten in hun geweten treffen. Zij zijn niet beter dan hun vadersen. Door de schuld

van de vaderen is de tempel verwoest. Maar zij laten de bouw er ook bij zitten. Het is gemakkelijk om aan onze omstandigheden te wennen, zonder te letten op de hand van de Heer die ons in die omstandigheden heeft gebracht vanwege onze ontrouw.

De profeet weidt niet uit over de aanleiding van de toorn. Door er op deze manier over te spreken vraagt hij hun als het ware in hun herinnering na te gaan bij welke gelegenheden die toorn zichtbaar is geworden. Dat moet ertoe leiden dat ze ontdekken wat de aanleiding ervan was. Dat zal hun een halt toeroepen in hun ontrouw aan de HEERE. De profeet waarschuwt op duidelijke wijze dat God niet met Zich laat spotten.

Ze zijn wel teruggekeerd naar het land van God, maar niet naar God Zelf. Hun ballingschap en de verwoesting van de stad en de tempel zijn duidelijke bewijzen van Gods misnoegen. Maar er is een weg terug en dat is de weg van bekering tot de HEERE met hun hele hart. Daarom volgt in het volgende vers op de toorn het aanbod van genade.

'Keer terug naar Mij' | vers 3

Daarom, zeg tegen hen: Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Keer terug naar Mij,
spreekt de HEERE van de legermachten,
dan zal Ik naar u terugkeren,
zegt de HEERE van de legermachten.*

Omdat ze geen voorrang meer geven aan de bouw van de tempel, "daarom" moet Zacharia hen nu oproepen tot bekering. Het is een opdracht van de HEERE aan hem.

Drie keer spreekt Zacharia in zijn inleidende verzen over bekering, hier, in vers 4 en in vers 6. Hij doet dat juist tot hen die mogelijk dachten dat zij zich toch bekeerd hadden, omdat zij uit Babel zijn teruggekeerd. Bekering zien we gewoonlijk als iets wat alleen bij een evangelieboodschap aan ongelovigen hoort. Maar dat is niet juist. Hier horen we over de noodzaak van bekering voor het volk van God. Het is de oproep aan Gods volk om zich om te keren van de weg die zij gaan en met berouw terug te keren tot de HEERE. Dan zal Hij tot hen terugkeren met zegen en niet met vloek. Eerst moet het volk zich bekeren tot de HEERE, dan keert Hij Zich tot hen (*zie Mt 3:7; Jk 4:7; 2Kr 15:2; Jr 3:12; Ez 18:30; Mi 7:19*).

Ook als gelovigen moeten wij ons soms bekeren. Dat betekent niet een ‘dagelijkse bekering’, alsof wij elke dag als boetvaardige zondaars tot God moeten komen alsof we nooit kinderen van God geworden zouden zijn. Maar het Nieuwe Testament spreekt wel over bekering van gelovigen. We zien dat in de zendbrieven van Johannes aan de zeven gemeenten in Klein-Azië (zie *Op 2-3*). In de meeste daarvan worden de ontvangers ervan opgeroepen zich te bekeren omdat er zonden in die gemeenten aanwezig waren. We horen het ook als de Heer Jezus tot Petrus, die al bekeerd was, zegt: “*Als je eens bekeerd bent*” (*Lk 22:32*).

Het is duidelijk dat ook voor gelovigen geldt dat als er iets niet goed zit, hij dit moet belijden. Hij moet op de knieën voor God, en ook voor de naaste, als tegen die naaste is gezondigd. Er is altijd een weg terug, zowel voor de individuele gelovige als voor een groep gelovigen, een weg die altijd gaat via berouw en belijdenis. Dat deze weg er is, is het gevolg van het werk van Christus.

De weigering om te belijden is de oorzaak van de ellende. Niemand kan zich verschuilen achter de misleidende gedachte dat hij zich niet kan bekeren. Als God oproept tot bekering, houdt dat ook in dat Hij de kracht daartoe geeft. Hij stelt die kracht in de oproep ter beschikking. Het is aan de mens er gebruik van te maken.

De naam “*HEERE van de legermachten*” is kenmerkend voor de drie laatste profeten en wordt door hen samen meer dan tachtig keer gebruikt. In dit vers alleen al wordt deze naam drie keer gebruikt.

Volg het kwade niet na | vers 4

Wees niet als uw vaders, tot wie de vroegere profeten gepredikt hebben: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Bekeer u toch van uw slechte wegen en van uw slechte daden. Maar zij luisterden niet en sloegen geen acht op Mij, spreekt de HEERE.

Hun vaders hebben niet geluisterd naar de vroegere profeten (*Zc 7:12*), dat zijn de profeten van vóór de ballingschap, en hebben zich niet bekeerd (zie *Jr 25:3-8; 2Kn 17:13*). Slecht voorbeeld doet slecht volgen en daar waarschuwt de profeet dan ook voor. God vereenzelvigd Zich hier met de profeten die in Zijn Naam hebben gesproken. Hij zegt niet dat ze niet naar de profeten hebben geluisterd, maar dat ze niet naar *Hem*

hebben geluisterd. Niet luisteren naar Gods profeten staat gelijk aan het niet luisteren naar God (*zie en vgl. Mt 10:40*).

Twee vragen | vers 5

*Uw vaders, waar zijn zij?
En de profeten, leven zij voor eeuwig?*

Het is alsof Zacharia met deze twee vragen de te verwachten tegenwerpingen tegen zijn oproep wil ontkrachten. In het volgende vers komt het antwoord op deze vragen.

Zowel de vaders als de profeten zijn er niet meer. Voor Zacharia en zijn tijdgenoten is het belangrijk de les van het verleden te leren. In het algemeen is er ook nu weinig kennis van de geschiedenis. Men geeft zich geen rekenschap van de lessen die in de (kerk)geschiedenis te vinden zijn. Geschiedenis moeten we zien in het licht van het Woord van God. Gods hand in de geschiedenis is alleen te toetsen aan dit Woord. Zo gebeurt het in dit eerste hoofdstuk.

Waarvoor God heeft gewaarschuwd, is ook letterlijk in vervulling gegaan. Het oordeel heeft de vaders weggenomen en de profeten zijn gedood. Maar zij zijn niet beter dan hun vaders. De profeten leven voort in hun woorden, want Gods Woord gaat nooit verloren. De woorden van de profeten zijn vervuld aan de vaders. Ze moeten erkennen dat God heeft gedaan waarmee Hij heeft bedreigd en dat Hij Zijn oordeel over hen heeft voltrokken (*zie Dt 28:45; Jz 23:15-16; Kl 2:17*).

Bedoeling van wat God zegt | vers 6

*Maar Mijn woorden en Mijn verordeningen,
die Ik Mijn dienaren, de profeten, geboden had,
hebben die uw vaders niet getroffen, zodat zij zich
bekeerden?*

De waarheid van God die gepredikt is, blijft onverminderd van kracht (Js 14:24). Gods "woorden"

De HEERE van de legermachten heeft gezworen: Voorwaar, zoals Ik [het] Mij voorgenomen heb, zo zal het gebeuren, en zoals Ik [het] besloten heb, zal het tot stand komen. (Js 14:24)

en "verordeningen" treffen altijd doel. Dat hebben de vaders ondervonden toen ze zich niet bekeerden. De bewijzen daarvan zijn geleverd, niet in de laatste plaats door de wegvoering in ballingschap. Dat zullen

zij ook ondervinden als ze zich niet bekeren. Het Woord van God is levend en blijvend tot in eeuwigheid (zie 1Pt 1:23-25). Wat God zegt, gebeurt, of het nu om zegen gaat of om vloek.

In dagen van de grootste ontrouw in de gemeente blijft het onze steun. De erkenning van de waarheid van Gods Woord is de eerste stap op weg naar de zegen.

Een nieuw woord van de HEERE | vers 7

Op de vierentwintigste dag van de elfde maand – dat is de maand Sjebat – in het tweede jaar van Darius, kwam het woord van de HEERE tot Zacharia, de zoon van Berechja, de zoon van Iddo, de profeet: ...

Het eerste nachtgezicht krijgt Zacharia drie maanden na zijn inleidende woorden. Hij moet alleen spreken als de HEERE hem dit opdraagt. Na drie maanden komt die opdracht. Elk nachtgezicht draagt bij aan het totale beeld van de toekomstige heerlijkheid van Israël. De nachtgezichten dienen als een bemoediging voor het volk om door te gaan met de herbouw van de tempel. We kunnen dus zeggen dat het belang van het visioen dit is: hoewel Israël nog niet in zijn beloofde positie is, denkt God er al aan.

De reeks van visioenen voert ons door de tijd van Gods handelen met Israël heen, vanaf de tijd van hun tuchting door God onder de heidense machten tot de tijd dat ze worden hersteld in hun land met hun herbouwde stad en tempel onder hun Messias-Koning. Het eerste visioen geeft het algemene thema van de hele reeks; de andere visioenen voegen details toe. Terwijl de wereld bezig is met zijn eigen werkzaamheden, zijn Gods ogen en het hart van de Messias gericht op de nederige toestand van Israël en op de tempel in Jeruzalem.

De man op het rode paard | vers 8

Ik zag 's nachts, en zie, een Man Die op een rood paard reed en Hij stond tussen de mirten die zich in de diepte bevonden, en achter Hem waren er rode, bruine en witte paarden.

Wat Zacharia te zien krijgt, vindt 's nachts plaats. Hij slaapt niet, hij ziet niet in een droom, maar is in een wakende toestand. Hij ziet een Man. Dat is de Heer Jezus (zie vers 11), Die hier voor de eerste keer in het boek

wordt genoemd. Hij zit op een rood paard. Achter Hem staan nog andere paarden, elk met een andere kleur. Aan het begin van alle visioenen staat de Heer Jezus. Om Hem gaat het, Hij bepaalt de toekomst en is het Middelpunt ervan.

De oproep “zie” is om de aandacht met nadruk te vestigen op het wonderlijke en tevens belangrijke van wat er te zien is. Het is ook bedoeld hem aandachtig toe te laten zien.

Rood is de kleur van bloed, van bloedvergieten (*zie Js 63:2-4*). Maar de Man strijdt niet. Het is alsof Hij Zich erop voorbereidt. De paarden stellen machten voor, rijken die nog moeten komen, maar ze staan achter de Man op het rode paard. Zonder Hem kunnen ze geen voet verzetten. Hem is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde.

Hij staat “tussen de mirten die zich in de diepte” bevinden. De mirten in de diepte zijn een voorstelling van het overblijfsel van Israël, waarmee de HEERE Zich verbindt. Hij staat tussen hen in. Het dal wijst op een toestand van vernedering. Mirten worden steeds vermeld in verbinding met het vrederijk. Ze lijken naar die tijd heen te wijzen. Maar nu is het nog niet zo, ze staan nog in de diepte en niet op de hoogte.

Mirten zijn altijd groene bomen en horen bij het Loofhuttenfeest (*zie Ne 8*) en in het Messiaanse rijk (*zie Js 41:19; 55:13*). Ze kondigen een tijd van zegen in het vrederijk aan. Het herstel zal plaatsvinden in de diepten, door vernedering en boetedoening.

Israël wordt nog altijd vernederd door de volken en is nog steeds de staart en niet het hoofd van de volken. Toch kan God die vrede al bewerken in de harten van hen die de plaats innemen in de diepte, van verootmoediging, onder de boodschap van de profeet, die het hart en geweten wil bereiken.

De paarden zijn engelenmachten (of winden of geesten, *zie Zc 6:5*) die de geschiedenis besturen van de wereldmachten na Babel. Zij krijgen de vrijheid de aarde te doorkruisen. Maar ze staan achter de Man. Er is niets in ons leven of in de geschiedenis wat gebeurt zonder Zijn toelating (*zie Sp 21:1*).

De paarden met de drie verschillende kleuren stellen de drie rijken na Babel voor dat al gevallen is. De rode paarden stellen het Medisch-Perzische rijk voor. Het rijk heeft dezelfde kleur als het paard waarop de

Man zit, mogelijk omdat op dat moment het Medisch-Perzische rijk de Israëlieten gunstig gezind is (zie *Ea 6*).

De vraag om uitleg | *vers 9*

Ik zei: Mijn Heere, wat betekenen deze [dingen]? Toen zei de Engel Die met mij sprak tegen mij: Ík zal u laten zien wat deze [dingen] betekenen.

Zacharia vraagt om uitleg. Hij krijgt die van een engel. Zijn vragende houding is een goede houding voor een jongeman. Deze engel is waarschijnlijk degene door wie de HEERE Zijn mededelingen aan Zacharia doet, en niet de Engel van de HEERE (*vgl. Op 1:1; 22:6*). De engel geeft niet zelf het antwoord, maar geeft aan waar Zacharia naar moet kijken om het antwoord te krijgen.

Het antwoord | *vers 10*

Toen antwoordde de Man Die tussen de mirten stond: Dit zijn degenen die de HEERE uitgezonden heeft om het land door te gaan.

Het antwoord op de vraag van Zacharia wordt door de Man, dat is de Heer Jezus, gegeven. Hij is de Bron naar Wie alle antwoorden, door wie ook gegeven, terug te voeren moeten zijn. In Zijn antwoord laat Hij Zijn grote belangstelling zien voor alles wat er op aarde gebeurt, vooral in verbinding met Zijn volk Israël en met de Zijnen (*vgl. Jb 1:7; 2:2*). De regeringsmacht is aan de volken gegeven voor een tijd, maar ze zijn wel verantwoording aan Hem verschuldigd (*zie vers 11*).

Verantwoording afgelegd | *vers 11*

En zij antwoordden de Engel van de HEERE, Die tussen de mirten stond, en zeiden: Wij zijn het land doorgegaan, en zie, heel het land zit neer en is stil.

De Man op het rode paard (*vers 8*) blijkt hier, in tegenstelling tot *vers 9*, de Engel van de HEERE te zijn. Dat is een bijzondere manifestatie van de HEERE Zelf (*zie Gn 16:7-13; 22:11-22; Ex 3:2-6; Ri 6:14,22; 13:9-18,22*). Het is een verschijningsvorm van de Heer Jezus voordat Hij Mens werd. Hij vertegenwoordigt God en is Zelf God. Al de (engelen)machten, voorgesteld in de verschillende paarden, moeten verantwoording afleggen aan Hem. Hij leidt de geschiedenis, Hij heeft alles onder controle.

Alle machten voelen zich in rust; internationaal heerst er vrede. Maar op één plaats is die rust niet en dat is in Jeruzalem. Als daar geen rust is, hoe kan er dan rust zijn in de wereld? Maar dit moet het geweten van het volk ook aanspreken, want ook zij zijn in rust. De hemel is bezig met Jeruzalem en Juda, maar de heidenvolken en ook het volk van God zijn bezig met hun eigen interesses, ze zoeken hun eigen voorspoed en gemak.

Hoelang is er geen ontferming? | vers 12

Toen antwoordde de Engel van de HEERE en zei: HEERE van de legermachten, hoelang [is het nog dat] U Zich niet ontfermt over Jeruzalem en over de steden van Juda, waarop U deze zeventig jaar toornig bent geweest?

Het antwoord van “de Engel van de HEERE” heeft veel weg van een gebed tot de “HEERE van de legermachten”. We zien hier de Zoon van God Die op aarde bidt tot Zijn God in de hemel. Als Hij de berichten, de rapporten, krijgt van de ruiters op de paarden, brengt Hem dat tot bidden en smeken, tot voorbede. Want al lijkt alles in rust, de werkelijkheid is dat Gods huis en stad geen rust hebben.

Wat nu volgt in het hele boek, kunnen we zien als het resultaat van de voorbede van de Heer Jezus. Een opwekking is vaak het antwoord op het gebed van trouwe mensen, maar hier is dit het antwoord op het gebed van de Heer Jezus.

“Deze zeventig jaar” zijn die van de ballingschap (zie Jr 25:11-12; Dn 9:2). De ballingschap is voorbij, maar de mensen vragen zich af waarom God nog steeds boos op hen is, terwijl toch de afgesproken tijd van hun straf is verstreken. Het antwoord komt in de volgende verzen.

God heeft in de negentiende eeuw in een aantal landen in gelovigen belangstelling gewerkt voor de gemeente als Zijn huis, waar de Heer Jezus in het midden wil zijn van de twee of drie die als gemeente willen samenkomen tot Zijn Naam (zie Mt 18:20). Die werking van Gods Geest is een antwoord op de voorbede van de Heer Jezus. Zijn zorg voor de gemeente is groter dan de onze ooit kan zijn.

Goede woorden, troostrijke woorden | vers 13

De HEERE antwoordde de Engel Die met mij sprak [met] goede woorden, troostrijke woorden.

Het antwoord op het gebed wordt gegeven in “goede woorden, troostrijke woorden” (zie en vgl. Js 40:1-2; 57:18; Jz 23:14; Jr 29:10). ‘Goede woorden’ zijn woorden waarin het goede voor iemand tot uitdrukking wordt gebracht. ‘Troostrijke woorden’ zijn woorden die iemand nodig heeft terwijl hij zich in ellende bevindt.

Het bieden van perspectief geeft troost. Iemand die oprechte zorg heeft voor het volk van God, krijgt troost. Hij maakt de gevraagde ontferming kenbaar. De troost krijgt gestalte in wat God zegt met het volk te gaan doen. De troost van God wordt vergeleken met de troost van een kind door zijn moeder (Js 66:13). Angst en onrust zijn weg, er is geborgenheid.

*Zoals iemands moeder hem troost,
zo zal Ik u troosten;
ja, in Jeruzalem zult u getroost worden!
(Js 66:13)*

Dit geldt ook voor ons, persoonlijk en gemeenschappelijk. Leed maakt dat God in de omstandigheden komt en Zich aan ons doet kennen als “de Vader der ontfermingen en de God van alle vertroosting” (2Ko 1:3). God geeft vertroosting door de Schriften. Door de vertroosting van de Schriften hebben wij hoop op God (zie Rm 15:4). De Schriften getuigen van de Heer Jezus (zie Jh 5:39), Hij is de inhoud ervan. God vertroost ook door de Heilige Geest (zie Hd 9:31). Hij is de Voorspraak of Trooster. Gods Geest neemt op een bijzondere wijze uit de Schriften om te troosten.

God wil ook ons gebruiken om anderen te vertroosten (zie 2Ko 1:4; 7:13). Ware troost is spreken tot iemands hart (zie Ru 2:13).

De HEERE zet Zich in voor Zijn stad | vers 14

De Engel Die met mij sprak, zei tegen mij: Predik: Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Met grote na-ijver zet Ik Mij in
voor Jeruzalem en voor Sion.*

De profeet moet prediken of uitroepen wat de HEERE tegen hem heeft gezegd. Het is niet alleen voor hem, maar het hele volk moet het horen en erdoor bemoedigd worden.

Jeruzalem is de plaats van Gods woning en troon, het centrum van Zijn regering. Die stad zal Hij niet blijvend prijsgeven. Sion is de naam van Jeruzalem met het oog op de zegeningen die de stad in het vreedrijk zal ontvangen. Sion betekent 'zonnig', want daar zal de "Zon der gerechtigheid opgaan en onder Zijn vleugels zal genezing zijn" (Mt 4:2). Sion, dat is de berg Sion, wordt vermeld samen met Jeruzalem als de locatie waar de tempel stond. Hierdoor wordt bepaald en bevestigd dat alleen Jeruzalem als de hoofdstad van het koninkrijk van de Zoon des mensen in aanmerking komt.

Gods toorn over de heidenvolken | vers 15

*Maar Ik ben zeer toornig
op die zorgeloze heidenvolken.
Ík was een weinig toornig,
maar zij hebben geholpen het erger te maken.*

God is "zeer toornig" op de volken die Hij als tuchtroede voor Zijn volk heeft gebruikt. Hij is zeer toornig omdat ze daarbij geen maat hebben gehouden, want ze zijn zo vermetel geweest om Israël te willen vernietigen (zie Js 47:6; Jr 50, 51; Ez 25:3,8,12,15; 26:2; Ob :10-14). Ze zijn zich niet bewust geweest dat ze alleen een tuchtroede in Gods hand waren, maar hebben hun eigen voordeel willen halen uit de gelegenheid die God bood om Zijn volk aan te vallen (zie Js 10:5,7). Hier wordt ook duidelijk dat ondanks de wereldvrede die er op dat moment is, God toch toornig op hen is en die vrede dus ook maar van beperkte duur kan zijn.

Dat God maar "een weinig toornig" was, ziet op de duur van de toorn (zie Js 54:8), Gods toorn is slechts voor korte tijd. In vers 2 gaat het over de hevigheid van Zijn toorn.

De HEERE keert terug naar Jeruzalem | vers 16

*Daarom, zo zegt de HEERE:
Ik ben naar Jeruzalem teruggekeerd met barmhartigheid;
Mijn huis zal erin herbouwd worden,
spreekt de HEERE van de legermachten,
en het meetlint zal over Jeruzalem uitgespannen worden.*

De HEERE keert met barmhartigheid terug tot Zijn volk waarvan Hij Zich eerst heeft moeten terugtrekken vanwege hun zonden (zie Hs 5:15).

Hij denkt in Zijn “toorn aan ontferming” (Hk 3:2). Zoals Hij eerst met oordeel tot Jeruzalem is gekomen, zo komt Hij nu met barmhartigheid.

Er is geen grotere bemoediging dan de handen te slaan aan een werk dat Gods volkomen belangstelling heeft en Zijn doel bevordert. Zo wordt de herbouw van de tempel hier voorgesteld. Het is een voorrecht daaraan te mogen meewerken. Eerst wordt het huis gebouwd, daarna Jeruzalem. Gods woonplaats staat voorop.

Aan wie “het meetlint” toebehoort, heeft het recht op wat wordt gemeten (zie Zc 2:1; Jb 38:5; Ez 41:3; 45:6). Het meetlint duidt op Gods belangstelling om de juiste toestand van de stad waar te nemen en haar naar Zijn eigen, wijze plan op de juiste tijd te zegenen. Het meetlint is hier een symbool van herstel (vgl. Zc 2:1; zie ook Jr 31:38-40), terwijl het vroeger een symbool van oordeel was (zie 2Kn 21:13; Js 34:11).

Uitbreiding, troost en verkiezing | vers 17

Predik verder:

Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Mijn steden zullen nog uitbreiden vanwege het goede,
de HEERE zal Sion nog troosten
en Jeruzalem nog verkiezen.*

Zacharia moet nog meer prediken in opdracht van “de HEERE van de legermachten”. Hij moet verkondigen dat er niet alleen herbouwd zal worden, maar ook dat de steden zullen overvloeien van zegen. Niet alleen Jeruzalem, ook de andere steden zullen hersteld worden. God is een God van overvloed en Hij zal de steden van het goede doen overvloeien (zie Sp 5:16).

De vervulling van dit vers ligt in een toekomst die nog steeds moet komen. Nooit heeft het volk een tijd van dergelijke voorspoed gekend. De zegen die God voor Zijn volk bereid heeft, zal nog komen.

Het Perzische rijk zal nog een poos bestaan. Daarna komen nog het Griekse en het Romeinse rijk. Wat zal Zijn volk daaronder nog te lijden hebben. In het jaar 70 is Jeruzalem vertrapt door de volken en dat is tot op vandaag het geval. Maar wij zien wel in onze dagen dat God bezig is Zijn woorden aan Zacharia waar te maken. Jeruzalem is weer in Joodse handen.

Zelf hebben wij, als leden van Gods gemeente, te maken met “het Jeruzalem dat boven is” (Gl 4:26). Daarover spreekt God ook goede woorden en troostrijke woorden. Het is als gemeente onze opdracht om op aarde de waarheid van God over de gemeente te laten zien.

Vier horens | verzen 18-19

18 Ik sloeg mijn ogen op en zag, en zie: vier horens. 19 En ik zei tegen de Engel Die met mij sprak: Wat betekenen deze [horens]? En Hij zei tegen mij: Dat zijn de horens die Juda, Israël en Jeruzalem verstrooid hebben.

Dan ziet Zacharia vier horens. Het gaat om de horens en het getal vier. Met de vier horens worden de vier wereldrijken bedoeld. Nu is Babel er ook bij betrokken omdat het gaat om een overzicht van de hele geschiedenis (zie ook Dn 7:4-7). Alle vier hebben ze Israël gestoten met hun horens, dat wil zeggen in hun kracht, en wel om het volk te vernietigen. De inwoners van Juda, Israël en als hoofdstad van beide rijken, Jeruzalem, zijn allen in verstrooiing gevoerd door de volken.

God plaatst Zich achter de geschiedenis door te spreken over een verstrooiing die al geschied is door alle vier de rijken. Dat betreft dus ook van de rijken die nog komen moeten, want op dit moment was de macht aan de Meden en Perzen, het tweede rijk.

Vier smeden | verzen 20-21

20 Vervolgens liet de HEERE mij vier smeden zien. 21 Toen zei ik: Wat komen die doen? Hij zei: Dat waren de horens die Juda verstrooid hebben, zozeer dat niemand zijn hoofd kon opheffen. Maar dezen zijn gekomen om hun schrik aan te jagen [en] om de horens van de heidenvolken neer te werpen, die de hoorn opgeheven hebben tegen het land Juda om het te verstrooien.

Het visioen van de vier smeden bevat een boodschap van vertroosting. God zegt dat Hij Zijn eigen instrumenten heeft om de vier horens te vernietigen, namelijk Zijn smeden. Het zijn Zijn werklieden, het zijn kunstenaars, bedreven in het bewerken van hout, metaal of steen.

We zien hier het beeld dat alle vijanden van Israël op hun beurt zullen worden omgebracht. Het kunnen de verschillende wereldrijken zijn die elk op hun beurt eerst het voorgaande wereldrijk overwinnen en daar-

na zelf door het volgende worden overwonnen. Zo heeft Babel Assyrië onderworpen en is Babel door de Meden en Perzen overwonnen enz.

De Heer Jezus zal dan het laatste rijk overwinnen (zie Dn 2:34,44-45). Dit is een troost voor toen. God toont dat Hij het antwoord heeft op elke boze macht die Zijn volk aanvalt. Daarbij brengt de Heer Jezus de laatste slag toe aan de vijanden van Zijn volk. Dan zullen alle wereldrijken vernietigd zijn.

Juda was vanwege het gewicht van hun zonden aan de horens, de wereldrijken, overgeleverd door God. Ze werden daardoor zo terneergedrukt, dat ze niet in staat waren het hoofd op te heffen (zie Jb 10:15). Maar aan die situatie zal een einde komen. God heeft daarvoor Zijn smeden gereed die de horens zullen neerwerpen (Ps

75:11). Wie de stad, hoe ook in puin, aanraakt, raakt

*Ik zal alle horens van de goddelozen afhakken,
de horens van de rechtvaardige worden omhooggeheven.
(Ps 75:11)*

Gods oogappel aan. Daarom komt Gods oordeel over de volken.

Ook voor ons heeft God Zijn werktuigen. Die gebruikt Hij in opwekkingen. Elke opwekking is een openbaring van de kracht van God, door Zijn Geest. Dan wordt het kwaad overwonnen. Tegelijk levert dat een hernieuwde aanval van de duivel op. Wij leven al in het koninkrijk van God, maar het is nu nog een koninkrijk in verborgen vorm. We hebben werktuigen nodig die in Gods hand gebruikt worden om Zijn volk op te bouwen. Zij verweren zich ook tegen de vijand die nooit ophoudt met aanvallen wat van God is. Wat in de gemeente opbouwt, zal altijd overwinnen wat afbreekt.

Zacharia 2

Dit hoofdstuk spreekt over de glorie die God over Zijn stad zal brengen.

Een Man met een meetsnoer | vers 1

[Opnieuw] sloeg ik mijn ogen op en zag, en zie, er was een Man met een meetsnoer in Zijn hand.

Zacharia slaat weer zijn ogen op (Zc 1:18). Bij de eerste keer zag hij oordeel. Nu ziet hij “een Man met een meetsnoer”. Het is dezelfde Man als hoofdstuk 1:8, maar in een andere hoedanigheid. Hij is hier Degene Die als Enige Jeruzalem kan meten en Die als Enige herstel kan bewerken. Hiermee worden de Joden bemoedigd door te gaan met de herbouw van de tempel.

We hebben hier de toelichting en bevestiging van de belofte die in hoofdstuk 1:16 is gedaan. Een meetsnoer wordt gebruikt bij de bouw. Het meetsnoer gebruiken staat symbool voor het opeisen van God van de stad als Zijn eigendom

(vgl. Ps 78:55; zie ook Ez 40:3; 41; 42; Op 11:1-2). Dit is nog niet in vervulling gegaan. Weer neemt Zacharia de vragende houding aan. De Man is de Heer Jezus Die alleen in staat is de omvang van Gods raadsbesluiten met het oog op de toekomstige zegeningen van het aardse Jeruzalem te omvatten.

Hij verdreef de heidenvolken voor hun [ogen], verdeelde [hun] erfelijk bezit door een meetsnoer en deed de stammen van Israël in hun tenten wonen. (Ps 78:55)

De maten van Jeruzalem | vers 2

Toen zei ik: Waar gaat U heen? Hij zei tegen mij: [Ik ga] Jeruzalem opmeten om te zien hoe groot zijn breedte en hoe groot zijn lengte zal zijn.

Zacharia wil weten waar de Man heen gaat. Hij krijgt antwoord. De Man gaat de stad Jeruzalem opmeten, want Hij wil zien hoe groot de breedte en lengte ervan zal zijn. De stad wordt gemeten met het oog op een volledig herstel. Dit herstel heeft niet plaatsgevonden in de dagen van Zacharia, en is ook nu nog toekomst. Er zal plaats voor velen zijn (zie Js 54:2; 60:4; zie en vgl. Lk 14:22; Jh 14:1).

In de toepassing op de gemeente als de stad waar God woont, zien we dat de gemeente ook een stad in verval is. Toch moet er met Gods maatstaf worden gemeten. Die maatstaf is de oorsprong van de gemeente, hoe ze was toen ze ontstond zoals in *Handelingen* wordt beschreven, en hoe ze zal zijn in de toekomst, als ze in volmaaktheid bij de Heer is. Hoe ze in de toekomst is, lezen we in *Openbaring 21*. Van het aardse Jeruzalem worden alleen de breedte en de lengte gemeten; van het hemelse Jeruzalem wordt ook nog de hoogte gemeten (zie *Op 21:15-16*).

Een boodschap voor Zacharia | verzen 3-4

3 En zie, de Engel Die met mij sprak, trad naar voren en een andere engel trad Hem tegemoet. 4 En Hij zei tegen hem: Loop snel, spreek tot die jongeman en zeg:

*Jeruzalem zal niet ommuurd blijven,
vanwege de veelheid aan mensen en dieren in haar midden.*

Zacharia heeft in het vorige vers een vraag gesteld en daarop antwoord gekregen. Hij weet wat de Man gaat doen. Dan komt ineens de Engel van de HEERE naar voren. Het woord “*zie*” wijst erop dat het een plotselinge gebeurtenis is. Op dat initiatief treedt een andere engel Hem tegemoet. Die engel krijgt van de Engel van de HEERE (dat is de Heer Jezus) een opdracht. Hij moet snel naar Zacharia toe lopen en hem iets meedelen.

Zacharia wordt hier “*die jongeman*” genoemd. De HEERE kent de leeftijd van Zijn dienaar. Het kan zijn dat Zacharia de last van het profetenambt zwaar voelt drukken (vgl. *1Tm 4:12*). Hij krijgt in elk geval een snelle bemoediging van de HEERE, Die daartoe een engel de opdracht geeft. De bemoediging is dat er een tijd komt dat Jeruzalem een stad zonder muren zal zijn. Wonen zonder muren spreekt van vrede en veiligheid, geen angst voor vijanden. De HEERE Zelf zal de stad beschermen (zie *Ez 38:10-11*). Dit alles zal vervuld worden bij de wederkomst van de Heer Jezus (zie *Ez 43; Hs 1:10*).

Laat niemand je jeugdige leeftijd verachten, maar wees een voorbeeld voor de gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in geloof, in reinheid. (1Tm 4:12)

Wat hier wordt beschreven, heeft Jeruzalem nog niet gekend. In de dagen van Zacharia is slechts een handjevol teruggekeerd. De heerlijk-

heid van de HEERE is nog niet teruggekeerd en woont nog niet in de stad. Ook is het nog niet mogelijk zonder beschermende muur te zijn.

Dit tafereel heeft ons ook iets te zeggen. God zal Zijn plan voor de gemeente in de toekomst ten volle verwerkelijken. Het is voor ons belangrijk alleen op de Heer te vertrouwen en niet ons heil te zoeken bij organisaties of de wereld. Hoe het in de toekomst zal zijn, is een bemoediging om nu met de bouw van de gemeente bezig te zijn op een manier dat we met de juiste materialen bouwen (*zie 1Ko 3:10-13*).

De HEERE is voor Jeruzalem | vers 5

*En Ík zal voor haar zijn, spreekt de HEERE,
een muur van vuur rondom,
en Ik zal in haar midden tot heerlijkheid zijn.*

Er is Goddelijke bescherming en Goddelijke tegenwoordigheid in de stad van God. De nadruk ligt op "Ík". De veiligheid van de stad ligt in de bescherming door God Zelf. Hij is die muur om de stad heen Die alle vijanden verteert die de stad schade willen berokkenen. Hij is ook de muur om de stad heen met het oog op wat er in de stad gebeurt. Ook in de stad doet het vuur van Zijn oordeel zijn werk als er zonde in de stad gebeurt. Hij woont in het midden van de stad, waardoor Zijn heerlijkheid erop rust. Daarom kan er geen zonde getolereerd worden. Hij en de zonde verdragen elkaar niet.

Net als Jeruzalem toen heeft de gemeente vandaag ook een muur nodig als scheiding tussen haar en de wereld. Er vindt een vermenging plaats met ongelovigen als dit niet gebeurt. In de hemel is die muur niet meer nodig. Maar God verlangt ernaar nu een plaats te hebben waar Hij te midden van Zijn volk kan wonen. Zijn heerlijkheid is daar het middelpunt. De muur is nodig om de tafel van de Heer vrij te houden van zonde.

De vurige muur herinnert aan de vuurkolom die een scheiding aanbracht tussen de Israëlieten en de Egyptenaren (*zie Ex 14:24; zie ook Js 4:5; Zc 9:8; 2Kn 6:17; Js 26:1*). Deze vurige muur is een bescherming naar binnen en een verdelging van de vijand naar buiten.

Oproep om te vluchten | verzen 6-7

- 6 O, o, vlucht dan
 uit het land van het noorden!
 spreekt de HEERE,
 want Ik heb u verspreid
 over de vier wind[streken] van de hemel,
 spreekt de HEERE.
- 7 O, Sion! [Zie] te ontkomen,
 u die woont [bij] de dochter van Babel!

De oproep om uit Babel weg te vluchten (*vers 6*) sluit aan op het derde nachtgezicht wat de inhoud daarvan betreft, want het gaat om het wonen van God te midden van Zijn volk. Na het derde nachtgezicht is er nu weer directe profetie. Het is een oproep van de profeet zelf aan al de Israëlieten die nog in "het land van het noorden", dat is Babel, zitten (*zie Jr 6:22; 16:15*). De hoofdgroep bevindt zich in Babel, maar het volk is naar alle zijden verstrooid.

Er is maar een handjevol uit Babel teruggekeerd onder Ezra en later nog enkelen met Nehemia. Wie daar is gebleven, loopt kans door de Meden en Perzen te worden omgebracht, die geen onderscheid zullen maken tussen de inwoners van Babel en de gevangenen van Babel (*zie Js 48:20; 52:11; Jr 50:8-9; 51:6,45*). Zacharia heeft de geestelijke kracht om hen op te roepen te breken met hun verblijf in dat vreemde land. Ze wonen er nog steeds vanwege de aantrekkelijkheid die dat land voor hen heeft gekregen. Ze zijn zich er thuis gaan voelen.

De profetie komt tot mensen die hun leven volkomen ingericht hebben op een lang verblijf in Babel. Ongeloof, gemakzucht, de onzekere toekomst van Israël, de woestheid van land, stad en tempel, dat alles houdt hen in Babel. De ernst van de toestand maakt dat God hun een tweede kans geeft om alsnog te vluchten voor het zekere oordeel dat Babel zal treffen en naar Jeruzalem te gaan. Ieder lid van Gods volk hoort in Jeruzalem.

De oproep geldt in geestelijk opzicht ook voor ons vandaag. Net als toen de meerderheid van Juda in Babel bleef, zo is het merendeel van Gods volk vandaag in slavernij van een kerkelijk, klerikaal, systeem. Het Babel van toen heeft ook zijn betekenis in de kerkgeschiedenis. In *Openbaring* zien we de ware kerk (*zie Op 21*) tegenover de valse kerk (*zie*

Op 17-18). De valse kerk is de rooms-katholieke kerk die haar leden met haar valse leringen in slavernij houdt. De oproep klinkt om die slavernij te ontvluchten (Op 18:4; zie ook 2Ko 6:17). Wie dat doet, krijgt de mogelijkheid om op zoek te gaan naar een plaats waar Gods Geest en Gods Woord de ruimte hebben om inhoud te geven aan het gemeente zijn.

En ik hoorde een andere stem uit de hemel zeggen: Gaat uit van haar, Mijn volk, opdat u met haar zonden geen gemeenschap hebt en opdat u van haar plagen niet ontvangt; ... (Op 18:4)

Velen kennen de waarheid van het ene lichaam van Christus, maar slechts weinigen willen gebruikmaken van de genade om die waarheid ook in praktijk te brengen. Daarmee lijken ze op de Joden die in Babel bleven, die wel het wonen in Jeruzalem waardeerden, maar toch liever de gemakken van Babel behielden.

De oproep komt tot "Sion" (vers 7), dat zo door God wordt aangesproken om het contrast duidelijk te maken tussen enerzijds wat ze voor God betekenen en waar ze dus thuishoren en anderzijds waar ze daadwerkelijk wonen, in Babel. Het is niet zo, dat zij tot Sion *behoren*, maar ze *zijn* Sion. Daarom is het contrast zo groot met hun wonen in Babel en komt de oproep om te vluchten en zich te redden. Zoals gezegd, wordt de oproep gedaan met het oog op het oordeel dat over Babel komt (zie Jr 51:6).

Gods oogappel | vers 8

*Want zo zegt de HEERE van de legermachten:
Nadat [Hij] heerlijkheid [heeft beloofd], heeft Hij Mij gezonden
tot die heidenvolken die u beroven,
want wie u aanraakt,
raakt Zijn oogappel aan.*

De woorden "nadat heerlijkheid, heeft Hij Mij gezonden" zien op het teken van de Zoon des mensen Die in Zijn heerlijkheid verschijnt en dan Zijn vijanden en die van Zijn volk ombrengt (zie Mt 24:30-31; 25:31-32; zie en vgl. Ps 73:24). Zijn wederkomst vindt plaats omdat Hij gezonden wordt. Hij wordt als Mens door God vanuit de heerlijkheid gezonden en neemt die heerlijkheid mee. In het vervolg van dit gedeelte wordt die heerlijkheid gezien, zowel in het oordeel over de vijanden als in de bevrijding van Zijn volk.

God noemt Zijn volk “Zijn oogappel” (zie en vgl. Dt 32:10; Ps 17:8; Sp 7:2). De appel van het oog is een bijzonder gevoelige plek. Wie aan Israël komt, tast de gevoeligste plek van de HEERE aan. Hetzelfde geldt voor de gemeente, die op de innigste wijze met de Heer Jezus verbonden is. Toen Paulus de gemeente vervolgde, zei de Heer Jezus dat hij Hem vervolgde (zie Hd 9:4).

De rollen worden omgedraaid | vers 9

*Want, zie, Ik beweeg Mijn hand over hen
en zij zullen hun dienaren tot buit worden.
Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten
Mij gezonden heeft.*

Als de HEERE Zijn hand beweegt, is dat een beweging vol dreiging (Js 19:16). Een simpele beweging van Gods hand bewerkt dat al Zijn vijanden voor Hem neervallen. Zijn vijanden worden tot buit van de dienaren van Zijn volk. Die situatie geeft het gelovig overblijfsel de zekerheid dat hun Messias aanwezig is, als gezonden door “de HEERE van de legermachten”.

Op die dag zullen de Egyptenaren zijn als vrouwen. Zij zullen beven en angstig zijn voor de dreigend heen en weer bewegende hand van de HEERE van de legermachten, die Hij dreigend tegen hen heen en weer beweegt. (Js 19:16)

God zal ervoor zorgen dat de rollen worden omgedraaid. Zij die Zijn volk hebben onderworpen, zullen aan Zijn volk onderworpen zijn (zie Js 14:2; zie en vgl. Es 7:10; 2Th 1:6-7). Dat is het bewijs dat hun Messias door de HEERE gezonden zal zijn. Als gebeurt wat is voorzien, zullen ze door ervaring weten dat God Zijn Messias heeft gezonden (zie Js 48:16; 61:1).

De profeet beweegt gemakkelijk heen en weer tussen de actuele situatie en de toekomst, tussen de direct aanstaande vervulling en de toekomstige uiteindelijke vervulling bij de regering van de Messias. Alle voorgaande gebeurtenissen lopen op die heerlijke tijd uit.

De HEERE woont in hun midden | verzen 10-11

*10 Juich en verblijd u, dochter van Sion,
want, zie, Ik kom,
en zal in uw midden wonen,
spreekt de HEERE.*

11 *Veel heidenvolken zullen op die dag bij de HEERE gevoegd worden
en zij zullen Mij tot een volk zijn,
en Ik zal in uw midden wonen.
Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten Mij tot
u gezonden heeft.*

Deze oproep tot de dochter van Sion om te juichen en zich te verblijden (vers 10) zal klinken als de Heer Jezus op aarde is teruggekeerd. Die vreugde-uitingen zullen worden gehoord als de wolk van de heerlijkheid, waarin de HEERE woont, weer in de tempel zal wonen. Altijd weer is de aanwezigheid van de Messias te midden van Zijn volk in de profeten de reden tot juichen. Dat ziet niet op Zijn eerste komst naar de aarde, maar op Zijn tweede.

De bron van alle zegen ligt in het wonen van God te midden van Zijn volk. Dat is vanaf het begin het teken geweest dat zij Zijn verlore volk zijn (zie Ex 15:8). De zegen van de nieuwe aarde zal zijn dat God in Zijn tabernakel (de gemeente) bij de mensen zal wonen (Op 21:3). De plaatselijke gemeente mag die zegen nu al kennen (zie Mt 18:20).

En ik hoorde een luide stem vanuit de troon zeggen: Zie, de tabernakel van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen zijn, <hun God>. (Op 21:3)

In vers 11 wordt voor de derde keer (zie de verzen 5,10) gesproken over het wonen van de HEERE te midden van Zijn volk. Hier spreekt een Mens Die zegt dat de HEERE Hem heeft gezonden. Die Mens is de HEERE Zelf. Hij woont als de HEERE, Jahweh, te midden van Zijn volk en zegt ook dat Jahweh Hem heeft gezonden. Zijn aanwezigheid in Zijn volk zal veel heidenvolken aantrekken omdat zij ook de zegen van Zijn aanwezigheid willen genieten.

De Heer Jezus is de van de Vader Gezondene. Zijn aanwezigheid in het midden van de gemeente is het bewijs van Zijn zending.

Het deel en de verkiezing van de HEERE | vers 12

*De HEERE zal Juda in eigendom nemen
[als] Zijn deel in het heilige land.
Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.*

Het komen van de volken (*zie vers 11*) zal niet tekortdoen aan de plaats die Juda en Jeruzalem dan voor de HEERE zullen hebben. Juda is Zijn eigendom. Juda is de koningsstam, waaruit Christus als Koning is voortgekomen. Juda betekent ‘lofprijzing’.

De uitdrukking “*het heilige land*” komt alleen hier in de Schrift voor als een aanduiding voor het land. We lezen ook over de “*heilige berg*” (*zie bijv. Ps 2:6; Zc 8:3*), de “*heilige stad*” (*zie bijv. Js 48:2; 52:1*) en een “*heilig volk*” (*zie bijv. Ex 19:6; 1Pt 2:9*). Er kan sprake zijn van “*het heilige land*” omdat dan de ongerechtigheid uit het land is weggedaan en het zo gereinigd is van al zijn bevlekking. Het zal apart gezet zijn – dat is de betekenis van het woord ‘heilig’ – voor Hem.

Wees stil | *vers 13*

*Wees stil voor het aangezicht van de HEERE, alle vrees,
want Hij is ontwaakt uit Zijn heilige woning.*

Eerbiedige stilte past ons als de HEERE op het punt staat te oordelen en Zijn plaats in te nemen te midden van Zijn volk (*zie Hk 2:20; Zf 1:7*). Zacharia wijst hiermee op de tweede komst van de Heer Jezus.

De boodschap voor ons is dat we aan de slag moeten gaan, terwijl we beseffen dat het pas volmaakt wordt als de Heer komt om Zijn gemeente op te halen. Wij moeten eraan werken dat de gemeente opgebouwd wordt, dat we vragen hoe de gemeente moet samenkomen, waar de plaats van aanbedding is waar ze mag samenkomen, hoe ze zich moet reinigen van ‘Babylonische’ en wereldse invloeden. God roept ons op ons in te zetten voor Zijn huis te midden van de puinhopen van de christenheid.

Zacharia 3

Zacharia 2 toont het voornemen van de HEERE in genade in het toekomstig herstel van Jeruzalem en Zijn volk. *Zacharia 3* verklaart hoe Hij dit voornemen vervult in overeenstemming met Zijn gerechtigheid. *Zacharia 3* is een bijzondere boodschap voor de hogepriester Jozua, terwijl *Zacharia 4* een bijzondere boodschap voor Zerubbabel bevat. Samen met Zerubbabel is Jozua de leider en samen stellen zij de twee zijden van de Messias voor, Die Koning en Priester is. Het volmaakte beeld is Melchizedek, koning van Salem en priester van God de Allerhoogste (zie *Hb 7:1-2*).

In de Heer Jezus is alles volmaakt, maar met de praktijk van het volk als een volk van priesters is het slecht gesteld. Het gaat in *hoofdstuk 3* om de priesterlijke toestand van het volk.

We zien hier het herstel van Israël als een priesterlijke natie, naar Gods bedoeling in *Exodus 19:6*. Voor ons is de vraag hoe het met het priesterschap nu bij Gods volk staat.

U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden die u tot de Israëlieten moet spreken. (Ex 19:6)

Dit vierde visioen is anders dan de drie vorige visioenen. Er worden hier geen vragen gesteld door de profeet en er is geen uitleg door een engel. De redenen hiervoor zijn dat de identiteit van Jozua vanaf het begin bekend is en dat de handelingen worden verklaard terwijl het visioen zich ontvouwt. Niemand twijfelt er ook aan dat Jozua een echte priester is.

De hogepriester en de satan | *vers 1*

[Daarna] liet Hij mij de hogepriester Jozua zien, die voor het aangezicht van de Engel van de HEERE stond, terwijl de satan aan zijn rechterhand stond om hem aan te klagen.

Na de bemoedigende nachtgezichten in *Zacharia 1-2* zien we in het vierde nachtgezicht hoe het er in de praktijk werkelijk uitziet. In de ene priester, de hogepriester, wordt de toestand van het volk getoond dat door God was voorbestemd om “een koninkrijk van priesters en een heilig volk” voor Hem te zijn (*Ex 19:6*). Hun toestand was echter niet in over-

eenstemming met de hun door God gegeven positie. Voordat de heerlijke dingen van de vorige nachtgezichten werkelijkheid kunnen worden, moet er eerst iets met het volk zelf gebeuren. Het moet een geestelijke verandering ondergaan.

De HEERE Zelf laat dit nachtgezicht aan Zacharia zien. Zacharia ziet daarin een rechtszaak met een rechter, een aangeklaagde en een aanklager. De Engel van de HEERE (dat is de HEERE Zelf, *zie vers 2*) is de Rechter; de hogepriester Jozua – hij vertegenwoordigt het volk – is de aangeklaagde; de satan is de aanklager. De satan klaagt geen ongeloovigen aan, hij klaagt gelovigen aan. Hij wordt “*de aanklager van onze broeders*” genoemd (*Op 12:10*). De ‘rechterhand’ is zowel de plaats van de aanklager (*zie Ps 109:6*) als die van de verdediger (*Ps 109:31*).

Wij krijgen hier een indruk van wat er buiten ons gezichtsveld gebeurt. Dat hebben we ook in de geschiedenis van Bileam die Gods volk wil vervloeken (*zie Nm 22-24*). De aanklager wil ons verlammen door op alles te wijzen wat niet goed is. En hij verzint dat niet. Het is terecht. Maar er is een oplossing. De aanklager wordt volledig in het ongelijk gesteld. Hoe dat mogelijk is, zien we in het vervolg van het visioen.

De HEERE bestraft de satan | *vers 2*

De HEERE zei echter tegen de satan: De HEERE zal u bestraffen, satan! De HEERE, Die Jeruzalem verkiest, zal u bestraffen. Is deze [Jozua] niet een stuk brandhout [dat] aan het vuur ontruikt [is]?

Hier blijkt dat de Engel van de HEERE van *vers 1* de HEERE Zelf is. De satan heeft toegang gekregen tot de tegenwoordigheid van God om Jozua aan te klagen. Maar voordat hij zijn mond kan opendoen om zijn aanklacht te uiten en de HEERE tot een veroordeling te brengen, bestraft de HEERE hem voor zijn boze plan. We horen ook geen verdediging uit de mond van Jozua. De HEERE verdedigt hem tegenover de aanklacht van de satan. Hoe kan dat? Is de aanklacht niet terecht? Het antwoord is ja en nee.

Er is genoeg ontrouw en er zijn genoeg zonden die om veroordeling vragen. God kan daaraan niet zonder meer voorbijgaan. Maar er is ook een volkomen afdoende oplossing voor, een oplossing waarin door God Zelf is voorzien. Die oplossing is het offerbloed van Zijn Zoon

Jezus Christus. Daardoor heeft God kunnen voorbijgaan aan de door Zijn volk begane zonden en dat op een volkomen rechtvaardige wijze (Rm 3:25). Hij ziet hier vooruit naar het offer van Zijn Zoon.

Hem heeft God gesteld tot een genadetroon door <het> geloof, in Zijn bloed, tot betoning van Zijn gerechtigheid wegens het voorbij laten gaan van de zonden die tevoren hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God; ... (Rm 3:25)

God kon Jeruzalem in genade verkiezen (zie Rm 11:5) omdat Hij het werk van Zijn Zoon zag. Elke verkiezing is altijd verbonden aan de Heer Jezus. Daardoor heeft elke beschuldiging geen enkele kans van slagen. Door Christus is aan het volle recht van God voldaan. Met dat bewijs kan elke beschuldiging worden weerlegd, omdat door Hem aan de schuld is voldaan.

Als de satan belang in ons stelt, is dat een gunstig teken. De boze tracht altijd te beschuldigen. Maar “*God is het Die rechtvaardigt*” (Rm 8:33). Het hoogste gerechtshof spreekt ons vrij. We hebben het bewijs ervan op zak. Elke beschuldiging kan met dat bewijs worden weerlegd. De grondslag is: “*Christus Jezus is het Die gestorven is, ja nog meer, Die ook opgewekt is, Die ook aan Gods rechterhand is, Die ook voor ons bidt*” (Rm 8:34).

Het beeld van het “*stuk brandhout [dat] aan het vuur ontruikt [is]*”, geeft aan dat de redding ternauwernood, op het laatste nippertje, is gebeurd (zie ook Am 4:11). Wie aan het vuur is ontruikt, wordt gered van totale vernietiging. Dat is gebeurd met een bepaald doel. Bijna was Gods volk volkomen uitgedelgd. God heeft Israël gestraft met de ballingschap naar Babel, maar Hij heeft daaruit een handjevol gered en daarmee de totale verdwijning van het volk voorkomen. Het vuur stelt hier Babel voor.

Vuile kleren – feestkleren | verzen 3-4

3 Nu was Jozua in vuile kleren gekleed, terwijl hij voor het aangezicht van de Engel stond. 4 Toen nam Hij het woord en zei tegen hen die voor Zijn aangezicht stonden: Trek hem de vuile kleren uit! Daarop zei Hij tegen hem: Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en zal u feestkleren aantrekken.

Gods Geest verheelt niet dat Jozua “*in vuile kleren gekleed*” is (vers 3). Het woord voor ‘vuil’ is in het Hebreeuws een woord dat wijst op een vuil van het smerigste en walgelijkste soort (zie ook Sp 30:12; Js 4:4; 64:6). Zoals

hiervoor al gezegd is, kan God de zonden van Zijn volk niet door de vingers zien. Jozua staat echter niet voor de satan in die vuile kleren, maar voor God. Het houdt als het ware een erkenning van zijn vuilheid in, dat wil zeggen dat het volk schuld erkent aan de vuile toestand van het priesterschap.

Israël is wel gered uit de ballingschap, maar als priesterlijke natie is het een onrein volk. Het priesterschap is besmeurd door een lang verblijf in een vreemd land, waarvan de nawerking nog (of: weer) te zien is. Het priesterschap wordt niet uitgeoefend op de wijze zoals God het wil. Heidense elementen hebben het onrein gemaakt.

Er wordt niet tegen Jozua gezegd dat hij die vuile kleren zelf moet uitdoen (*vers 4*). De HEERE neemt het woord en geeft Zijn engelen bevel de vuile klederen van Jozua uit te trekken.

Het is een symbool van het wegdoen van de ongerechtigheid. Hierin wordt vergelijking voorgesteld (*vgl. 2Sm 12:13b*).

... : De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen; u zult niet sterven. (*2Sm 12:13b*)

In de brieven van Paulus zien we hoe in geestelijk opzicht bij ons de vuile kleren zijn weggenomen. In elke brief zijn die kleren door iets anders bevuild. Zo kan het gaan om de vuilheid van het wetticisme (de *brief aan de Galaten*) of de vuilheid van de filosofie (de *brief aan de Kolossers*). Het uiteindelijke doel van Paulus' dienst was om "*iedere mens volmaakt te stellen in Christus*" (*Ko 1:28*). Dat wil zeggen dat ieder die door zijn dienst tot bekering is gekomen, zijn nieuwe positie in Christus ziet, wat hier wordt weergegeven door de "*feestkleren*".

Een dergelijk werk kan alleen gebeuren door hen die in Gods tegenwoordigheid leven, en van wie het leven daarmee in overeenstemming is. Gods barmhartigheid voorziet in nieuwe kleren. Hij geeft opdracht het "*beste kleed*" te halen en dat de berouwvolle mens aan te trekken (*zie Lk 15*). Voor ieder die tot de gemeente behoort, betekent dit dat hij mag weten dat hij is "*aangenaam gemaakt in de Geliefde*" (*Ef 1:6*).

Dit wordt voorgesteld in de aanneming en het herstel in de positie van de hogepriester Jozua. Zo neemt God de ongerechtigheden van Zijn volk weg en geeft feestkleren. Feestkleren (een woord dat alleen hier en in *Jesaja 3:22* voorkomt) spreken van reinheid, vreugde en heerlijk-

heid. Ze symboliseren hier het herstel van Israël in zijn oorspronkelijke roeping (Js 61:10).

*Ik ben zeer vrolijk in de HEERE,
mijn ziel verheugt zich in mijn God,
want Hij heeft mij bekleed met de klederen van het heil,
de mantel van gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan,
zoals een bruidegom zich bekleedt met priesterlijk [hoofd]sieraad,
en een bruid zich tooit met haar sieraden. (Js 61:10)*

Een reine tulband en feestkleren | vers 5

*Vervolgens zei Ik: Laat hen een reine tulband op zijn hoofd zetten.
Daarop zetten zij de reine tulband op zijn hoofd en trokken hem
[feest]kleren aan, terwijl de Engel van de HEERE [erbij] stond.*

De profeet (de 'ik' is hier niet de HEERE, maar Zacharia) is zo bij dit tafereel betrokken en zo op de hoogte van Gods gedachten, dat hij een verzoek uitsprekt waaraan de engelen gevolg geven. Hij zegt dat ze een reine tulband bij de hogepriester op moeten zetten. Is er bij ons ook de bereidheid om hulp te bieden, opdat onze broeder of zuster weer in de heilige gemeenschap met de Heer terugkomt?

De Engel van de HEERE staat erbij. Dit alles vindt plaats in Zijn tegenwoordigheid als een bewijs dat Hij het er helemaal mee eens is. De reine tulband op het hoofd stelt voor dat Jozua – en in hem het volk – nieuwe gedachten over het priesterschap heeft, gedachten die in overeenstemming zijn met Gods bedoeling ervan.

Voorwaarden om Gods huis te besturen | verzen 6-7

6 Toen verzekerde de Engel van de HEERE Jozua: 7 Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Als u in Mijn wegen gaat
en als u [uw] taak ten behoeve van Mij vervult,
dan zult ú ook Mijn huis besturen,
en ook Mijn voorhoven bewaken,
en zal Ik u omgang geven
met hen die [hier] staan.*

Een vernieuwd priesterschap heeft een nieuwe opdracht nodig. Er is sprake van 'verzekeren' wat ziet op plechtig verklaren, een term die ook wordt gebruikt voor de bevestiging van een eed. God verklaart hier plechtig dat Hij het priesterschap voor het volk herstelt en welke voorwaarden daarbij horen. De voorwaarden komen van "de HEERE

van de legermachten". Hij is Dezelfde als "de Engel van de HEERE", maar de nadruk ligt meer op Zijn gezag over alle dingen.

Hier is sprake van 'als', dat een voorwaarde aangeeft. Dat is bij de reiniging niet aan de orde. Daar is alles genade. Maar als het op dienst aankomt, moet wel aan voorwaarden worden voldaan. Er zijn eerst twee voorwaarden (twee keer "als u") en vervolgens drie resultaten ("dan zult ú ... en ... en"). Het eerste wat van belang is in deze nieuwe positie, is persoonlijke Godsvrucht en gehoorzaamheid in een wandel in de wegen van de HEERE. Als dat goed is, krijgt Jozua een dienst opgedragen. Voor ons geldt ook dat, als we de nieuwe staat hebben gekregen én als de ongerechtigheid in de praktijk ons niet meer aankleeft en we getrouw blijven in die weg, de Heer ons een taak geeft.

Als aan de voorwaarden wordt voldaan, zal het volk

- Gods huis mogen besturen, dat wil zeggen dat Hij inzicht geeft om toe te zien hoe de dienst gebeurt;
- de voorhoven van Gods huis mogen bewaken, dat wil zeggen dat zij erop toezien wie dienst mogen doen;
- door de HEERE omgang gegeven worden met het gezelschap van priesters en een vrije toegang tot God hebben.

De belofte van de Spruit | vers 8

*Luister toch, hogepriester Jozua,
u en uw vrienden die vóór u zitten,
– zij zijn immers een wonderteken –
want zie, Ik ga Mijn Knecht, de SPRUIT, doen komen.*

Na de opdracht komt nog een belofte. Hiervoor wordt met de oproep "luister toch", de speciale aandacht van Jozua gevraagd. Ook wordt daarmee het belang onderstreept van wat volgt. De vrienden van Jozua, zijn medepriesters, moeten ook goed luisteren, want de belofte is ook voor hen. Ze zitten "vóór" hem, dat wil zeggen in zijn tegenwoordigheid, voor zijn aangezicht (zie Ez 8:1). We kunnen in Jozua hier een type van de Heer Jezus zien in gezelschap van Zijn discipelen, die Hij "vrienden" noemt, omdat Hij hun alles heeft bekendgemaakt wat Hij van Zijn Vader heeft gehoord (zie Jh 15:15).

De vrienden zijn “een wonderteken”, dat wil zeggen dat zij in hun priesterlijke functie een wonder van God zijn, Die het priesterschap weer heeft mogelijk gemaakt. Tevens zijn zij een teken dat verwijst naar de grote Priester, Jezus Christus. Het zijn tekenen met een profetische betekenis, tekenen van een toekomstige gebeurtenis (zie en vgl. Js 8:18). Jozua en zijn vrienden verwijzen ook nog naar iets anders en dat is dat God altijd een priesterlijk geslacht, door reiniging, in stand zal houden. God is een God van wonderen, waarvan de handhaving van het priesterschap er een is. Dat mag ons tot bemoediging zijn.

God wijst Jozua en zijn vrienden op Zijn Knecht Die Hij zal zenden. Hij wordt als bemoediging voor de blikken van de gereinigde Jozua en zijn medepriesters gesteld. Een door God gereinigd priesterschap verheugt zich altijd over de Heer Jezus. De Heer Jezus is de Spruit, de Knecht, Die God zal doen komen (zie Zc 6:2; Js 4:2; 11:1; 53:2; Jr 23:5; 33:15; Lk 1:78). Hij is de Spruit uit de afgehouden tronk van Isai. Het koningschap leek dood, maar het leeft in Hem.

Zijn Naam Spruit tekent de nederigheid, de teerheid van de komende Messias en dat Hij Mens is. Ook is er de gedachte aan frisheid en de kracht van een leven dat ontspruit. Het spreekt van Christus met Wiens komst er iets totaal nieuws ontstaat. Dat Christus hier wordt ingevoerd, is omdat God wil dat we begrijpen dat niets juist is als het niet wordt ingebracht door Christus. Iets is alleen goed als het verbonden is met Hem en dat is alleen het geval als het door Hem is bewerkt.

Hij is ook de bron van alle toekomstige zegen. In de toekomst zal God deze omstandigheden onder Zijn volk herstellen wanneer de priesterdienst weer zal geschieden voordat de antichrist die zal doen ophouden. Hun hart zal gericht worden op de komende Spruit. Ook voor ons geldt dat het priesterschap alleen goed functioneert als ons oog gericht is op de Heer Jezus.

De Steen | vers 9

*Want zie, wat betreft de steen die Ik voor Jozua neergelegd heb,
op die ene steen zullen zeven ogen zijn.
Zie, Ik zal [er] Zijn graving [in] aanbrengen,
spreekt de HEERE van de legermachten.*

*Ik zal de ongerechtigheid
van dit land
op één dag wegnemen.*

Na Knecht en Spruit is “Steen” de derde naam voor de Messias (zie ook Ps 118:22; Js 28:16; Mt 21:52; Hd 4:11; 1Pt 2:6). Christus is de grondslag van een gebouw dat Zijn kenmerk draagt. Wie Hem ziet, weet dat het fundament in orde is al is alles nog zo zwak. De zeven ogen zijn de “zeven Geesten van God” (Op 4:5) en wijzen op Zijn alwetendheid, Zijn volkomen inzicht in alle dingen. Door Gods Geest zal het werk tot stand gebracht worden.

Door het graveerwerk dat God Zelf doet, is het een prachtige Steen, een pracht die in Zijn hele leven, Zijn hele Persoon, in alles wat Hij heeft gedaan en nog doet en zal doen, zichtbaar wordt. Op deze Steen staat oneindig veel meer gegraveerd dan op de twee stenen tafelen van de wet. Er staan de namen in gegraveerd van allen die tot Zijn volk behoren (zie en vgl. Ex 28:9,11,21).

Op één dag zal de ongerechtigheid worden weggedaan, dat is bij de komst van Christus. Het is symbolisch voorgesteld in het verwijderen van de vuile kleren in vers 4. Door de kracht van de Geest van God zal dit alles al verwerkelijkt worden. Hier kunnen we een verwijzing zien naar de grote Verzoendag die eenmaal per jaar werd gehouden. Maar de jaarlijkse herhaling maakt duidelijk dat het bloed dat op die dag werd geofferd geen zonden kon wegnemen.

De ongerechtigheid wegdoen is verbonden met de Steen, Christus, de grondslag. Die grondslag is wat Hij deed op het kruis. Door Hem wordt de ongerechtigheid van het volk weggenomen. Dat gebeurde op het kruis, op die ene, unieke dag die centraal staat in de eeuwigheid, toen Hij daar stierf. Het wegdoen van de zonden is geen proces. Hij heeft het in Zijn werk volbracht. Het is eens voor altijd volbracht, herhaling is niet nodig (zie Hb 10:10,12,14).

Ieder onder zijn wijnstok en vijgenboom | vers 10

Op die dag, spreekt de HEERE van de legermachten, zal ieder zijn naaste uitnodigen onder de wijnstok en onder de vijgenboom.

Wanneer Israël het volle resultaat van het werk van Christus zal worden toegerekend, zal dat ook zijn gevolg hebben voor hun onder-

linge omgang. Dit zal ten volle in het vreedrijk het geval zijn, waar vrede, vrijheid en veiligheid genoten worden (1Kn 4:25; Mi 4:4). Het resultaat wordt genoten in gemeenschap met elkaar. De wijnstok spreekt van vreugde en de vijgenboom spreekt van gerechtigheid.

En Juda en Israël woonden onbezorgd, ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom, van Dan tot Berseba, al de dagen van Salomo. (1Kn 4:25)

Maar zij zullen zitten, ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom, niemand zal [ze] schrik aanjagen, want de mond van de HEERE van de legermachten heeft [het] gesproken. (Mi 4:4)

Wij kunnen anderen uitnodigen ook te genieten van wat we zelf hebben ontvangen. Het is een delen van de vreugde (zie 1Jh 1:3). Deze vreugde is gebaseerd op gerechtigheid. Dit genot wordt ons door de Heilige Geest gegeven. Het koninkrijk van God, dat onder de heerschappij van de Heer Jezus op aarde gevestigd zal worden, is voor de gelovigen nu al een geestelijke werkelijkheid. Wat straks voor Israël en de hele aarde geldt, geldt nu al voor de gelovigen van de gemeente. Voor hen is "het koninkrijk van God ... niet eten en drinken, maar rechtvaardigheid, vrede en blijdschap in [de] Heilige Geest" (Rm 14:17).

Zacharia 4

In *Zacharia 3* gaat het over het godsdienstige hoofd, de hogepriester. In *Zacharia 4* gaat het over het politieke hoofd, de vorst.

Eerst wordt Gods ideaal voorgesteld, dat Israël een getuigenis voor Hem in de wereld zal zijn. Daarna zien we ook de kracht die God geeft om daaraan te beantwoorden.

Zacharia gewekt | *vers 1*

De Engel Die met mij sprak, kwam terug en wekte mij, zoals iemand die uit zijn slaap gewekt wordt.

Het lijkt erop dat Zacharia door wat hij heeft gezien in een slaaptoestand is gekomen (*zie en vgl. Dn 8:18; 10:9-10*). Hij moet wakker worden gemaakt, omdat er nog meer te zien en door te geven is. Het is nog niet afgelopen.

Dat Zacharia wordt wakker gemaakt, veronderstelt dat dit nachtgezicht bijzonder bedoeld is voor een tijd van geestelijk ontwaken. Deze profetie wordt gegeven om hen te bemoedigen die het huis van God bouwen in een 'overblijfseltijd', dat wil zeggen in een tijd dat het volk van God door grote zwakheid wordt gekenmerkt. Dat wakker maken gebeurt door God of namens Hem, niet door menselijke tussenkomst. Alleen de Geest van God kan een ontwaken bewerken, waardoor God in staat wordt gesteld Zijn mededelingen te doen op een wijze dat ze ook worden begrepen en aangenomen.

De kandelaar en de twee olijfbomen | *verzen 2-3*

2 Hij zei tegen mij: Wat ziet u? Daarop zei ik: Ik zie, en zie, een kandelaar, geheel van goud, met een olievaatje aan de bovenkant ervan en daarbovenop zeven bijbehorende lampen met telkens zeven toevoerbuisjes aan de lampen, die daarboven zitten, 3 met twee olijfbomen ernaast, een aan de rechterkant van het olievaatje en een aan de linkerkant ervan.

Zacharia is gewekt. Hij is ontwaakt. Dan stelt de HEERE hem de vraag wat hij ziet. De vraag dwingt Zacharia nauwkeurig te kijken. Hij wordt opgeroepen om de grootste aandacht te geven aan wat hij ziet. Dan kan

hij gedetailleerd beschrijven wat hij ziet. Hij ziet *“een kandelaar, geheel van goud”*. Zo een stond er in de tabernakel (zie Ex 25:31-40).

Zacharia ziet ook hoe de olie, waardoor de zeven lampen van de kandelaar kunnen branden, naar die lampen gevoerd wordt. Aan de bovenkant van de kandelaar zit een olievaatje. Vanuit dit olievaatje lopen zeven toevoerbuissjes naar elk van de zeven lampen. Via deze toevoerbuissjes stroomt de olie naar de lampen. De olie in het olievaatje wordt geleverd door twee olijfbomen. Van de olijfbomen wordt de olie door twee toevoerbuizen naar het olievaatje aan de bovenkant van de kandelaar getransporteerd. Zo kan de kandelaar voortdurend blijven branden. Van de twee bomen staat er een aan de rechterkant en een aan de linkerkant van de kandelaar.

Dit beeld laat de constante, onbegrensde en door God bestuurde toevloed zien voor het licht dat Hij door Zijn volk wil verspreiden. Hieraan komt geen menselijke hulp te pas, zoals dat wel bij de verzorging van het licht in de tabernakel en de tempel het geval was. Alleen als Gods Geest (de olie is een beeld van Hem, zie 1Jh 2:20,27) elk detail bestuurt, kan de dienst tot heerlijkheid van God zijn.

De kandelaar is een beeld van de Heer Jezus. Hij is het licht van de wereld. We zien daarin de kracht van de Heilige Geest, die uitgaat van Christus, de Gezalfde. Zoals de kandelaar de lampen draagt, zo draagt de Heer Jezus de gelovigen. Tegen ons, de volgelingen van Christus, wordt gezegd dat wij het licht van de wereld zijn (zie Mt 5:14). Wij moeten onze lampen laten branden en ons licht laten schijnen in de wereld (zie Lk 12:35; Fp 2:15; Op 1:20). Daarvoor hebben wij de kracht van de Heilige Geest nodig.

Vraag naar de betekenis van het visioen | verzen 4-5

4 Ik antwoordde en zei tegen de Engel Die met mij sprak: Mijn Heere, wat betekenen deze dingen? 5 Toen antwoordde de Engel Die met mij sprak, en zei tegen mij: Weet u niet wat deze dingen betekenen? Ik zei: Nee, mijn Heere.

De profeet blijft niet bij het vertellen van wat hij ziet. Hij wil er ook de betekenis van weten. Hij stelt zijn vraag niet omdat hij de betekenis van de kandelaar niet kent. Daarvan is hij goed op de hoogte. Hij vraagt naar de betekenis van *“deze dingen”*, dat is het geheel van het nachtge-

zicht. Hij wil weten wat de kandelaar en de olijfbomen te zeggen hebben, wat de toepassing ervan is voor hem en de zijnen en voor hun omstandigheden.

De reactie van de HEERE geeft de indruk dat Hij veronderstelt dat Zacharia de betekenis toch had moeten weten. Maar Zacharia moet toegeven dat hij die niet weet. Hij doet dat met groot respect en eerbied voor de HEERE, Die hij aanspreekt met “Heere” (*Adonai*), dat is de soevereine Heer.

Niet door kracht, maar door Gods Geest | *vers 6*

Daarop antwoordde Hij en zei tegen mij:

Dit is het woord van de HEERE tot Zerubbabel:

Niet door kracht

en niet door geweld,

maar door Mijn Geest,

zegt de HEERE van de legermachten.

De HEERE gaat vervolgens op de vraag van Zacharia in. Hij begint ermee te zeggen dat het antwoord een “woord van de HEERE tot Zerubbabel” is. Het woord van de HEERE is ten aanzien van toekomstige gebeurtenissen met het oog op de herbouw van de tempel. Zerubbabel was ontmoedigd door de tegenstand bij de herbouw. Nu wordt hij bemoedigd dat hij het niet van menselijke kracht, van eigen inspanning, hoeft te verwachten, maar dat de Geest van God garant staat dat het werk klaar komt.

Bij “kracht” en “geweld” kunnen we denken aan een krachtige enkeling en aan het geweld van een menigte, waarbij het in beide gevallen om menselijke inbreng gaat. Al is iemand nog zo sterk en al zijn er nog zoveel mensen bij elkaar, niets ervan kan God gebruiken om Zijn werk te doen.

Dit zegt Hij Die geen menselijke kracht kan gebruiken en die ook niet hoeft te gebruiken, daar Hij “de HEERE van de legermachten” is. Alle aardse en hemelse legermachten zijn aan Hem onderworpen en staan Hem ter beschikking.

Met deze uitleg verklaart de HEERE dat het visioen spreekt van Gods Geest door Wie Zerubbabel Gods werk kan doen. Het resultaat van dat werk is het getuigenis van Gods heerlijkheid in de wereld.

Hoe belangrijk is dit woord ook voor onze dagen die vol zijn van comités, plannings, organisaties, budgetten, sponsoracties enz. Omdat een werk voor God een door en door geestelijk werk is, kan dat nooit door menselijke inspanning, niet door eigen kracht of met gezag van anderen, worden verricht (*zie en vgl. Hs 1:7*). Gods werk kan alleen slagen in de kracht van de almachtige, onfeilbare Geest van God.

Zoals de lampen van olie werden voorzien zonder menselijke tussenkomst, komend van een bron die niet van menselijke makelij is, gebeurt Gods werk niet via een menigte of door energieke en overredende mensen. Zwakheid is geen verhindering, maar juist een noodzaak wil God Zijn werk kunnen doen (*2Ko 12:9a; 1Sm 14:6b24; zie ook 2Kr 14:11; Hb 11:34*).

...; en Hij zei tot mij: Mijn genade is u genoeg; want de kracht wordt in zwakheid volbracht. (2Ko 12:9a)

..., want het is voor de HEERE niet te moeilijk om te verlossen, door veel of door weinig [mensen]. (1Sm 14:6)

Genade, genade | vers 7

Wie bent u, grote berg?

Voor [de ogen van] Zerubbabel zult u een vlakte worden.

Hij zal de sluitsteen aandragen

[onder] luid geroep: Genade, genade zij hem!

Als de overtuiging er is dat Gods Geest werkt en werkelijk voldoende is om Gods werk te doen, kan de uitdaging klinken: “*Wie bent u, grote berg?*” Deze uitdagend klinkende woorden zijn geen hoogmoed, maar een uiting van het volste vertrouwen dat de “*grote berg*”, het indrukwekkende wereldrijk dat heerschappij heeft, het werk van God niet kan verhinderen (*zie en vgl. Jr 51:25; Op 8:8*). In de “*grote berg*” kunnen we in algemene zin ook de kolossale moeilijkheden en hindernissen zien die als een berg oprijzen bij het doen van een werk voor God (*zie Mt 21:21; Js 40:3-5; zie ook Ea 4-5*).

Zerubbabel zal met eigen ogen zien dat door Gods Geest zal worden verwijderd wat hem in de weg staat bij zijn werk om de herbouw te voltooien. Het geloof mag weten dat door de macht van Gods Geest de bergen van moeilijkheden “*een vlakte*” of een gebaande weg zullen worden.

De sluitsteen moet er nog op en dan is het werk klaar. Christus is het fundament en Hij is de voleinder van het werk. De tempel, het heiligdom moet er komen om de kandelaar er in te zetten.

De laatste woorden van dit vers kunnen worden opgevat als een biddende wens dat Gods zegen voortdurend op dit werk zal rusten. Volharding, door de genade van God, bekroont het leven van de christen. De blijvende aanwezigheid van onze Heer in genade in Zijn gemeente op aarde tot aan Zijn komst is het getuigenis dat Hij Die haar grondvestte, haar ook in stand houdt. De herhaling “genade, genade” benadrukt dat het vanaf het begin tot het einde alles genade is. Hindernissen verdwijnen voor het geloof, het werk wordt afgemaakt, alles is genade.

Belofte van de voltooiing | verzen 8-9

8 *Het woord van de HEERE kwam tot mij:*

9 *De handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest,
zijn handen zullen het ook voltooiën.*

Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten Mij tot u gezonden heeft.

Hier komt het woord van de HEERE rechtstreeks tot de profeet en niet via de engel. Het woord gaat over Zerubbabel. Hier ontvangt Zerubbabel een bevestiging dat hij eigenhandig het werk zal voltooiën. Het betekent voor hem een extra bemoediging. Deze belofte is letterlijk vervuld (Ea 6:15).

En dit huis werd voltooid op de derde dag van de maand Adar; het was het zesde regeringsjaar van koning Darius. (Ea 6:15)

De ‘Mij’ Die gezonden is, ziet niet op Zacharia, maar op de Messias (Zc 6:15; vgl. Zc 2:9,11; 3:2). Als de profetieën ten volle zijn vervuld en de nieuwe tempel is gebouwd, zal de Messias tot Zijn tempel komen. Dan zal iedereen erkennen dat Hij het is Die door God tot Zijn volk is gezonden.

De dag van de kleine dingen | vers 10

*Want wie veracht de dag van de kleine dingen,
terwijl die zeven blij zijn als zij het tinnen gewicht zien in de
hand van Zerubbabel?*

Die [zeven] zijn de ogen van de HEERE, die over heel de aarde trekken.

“De dag van de kleine dingen” is de dag waarop Hij kan werken met Zijn kracht die in de zwakheid van Zijn volk wordt volbracht. Ook zien we hier de zeven Geesten van God (zie Op 4:5) Die er toch zijn in de dag van de kleine dingen. Ze kunnen met weinig mensen zijn om Gods werk te doen. De massa is in Babel gebleven, een rest slechts vat het werk aan om de priesterdienst te herstellen. Ze kunnen niemand dwingen, maar door de volle werkzaamheid van Gods Geest (het getal zeven spreekt van volheid) is toch een aantal mensen wakker geworden en aan het bouwen gegaan.

Van de gemeente in Filadelfia zegt de Heer Jezus dat zij “kleine kracht” heeft (Op 3:8). Maar Hij laat er direct op volgen: “U hebt Mijn Woord bewaard en Mijn Naam niet verloochend.” Daarom geeft Hij de belofte dat zij zullen zijn tot een pilaar in de tempel van Zijn God (zie Op 3:12). Dat mag nu al door ons in het geloof worden verwerkelijkt in de kracht van de Geest.

Het geringe en zwakke overblijfsel wordt blijdschap in het vooruitzicht gesteld als ze zullen zien hoe Zerubbabel het eindresultaat zal nameten en het zal blijken naar Gods maatstaven in orde te zijn. Hij doet dat met “het tinnen gewicht” als een paslood in zijn hand. Het laat zijn nauwe, persoonlijke betrokkenheid bij het werk zien.

“Die zeven” die “blij zijn”, “zijn de ogen van de HEERE” die alles zien wat op aarde gebeurt (2Kr 16:9a; Sp 15:3). De HEERE neemt zowel de tegenstand tegen Zijn werk waar als hen die voor Hem werken. Deze ogen zien nu met welgevallen op Zerubbabel die aan het bouwen is.

Want de ogen van de HEERE trekken over de hele aarde, om Zich sterk te bewijzen aan [hen] van wie het hart volkomen is met Hem. (2Kr 16:9a)

De ogen van de HEERE zijn op elke plaats: ze slaan slechte en goede [mensen] gade. (Sp 15:3)

Zerubbabel is een type van de Messias Die de tempel in het vreedrijk zal bouwen (zie Ez 40-48). Zo ziet God ook met welgevallen naar ons als we voor Hem bouwen, al is het de dag van de kleine dingen. Maar de kracht van de Heilige Geest is aanwezig.

Vraag naar de betekenis van de olijfbomen | verzen 11-12

11 [Daarna] antwoordde ik en zei tegen Hem: Wat betekenen die twee olijfbomen aan de rechterkant van de kandelaar en aan de

linkerkant ervan? 12 En voor de tweede keer antwoordde ik en zei tegen Hem: Wat betekenen die twee olijftakken die door twee gouden buisjes gouden [olie] uit zich weg laten lopen?

Het nachtgezicht is nog niet helemaal duidelijk voor Zacharia. Vandaar dat hij verder vraagt (*vers 11*). Hij stelt zelfs de vraag voor een tweede keer, waarbij hij aan de vraag nog wat details toevoegt waarvan hij ook graag de betekenis wil weten (*vers 12*).

In zijn vraag spreekt de profeet over de olie als “gouden [olie]”. In beeld wordt daarmee aangegeven dat de Heilige Geest een Goddelijk Persoon is, evenals Christus – voorgesteld in de gouden kandelaar – dat is. De twee gouden buisjes waardoor de olie loopt, kunnen we zien als de middelen waarvan God Zich bedient om de stroom van de Geest te laten lopen.

We kunnen denken aan voorschriften, maar ook aan dienaren van het Woord. De olie komt niet uit een dood reservoir, maar van levende olijfbomen die door God worden gevoed (*zie en vgl. Ps 52:10; Hs 14:7; Rm 12:1*). De gouden stroom met olie staat ons ter beschikking in het werk dat de Heer ons opdraagt. Zowel de olie als de buisjes zijn van goud, wat inhoudt dat er in dit geval geen onderscheid is tussen de middelen waarvan de Heer zich bedient en dat wat Hij geeft. Hier is, om zo te zeggen, geen onderscheid tussen de zwakheid van het vat (de dienaar) en de schat in het vat (de Geest).

Wat de olijfbomen voorstellen | *verzen 13-14*

13 Toen sprak Hij tot mij: Weet u niet wat deze dingen betekenen? Ik zei: Nee, mijn Heere. 14 Daarop zei Hij: Dat zijn de twee gezalfden, die bij de Heere van heel de aarde staan.

De Heere beantwoordt de vragen van Zacharia eerst met een weder-vraag. In de wedervraag klinkt weer de veronderstelling door dat hij zou kunnen weten wat de betekenis van deze dingen is (*zie vers 5*). Weer moet hij erkennen dat hij de betekenis niet weet en weer doet hij dat met groot respect en eerbied voor de HEERE, Die hij opnieuw aanspreekt met “Heere” (*Adonai*), de soevereine Heer.

Dan krijgt hij de verklaring. De twee olijfbomen “zijn de twee gezalfden” (letterlijk ‘zonen van olie’). Ze staan “bij de Heere [*Adonai*] van heel de aarde”. Ze staan in een positie waarin knechten wachten op orders van

hun meester. Zij stellen Jozua en Zerubbabel voor, de twee gezalfden. In het Oude Testament zien we dat koningen (Zerubbabel staat in de koninklijke lijn) en priesters (Jozua is hogepriester) werden gezalfd met het oog op hun dienst.

De twee olijfbomen, een beeld van Koning en Priester, leveren de olie voor het getuigenis van de HEERE aangaande de Messias. De Heer Jezus deed altijd alles door de Heilige Geest. We zien dat tijdens Zijn leven voor het kruis, Zijn werk op het kruis en Zijn leven na het kruis in de opstanding. Ook straks in het vreedrijk zal Hij alles doen in de kracht van de Heilige Geest, zoals blijkt uit dit visioen (*zie ook Js 11:2*).

In *Openbaring 11* lezen we ook over twee getuigen die “*de twee olijfbomen en de twee kandelaars*” worden genoemd en “*die vóór de Heer van de aarde staan*” (*Op 11:4*). Hun getuigenis heeft het karakter van Mozes en Elia. Mozes was koning, Elia offerde voor Israël als priester. De Heer Jezus is de Koning-Priester. De twee getuigen leggen daarvan getuigenis af. In die moeilijke tijden doen ze dat door de kracht van de Heilige Geest.

Zacharia 5

In *Zacharia 4* wordt het volk getoond naar het ideaal van God. *Zacharia 5* laat het volk zien zoals het werkelijk is. Daarom handelt het over het oordeel, evenals het laatste nachtgezicht in *Zacharia 6:1-8*. Tot nu toe heeft bemoediging geklonken, maar nu wordt het oordeel aangekondigd vanwege de werkelijke toestand van het volk.

In het zesde nachtgezicht met daarin de vliegende boekrol (*verzen 1-4*) worden de overtreders van de wet geoordeeld en worden zo de zondaars weggedaan. In het zevende nachtgezicht met daarin de vrouw in de efa (*verzen 5-11*) wordt het land gereinigd door de goddeloosheid, het beginsel van de zonde, eruit te verwijderen. Zo zal het land werkelijk het "heilige land" worden (*Zc 2:12*).

Een vliegende boekrol | vers 1

Opnieuw sloeg ik mijn ogen op en zag, en zie, een vliegende boekrol.

Zacharia slaat in een visioen opnieuw zijn ogen op. In het visioen ziet hij "een vliegende boekrol". De vliegende boekrol stelt de actieve kracht van het Woord van God voor, dat hier in oordeel werkzaam is, een oordeel dat snel wordt uitgeoefend.

De boekrol speelt in de Schrift een grote rol. Hij bevat de raadsbesluiten van God ten aanzien van Christus (*Ps 40:8*), Zijn genade die Hij in de

*Toen zei Ik: Zie, Ik kom,
in de boekrol is over Mij geschreven.
(Ps 40:8)*

Heer Jezus openbaart. De boekrol bevat ook Gods voornemens met de aarde. Die boekrol is in de hand van God en wordt aan de Heer Jezus, het Lam, gegeven (*Op 5:7; zie en vgl. Ez 2:1,2,9,10*). De hoofdgedachte in *Openbaring* is enerzijds Gods genade in redding voor Zijn volk, de gelovigen, en anderzijds het oordeel over de goddelozen. Hier in *Zacharia* gaat het om het oordeel over Zijn ontrouwe volk.

*En Het kwam en nam [het boek] uit
de rechterhand van Hem die op de
troon zat. (Op 5:7)*

De maten van de boekrol | vers 2

*Hij zei tegen mij: Wat ziet u? En ik zei: Ik zie een vliegende boekrol.
Zijn lengte is twintig el en zijn breedte tien el.*

De HEERE vraagt Zacharia wat hij ziet. Zacharia antwoordt met een nauwkeurige beschrijving van de boekrol. Hij ziet dat deze vliegt. Ook geeft hij de lengte- en breedtemaat ervan, omdat het opvallende maten zijn.

De maten van de boekrol zijn de maten van Gods heiligdom, het heilige van de tempel (zie 1Kn 6:3). Dat wijst erop dat het Woord van God in niets afwijkt van wat passend is voor Gods tegenwoordigheid, maar er volledig mee in overeenstemming is. Het is een groot boek, want het bevat veel vloeken vanwege de vele zonden van het volk. Het is een volledig ontrold boek, het is door iedereen te lezen, en ook heel lang en breed, door allen te zien en waar te nemen. De boodschap van oordeel is voor niemand verborgen.

We kunnen hieruit leren dat God het oordeel op de geestelijke toestand van het volk toepast naar de maat van het heiligdom. De relatie tussen dit boek met vloeken en het heiligdom bepaalt ons er ook bij dat het oordeel begint bij het huis van God (zie Ez 9:6; 1Pt 4:17). Met deze maat zullen alle zondaars gemeten worden. Dat betekent dat zij geen deel hebben aan de gemeente van God en dat zij verwijderd zullen zijn en blijven van de heilige plaats waar God woont.

De tweeledige, algemene vloek | vers 3

Toen zei Hij tegen mij: Dit is de vloek die zal uitgaan over heel het land. Volgens deze [vloek] zal namelijk ieder die steelt, vanhier weggevaagd worden, en volgens deze [vloek] zal ieder die een [valse] eed aflegt, vanhier weggevaagd worden.

Het is een boek met vervloekingen voor "heel het land", omdat het hele land vol van zonde is. De vloek treft in het bijzonder de leden van Gods volk die dieven zijn en die vals zweren. Niet alle zonden worden opgesomd. Ze worden samengevat in de zonde tegenover de naaste (stelen) en tegenover God (een valse eed afleggen), zoals we dat ook zien in de tien geboden op de twee stenen tafelen van de wet (zie Lk 10:27). Wie zich aan één gebod schuldig maakt, is schuldig aan alle (zie Jk 2:10).

Stelen is de overtreding van het achtste gebod (zie Ex 20:15). Het is een zonde tegen de naaste, maar ook tegenover God, want bij elke zonde wordt van Hem gestolen waar Hij recht op heeft. Elk beetje christelijke belijdenis dat niet het werk van God is, is gestolen.

Vals zweren is de overtreding van het derde gebod (zie Ex 20:7). Het is een zonde tegen God waarbij Gods Naam ten onrechte wordt gebruikt en wordt verbonden aan onze eigen zaken. Deze zonde gebeurt als een verkeerde zaak wordt goedgekeurd door de Naam van God eraan te verbinden. Zo is de Naam van God verbonden aan veel zaken in de christenheid die Hij haat en waarover Hij het oordeel, de vloek, zal brengen.

Misbruik van de Naam van de Heer kan ook met betrekking tot het samenkomen tot de Naam van de Heer of in Zijn Naam profetieën uitspreken (het 'zo zegt de Heer' in de charismatische beweging). Als we belijden in de Naam van de Heer samen te komen, maar we doen dat op sektarische grondslag, betekent het dat we Zijn Naam ijdel gebruiken, daar vals bij zweren. We stelen van Hem als we tijd die Hem toekomt voor onszelf gebruiken en als we geld dat Hem toekomt voor onszelf besteden enz. Op deze wijze moeten wij op onszelf toepassen wat op de boekrol staat geschreven.

De vloek gaat uit | vers 4

*Ik heb deze [vloek] doen uitgaan,
spreekt de HEERE van de legermachten.
Hij zal naar het huis van de dief gaan,
en naar het huis van hem die in Mijn Naam een valse eed aflegt.
Hij zal midden in zijn huis overnachten
en het vernietigen, met zijn hout en zijn stenen.*

De HEERE doet Zelf de vloek uitgaan, dat wil zeggen vanuit Zijn tegenwoordigheid. Hij zegt dit als "de HEERE van de legermachten". Als Hij de vloek doet uitgaan, is die door niets en niemand tegen te houden. De vloek gaat uit en wordt gericht gestuurd naar het huis van zowel de dief als de valse eed-zweerder. God weet iedere boosdoener te vinden (Jr 23:24) om hem zijn

*Zou iemand zich op verborgen plaatsen kunnen verbergen
en zou Ik hem niet zien? spreekt de HEERE.
Verou Ik niet de hemel en de aarde?
spreekt de HEERE. (Jr 23:24)*

rechtvaardige straf te bezorgen. Al denken zij dat niemand hun zonden ziet, voor God is niets verborgen (zie Ps 94:7,9).

De vloek gaat het huis van de wetsovertreder binnen en neemt daar de centrale plaats in, “midden in zijn huis”. Hij is er niet uit te verjagen, er is geen bezwering tegen mogelijk. De vloek overnacht er en doet vanaf zijn centrale positie zijn vernietigend werk. Het hele huis gaat eraan (zie en vgl. Lv 14:45). Er blijft niets over van hun eigen huis waarvoor ze zich zo hebben ingespannen, terwijl ze Gods huis hebben verwaarloosd.

De efa | verzen 5-6

5 En de Engel Die met mij sprak, trad naar voren en zei tegen mij: Sla toch uw ogen op en zie wat daar tevoorschijn komt. 6 Ik zei: Wat is dat? Hij zei: Dat is een efa die tevoorschijn komt. Hij zei: Dat is het oog [dat] over hen [waakt] in heel het land.

Het lijkt erop dat de Engel Zich na het visioen van de boekrol heeft teruggetrokken en nu weer naar voren komt met een nieuwe mededeling in een nieuw visioen (vers 5). Hij zegt tegen Zacharia dat hij zijn ogen moet opslaan om te zien wat er tevoorschijn komt.

Dit nachtgezicht, het zevende, gaat over “een efa”, dat is een korenmaat van vermoedelijk tussen de twintig en vijfenvertig liter. De efa staat symbool voor beroep en handel die eerlijk moeten worden bedreven (zie Ez 45:9-11; Am 8:5). God heeft de zonde precies gemeten en tevens onder controle. Hier stelt de efa het zondige systeem voor, terwijl het in het vorige gezicht over de zondige daden gaat. Dit zondige systeem wordt in het hele land gevonden en gehandhaafd. Er wordt over gewaakt dat dit heersende systeem niet wordt aangetast. Het beheerst het hele geestelijke klimaat.

De vrouw in de efa | verzen 7-8

7 En zie, een loden deksel werd opgelicht, en er was een vrouw, [die] midden in de efa zat. 8 En Hij zei: Dit is [vrouw] Goddeloosheid. Hij wierp haar [terug] midden in de efa en Hij wierp het loden gewicht op de opening ervan.

Op de efa ligt een loden deksel (vers 7), wat de absolute van de heersende goddeloosheid benadrukt, maar tegelijk ook de volle openbaring tegenhoudt. Zo wordt dit hier door God aangeduid. Het deksel

is geen verhindering voor God om te openbaren welke verborgen macht er achter de goddeloosheid werkzaam is, waardoor de goddeloosheid wordt bestuurd. Het deksel wordt opgelicht om Zacharia en ons erin te laten kijken.

In de efa zit een vrouw. De vrouw of het vrouwelijke als symbool stelt vaak een bepaalde positie voor die iemand of iets inneemt. Deze vrouw symboliseert de positie die de afgoderij in Gods volk heeft gekregen. Afgoderij heeft er een vaste plaats gekregen. Dat de vrouw zit, betekent dat ze in volkomen rust is en de situatie beheerst.

De vrouw heet "*Goddeloosheid*". Zij stelt dus de goddeloosheid voor (zie en vgl. *Op 17:3-5*). Dit beantwoordt aan wat Paulus "*de verborgenheid van de wetteloosheid*" noemt (*2Th 2:7*). De Septuaginta (de Griekse vertaling van het Hebreeuwse Oude Testament) gebruikt hier in *Zacharia* dezelfde woorden als Paulus in de *tweede brief aan de Thessalonikers*.

"*De zonde is de wetteloosheid*" (*1Jh 3:5b*), dat wil zeggen het niet erkennen van enig gezag. In onze dagen zien we de voorboden van de grote afval, maar de aanwezigheid van de Heilige Geest houdt de volle ontplooiing nog tegen. Onze morele normen verlagen zich ongemerkt tot de normen die in de wereld gelden en die verlaging werkt door in onze dienst voor de Heer.

Dit visioen toont aan dat in het volk van God afgodische beginselen aan het werk zijn. Dat is voor God niet verborgen, maar velen van Gods volk zien dat niet. Zacharia krijgt er inzicht in, zoals iedere gelovige die met de Heer leeft, dat inzicht krijgt als hij Gods Woord leest.

Het kwaad is hier in de kiem aanwezig. Het wordt nog beteugeld door het loden deksel (zie *2Th 2:6-8*). God laat nog niet toe dat de volle openbaring van de goddeloosheid er is.

Twee vrouwen en de efa | vers 9

Ik sloeg mijn ogen op en zag, en zie, twee vrouwen kwamen tevoorschijn met de wind onder hun vleugels. Zij hadden vleugels als de vleugels van een ooievaar en zij tilden de efa op tussen de aarde en de hemel.

Als Zacharia zijn ogen nog eens opslaat, ziet Hij twee vrouwen tevoorschijn komen. We kunnen hen als tweelingzussen beschouwen. Zij

stellen het burgerlijke en geestelijke gezag voor (of bijgeloof en ongelooft, of farizeeën en sadduceeën). We kunnen hen beschouwen als de demonische tegenhangers van Zerubbabel en Jozua. De afgoderij heeft Zerubbabel en Jozua verdrongen van hun door God gegeven plaats als leiders van Gods volk en hun plaats ingenomen.

Ze worden door de wind, een beeld van demonische krachten ('wind' en 'geest' zijn hetzelfde woord), gedragen en voortgedreven en voeren het volk naar de totale afval. Zij hebben, om zo te zeggen, de wind in de zeilen en hebben voorspoed in hun boze onderneming. We zien vaak dat goddeloze mensen in voorspoed leven (zie Ps 73).

De ooievaar is een onreine vogel (zie Lv 11:19). Door deze verdorven machten wordt de efa met de vrouw erin (het afvallige Israël) opgetild "tussen de hemel en de aarde". In die positie kan geen aardse macht erbij komen en er iets mee doen. God kan het wel, maar Hij laat het kwaad zich ontwikkelen tot de maat vol is. De ooievaar is een sterke vogel die in staat is om een lange afstand af te leggen.

De efa wordt naar Sinear gebracht | verzen 10-11

10 Toen zei ik tegen de Engel Die met mij sprak: Waar brengen zij deze efa heen? 11 Hij zei tegen mij: Naar het land Sinear om voor haar een huis te bouwen. Is het gereed, dan wordt zij daar op haar voetstuk geplaatst.

De profeet vraagt niet wat de efa betekent, hij vraagt ook niet naar de betekenis van de vrouwen die hem dragen, maar wil alleen weten waar de efa heen wordt gebracht (vers 10).

Het antwoord gaat verder dan de vraag (vers 11). De Engel beantwoordt de vraag waar de vrouwen de efa naartoe brengen, maar voegt er nog enkele bijzonderheden aan toe. De efa wordt naar Sinear gebracht. In Sinear ligt Babel (Gn 10:10; 11:2,9). Het is het land waar de mens zich voor het eerst verenigt in opstand tegen God. Daar hoort de vrouw in de efa thuis. De beginselen van de afgoderij horen thuis in Babel, maar ze worden gevonden onder het overblijfsel.

In de (nu nabije) toekomst zullen deze afgodische beginselen hun ware plaats ("haar voetstuk") weer krijgen. In het geloof moeten wij ze die plaats nu al geven. De bouw van een huis veronderstelt een vaste

woonplaats. Dat is op de plaats waar de goddeloosheid vandaan is gekomen. De goddeloosheid wordt naar zijn oorsprong teruggevoerd. Babel loochent God niet maar wil zich in zijn hoogmoed aan God gelijk maken. Het is een godsdienstig systeem dat altijd in opstand is tegen God. Dit systeem heeft grote aantrekkingskracht op het volk van God (zie bijv. Jz 7:21). Hoeveel is door ons van 'Babel', dat is de naamchristelijke wereld, overgenomen in onze dienst aan God? Het is afgoderij en moet uit het land worden verwijderd.

Zacharia 6

Vier wagens en twee koperen bergen | vers 1

Opnieuw sloeg ik mijn ogen op en zag, en zie, vier wagens kwamen tevoorschijn tussen twee bergen, en die bergen waren bergen van koper.

Na de zeven vorige nachtgezichten wordt met het achtste nachtgezicht of visioen de cirkel gesloten. Zacharia ziet vier wagens. Zij stellen de vier wereldrijken voor, terwijl we zien dat God hen volkomen in de hand heeft. In *Daniël 2* worden de wereldrijken ook voorgesteld, maar dan zoals Nebukadnezar ze zag, namelijk als een machtig beeld. In *Daniël 7* komen ze nog een keer voor, maar dan zoals Daniël ze zag, namelijk als redeloze dieren. Zacharia ziet ze hier ook als redeloze dieren.

Koninkrijken zijn in zichzelf niets en kunnen alleen doen wat God behaagt. Dat zien we in de twee bergen, die hoogstwaarschijnlijk de berg Moria (of Sion) en de Olijfberg zijn. Beide bergen spelen in de geschiedenis van Jeruzalem en in de profetie een grote rol. Tussen de beide bergen in ligt het dal van Josafat (= Jahweh oordeelt), waar de volken zullen worden geoordeeld (*Jl 3:12*). Van de bergen wordt gezegd dat ze van koper zijn (*vgl. Ps 36:7*). Koper is een beeld van de gerechtigheid van God in oordeel (*zie Nm 16:37-40*). God handhaaft

Laten de heidenvolken opgewekt worden en oprukken naar het dal van Josafat, want daar zal Ik zitten om te berechten alle heidenvolken van rondom! (Jl 3:12)

Uw gerechtigheid is als de machtige bergen, Uw oordelen zijn [als] de grote waterloed; mensen en dieren verlost U, HEERE. (Ps 36:7)

Zijn recht als Hij de vijandige volken oordeelt en Zijn volk (het gelovig overblijfsel) beschermt tegen het oordeel.

God bereikt altijd Zijn doel en doet dat op volmaakt rechtvaardige wijze. De wereldrijken hebben gemeend dat ze konden doen wat ze wilden. Maar hier zien we deze rijken met de ogen van de profeet, van het geloof. We zien hoe God de wereldrijken in hun weg bestuurt. De wagens zijn de dragers van de voorzienigheid van God in oordeel over de vier wereldrijken. De wagens van de geschiedenis gaan de weg die God wil. Ze volbrengen de wil van God, zonder dat ze het zelf weten. God bestuurt de geschiedenis naar Zijn doel.

Het feit dat er vier wagens zijn, wijst op het universele van Gods besturing. We zien dit in uitdrukkingen als “de vier wind[streken]” (Zc 2:6; Ez 37:9), “de vier einden van de hemel” (Jr 49:36) en “de vier hoeken van de aarde” (Op 7:1).

De vier wagens en de paarden | verzen 2-3

2 De eerste wagen had rode paarden, de tweede wagen zwarte paarden, 3 de derde wagen witte paarden en de vierde wagen sterke, gevlekte paarden.

De beschrijving van de paarden lijkt enigszins op die in Zacharia 1 (zie ook Op 6:3-8). De overeenkomst is dat er in beide visioenen verschillend gekleurde paarden zijn. Verder zijn er alleen verschillen. In Zacharia 1 zien we alleen paarden, met daarop ruiters (Zc 1:8). Zij gaan over de aarde om de stand van zaken op te nemen en daarvan verslag te doen. Hier zijn het oorlogswagens met paarden ervoor om Gods oordelen uit te voeren (zie Ps 68:18). Elke wagen heeft daarbij een eigen gebied (zie vers 6).

De vier winden van de hemel | verzen 4-5

4 Ik nam het woord en zei tegen de Engel Die met mij sprak: Wat betekenen deze [wagens], mijn Heere? 5 Daarop antwoordde de Engel en zei tegen mij: Dat zijn de vier winden van de hemel, die eropuit trekken van [de plaats] waar zij voor de Heere van heel de aarde hebben gestaan.

Zacharia wil de betekenis van de wagens weten (vers 4). Hij vraagt het aan “de Engel”, dat is de Engel van de HEERE, Die hij met “Heere” (*Adonai*) aanspreekt. De Engel antwoordt dat de wagens “de vier winden van de hemel” zijn (zie en vgl. Op 7:1; Dn 7:2). Het zijn machten die vanuit de hemel eropuit worden gestuurd. Het betekent dat de vier wereldrijken die opkomen, door de hemel worden opgeroepen. In Psalm 104:4 zijn winden (wind en geest is in het Hebreeuws hetzelfde woord) boodschappers van God die Zijn wil uitvoeren.

Al deze machten hebben als vertrekpunt “de Heere van heel de aarde” (vgl. Zc 4:14). De Naam van God is sinds de ballingschap ‘de God van de hemel’. Maar God geeft Zijn aanspraken op de aarde nooit prijs. Om Zijn aanspraken te handhaven gebruikt Hij de heersende machten. Zij

staan onder het voorzienig bestel van God Zelf. Hij bepaalt waar ze heen gaan, zonder dat ze kunnen afwijken van de weg die Hij wil dat ze gaan. Dat zien we in de twee bergen van koper waar ze tussen lopen. Ze worden daarbij bestuurd door hemelse, demonische machten, die volledig onder Gods controle staan.

Volken bestrijden elkaar, maar de demonische machten in de hemelse gewesten die hen besturen, bestrijden niet elkaar, maar God en Zijn volk. De hoofdreden van het bestaan van het rijk van Babel is dat God door hen de Assyriërs wilde tuchtigen voor hun houding tegenover Israël. Tevens wilde Hij de Babyloniërs gebruiken als tuchtmiddel voor Zijn volk vanwege hun ontrouw. Maar als zij zich aan Zijn volk vergripen, worden zij op hun beurt in de macht van een volgend rijk gegeven.

Waarheen de paarden uittrekken | verzen 6-7

6 Die de zwarte paarden hebben, trekken uit naar het land van het noorden; de witte [paarden] trekken uit, hen achterna, en de gevlekte trekken uit naar het land van het zuiden. 7 En de sterke [paarden] trokken uit en wilden het land doorgaan, want Hij had gezegd: Ga, ga het land door. Toen gingen zij het land door.

Over de rode paarden, waarbij we aan Babel kunnen denken, wordt niets meer gezegd, omdat dit rijk al voorbij is. De zwarte paarden stellen de Meden en Perzen voor. Zij gaan naar het noorden waar het Babylonisch wereldrijk is en onderwerpen dat aan zich. Dan komen de witte paarden, die het Grieks-Macedonische wereldrijk voorstellen en veroveren het Medisch-Perzische wereldrijk. Daarna komen de paarden die het Romeinse wereldrijk voorstellen die ook het land van het zuiden, dat is Egypte, veroveren, waardoor Egypte een provincie van het Romeinse rijk wordt.

De sterke paarden (de Romeinen) willen de hele aarde onderwerpen en niet alleen het land in het noorden en het land in het zuiden. Zij kunnen hun verlangen alleen vervullen onder Gods toestemming. Dat zijn zij zich niet bewust. We lezen dat ook niet in de geschiedenisboeken. Maar voor het geloof is dit de werkelijkheid.

Gods Geest komt tot rust in het oordeel | vers 8

Vervolgens riep Hij mij en sprak tot mij: Zie, zij die zijn uitgetrokken naar het land van het noorden, hebben Mijn geest doen rusten in het land van het noorden.

God roept Zacharia en spreekt dan tot hem. Dat het roepen van God aan Zijn spreken voorafgaat, betekent dat dit roepen een dringende oproep tot aandacht is voor wat Hij gaat zeggen. Hij vertelt Zacharia dat Hij het oordeel over Babel heeft gewild om Zijn Geest tot rust te laten komen. Dat was ten tijde van Zacharia verleden tijd.

Gods Geest had geen rust toen Zijn volk in Babel verbleef. Hij werkte in Kores de oproep tot Zijn volk dat het naar zijn land kon terugkeren (zie Ea 1:1-3). Kores heeft de oordelen van God over de Chaldeeën voltrokken. Hij heeft Gods volk geholpen, begunstigd en verlost. Dit alles was zeer aangenaam voor God. Dat heeft Zijn Geest tot rust gebracht en verkwikt.

Zacharia moet gaven in ontvangst nemen | verzen 9-10

9 Het woord van de HEERE kwam tot mij: 10 Neem van de ballingen, van Cheldai, Tobia en Jedaja, [gaven] in ontvangst. En u moet op die dag zelf komen en het huis van Josia, de zoon van Zefanja, binnengaan, waar [die mannen] uit Babel naartoe gekomen zijn.

Als alle aangematigde gezag terzijde is gezet en Gods Geest tot rust is gekomen door de uitgeoefende oordelen, is het de tijd voor God om het door Hem erkende gezag te laten zien. Dat gebeurt in de volgende boodschap. Die komt niet zoals de vorige boodschap in een visioen, maar door "het woord van de HEERE" (vers 9).

De HEERE zegt tegen Zacharia dat er drie mannen uit Babel komen, die daar nog wonen, om hem een bezoek te brengen. Zij worden met hun naam genoemd. De drie vormen in Babel een overblijfsel en stellen hen voor die in de laatste dagen, dat wil zeggen in de nu nabije toekomst, naar Israël zullen terugkeren. Niet allen die in Babel zijn gebleven, hebben zich van Gods volk vervreemd. Hoewel het ernstige woord om uit Babel weg te vluchten ook tot hen is gekomen (Zc 2:6), zijn zij daar toch gebleven.

Nu verrichten zij een daad van geloof die uitsteekt boven het gedrag van de teruggekeerden. Zij brengen een grote gift voor de tempelbouw. Dat is een stimulans voor de anderen. God bewerkt door de verdrukking van de ballingschap winst voor Zijn huis.

Ze komen met gaven, met zilver en goud (*zie vers 11*). Veel zilver en goud wordt gevonden bij hen die, door de oefening van de ballingschap, hebben geleerd om Jeruzalem en het huis van God te waarderen. Zilver spreekt van wat God is als gekend in de genade van de verzoening. Goud doet ons denken aan de heerlijkheid van God.

Zacharia moet nog op dezelfde dag dat hij de opdracht krijgt, naar het huis van Josia, de zoon van Zefanja, gaan. Josia betekent 'Jahweh ondersteunt', Zefanja betekent 'Jahweh beschermt'. In het huis dat met deze namen verbonden is, vindt de ontmoeting plaats. Het gezantschap uit Babel is daar al en Zacharia moet zich daar bij hen voegen.

De Spruit | *versen 11-12*

11 Neem zilver en goud en maak kronen, en zet [die] op het hoofd van de hogepriester Jozua, de zoon van Jozadak, 12 en zeg tegen hem: Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Zie, een Man – Zijn Naam is SPRUIT –
zal uit Zijn plaats opkomen,
en Hij zal de tempel van de HEERE bouwen.*

Zacharia moet van het zilver en goud kronen maken (*vers 11*). Die moet hij vervolgens op het hoofd van Jozua, de hogepriester, plaatsen. Een kroon hoort niet bij een hogepriester, maar op het hoofd van een koning, dus op het hoofd van Zerubbabel, die uit de lijn van David is. God wil echter laten zien dat in de Persoon van de Messias Koning en Priester zich verenigen. Het plaatsen van de kronen op het hoofd van de hogepriester spreekt dus zinnebeeldige taal.

Zacharia moet Jozua de betekenis van deze handeling uitleggen, opdat deze niet zal denken dat hijzelf de eigenlijke koning is. Hij moet dat doen uit Naam van de HEERE van de legermachten, een naam die in het vervolg van het boek vaak wordt genoemd. Het is de naam die aangeeft dat de HEERE alle macht over alle aardse en hemelse legermachten heeft.

De kronen worden verbonden met de Spruit Die zal komen (zie Js 4:2; Jr 23:5; 33:15-17). De oproep: “Zie, een Man” doet denken aan wat Pilatus eens zei: “Zie, de Mens” (Jh 19:5). De Spruit is de Messias uit het huis van David. Spruit wil zeggen ‘voortspruiten uit’ (zie Js 53:2). Hij zal “uit Zijn plaats opkomen” of uitspruiten, dat is uit Sion of Jeruzalem. De Redder zal uit Sion komen (zie Rm 11:26; Ps 14:7), niet tot Sion. Hij wordt Sion toegerekend, Hij hoort bij Sion (zie Ps 87:5-6).

Jozua is hier in zijn ambt een type van de Messias, Die Koning-Priester zal zijn, “Hij zal Priester zijn op Zijn troon” (zie vers 13). Hij zal uitspruiten “uit de [afgehouden] stronk van Isai” (Js 11:1). Hij komt uit Zijn eigen volk voort. En Hij zal de heerlijke tempel van het vreedrijk bouwen, die we vinden in Ezechiël 40-45. Het gaat hier over de toekomstige tempel.

De Messias is Priester op Zijn troon | vers 13

*Ja, Hij zal de tempel van de HEERE bouwen,
Hij zal met majesteit bekleed zijn,
Hij zal zitten en heersen op Zijn troon.
Hij zal Priester zijn op Zijn troon;
tussen die Beiden zal vredesberaad plaatsvinden.*

De verzen 12-13 geven een prachtig beeld van de Messias als Koning-Priester, een waardigheid die Hij zal hebben, nadat met Zijn vijanden is afgerekend, zoals in het laatste nachtgezicht is beschreven. Hij is nu nog in de hemel en zit nu niet op Zijn eigen troon, maar op die van Zijn Vader (Op 3:21). Het moment dat God Hem Zijn eigen troon zal geven, de troon van Zijn vader David, moet nog komen (zie Lk 1:32). Dan zal Hij als Koning heersen.

Alles maakt plaats voor Hem.

- De hogepriester Jozua van *Zacharia 3* maakt plaats voor de Messias Priester.
- De landvoogd Zerubbabel van *Zacharia 4* maakt plaats voor de Messias Koning.
- Zerubbabel, de tempelbouwer, maakt plaats voor Hem Die de tempel bouwt.
- De twee gezalfden van *Zacharia 4:14* maken plaats voor de gezalfde Koning-Priester.

Hij is de ware Melchizedek, die ook koning en priester was (zie Hb 7:1). Zijn koningschap legt de basis voor Zijn gezag; Zijn priesterschap verbindt daaraan Zijn zorgende genade en medegevoel. Telkens ligt de klemtoon op 'Hij'. Dat woord staat in dit vers dan ook terecht aan het begin van elke regel.

Tussen de beide zijden van het ambtswerk die in de ene Persoon aanwezig zijn, vindt "vredesberaad" plaats. Het koninklijke en het priesterlijke aspect is in Hem volmaakt met elkaar in overeenstemming. De raad van de vrede zal er zijn tussen de Messias en Jahweh. Hij is Mens en tevens God. Van geen mens kan dat gezegd worden. Als Mens is Hij Koning en Priester, als Jahweh vervult Hij al Zijn beloften in Hem.

De kronen komen in de tempel | vers 14

En de kronen zullen voor Chelem, Tobia, Jedaja en Chen, de zoon van Zefanja, tot een gedachtenis in de tempel van de HEERE zijn.

Deze profetie wordt gegeven naar aanleiding van de trouwe daad van deze drie mannen uit Babel die hart hebben voor Gods tempel. De kronen krijgen een plaats in de tempel die Zerubbabel bouwt. De herinnering aan het geloof van de drie en aan de goedheid van de ene die hen in huis nam, zal verbonden blijven aan de tempel. Hun daad zal altijd in gedachtenis blijven, zo groot is die daad voor God.

Ook vandaag heeft God een tempel, Zijn huis, de gemeente. Daar zoekt God naar harten die willen bijdragen aan de bouw ervan om te beantwoorden aan het doel ervan, dat is dat er eredienst wordt verricht. Aan ieder, bij wie Hij dat vindt, zal Hij altijd met vreugde denken.

De volken bouwen mee aan de tempel | vers 15

Men zal van verre komen en bouwen aan de tempel van de HEERE. Dan zult u weten dat de HEERE van de legermachten mij tot u gezonden heeft. Dit zal gebeuren als u aandachtig zult luisteren naar de stem van de HEERE, uw God.

Zij die "van verre komen" zijn de volken. Zij zullen meewerken aan het bouwen van de tempel van de HEERE. Het gaat om hen uit de volken die zich tot de God van Israël bekeren. Zij zullen tot Gods volk gerekend worden en mee mogen bouwen, niet aan de tempel, maar wel aan de muur (zie Js 60:10).

Ook hier is de 'mij' uiteindelijk de Messias en niet Zacharia (zie Zc 4:9). Zacharia is hier een beeld van Hem. Voorwaarde voor de vervulling van al deze dingen is aandachtig "luisteren naar de stem van de HEERE, uw God". Dat zullen ze in de toekomst ook doen, want dan is de wet van God in hun verstand gegeven en in hun hart geschreven (zie Hb 8:10). Hij is dan werkelijk 'hun God'.

Zacharia 7

De inhoud van *Zacharia 7-8* is vooral van praktische betekenis. Deze hoofdstukken zijn als het ware een korte pauze. Ze zijn eenvoudiger te begrijpen, maar moeilijker in praktijk te brengen. Ze leggen de nadruk op een rechtvaardig leven door het volk van God in het licht van hun ontrouw in het verleden en de heerlijkheid die hun deel zal zijn in de toekomst.

Zacharia 7-8 valt in vier delen uiteen. Elk deel begint met ermee dat “het woord van de HEERE” kwam (*Zc 7:1,8; 8:1,18*).

Het woord van de HEERE komt tot Zacharia | *vers 1*

Het gebeurde in het vierde jaar van koning Darius, op de vierde van de negende maand, in [de maand] Chisleu, [dat] het woord van de HEERE tot Zacharia kwam.

Na de gedenkwaardige nacht waarin Zacharia zijn acht nachtgezichten heeft gekregen, zijn twee jaren verstreken. Het zal nog twee jaar duren voordat de tempel klaar is. In de tijd ertussen, dat is “het vierde jaar van koning Darius” ofwel het jaar 518 v. Chr., komt het woord van de HEERE tot Zacharia. Het gebeurt aan het begin van de maand Chisleu. Die maand komt overeen met een deel van onze maand november en een deel van december.

Boodschappers met een vraag over vasten | *verzen 2-3*

2 Toen men Sarezer en Regem-Melech met zijn mannen naar het huis van God had gestuurd om te trachten het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, 3 zeiden zij tegen de priesters die in het huis van de HEERE van de legermachten waren, en tegen de profeten: Moet ik in de vijfde maand blijven treuren [en mij blijven] afzonderen, zoals ik dit nu [al] zoveel jaren gedaan heb?

Er komen twee mannen uit Bethel (zo moet hier gelezen worden in plaats van ‘naar het huis van God’). Ze hebben Babylonische namen, wat lijkt te zeggen dat ze in Babel zijn geboren en tot de teruggekeerden behoren (*vgl. Zc 6:10*). Ze helpen niet bij de tempelbouw, maar komen nu

om de gunst van de HEERE zoeken. Het lijkt erop dat hun hart uitgaat naar de tempel en dat ze verdriet hebben over de verwoesting ervan.

Twee jaar na de nachtgezichten komen deze mannen met een vraag over het vasten in de vijfde maand bij de priesters. De priesters worden geacht bekend te zijn met de wet van God (Dt 17:9). Ze richten zich met hun vraag ook tot de profeten. Dit zullen Haggai en Zacharia

Dan moet u naar de Levitische priesters gaan, en naar de rechter die er in die dagen is, en [hen] raadplegen. Zij zullen dan een gerechtelijke uitspraak voor u doen. (Dt 17:9)

zijn. Hun vraag betreft het vasten naar aanleiding van de verwoesting van Jeruzalem in 586 v. Chr. (zie Jr 52:12-13). Ze zijn nu al zeventig jaar aan het vasten, dat wil zeggen vanaf het begin van de ballingschap. Het is niet een vasten dat is ingesteld door de HEERE, maar een eigen initiatief van het volk. Maar nu de nieuwe tempel bijna klaar is, vragen ze of het nog wel zin heeft daarmee door te gaan.

Wat de achtergrond van de vraag is, is niet helemaal duidelijk. Er klinkt enige vermoeidheid door in de opmerking “zoals ik dit nu [al] zoveel jaren gedaan heb”. Het is een sleur geworden, een gewoonte waarvan het nut niet meer wordt ingezien. De vraag is gerezen of het nog wel nodig is om daarmee door te gaan. Als God het wil, moet Hij het maar zeggen. Dan zullen ze er wel mee doorgaan.

De mens wil altijd weten waar hij aan toe is. Het liefst heeft hij regels, dan kan hij zich daaraan houden en zo afmeten of hij goed bezig is. Zo kan bij ons de vraag opkomen: ‘Is het wel zo belangrijk elke zondag het avondmaal te vieren? Als het moet, dan moet het, maar waar staat dat het moet?’ Als tegenvraag mag gesteld worden: ‘Waarom komt die vraag op, waardoor ontstaat die?’ Als het avondmaal niet méér is dan een verplichting, kan het ook één keer per jaar of als het eens uitkomt.

Maar God is niet geïnteresseerd in uiterlijke gewoonten. Hij wil zien wat er in het hart voor Hem leeft. Daarom geeft Hij beginselen, uitgangspunten, aan de hand waarvan zij onder de leiding van de Geest hun leven kunnen leiden. Het antwoord op de vraag is dan ook niet ‘ja’ of ‘nee’.

Er is een vasten in de vijfde maand (vers 3) en in de zevende maand (vers 5). In het volgende hoofdstuk worden er nog twee vastendagen aan toegevoegd (Zc 8:19).

- In de vijfde maand werd de stad ingenomen en de tempel verwoest (zie Jr 39:2; 52:6-7).
- In de zevende maand (zo wordt aangenomen) werd Gedalja vermoord, de man die door Nebukadnezar was aangesteld (zie 2Kn 25:8-9; Jr 51:1). Ook dat was een catastrofe.

Het gaat het gezantschap om het vasten in de vijfde maand, ter gedachtenis aan de verwoesting van de tempel. Nu de tempel bijna herbouwd is, lijkt het vasten ter gedachtenis daaraan niet langer noodzakelijk. Er is bij een herbouwde tempel immers geen reden meer om nog te “blijven treuren”. Er komt integendeel reden tot vreugde. Ze zouden dan ook zichzelf niet meer als nazireeërs hoeven te gedragen door zich af te zonderen van de aangename, op zichzelf geoorloofde dingen van het leven, zoals eten en drinken (zie Nm 6:3).

Voor wie hebben ze gevast? | verzen 4-5

4 Toen kwam het woord van de HEERE van de legermachten tot mij:

- 5 Zeg tegen de hele bevolking van het land
en tegen de priesters:
Wanneer u deze zeventig jaar
gevast en rouw bedreven hebt
in de vijfde en in de zevende [maand],
hebt u [dan] werkelijk voor Mij gevast?

De vraag is gesteld aan de priesters en profeten (zie vers 3), maar de HEERE geeft Zelf antwoord door Zijn profeet (vers 4). Het is een antwoord in twee delen. Het eerste deel staat in de verzen 5-14 en het tweede deel staat in hoofdstuk 8. In het eerste deel zegt Hij wat Hij van het volk verwacht en waarom Hij ertoe verplicht was hen in ballingschap te voeren. In het tweede deel belooft Hij hun dat Hij hen weer in Zijn gunst zal aannemen.

De vraag was gesteld in het enkelvoud “moet ik ...” (zie vers 3), maar het antwoord komt tot “de hele bevolking van het land en ... de priesters” (vers 5). De vraag gaat over het vasten in de vijfde maand, maar in het antwoord wordt het vasten in de zevende maand erbij betrokken. In de zevende maand werd Gedalja gedood en ging het overblijfsel op de vlucht (zie 2Kn 25:23-25; Jr 41:1-3).

Uit het antwoord van de HEERE blijkt dat deze gedenkdagen waren teruggebracht tot loutere godsdienstplichten. Een plicht vervullen alleen omdat het zo hoort, heeft voor God geen waarde. We kunnen iets doen omdat het een goede gewoonte is. Naar Zijn gewoonte ging de Heer Jezus op de sabbat naar de synagoge (zie Lk 4:16). Maar goede gewoonten worden hol en leeg als wij ze niet doen voor de Heer maar voor onszelf. Dan veranderen de feesten van de HEERE in feesten van de Joden (zie Lv 23; Jh 2:13; 7:2).

Het antwoord is dan ook niet of ze wel of niet moeten doorgaan. Daarover mogen ze zelf beslissen. Het antwoord heeft betrekking op het waarom en hoe van hun vasten. Het gaat erom of wij de dingen doen voor de Heer of voor onszelf. Vasten is afstand doen van wat op zichzelf geoorloofd is, met het doel om zich aan de Heer te wijden. Vasten is nooit een doel op zichzelf. De enige voorgeschreven vastendag voor Israël is de grote Verzoendag, om hun zielen te kastijden, om zich voor God te verootmoedigen vanwege hun zonden (zie Lv 16). Als het volk zich tijdens de vier vastendagen bewust is waarom het met Jeruzalem zo gegaan is, zal het zich met gebed tot God wenden om hulp.

Maar nu klinkt de vraag of ze het werkelijk voor God hebben gedaan. Dat is een vraag die hun door merg en been moet zijn gegaan. Dat moet ook bij ons zo zijn. Voor wie doen we wat we doen? Is het werkelijk allemaal alleen voor de Heer? Het gaat God niet om godsdienstige gebruiken op zichzelf, maar om het motief, waarom iemand het doet.

Voor wie hebben ze gegeten en gedronken? | *verzen 6-7*

6 *Of als u at en als u dronk,
was u het niet die at en was u het niet die dronk?*

7 *Zijn dit niet de woorden die de HEERE liet prediken door de dienst van de vroegere profeten, toen Jeruzalem met zijn omliggende steden bewoond en gerust was, en het Zuiderland en het Laagland bewoond waren?*

Wat voor het vasten geldt, geldt ook voor de tijd dat er niet wordt gevast, maar dat er wordt gegeten en gedronken (*vers 6*). Net als het vasten deden ze dat ook voor zichzelf en niet voor God. Ze betrokken Hem er niet bij. Het gaat er ook voor ons om dat we in alle dingen God

verheerlijken: “*Hetzij dan dat u eet, hetzij dat u drinkt, hetzij dat u iets [anders] doet, doet het alles tot heerlijkheid van God*” (1Ko 1:31; Rm 14:6b).

En wie eet, eet voor [de] Heer, want hij dankt God; en wie niet eet, laat het na voor [de] Heer, en hij dankt God. (Rm 14:6b)

God heeft Zijn volk al eerder op het verkeerde vasten geweest en wel door Zijn profeten. Jesaja was zo’n profeet (zie Js 1:11-17; 58:3-7). Maar het volk heeft aan hen geen gehoor gegeven. Daarom heeft God Zijn volk in ballingschap moeten wegzenden. Laten ze dat waarschuwend voorbeeld ter harte nemen en nu wel naar Zacharia luisteren!

De *verzen 6-7* laten zien dat het God onverschillig laat of de mensen vasten of niet. Het echte vasten, het vasten dat God behaagt, bestaat niet in een farizeïstische onthouding van eten en drinken, maar in het feit dat het Woord van God in acht wordt genomen en men ernaar leeft. Dit hebben de profeten vóór de ballingschap al gepredikt aan het volk. Dit werpt de gedachte omver dat men de gunst van God kan verkrijgen door te vasten. Het wordt aan hen zelf overgelaten om te beslissen of ze zich nog langer aan de eerder genoemde vastendagen zullen houden of niet. Hier hebben we een duidelijk voorbeeld van het grote verschil tussen het christendom en andere religies. Het gaat er niet om wat iemand doet, maar de motivatie is beslissend.

Waar het God om te doen is | *verzen 8-10*

8 Verder kwam het woord van de HEERE tot Zacharia:

9 Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Vel een betrouwbaar oordeel,

bewijs elkaar goedertierenheid en barmhartigheid.

10 Onderdruk weduwe noch wees,

vreemdeling noch arme.

Bedenk in uw hart

geen kwaad tegen elkaar.

Het woord van de HEERE klinkt verder tot Zacharia (*vers 8*). Door Zacharia spreekt Hij tot het volk als “*de HEERE van de legermachten*”. Het gaat niet om nieuwe mededelingen, maar om een herhaling van wat Hij altijd al door Zijn profeten heeft gezegd. Ze hebben die boodschap steeds verworpen, maar Hij herhaalt hem. Hieruit blijkt Zijn

geduld. Wat God in het verleden heeft gezegd, blijft altijd zijn kracht houden en daarom kan Hij er steeds op terugkomen.

Het eerste waar het op aankomt, is dat ze een *“betrouwbaar oordeel”* vellen (*vers 9*). Dat geldt in de eerste plaats voor de rechters. Maar het is ook een woord dat ieder lid van Gods volk ter harte moet nemen. Een betrouwbaar oordeel is een oordeel waarin je vertrouwen kunt hebben. Het is onpartijdig en stemt met de feiten overeen. Er zit geen zoeken van eigen voordeel achter. Hier zien we de houding die we moeten aannemen tegenover onze broeders en zusters.

Uit die houding vloeit voort dat we *“elkaar goedertierenheid en barmhertigheid”* bewijzen. Dat laten we zien als we onze broeders en zusters geven wat ze nodig hebben, zowel voor het lichaam als voor de ziel. Dat is God veel meer waard dan alle offers die volgens de wet worden gebracht of allerlei andere uiterlijke dienst die gebeurt zonder dat het hart erbij betrokken is.

Het gaat er niet alleen om dat we niemand kwetsen, maar dat we de ander helpen (*vers 10*). Daarbij moeten we vooral denken aan de weduwen en de wezen en de vreemdelingen en de armen. Zelf hebben ze geen mogelijkheden om in hun eigen onderhoud te voorzien en zij hebben niemand op wie ze kunnen terugvallen. Als ze uit liefde handelen, zullen ze een ander geen kwaad doen, maar juist goed. Daarvoor moeten ze in hun harten niet het kwade bedenken tegen elkaar (vgl. *Mi 2:1*).

*Wee [hun] die onrecht uitdenken,
kwaad uitwerken op hun slaappleats,
[en] het bij het licht van de morgenstond uitvoeren,
omdat zij [daartoe] bij machte zijn. (Mi 2:1)*

Hardnekkige weigering om te luisteren | *verzen 11-12*

11 Maar zij weigerden [er] acht op te slaan, zij zetten [hun] schouder [er] dwars [tegenin] en stopten hun oren toe om niet te hoeven luisteren. 12 Zij maakten hun hart [als] diamant, om [maar] niet te [hoeven] luisteren naar de wet en de woorden die de HEERE van de legermachten door Zijn Geest gezonden had, door de dienst van de vroegere profeten. Daardoor is grote verbolgenheid bij de HEERE van de legermachten ontstaan.

Het verleden toont aan hoe het volk op Gods roepen door Zijn profeten heeft gereageerd (zie *Dt 9:6,13,27*). Hun weigering om te luisteren lieten ze gepaard gaan met een krachtig verzet tegen wat God tot hen zei (*vers*

11). Ze zetten hun schouders er niet onder, maar er tegenin (Ne 9:29). Het is ermee als met een os die niet wil dat er een juk op zijn nek wordt gelegd. Ten slotte stopten ze hun oren ook nog dicht, zodat ze doof werden voor de stem van God. Het is tevens een gebaar van verachting naar de Spreker.

U hebt hen gewaarschuwd om hen te doen terugkeren naar Uw wet, maar zij hebben overmoedig gehandeld. Ze hebben niet naar Uw geboden geluisterd, maar hebben gezondigd tegen Uw bepalingen, waardoor een mens die ze houdt, leven zal. Zij zetten [hun] schouder [er] dwars [tegenin], zij waren halsstar- rig en luisterden niet. (Ne 9:29)

De woorden van de profeten waren die van de Geest (zie Ne 9:20,30). Niet luisteren naar de woorden van de profeten was gelijk aan het niet luisteren naar de woorden van God. Hun hardnekkige weigering om te luisteren kwam ten diepste voort uit de verharding van hun hart (vers 12). Ze wilden niet luisteren, ze stopten moedwillig hun oren dicht. Een dergelijke houding kan bij God niet anders dan grote verbolgenheid over hen teweegbrengen.

Roepen, maar geen gehoor vinden | verzen 13-14

13 Daarom is het gebeurd zoals Hij geroepen had maar [waarnaar] zij niet geluisterd hadden, evenzo riepen zij maar luisterde Ik niet, zegt de HEERE van de legermachten. 14 Ik heb hen echter met een storm weggeblazen naar alle heidenvolken, die zij niet kenden. Het land werd achter hen verwoest, zodat niemand erdoorheen kon trekken of [ernaar] terugkeren. Zo maakten zij van het begerenswaardige land een woestenij.

Als een mens hardnekkig weigert naar God te luisteren, komt de tijd dat de mens zal roepen tot God, maar dat God niet zal luisteren (zie Sp 1:27-28; Js 1:15; Mi 3:4; Jr 11:11; 14:12). God heeft tot hen geroepen door Zijn profeten, maar ze hebben niet naar hen geluisterd. Het volk heeft in hun nood die God over hen bracht tot Hem geroepen, maar Hij heeft toen niet geluisterd.

Hij heeft hen moeten wegblazen in de verstrooiing (vers 14). Omdat ze Hem niet nodig hadden, gaf Hij hen over aan een gezelschap dat Hem niet kende, opdat zij door ervaring zouden leren hoe bitter het is om vervreemd te zijn van de liefde en barmhartigheid en zorg van God. Dat het “begerenswaardige land” tot “een woestenij” is gemaakt, wordt hier niet toegeschreven aan de vijand, maar aan het handelen van Israël zelf.

Het was aan hun zonden te danken. Niemand kon er meer doorheen trekken en ook niet naar terugkeren. Het was onbewoonbaar gebied geworden.

Maar altijd zal er een rest zijn (*zie Js 10:20-22a*). God oordeelt het geheel, maar behoudt altijd een rest, een overblijfsel, in leven dat voor Hem het geheel zal vormen waaraan Hij Zijn beloften vervult.

Zacharia 8

Dit hoofdstuk is het vervolg op *hoofdstuk 7* en laat de andere kant zien. Het hoofdstuk heeft twee delen. Beide delen worden ingeleid door de mededeling dat het woord van de HEERE tot Zacharia kwam (*verzen 1,18*).

Het eerste deel (*verzen 1-17*) verklaart dat, onder bepaalde voorwaarden, het volk wordt hersteld in de gunst van God. Het tweede deel bevat het antwoord op de oorspronkelijke vragen over het vasten, de verklaring van vreugde en de verspreiding van het evangelie (*verzen 18-23*).

Beide delen kunnen nog verder worden onderverdeeld in tien delen die alle tien beginnen met de uitspraak: “Zo zegt de HEERE” (*verzen 2,3,4,6,7,9,14,19,20,23*). We kunnen wel spreken van tien zegeningen die het deel van het volk zijn als dat in Gods gunst hersteld is.

De eerste zegen | *verzen 1-2*

1 *Het woord van de HEERE van de legermachten kwam [tot mij]:*

2 *Zo zegt de HEERE van de legermachten:*

*Ik heb Mij met grote na-ijver voor Sion ingezet,
ja, met grote grimmigheid heb Ik Mij voor haar ingezet.*

Voor de derde keer komt het woord van de HEERE tot Zacharia (*vers 1; zie Zc 7:1,8*). Na de vermaningen in het vorige hoofdstuk komen nu de beloften van zegen. De eerste belofte is de bemoediging van de HEERE dat Hij Zich voor Sion heeft “ingezet” en dat “met grote na-ijver” en “met grote grimmigheid”. Hij laat Zijn volk niet in de steek. Zijn hart blijft in genade kloppen voor Zijn volk en Hij zal Zijn beloften waarmaken.

Twee keer spreekt Hij hier over Zijn inzet voor Sion (*vgl. Zc 1:14*). Hij betuigt op versterkende wijze Zijn warme liefde voor hen, opdat ze hiervan maar diep overtuigd zullen worden. Hij wil het volk helemaal en alleen voor Zichzelf bezitten en hun liefde niet met iemand anders delen.

De tweede zegen | *vers 3*

Zo zegt de HEERE:

*Ik ben naar Sion teruggekeerd
 en Ik zal midden in Jeruzalem wonen.
 Jeruzalem zal 'stad van de waarheid' genoemd worden,
 de berg van de HEERE van de legermachten 'de heilige berg'.*

De HEERE is vanwege de hardnekkige zonden van het volk uit Jeruzalem weggetrokken. Dat wordt door Ezechiël beschreven (zie Ez 9-10). Maar de HEERE komt terug. Dat gebeurt als de Heer Jezus (Hij is Jahweh) met zegen tot Zijn volk zal komen. Als Hij terugkeert tot de stad, kan dat alleen als er trouw en heiligheid gevonden worden (zie Js 1:26; Zf3:13). Dat zal in Jeruzalem zo zijn. De stad "zal 'stad van de waarheid' genoemd worden".

De berg Sion, waarop de tempel wordt gebouwd, zal "de heilige berg" genoemd worden. Dat is niet alleen een naam, maar de berg zal werkelijk heilig zijn. Het is een berg die afgezonderd is van alle andere bergen om alleen en totaal aan Jahweh gewijd te zijn. In het boek *Jesaja* noemt Jahweh deze berg meerdere keren "Mijn heilige berg" (zie Js 11:9; 56:7; 57:13; 65:11, 65:25; 66:20; zie ook nog Jr 31:23; Jl 2:1; 3:17; Ob :16,17; Zf 3:11; Dn 9:16, 9:20).

De derde zegen | verzen 4-5

4 Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Er zullen weer oude mannen en oude vrouwen zitten
 op de pleinen van Jeruzalem,
 ieder met zijn stok in zijn hand
 vanwege de hoge leeftijd.*

5 De pleinen van de stad zullen vol worden
 met jongens en meisjes
 die spelen op haar pleinen.

Dit tafereel zal in het Messiaanse rijk werkelijkheid worden. Dat is nog toekomst, maar deze blik in de toekomst is voor het moment een bemoediging voor Zerubbabel en de zijnen. Dit tafereel is een gevolg van de waarheid en heiligheid van het vorige vers. Zij hebben een uitwerking onder Gods volk van harmonie en vreugde.

Met de komst van de Heer Jezus is de vrede aangebroken, de oorlog is voorbij. Iedereen, ook de zwakste en meest weerloze leden van de samenleving, kan zonder angst voor oprukkende vijandige legers op

de pleinen van Jeruzalem zijn. De leeftijden zullen weer die van voor de zondvloed zijn (zie *Js 65:20,22*). De belofte van een lang leven werd door de Joden als een van de grootste zegeningen van de Godsregering beschouwd. Het was de beloning voor gehoorzaamheid (zie *Ex 20:12; Dt 4:40*).

Het nageslacht zal talrijk, gezond en gelukkig zijn. De kinderen kunnen onbezorgd spelen. Er is geen dreiging van oorlog en de daarmee verbonden dood of gevangenschap meer. De haat van de wereld is gesmoord. De straten zullen vol zijn van spelende kinderen en niet van protesterende mensen. Nu zijn de straten nog de gevaarlijkste plaatsen voor kinderen, zowel door verkeer als door misdrijf.

Het spelen van kinderen is iets waar God ook plezier in heeft (zie *Mt 11:16-17*). Ouders mogen daaraan een voorbeeld nemen. Het spelen van kinderen en het genieten daarvan door ouderen is een zaak waaraan God vreugde beleeft. Het is geen tijdverspilling. Ouden en jongen zullen in harmonie samenleven. Het tafereel van welvaart en tevredenheid vormt een groot contrast met de armoede, verwarring en ontevredenheid waarin wij leven.

In de gemeente mag de hier beschreven letterlijke situatie in geestelijk opzicht nu al aanwezig zijn. Daar is, als het goed is, geen generatiekloof. Er is ook ruimte voor de ontplooiing van elk stadium en openbaring van geestelijk leven. We moeten jongens en meisjes alle geestelijke hulp geven die maar mogelijk is, zowel in woord als in voorbeeld.

Het zijn twee tegengestelde beelden, de oude mannen en de jongens en meisjes. De oude mannen zijn zo oud, dat zij hun bevende ledematen ondersteunen met een staf. Daartegenover zien we kinderen die energie uitstralen met een vreugde die het leven toelacht. In beide categorieën zien we de goedheid van de Schepper.

De kinderen staan aan het begin van het leven. Alles in hen moet nog tot ontwikkeling komen. Zij mogen rekenen op Gods hulp hierin. Bij de zeer ouden zien we dat Hij hen heeft geholpen, hun hele lange leven lang. Hij heeft hen door alle veranderingen, kansen en gevaren van dit broze leven heen geleid, ook in de periode waarin zij hun krachten hebben zien afnemen.

De vierde zegen | vers 6

Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Al zou het in die dagen wonderlijk zijn in de ogen
van het overblijfsel van dit volk,
zou het ook in Mijn ogen wonderlijk zijn?
spreekt de HEERE van de legermachten.*

De vierde zegen is een bemoediging met het oog op de vorige zegen. Het in de vorige verzen geschilderde tafereel lijkt een onmogelijkheid. Ook voor ons is het moeilijk voorstelbaar als we de wereldsituatie bezien. Maar voor God is niets te wonderlijk (zie Gn 18:14). Wij mogen op Hem rekenen voor de verwerkelijking van Zijn wil. Het ingewikkelde leven van nu zal plaatsmaken voor een ongecompliceerd leven in het vreedrijk.

Er is dan niets wat schadelijk is voor het leven. Alles wat het leven nu zo moeilijk en soms ondraaglijk maakt, alle geestelijke en lichamelijke ziekten en zelfs de dood (zie Js 65:18-25), alle jaloersheid en streven naar meer, zijn dan verleden tijd. Iedereen zal volmaakt gelukkig zijn met zijn deel en er volkomen van kunnen genieten. Ze zullen anderen uitnodigen ervan mee te genieten (Zc 3:10). En dat alles omdat God in hun midden woont.

De vijfde zegen | verzen 7-8

7 Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Zie, Ik ga Mijn volk verlossen
uit het land waar [de zon] opkomt
en uit het land waar de zon ondergaat.*

*8 Ik zal hen [hierheen] brengen,
zij zullen midden in Jeruzalem wonen.
Zij zullen Mij tot een volk zijn,
en Ik zal hun tot een God zijn,
in waarheid en in gerechtigheid.*

We zien dat God Zelf alles bewerkt. Menselijke inspanningen worden niet gevraagd, maar ook niet verwacht. Het ligt volkomen buiten het vermogen van de mens om Gods plan te verwerkelijken. Om Zijn voornemen te verwezenlijken zal God Zelf Zijn volk verlossen uit alle

windstreken waar ze zich maar als gevangenen bevinden (*vers 7*). Uit het oosten, waar de zon opkomt, en het westen, waar de zon ondergaat, zullen ze komen (*zie Ps 50:1; MI 1:11*).

Hij zal hen naar Jeruzalem brengen (*vers 8; zie Js 11:11-12; 43:5-6; Ez 37:21; Am 9:14-15*). Ze mogen wonen waar Hij woont. Dat betekent dat zij Zijn tegenwoordigheid zullen genieten. Het betekent ook dat Hij van hun aanwezigheid geniet. Zij zijn Hem tot een volk en Hij zal hun tot een God zijn. Dat zal zo zijn, omdat zij dan volkomen beantwoorden aan “*waarheid*” en “*gerechtigheid*”. “*In waarheid*” zal God al Zijn beloften vervullen en “*in waarheid*” zal het volk de beloften genieten. God doet dat “*in gerechtigheid*”, want er is aan Zijn recht voldaan door het kruiswerk van Zijn Zoon. Daardoor krijgt Zijn volk “*in gerechtigheid*” deel aan de zegen.

De zesde zegen | *verzen 9-13*

9 Zo zegt de HEERE van de legermachten:

Grijp moed,
u die in deze dagen deze woorden gehoord hebt
uit de mond van de profeten
die er waren op de dag waarop het huis
van de HEERE van de legermachten gegrondvest werd
om de tempel te herbouwen.

10 Vóór die dagen

was er immers geen loon voor de mensen,
en was er geen loon voor het vee.
Voor wie uittrok en wie binnenkwam,
was er geen vrede, vanwege de tegenstander,
want Ik zette alle mensen
tegen elkaar op.

11 Maar nu zal Ik voor het overblijfsel van dit volk

niet meer zijn zoals in de vorige dagen,
spreekt de HEERE van de legermachten.

12 Want het zaad zal voorspoedig zijn,

de wijnstok zal zijn vrucht geven,
het land zal zijn opbrengst geven,
de hemel zal zijn dauw geven.

- Ik zal het overblijfsel van dit volk dit alles
in erfelijk bezit doen nemen.*
- 13 *Het zal gebeuren, zoals u, huis van Juda en huis van Israël,
een vloek onder de heidenvolken geweest bent,
zo zal Ik u verlossen
en zult u een zegen worden.
Wees niet bevoeesd,
grijp moed.*

De voorgaande beloften (*verzen 1-8*) zijn een bemoediging voor Zacharia en zijn tijdgenoten. De *verzen 9-13* zijn een bemoediging en een vermaning tegelijk. Dit gedeelte begint in *vers 9* met de vermaning: “Grijp moed” [letterlijk: “Laat uw handen sterk zijn”] en het eindigt daar ook mee in *vers 13*. De tussenliggende woorden zijn een aanmoediging daartoe.

Dit woord van aansporing komt tot hen die op dat moment de woorden van de profeet horen. Gods woorden houden altijd een aansporing in om het opgedragen werk te doen en geven daarbij tevens de kracht om het werk uit te voeren. Zo komt Gods Woord ook tot ons als een woord voor vandaag.

In *vers 10* wordt een motivatie gegeven voor de aansporing om moed te grijpen. Die motivatie ligt in het contrast tussen de huidige en de vroegere tijden. “Vóór die dagen”, dat zijn de dagen dat de bouw van de tempel werd hervat en voortgezet, was er voor de mensen geen loon voor hun werk. Zelfs het vee kreeg niets.

Na de grondlegging van de tempel was de belangstelling voor de bouw ervan weggeëbd. Haggai beschrijft de oorzaak ervan. Zolang ze aan zichzelf en hun eigen huis dachten, hadden ze gebrek. Als God niet Zijn plaats en deel krijgt, zal de bewerking van het land niets opleveren. Al hun inzet leverde niets op in vergelijking met de verrichte werkzaamheden. De resultaten waren uiterst mager, ze waren ver beneden de verwachting (zie Hg 1:9-11; 2:16,19).

Behalve tegenvallende resultaten was het ook mis met de leefomstandigheden. Er was geen vrede “voor wie uittrok en wie binnenkwam”. Er was geen veiligheid en geborgenheid om het kleine beetje resultaat van het harde zwoegen in vrede te genieten. De onvrede werd niet veroorzaakt door een vijand van buiten, maar door intern wantrouwen. Iedereen was de tegenstander van de ander. Deze interne verdeeldheid

en ruzie waren hun gezonden door God. Het was Zijn tucht over het zoeken van hun eigen belangen, terwijl ze Zijn huis verwaarloosden.

Voor ons is ook altijd het gevaar aanwezig dat wij ons meer inzetten voor onze eigen huizen en belangen dan voor het huis van God en Zijn belangen. Het belangrijkste moet op de eerste plaats staan.

Maar de HEERE zal niet meer zo met hen doen, want “*nu*” is “*het overblijfsel van dit volk*” met Zijn huis bezig (*vers 11*). Omdat zij niet meer zijn zoals in de vorige dagen, zal Hij ook niet meer zo voor hen zijn. Dat betekent dat Hij hen niet meer zal tuchtigen, want zij verwaarlozen Zijn huis niet meer ten gunste van de bouw van hun eigen huizen.

In *vers 11* staat wat de HEERE niet meer voor hen zal zijn. In *vers 12* laat de HEERE hun vervolgens weten wat Hij wel voor hen zal zijn. Hij zal het zaad voorspoed geven, wat betekent dat Hij hun een rijke oogst zal geven. Hetzelfde geldt voor de wijnstok. Dat zal gebeuren door de dauw van de hemel. De hemel, God, is de oorsprong van de zegen. Hij zal ervoor zorgen dat het overblijfsel al die zegen als hun eigen bezit zal genieten.

Als we op de zegeningen zien, zal dat ons kracht geven om het werk te doen dat de Heer ons heeft opgedragen. Wie iets voor God zoekt, zal zoveel zegen krijgen, dat hij het niet allemaal kan bevatten.

In *vers 13* gaan de gedachten verder naar de toekomst. Hier worden Juda en Israël samen genoemd. Juda, de twee stammen, en Israël, de tien stammen, zullen weer verenigd zijn tot één volk. Zij zullen onder één Hoofd, Jezus Christus, verenigd zijn.

De Joden werden en worden onder de volken vaak als een vloek gezien. Zij kregen en krijgen de schuld van allerlei rampen. In het algemeen is het volk altijd door de naties veracht. God zal dat veranderen. Zijn volk zal door de volken erkend en geëerd worden.

Voor ons betekenen de voorgaande verzen dat ook wij geen voorspoed hebben als wij alleen of vooral aan eigen onze zaken denken. Zegen zal er zijn als wij eerst aan Gods huis, de gemeente, denken. De zegeningen van de hemelse gewesten (*zie Ef 1:3-14*) zullen weer door ons genoten worden als we Gods huis de eerste plaats geven. Wij kunnen niet het gemeentelven van *Handelingen* imiteren, maar wel naar Gods Woord luisteren voor onze tijd.

De zevende zegen | *verzen 14-17*

14 Want zo zegt de HEERE van de legermachten: Zoals Ik Mij had voorgenomen u kwaad te doen, toen uw vaderen Mij zeer toornig maakten, zegt de HEERE van de legermachten, en Ik er geen berouw over gekregen heb, 15 zo heb Ik Mij in deze dagen opnieuw voorgenomen goed te doen aan Jeruzalem en aan het huis van Juda. Wees niet bevoeesd! 16 Dit zijn de dingen die u doen moet: spreek [de] waarheid tegen elkaar, oordeel [naar] waarheid in uw poorten met een oordeel [dat] de vrede [dient], 17 bedenk in uw hart geen kwaad tegen elkaar en heb een valse eed niet lief, want dit alles is [iets] wat Ik haat, spreekt de HEERE.

In de *verzen 14-15* neemt God het initiatief. Hij heeft hen niet voor altijd verstoten. Hij maakt Zijn Woord waar. Toen zij zondigden, moest Hij hen straffen (*vers 14*). Dat had Hij Zich voorgenomen en dat heeft Hij gedaan. In Zijn tucht heeft Hij hen kwaad moeten doen. Maar die tijd is voorbij. Hij heeft hen tot Zichzelf teruggebracht. Ze dienen Hem en Zijn belangen.

Daarom heeft Hij Zich *“opnieuw voorgenomen goed te doen aan Jeruzalem en aan het huis van Juda”* (*vers 15; zie ook Jr 31:28*). Zijn handelen is altijd in overeenstemming met wat Hij Zich heeft voorgenomen. Hij hoeft nooit ergens op terug te komen. *“Hij is geen mens, dat Hij ergens berouw over hebben zou”* (*1Sm 15:29b*).

Zoals de straf van de ballingschap over Israël is gekomen door het voornemen van God, zo is er nu een voornemen van de HEERE om Juda goed te doen. Hij zegt door Jeremia: *“Ik ken de gedachten die Ik over u koester, spreekt de HEERE. Het zijn gedachten van vrede en niet van kwaad”* (*Jr 29:11*). Ze hoeven er niet bang voor te zijn dat Hij niet doet wat Hij Zich ten goede heeft voorgenomen. Wat Hij volgens Zijn voornemen heeft gedaan ten kwade, benadrukt des te meer dat Hij ten goede zal doen wat Hij Zich heeft voorgenomen. Dat Hij Zijn Woord heeft gehouden dat Hij ten kwade heeft gesproken, is de garantie dat Hij Zijn Woord zal houden dat Hij ten goede heeft gesproken.

Ze mogen rekenen op Zijn zegen, maar er is ook een andere kant. Hij verwacht wel wat van hen. Wat dat is, staat in de *verzen 16-17*. In *vers 16* gaat het om daden, in *vers 17* om gedachten, het hart. Het eerste wat God wil dat gebeurt, is dat zij *“waarheid tegen elkaar spreken”*. Jeruzalem

zal de stad van de waarheid worden genoemd (zie vers 3). Dat betekent dat de bewoners ervan waarheid tegen elkaar zullen spreken. Leugen past niet bij iemand die of een volk dat met de God van de waarheid in verbinding staat. Het spreken van waarheid is altijd tot zegen.

Voor ons, leden van Gods gemeente, is dit ook een opdracht. Paulus haalt dit vers aan in zijn *brief aan de Efeziërs*. Hij geeft daar als reden: “Want wij zijn leden van elkaar” (Ef4:25). Omdat we aan elkaar verbonden zijn als leden van hetzelfde lichaam, is het spreken van waarheid niet alleen een weldaad voor de ander, maar ook voor de spreker zelf. Als er waarheid wordt gesproken, verstevigt dat de band tussen de leden van Gods volk, terwijl leugen aan die band afbreuk doet.

Het spreken van waarheid moet zeker en vooral gebeuren in rechtszaken. De poort is de plaats waar de rechtspraak plaatsvindt (zie Gn 19:1; Ru 4:1; Am 5:10,12). Als daar een oordeel wordt uitgesproken dat in overeenstemming met de waarheid is, zal dat de vrede dienen. Er zal geen tegenspraak of opstand komen. Een oordeel dat naar waarheid is, zal algemene instemming vinden.

In vers 17 staat wat God haat. Het is de som van de twee stenen tafels van de wet. Wie de naaste liefheeft, zal geen kwaad in zijn hart tegen zijn broeder of zuster bedenken. Hij zal uit zijn op het goede voor de ander. Het liefhebben van de valse eed betekent dat Gods Naam wordt verbonden aan onrecht en leugen. Het gaat in beide gevallen om de innerlijke houding. God zegt niet alleen dat het verkeerd is, maar dat Hij het haat.

De achtste zegen | verzen 18-19

18 Het woord van de HEERE van de legermachten kwam tot mij: 19 Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Het vasten in de vierde, het vasten in de vijfde,
het vasten in de zevende en het vasten in de tiende [maand],
zal voor het huis van Juda worden tot vreugde,
tot blijdschap en tot vreugdevolle feestdagen.
Heb dan de waarheid en de vrede lief!*

Hier geeft God antwoord op de vraag met betrekking tot de vastendagen. Het zullen dagen worden die vol vreugde worden gehouden. De oorzaak daarvan is dat ze zullen inzien dat die vastendagen hun

aanleiding hebben in hun eigen ontrouw. Als er erkenning van zonden is, worden eerdere lasten bezigheden die vol vreugde worden verricht.

De HEERE zegt niet dat ze het vasten maar achterwege moeten laten. Hij somt nog een keer de twee vastendagen op die Hij in het vorige hoofdstuk heeft genoemd (het vasten in de vijfde en in de zevende maand, *Zc 7:3,5*) en voegt er nog twee aan toe. Daarmee komt het aantal vastendagen op vier. De vastendagen zijn verbonden aan vier vreselijke gebeurtenissen in de recente geschiedenis van Israël en dienen om aan die vreselijke gebeurtenissen terug te denken.

1. Het vasten in de vierde maand is ter herinnering aan de inname van Jeruzalem door Nebukadnezar (*zie 2Kn 25:3-4; Jr 39:2; 52:6-7*).
2. Het vasten in de vijfde maand vindt plaats vanwege de verwoesting van de stad en de tempel (*zie 2Kn 25:8-9; Jr 52:12-13*).
3. Het vasten in de zevende maand gebeurt ter nagedachtenis aan de moord op Gedalja (*zie Jr 41:1-17; 2Kn 25:25*).
4. Het vasten in de tiende maand is vanwege de belegering van Jeruzalem die begon op de tiende van de tiende maand (*zie 2Kn 25:1; Jr 52:4; Ez 4:1; 24:2*).

Tegen de achtergrond van de door het volk zelf ingestelde vastendagen roept de HEERE op tot het liefhebben van de waarheid en de vrede. Eerst wordt liefde tot de waarheid genoemd en dan liefde tot de vrede (*zie 2Tm 2:22*). Er kan namelijk geen vrede zijn zonder waarheid. God heeft de waarheid gesproken, daarom zullen zij (en wij) de waarheid liefhebben. Op grond van waarheid geeft Hij vrede, daarom zullen zij (en wij) de vrede liefhebben.

Als het volk de waarheid en de vrede liefheeft, zullen ze hun verleden veroordelen. De aanleidingen tot vasten waren immers gelegen in hun eigen ontrouw en afwijking. Als ze dat erkennen, zullen deze verschillende aanleidingen tot vasten veranderd worden in blijdschap en vreugdevolle feesten. Een feest is een gemeenschappelijk iets. Mensen komen bij elkaar om samen vrolijk te zijn.

De HEERE zal deze vastendagen veranderen in dagen van blijdschap en vreugdevolle feesten. Dat betekent dat Hij hun een zo volle rijkdom aan behoudenis zal schenken, dat Juda niet meer zal denken aan de vroegere verdrietige gebeurtenissen. De nieuwe situatie van zegen

overspoelt alle leed en verdriet van het verleden. Er is alleen maar vreugde vanwege de zegeningen die hun uit genade door God geschonken zijn (Jz 35:10).

Want wie door de HEERE zijn vrijgekocht, zullen terugkeren; zij zullen Sion binnenkomen met gejuich. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen, verdriet en gezucht zullen wegluchten. (Jz 35:10)

De negende zegen | *verzen 20-22*

20 Zo zegt de HEERE van de legermachten:

*Er zullen weer volken komen
en inwoners van veel steden.*

21 De inwoners van de ene [stad] zullen gaan
naar [die van de] andere [en] zeggen:

*Laten we meteen gaan
om het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen,
om de HEERE van de legermachten te zoeken;
ik zal ook gaan.*

22 Dan zullen veel volken komen
en machtige heidenvolken,
om de HEERE van de legermachten in Jeruzalem te zoeken
en om het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen.

De zegen zal niet tot het huis van Juda beperkt blijven (zie vers 15), maar zich ook tot de volken en de inwoners van steden buiten Israël uitstrekken (vers 20). Als Israël eenmaal bekeerd is, zal dat de wereld aantrekken naar dat land te gaan (zie Jz 2; Mi 4). In tegenstelling tot de weinige en zwakke Joden die nu de tempel bouwen, zal er in de toekomst van dit volk een enorme aantrekkingskracht uitgaan. Daardoor zullen veel en sterke volken naar Jeruzalem komen. Hun doel is daar de HEERE te zoeken en Hem te aanbidden en Hem daardoor "gunstig te stemmen" (zie Jz 60:3; 66:23).

Dat de inwoners van de ene stad naar de andere zullen gaan, toont hun zorg voor het geestelijk welzijn van elkaar (vers 21). Ze willen anderen stimuleren te gaan naar de plaats van aanbidding en zegen en wel "meteen". Er is geen tijd te verliezen. Ze sporen die anderen niet alleen aan, maar geven zelf het goede voorbeeld ("ik zal ook gaan"). Ze gaan zelf voorop. De anderen kunnen volgen. Ze leggen ijver voor de eer en glorie van God aan de dag in hun bereidheid om God te eren op de

plaats waar Hij woont. Er is geen betere methode voor vaders om hun gezin te stimuleren en te motiveren naar de samenkomst van de gemeente te gaan dan zelf voorop te gaan. Goed voorbeeld doet goed volgen.

Ze zullen beseffen dat het gunstig stemmen van de HEERE alleen kan door Hem te erkennen in Zijn rechten. Dat hebben ze nooit gedaan, maar dat doen ze nu. Dat houdt ook in dat ze zullen vragen naar Zijn wil, hoe Hij gediend en aangebeden wil worden. Ze vragen naar Zijn wet. Deze zaak vraagt de grootste spoed. Ze willen het aangezicht van de HEERE zoeken. Dat betekent dat Hij alleen het Voorwerp van hun gebeden is en niet langer iets van de schepping of eigenhandig gemaakte afgoden.

De tiende zegen | *vers 23*

23 Zo zegt de HEERE van de legermachten: In die dagen [zal het gebeuren] dat tien mannen uit alle talen van de heidenvolken, vastgrijpen, ja, de punt [van de mantel] van een Joodse man zullen zij vastgrijpen, [en] zeggen: Wij gaan met u mee, want wij hebben gehoord [dat] God met u is.

Het vastgrijpen van de slip gebeurt nu niet om de Jood te terroriseren, maar geeft het verlangen aan naar de zegen en voorrechten die de Joden bezitten (*zie Nm 15:38; Dt 22:12*). Het vastgrijpen van de mantel is het gebaar van een smekeling (*zie Js 3:6; 4:1*).

Hoewel God in de harten moet werken, wil Hij toch graag het getuigenis van de gelovigen gebruiken om mensen ertoe te brengen naar Hem te vragen. Omdat de tien mannen hebben gehoord dat God met de Joden is, willen ze met hen meegaan. Wat ze hebben gehoord, hebben ze ook geloofd. Ze zijn gekomen omdat ze heel graag willen delen in de godsdienstige voorrechten van de Joden.

Er is een groot gebrek aan geluk en blijdschap in de wereld. Als geluk en blijdschap in de verbinding met de Heer en met elkaar onder de gelovigen worden gevonden, zal dat mensen uit de wereld aantrekken. Ze zullen ons vragen met ons mee te mogen naar een plaats waar de Heer Jezus aangebeden wordt. Het is een goede evangelieprediking. Als ongelovigen in de samenkomst van de gemeente komen, is het mogelijk dat ze tot de erkenning komen dat God aanwezig is (*zie 1Ko 14:25*).

Zacharia 9

Het boek neemt vanaf dit hoofdstuk een ander karakter aan. Er worden geen data meer genoemd en er vinden geen nachtgezichten meer plaats. Waarschijnlijk is Zacharia hier niet meer de jonge man van de vorige hoofdstukken, maar een oudere man. Hij heeft het opkomen van het Griekse rijk gezien. Dat noemt hij in dit hoofdstuk (*Zc 9:13*). Een vermelding daarvan past niet in een van de vorige gedeelten. De profetieën die nu volgen, zijn anders dan die van de vorige hoofdstukken. Hij zegt niets meer over bepaalde omstandigheden of gebeurtenissen van zijn leven en ook niet over de tempelbouw.

De *hoofdstukken 1-8* hebben voornamelijk betrekking op de tijd waarin Zacharia leeft, hoewel niet uitsluitend. Het doel ervan is de tempelherbouwers te bemoedigen. Israël is nog onder Medisch-Perzische heerschappij. In die hoofdstukken is slechts incidenteel iets over toekomstige gebeurtenissen gezegd, hoewel er wel in toepassingen naar kan worden verwezen.

De *hoofdstukken 9-14* handelen bijna uitsluitend over de toekomst. Achttien keer komt in die hoofdstukken de uitdrukking 'op die dag' voor, de stereotype aanduiding voor de eindtijd. Het thema is de komst van de Messias en het oordeel en de zegen die daarmee gepaard gaan. De *hoofdstukken 9-10* gaan over de Griekse heerschappij en *hoofdstuk 11* over de Romeinse. Deze drie hoofdstukken vormen een geheel, ingeleid door 'last' of 'Godsspraak'. De *hoofdstukken 12-14* gaan over de laatste dagen van Israëls nationale geschiedenis.

Een last voor heidense steden | *verzen 1-6*

1 Een last, het woord van de HEERE in het land Chadrach. Damascus zal zijn rustplaats zijn, want de HEERE heeft oog [voor] mensen, net als [voor] al de stammen van Israël, 2 en ook [voor] Hamath, dat eraan grenst, [en voor] Tyrus en Sidon, al zijn zij nog zo wijs. 3 Tyrus heeft voor zichzelf een vesting[wal] gebouwd, zilver opgehoopt als stof, en bewerkt goud als slijk op straat. 4 Zie, de Heere zal het in bezit nemen, Hij zal zijn vesting in de zee verslaan, zelf zal het door vuur verteerd worden. 5 Askelon zal het zien en bevoeesd zijn, evenals Gaza, en het zal hevig beven, [ook] Ekron, omdat zijn

verwachting wordt beschaamd. De koning zal uit Gaza verdwijnen en Askelon zal onbewoond zijn. 6 De bastaard zal in Asdod wonen; Ik zal de trots van de Filistijnen uitroeien.

“Een last” is “het woord van de HEERE” dat de profeet als een last is opgelegd (*vers 1*). Er ligt de gedachte aan een dreigende voorzegging van naderend oordeel in. In de *verzen 1-6* gaat het over de steden van heidenvolken. God zal die oordelen. Hij slaat Zijn oog op hen, maar hier niet tot zegen. Deze steden waren veroverd door Babel en zouden op korte termijn opnieuw verwoest worden. Ze karakteriseren de beginselen van de wereld. Het zijn onderling rivaliserende steden die alle op hun eigen manier invloed willen uitoefenen op het wereldtoneel. De enige stad die in dit hoofdstuk gespaard blijft, is Jeruzalem.

“Het land Chadrach” wordt alleen hier in de Bijbel vermeld. Omdat vervolgens “Damascus” wordt genoemd, is het mogelijk dat Chadrach een andere naam voor Syrië is. De genoemde steden zullen door Alexander de Grote (op hem heeft het bezittelijk voornaamwoord “zijn” in *vers 1* betrekking) worden veroverd en verwoest. Dat gebeurde in 332 v. Chr. Het lijkt erop dat daarmee een eerste vervulling van deze profetie heeft plaatsgevonden.

Het is echter niet Alexander die de wereld regeert, maar God. God bestuurt de wereldgeschiedenis en ziet alle volken (*Sp 15:3*). Naar wat Hij ziet, handelt Hij. Hij oordeelt of spaart. Als het oordeel komt, zijn Zijn ogen als een vuurvlam (*zie Op 1:14*). Hij oordeelt de volken net zo goed als “al de stammen van Israël”.

De ogen van de HEERE zijn op elke plaats: ze slaan slechte en goede [mensen] gade. (Sp 15:3)

“Hamath”, dat aan Syrië grenst, zal ook geoordeeld worden (*vers 2*). In Hamath werd een groot aantal beambten uit Judéa door Nebuzaradan gedood, nadat zij als gevangenen uit Jeruzalem waren weggevoerd (*zie 2Kn 25:18-21*). Deze koelbloedige moord was niet vergeten.

“Tyrus en Sidon” worden eveneens geoordeeld. De hooggeroemde eigen wijsheid van Tyrus (*zie Ez 28:3*) zal de stad niet redden. Ook haar tot een vestingwal opgehoopte rijkdom zal niet baten (*vers 3*). Ze heeft de vestingwal “voor zichzelf” gebouwd en niet voor God. Daarop vertrouwde ze en niet op God. Wat zij als haar kracht zag, waarop zij vertrouwde, heeft haar tot een grotere val gebracht.

Met een “zie” wendt de profeet de blikken af van het hoogmoedige Tyrus om die te richten op wat de Heere (*Adonai*) gaat doen (*vers 4*). Tyrus zal de macht van God ervaren. “*De Heere*” zal de stad innemen. Dat zal Hij doen na zeven maanden belegering door Alexander de Grote, die slechts een middel in Zijn hand is. Alexander heeft de stad, “*de vesting in de zee*”, in de as gelegd.

Dit handelen van de Heere met Tyrus zal vrees en beving bij de steden van de Filistijnen bewerken (*vers 5*). Ze hebben het ongelooflijke gezien, de val van Tyrus, wat betekent

dat er voor hen ook geen ontkomen aan het oordeel zal zijn (*vgl.*

Zoals bij de tijding over Egypte zal men ineenkrimpen bij de tijding over Tyrus. (Js 23:5)

Js 23:5). “*Zien en bevreesd zijn*” is in

het Hebreeuws een woordspeling, *tere* en *tira*. Er worden vier van de vijf bekende steden van de Filistijnen genoemd. De vijfde stad, Gath, wordt niet genoemd, waarschijnlijk omdat die stad alle betekenis heeft verloren.

De bevolking van het Filistijnse Asdod zal worden vervangen door een bastaardvolk (*vers 6*). Het was de politiek van Alexander om de overwonnen volken met elkaar te vermengen.

Bekering van de Filistijnen | *vers 7*

Ik zal zijn bloed uit zijn mond verwijderen, zijn afschuwelijke dingen van tussen zijn tanden. Ook hij zal overblijven voor onze God. Hij zal zijn als een leider in Juda, en Ekron als een Jebusiet.

Hier voorzegt Zacharia de bekering van de Filistijnen. Eerst neemt God alles weg wat een verhindering is om hen tot een deel van Zijn volk te maken. Daarmee begint elk werk van God in de bekering. Met “*zijn afschuwelijke dingen*” worden afgodenoffers bedoeld. Die werden met bloed en al gegeten, wat door God verboden was.

Mensen uit voornoemde steden konden zich wel voegen bij Gods volk (*zie 2Sm 24:18-25; 1Kr 21:18*). Dat is een overblijfsel uit de volken. Zo is er een overblijfsel van de Filistijnen dat overblijft voor God. Zij zullen als het ware in Juda en Israël opgaan en daarin zelfs vooraanstaande posities innemen. De Jebusieten waren de oorspronkelijke bewoners van Jeruzalem. Toen het land was veroverd, zijn zij onder de Israëlieten blijven wonen (*zie Jz 15:63*).

God waakt over Zijn huis | vers 8

Ik zal Mij als een wacht rond Mijn huis legeren, vanwege [het leger] dat heen en weer trekt, zodat geen onderdrukker meer tegen hen optrekt. Nu heb Ik [het] immers met eigen ogen gezien!

Dit vers vormt een contrast met de voorgaande verzen, waarin het oordeel over de omliggende volken wordt aangekondigd. God legerd Zich om Zijn huis en stad als een wacht, zoals eerder als een vurige muur (Zc 2:5). Alexander de Grote heeft tijdens zijn heen en weer trekken door het land de stad altijd met rust gelaten. Jeruzalem is nooit onder zijn heerschappij gekomen. Dat had de stad wel verdiend, maar Gods genade heeft de stad de onderwerping bespaard.

Maar het heeft ook een profetische betekenis. Later is de stad wel weer veroverd en wel door de Romeinen, in 70 na Chr. De tijden van de volken zijn daarmee niet afgelopen. Er zal nog een keer een belegering van Jeruzalem komen. Dan zal de Heer Jezus komen en de stad bevrijden. In de toekomst zal God de stad ook beschermen. De vervulling daarvan lezen we in de *verzen 9-10*.

God ziet het en neemt het waar (*zie ook vers 1*). Hij volgt de bewegingen van de vijand, niets ontsnapt aan Zijn alziend oog. Dat betekent dat Zijn volk zich volkomen veilig mag weten. Dit besef mag ook ons rust geven.

Terwijl de heidenwereld onder het oordeel van verwoesting valt en het overblijfsel van de heidenen zich bekeert tot de levende God, zal God Zijn huis beschermen. Hij zal ervoor zorgen dat Zijn Koning verschijnt in Jeruzalem, Die Zijn koninkrijk van vrede over de gehele aarde zal verspreiden.

Zie, uw Koning zal tot u komen | vers 9

*Verheug u zeer, dochter van Sion!
Juich, dochter van Jeruzalem!
Zie, uw Koning zal tot u komen,
rechtvaardig, en Hij is een Heiland,
arm, en rijdend op een ezel,
op een ezelsveulen, het jong van een ezelin.*

Dit vers is al in vervulling gegaan, maar *vers 10* nog niet. Deze twee verzen koppelen de eerste komst en de tweede komst van Christus aan

elkaar. Dat gebeurt vaak in de profetie. Er is vreugde bij de komst van de Koning (*vers 9*) en de vestiging van Zijn rijk (*vers 10*), bij de grondslag van de vrede en het feit van de vrede. De profeet ziet als het ware twee bergtoppen, maar niet het dal dat ertussen ligt (*zie bijv. Mi 5:1-3; Js 9; 11*). Het dal is de periode waarin de verborgenheid van de gemeente wordt geopenbaard en dat is geen onderwerp van de profeten.

In de *“dochter van Sion”* zien we de genade. In de *“dochter van Jeruzalem”* zien we het gelovig overblijfsel. Er is *“een overblijfsel naar [de] verkiezing van [de] genade”* (*Rm 11:5*). De profeet richt hun oog op de komst van de *“Koning”* Die tot hen komt. Hij is een rechtvaardige Koning, Hij handelt naar recht. Tevens is Hij *“een Heiland”*. Als Hij naar recht met hen zou moeten handelen, zouden ze allemaal geoordeeld moeten worden. Daarom is het zo indrukwekkend dat Hij ook Heiland is. Hij heeft als de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen geleden (*zie 1Pt 3:18*). Daardoor is er genade en op die basis een overblijfsel.

Dat Hij *“rechtvaardig”* is, wil niet alleen zeggen dat Hij Iemand is Die recht doet of rechtvaardige kenmerken heeft, waardoor Hij in alle opzichten aan de wil van Jahweh beantwoordt. Hij is bovendien Iemand Die bezield is van gerechtigheid. Hij wordt er helemaal door gekenmerkt en handhaaft in Zijn regering deze eerste deugd van een heerser (*zie Js 11:1-4; Jr 3:5-6; Jr 33:15-16*).

Maar hoe komt Hij? *“Arm, en rijdend op een ezel, op een ezelsveulen, het jong van een ezelin.”* Het tekent de nederigheid en armoede van de Messias. De twee genoemde eigenschappen beschrijven wat kenmerkend is voor Zijn Persoon en hoe Hij Zijn heerschappij uitoefent. Hij is *“arm”* in economische zin. Maar het woord betekent ook *“nederig”*. Het beschrijft iemand die vertrouwd is met lijden en ellende en die in uiterlijk volkomen onbetekenende omstandigheden leeft. Het houdt het geheel in van de nederige, ellendige en lijdende toestand, zoals die uitvoerig wordt beschreven in *Jesaja 53:1-12*.

Wat zo iemand heeft meegemaakt, maakt hem gevoelig voor de situatie van anderen. Daarin kan hij meeleven. Het is iemand die de kracht heeft aan zijn ellendige omstandigheden te ontsnappen, maar die kracht niet gebruikt. Dit is de Heer Jezus. Daarom kan Hij tegen ons zeggen: *“Leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart”* (*Mt 11:29*).

En dan een Koning Die op een ezel komt! Een koning hoort op een paard te komen. Dat zal ook gebeuren bij Zijn tweede komst, als Hij in

macht en majesteit verschijnt (zie Op 19:11-16). Maar bij Zijn eerste komst komt Hij op een ezelsveulen *“waarop geen mens ooit heeft gezeten”* (Lk 19:30). Zonder getemd te zijn droeg het dier Hem volkomen gewillig. De jeugdigheid van het dier wordt door de toevoeging *“het jong van een ezelin”* benadrukt.

Hij is een Koning in vernedering, Die komt om aan een kruis te sterven. Zo komt Hij tot Zijn volk. Zo gaat de profeet over van Alexander de Grote naar de ware grote Koning. Dat Hij zo zou komen, werd alleen gezien door hen die door God waren onderwezen. In Hem komt de heerlijkheid die uit de tempel naar de hemel was teruggekeerd (zie Ez 9-11) weer te midden van Zijn volk.

Wat betreft de geestelijke betekenis van de ezels en hun dienst, kan het volgende worden overwogen.

1. In de ezel, een onrein dier, kunnen we een beeld van het volk Israël zien dat onrein is door zijn zonden.
2. In het ezelsveulen, het jong van een ezelin, kunnen we een beeld zien van het overblijfsel van Israël, dat eigenlijk gedood had moeten worden, maar door het Lam is gelost (zie Ex 13:13). Daardoor is het geschikt om de Heer naar Jeruzalem te dragen.
3. Dat het jong nog nooit iemand heeft gedragen, wil zeggen dat de Heer Jezus in alle dingen de eerste plaats moet innemen. Zo is Hij ook geboren uit een vrouw met wie nog geen man gemeenschap heeft gehad en Hij is begraven in een graf waarin nog nooit iemand begraven is geweest.

De heerschappij van de Vrededorst | vers 10

*Ik zal de strijdwagens uit Efraïm wegnemen,
en de paarden uit Jeruzalem.*

De strijdboog zal weggenomen worden.

Hij zal vrede verkondigen aan de heidenvolken.

*Zijn heerschappij zal zijn van zee tot zee,
van de rivier [de Eufraat] tot aan de einden der aarde.*

Hier zien we de Heer Jezus voor de tweede keer naar de aarde gekomen. Hij is gekomen met de wolken van de hemel, in macht en majesteit, om de vijanden van Zijn volk te verdelgen en zo Zijn volk te

bevrijden en vrede te geven. Hij geeft niet alleen Zijn volk vrede, maar Hij brengt vrede over de hele aarde. Het vrede-rijk breekt aan.

Met “*Efraïm*” wordt het voormalige rijk van de tien stammen aangeduid. “*Jeruzalem*” wordt genoemd als de hoofdstad van het koninkrijk van Juda. Onder de Messias zullen de twee koninkrijken, die voorheen verdeeld waren, weer worden verenigd (zie *Js 11:13*).

Door de verwoesting van hun militaire macht (“*de strijdswagens*”) zullen de oorlogen ophouden (zie ook *Ps 46:10*). Ook de paarden, dat zijn de oorlogspaarden, worden door God weggenomen (*Mi 5:9*), evenals de “*strijdboog*”. Alle oorlogsinstrumenten zullen verdwenen zijn.

*Op die dag zal het gebeuren,
spreekt de HEERE,
dat Ik uw paarden uit uw midden zal uitroeien
en dat Ik uw wagens zal doen vergaan.
(Mi 5:9)*

Deze Koning zal ook “*vrede verkondigen aan de heidenvolken*”. Dat gebeurt niet door de vrede te bevelen door Zijn gezaghebbende woord, maar door de strijd onder de heidenen tot een einde te brengen (zie *Mi 4:3*). Hij zal woorden van vrede spreken waardoor geschillen ophouden en het welzijn van de volken wordt bevorderd (vgl. *Es 10:3*).

De Jood Mordechai immers kwam op de tweede plaats, na koning Ahasveros. Hij stond in hoog aanzien bij de Joden en de menigte van zijn broeders was hem goedgezind, want hij zocht het beste voor zijn volk en sprak tot welzijn van heel zijn nageslacht. (Es 10:3)

Die situatie van vrede beperkt zich dus niet tot Israël. Het koninkrijk van vrede dat Christus zal oprichten, zal zijn “*van zee tot zee, van de rivier [de Eufraat] tot aan de einden der aarde*” (zie *Ps 72:8*; zie ook *Gn 15:18*; *Ex 23:31*). De Eufraat is de meest oostelijke grens van het land Israël.

Het bloed van uw verbond | vers 11

*Wat u aangaat, vanwege het bloed van uw verbond
heb Ik uw gevangenen vrijgelaten uit de put waar geen water
in is.*

De in de vorige verzen beschreven situatie is nog toekomst. Jeruzalem is nu nog niet bevrijd. Er is nog geen echte zelfstandigheid. Jeruzalem zal een put zijn waarin geen water is. Het doet denken aan de geschiedenis van de Godvrezende Jozef, wiens eerste gevangenis ook een put zonder water was (*Gn 37:24*;

..., en zij namen hem en gooiden hem in de put. De put nu was leeg, er stond geen water in. (Gn 37:24)

zie ook Jr 38:6; Js 29:4). In die gevangenis zal een ellendig en arm overblijfsel zijn (zie Zf 3:12; Js 29:1-8) dat door de HEERE zal worden verlost.

De grondslag voor deze bevrijding is *“het bloed van uw verbond”*, dat is het bloed van het nieuwe verbond, het bloed van Christus. De *“gevangenen”* zijn de gevangenen van Sion. In de tijd van Zacharia waren dat zij die nog in Babel waren. Maar te denken is toch vooral aan de eindtijd. Als we denken aan wat Babel geestelijk voorstelt als een put zonder water, is dat een beeld van een godsdienst van het vlees, waar de Geest, het levende water, ontbreekt.

In *Exodus 24* is ook sprake van verbondsbloed, maar daar gaat dreiging van uit. Als zij het verbond niet hielden, zou God met hen doen als met de dieren en hen doden. Het was oordeelsbloed. God neemt het volk echter niet aan op grond van het bloed van het oude verbond, maar op grond van het bloed van het nieuwe verbond, dat is het bloed van Christus. De Heer Jezus heeft daarover gesproken bij de instelling van het avondmaal (zie Mt 26:27-28).

Dubbele vergoeding | verzen 12-13

- 12 Keer terug naar de burcht,
 [u,] gevangenen die hoop hebt!
 Ook heden verkondig Ik:
 Ik zal u dubbel vergoeden,
- 13 als Ik Mij Juda zal hebben gespannen,
 [en] Ik Efraïm [op] de boog zal hebben gelegd,
 en Ik uw zonen, Sion, zal hebben opgezet tegen uw zonen,
 Griekenland,
 en Ik u gemaakt zal hebben als het zwaard van een held.

Hier is sprake van een andere groep gevangenen. In *vers 11* zijn de gevangenen het overblijfsel in Jeruzalem. Hier in *vers 12* zijn de gevangenen de verstrooiden onder de volken. De put van *vers 11* is in *vers 12* veranderd in *“de burcht”*. De verschillende groepen gevangenen hebben wel dezelfde vaste grond om te hopen en dat is het bloed van het verbond. De gevangenen die over de hele aarde in verstrooiing zijn, zullen terugkeren naar Jeruzalem.

De HEERE roept op om te komen en verkondigt *“heden”* als een motiverende belofte daarbij dat Hij hen *“dubbel vergoeden”* zal. Dubbele

vergelding is hier niet die van Jesaja 40:2, maar die van Jesaja 61:7, waar ze

In plaats van uw dubbele schaamte en schande zullen zij juichen over hun deel. Daarom zullen zij in hun land het dubbele in erfelijk bezit hebben, zij zullen eeuwige blijdschap hebben. (Jz 61:7)

dubbele zegen ontvangen na al het doorstane lijden (zie en vgl. Jb 42:10). De dubbele vergoeding die de HEERE Zijn volk zal geven, zal bestaan uit het feit dat Hij hen bevrijdt uit de ballingschap en slavernij en tot een zelfstandige natie maakt én dat Hij hen hoofd van de volken maakt.

Voor de strijd tegen de omliggende volken gebruikt God ook Juda en Efraïm, dus de twee en de tien stammen. Juda is als een strijdboog, Efraïm is als de pijl en samen vormen ze één werktuig tegen de vijanden. "Griekenland" of het Grieks-Macedonische wereldrijk is de vertegenwoordiging van de macht van de wereldrijken waarmee Israëel later in aanraking zal komen.

De Heer Jezus verschijnt | verzen 14-15

- 14 De HEERE zal boven hen verschijnen:
als een bliksem zal Zijn pijl uitschieten.
De Heere HEERE zal op de bazuin blazen,
en Hij zal optrekken in zuiderstormen.
- 15 De HEERE van de legermachten zal hen beschermen;
zij zullen eten en de slingerstenen vertrappen,
zij zullen drinken en feestgedruis maken als [van] wijn,
zij zullen vol worden als het sprengbekken, als de hoeken van
het altaar.

Hier vinden we de komst van de HEERE, dat is de Heer Jezus, in heerlijkheid. Dat is in tegenstelling tot *vers 9*, waar het om Zijn eerste komst, in vernedering, gaat. Hij verschijnt bij Zijn wederkomst. Dan wordt het rijk gevestigd zoals in *vers 10* staat. Zijn komst gaat gepaard met bliksem, bazuingeschal en stormen.

Jahweh verschijnt "boven hen", dat wil zeggen, vanuit de hemel. Hij verschijnt als een oorlogsheld om voor hen te strijden. Zijn pijl schiet uit als de bliksem (zie Hk 3:11). Hij trekt uit aan het hoofd van Zijn volk. Door op de bazuin te blazen geeft Hij het signaal om te strijden. Hij valt de vijand aan met het verschrikkelijk verwoestende geweld van de "zuiderstormen". Stormen die van het zuiden komen, zijn de hevigste

stormen, omdat ze uit de Arabische woestijn komen, die in het zuiden aan Kanaän grenst (zie Js 21:1).

Maar de HEERE strijdt niet alleen voor Zijn volk. Hij is in de strijd ook een schild voor hen tegen de wapens van de vijand. Vandaar dat ze in staat zijn om hun vijanden te verdelgen en om als verscheurende leeuwen hun vlees te eten en hun bloed te drinken, dat wil zeggen hun het leven te ontnemen en zich aan de buit te goed te doen. Bij het beeld dat Zacharia hier gebruikt, heeft hij mogelijk gedacht aan Numeri 23:24.

*Zie, een volk, het staat op als een leeuw,
als een leeuw richt het zichzelf op;
het gaat niet liggen, voordat het [zijn] prooi opgegeten heeft
en het bloed van [zijn] slachtoffers gedronken heeft.
(Nm 23:24)*

Verlossing en Zijn geluk en schoonheid | verzen 16-17

- 16 *Op die dag zal de HEERE, hun God, hen verlossen,
als de kudde van Zijn volk,
want [als edel]stenen in een diadeem
zullen zij schitteren in Zijn land,*
- 17 *want hoe [groot] is Zijn geluk,
en hoe [groot] Zijn schoonheid!
Het koren zal [de mond van] de jongemannen,
en de nieuwe wijn [die van] de meisjes doen overlopen.*

In vers 14 verschijnt de HEERE, in vers 15 beschermt Hij en hier in vers 16 verlost Hij. Deze verlossing zal niet weer ongedaan gemaakt worden. Het is een volkomen en blijvende verlossing. Het gaat om “de kudde van Zijn volk”. Dat bepaalt Zijn volk erbij dat Hij hun Herder is. De beelden van een herder en een kudde komen terug in hoofdstuk 10 (de herder) en hoofdstuk 11 (de kudde).

De dieren in die kudden zijn “[als edel]stenen in een diadeem”, als de kroonstenen op de kroon van een koning. De schapen van de Messias dienen als versiering op Zijn kroon. Als de Messias regeert, geven zij Zijn regering een extra schittering. Zij weerspiegelen Zijn heerlijkheid in Zijn land. Door hun overwinning op alle machten van de wereld is Israël tot de hoogste glorie gekomen. Deze glorie is alleen aan Hem te danken Die voor hen eerst heeft gestreden op het kruis. Daar heeft Hij voor hun zonden geboet. Dat is de basis voor Zijn strijd tegen hun

vijanden van wie zij voor altijd verlost zijn. Dat is ook de basis voor de schittering die nu van hen afstraalt.

Groter dan het geluk van de schapen is het geluk van de Herder. Groter dan de schoonheid van het volk is de schoonheid van de Herder. Wat een vreugde zal Zijn hart vervullen als het hele plan van God met Zijn volk is vervuld. Dan zal Hij Zich over hen *“verheugen met blijdschap”* en *“zwijgen in Zijn liefde”* (Zf 3:17).

Jongelingen zullen niet meer in de strijd omkomen, maar rijkelijk genieten van de opbrengst van het land. Jonge vrouwen zullen geen angst meer hebben over het lot van hun man, maar volop vreugde kennen.

Zacharia 10

Vraag de HEERE | vers 1

*Vraag de HEERE om regen
ten tijde van de late regen.
De HEERE maakt de onweerswolken,
en Hij zal hun regen geven
voor ieder gewas op het veld,*

Nadat de belofte van zegen in het vooruitzicht is gesteld, wordt tegen het volk gezegd wat het kan doen. Wat ze kunnen doen, is bidden om die zegen, want alleen God kan die geven. Hij alleen kan regen geven (zie Jr 10:13; 14:22; Hs 6:1-3; Jl 2:23; Dt 11:13-15; 32:2).

Tegen het volk wordt gezegd dat het naar de late regen moet vragen. Het is de vraag om een bijzondere zegen, al is het slechts voor een overblijfsel, aan het einde van de geschiedenis van Gods volk, vlak voor de komst van de Messias. Het is een vraag om zegen op de daarvoor bestemde tijd. De zegen zal komen, maar God wil dat Zijn volk er om vraagt. Door ervoor te bidden laten ze zien dat ze instemmen met Zijn genadige bedoelingen.

Afgodsbeelden spreken bedrog | vers 2

*want de afgodsbeelden spreken bedrog,
en de waarzeggers schouwen leugen;
ook spreken zij van valse dromen,
zij troosten [met] vluchtige [woorden].
Daarom zijn zij weggetrokken als schapen;
zij worden verdrukt, want er is geen herder.*

Gebed brengt zegen (vers 1), maar vertrouwen op afgoden (vers 2) brengt teleurstelling en verdriet. Wat de zegen in de weg staat, moet verdwijnen. De afgodsbeelden, zoals de terafim, de huisgoden (zie Gn 31:19; Ri 17:5; 18:5), maar ook de goden van andere volken, zoals de Baäl, hebben bijvoorbeeld in de dagen van Achab de regen aan het volk onthouden (zie 1Kn 17-18).

Het volk had tot die afgoden zijn toevlucht genomen. Ze waren er beschaamd mee uitgekomen. In plaats van te geven hadden die geno-

men en hen stuurloos gemaakt. Dit was de toestand van het volk toen de Heer Jezus tot hen kwam. Het volk was als een kudde die geen herder heeft (Mt 9:36; zie ook Mk 6:34; Ez 34:5-6). In het volgende vers belooft de HEERE dat Hij Zijn kudde van de onderdrukking door valse herders zal bevrijden.

Toen Hij nu de menigten zag, werd Hij met ontferming over hen bewogen, want zij lagen afgemat ternerer als schapen die geen herder hebben. (Mt 9:36)

“*Waarzeggers*” werden geraadpleegd om de toekomst te voorspellen. Ze kunnen onder de valse profeten worden geschaard (“*bedrog*”, “*leugenen*”, “*valse dromen*”, zie ook Jr 23:30-32; 27:9-10). De toevlucht te nemen tot waarzeggers voor informatie en begeleiding wordt specifiek verboden in *Deuteronomium 18:9-14*, omdat God ware profeten heeft gegeven om door hen Zijn wil en de toekomst bekend te maken. Hij zal ook uiteindelijk de ware Profeet, de Messias geven (zie Dt 18:15-22; zie en vgl. Jh 4:25, 6:14 Hd 3:22-23). Zacharia gebruikt opnieuw woorden van Jeremia en Ezechiël (zie Jr 27:9; 29:8; Ez 21:29; 22:28).

Het ‘troosten met vluchtige woorden’ is zoiets als ‘damp als troost geven’. Het wil zeggen dat van hun troostende beloften met zekerheid totaal niets terechtkomt (zie Jb 21:34). Het is gebakken lucht, hun woorden verdampen, ze lossen op in het luchtledige en er blijft niets van over.

Gods toorn tegen de valse herders | vers 3

*Tegen de herders is Mijn toorn ontbrand,
en de bokken straf Ik.*

*Ja, de HEERE van de legermachten zal omzien naar Zijn kudde,
het huis van Juda.*

Hij zal hen maken als Zijn prachtige paard in de strijd.

“*De herders*”, de godsdienstige leiders van Gods volk, zijn misleiders. “*De bokken*” (dus niet de schapen) zijn de burgerlijke leiders en ook het volk dat de valse herders volgt. Al deze leiders zijn huurlingen die geen enkele echte liefde voor de schapen hebben, maar er alleen zelf beter van willen worden (zie Jh 10:12; Ez 34:1-10). God bezoekt hen met Zijn oordeel.

God, “*de HEERE van de legermachten*”, neemt het op voor Zijn weerloze, uitgebuite volk. Hij verandert het volk dat Hem toebehoort, de schapen, in paarden (zie en vgl. Hl 1:9). Zo maakt Hij hen tot een instrument in

Zijn hand om het oordeel over de omliggende volken uit te voeren (vgl. Zc 9:13). Het toont ook aan dat de macht van Juda niet in henzelf ligt, maar dat zij machtig zijn door God. Hij Die Zelf onbevreesd is, maakt hen onbevreesd. Hij Die Zelf alle macht heeft, geeft hun van Zijn macht om te strijden.

De zorg van God voor Juda zal niet beperkt blijven tot de bevrijding van de onderdrukking van de slechte herders. Hij zal Juda ook veranderen in zegevierende mensen. Dit is de betekenis van het beeld van *"Zijn prachtige paard in de strijd"*. Het is het beeld van een prachtige en rijk versierde strijdros, zoals een koning gewend is om op te rijden. Dit beeld is net zo tekenend als de omschrijving van Juda en Efraïm als een pijl en boog (Zc 9:13).

Christus: de Hoeksteen, de Tentpin, de Strijdboog | vers 4

*Daaruit zal de hoeksteen, daaruit zal de [tent]pin,
daaruit zal de strijdboog,
daaruit zullen alle onderdrukkers tezamen voortkomen.*

"Daaruit", dat is uit de kudde Juda van het vorige vers, komen de hoeksteen, de tentpin en de strijdboog tevoorschijn (vers 4). Dit zijn drie namen voor de Heer Jezus. De hoeksteen is de regeerder of leider, dat is de Messias, op Wie het regeringsgebouw figuurlijk rust (zie Js 28:16; Ef 2:20). De tentpin is de pin waaraan waardevolle voorwerpen worden gehangen. Aan de Messias hangt al de heerlijkheid en hoop van Zijn volk (zie Js 22:23-24). De strijdboog toont de Messias als een Man van oorlog (zie Ex 15:3; Ps 45:4-5). Eerder is het volk de (strijd)boog genoemd (Zc 9:13). Hij is de laatste en grootste van alle machthebbers die uit Juda zijn voortgekomen.

De Messias komt hier niet uit de hemel, maar uit Juda, uit het volk zelf tot wie Hij met zegen gekomen was (zie vers 3). In Zijn Persoon komt een geweldige kracht tevoorschijn die de vijand zal verpletteren. Uit Hem komen *"alle onderdrukkers tezamen"* voort. Zij die eerder onderdrukt werden, zijn nu de onderdrukkers van hen die hen vroeger onderdrukten (zie 2Th 1:6-7). Ook hier zien wij dat zij de macht om de vijand te onderdrukken niet uit zichzelf, maar uit de Heer Jezus, hun Messias, hebben.

Helden door de HEERE | *verzen 5-7*

- 5 *Zij zullen als helden zijn
die in de strijd [de vijanden] in het slijk van de straat vertrappen.
Ja, zij zullen strijden, want de HEERE zal met hen zijn.
Zij zullen de ruiters beschaamd maken.*
- 6 *Ik zal het huis van Juda versterken,
en het huis van Jozef zal Ik verlossen.
Ik zal hen terugbrengen, want Ik heb Mij over hen ontfermd.
Zij zullen zijn alsof Ik hen niet verstoten had.
Ik ben immers de HEERE, hun God:
Ik zal hen verhoren!*
- 7 *Zij zullen zijn als een held van Efraïm,
hun hart zal zich verblijden als [door] de wijn;
en hun kinderen zullen het zien en zich verblijden,
hun hart zal zich verheugen in de HEERE.*

Zij, de kudde van Juda, die ons eerst zijn voorgesteld als schapen, daarna als paarden, zien we nu “als helden” (vers 5). Ze zullen met groot machtsvertoon de vijanden vernederen door hen in het slijk van de straat te vertrappen. Het laat zien dat de vijanden niet anders zijn dan het slijk van de straat. Dat Gods volk in staat is op een dergelijke manier te strijden en te overwinnen, komt omdat de HEERE “met hen” is (zie Jz 1:5; Jr 1:8). Daardoor zullen zij de vijandelijke ruiters beschaamd maken, die meenden dat zij de macht aan hun kant hadden.

Vers 6 maakt duidelijk dat het om de tweede komst van de Heer Jezus gaat. “Juda” en “Jozef” zijn de beide huizen van Israël ofwel de twee en de tien stammen. Die zullen pas onder de Messias weer één huis zijn. Dit zal het gevolg zijn van hun roepen tot Hem. Hij zal hen verhoren en hen herstellen alsof Hij hen niet had verworpen. Hij zal onder het verleden een streep zetten en het uitwissen.

Efraïm (het huis van Jozef, vers 6) zal evenals Juda een held worden en zich verheugen als met wijn (vers 7). Hij zal vrolijk strijden als een held die door de wijn (een beeld van vreugde) versterkt is. De vreugde van de HEERE is zijn kracht (Ne 8:11; Ps 78:65). De kinderen zien deze vreugde in de strijd en worden ook blij. Zij delen in de vreugde, zonder dat ze zelf heb-

*..., want de vreugde van de HEERE,
dat is uw kracht. (Ne 8:11)*

*Toen ontwaakte de Heere als iemand die slaapt,
als een held die juicht van de wijn. (Ps 78:65)*

ben hoeven te strijden. De bron en sfeer van de vreugde van allen is de HEERE Zelf (zie en vgl. *Fp 4:4*).

Ik zal ... | *verzen 8-12*

- 8 *Ik zal hen naar Mij toe fluiten
en hen bijeenbrengen, omdat Ik hen verlost heb,
zodat zij talrijk worden, zo talrijk als zij waren.*
- 9 *Ik zal hen onder de volken uitzaaien
en zij zullen in verre streken aan Mij denken,
zij zullen leven met hun kinderen, en terugkeren.*
- 10 *Ik zal hen terugbrengen uit het land Egypte,
en Ik zal hen uit Assyrië bijeenbrengen.
Ik zal hen in het land van Gilead en van de Libanon brengen,
maar dat zal voor hen niet toereikend zijn.*
- 11 *Hij zal door de zee van benauwdheid gaan,
en Hij zal de golven van de zee slaan,
alle diepten van de Nijl zullen opdrogen.
Dan zal de trots van Assyrië neergehaald worden,
en de scepter van Egypte zal weggaan.*
- 12 *Ik zal hen versterken in de HEERE,
en in Zijn Naam zullen zij wandelen,
spreekt de HEERE.*

Om alle twijfel over de inlossing van deze belofte weg te nemen wordt in de *verzen 8-12* de bevrijding van Efraïm nog gedetailleerder beschreven. Zes keer lezen we in deze verzen de uitdrukking “*Ik zal*”. God zegt dat Hij het doen zal, dus zal het gebeuren. Wie zal dat kunnen verijdelen?

De HEERE zal het volk tot Zich fluiten. Het volk in verstrooiing zal de fluit van de herder herkennen. God verlost om Zijn volk bijeen te brengen. Ook zal Hij hen zo talrijk maken als ze waren. Alle verlies zal Hij goedmaken.

Hij heeft hen vanwege hun zonden onder de volken moeten “*uitzaaien*”, dat wil zeggen hen moeten verstrooien. Het is opmerkelijk dat God dat hier in *Zacharia* zegt na een eerdere verstrooiing, dat is na de ballingschap in Babel. Het lijkt hier te gaan om een nieuwe verstrooiing. Mogelijk kunnen we denken aan wat er is gebeurd in het jaar 70 (zie *Lk*

21). In die verre streken, ver verwijderd van het beloofde land, zullen zij en hun kinderen tot inkeer komen. Dat zal gebeuren in de toekomst. Ze zullen weer aan Hem gaan denken (zie Dt 30:1-2; Jr 31:27). En dan zal Hij hen laten terugkeren.

Alle volken van *vers 9* worden vertegenwoordigd door Egypte en Assyrië, respectievelijk de zuiderbuur en noorderbuur. Uit al die volken vandaan zal de HEERE hen in Zijn land brengen. Gilead en Libanon vertegenwoordigen het hele land Israël aan beide zijden van de Jordaan (zie Jr 50:19; Mi 7:14-15). Velen zullen in Israël geboren worden, zodat het land te klein zal worden (zie Ez 1:7; Jr 30:19-20; Ez 36:11; Js 49:20; 54:3). Dan zal het land de grenzen krijgen die God eens aan Abraham beloofde en die het nog nooit heeft gehad (zie Gn 15:18).

In *vers 11* hebben we een verwijzing naar de doortocht door de Rode Zee, de vroegere verlossing, als symbool voor de toekomstige verlossing. Met "*de zee van nauwheid*" wordt de volkenzee bedoeld. In die zee is Gods volk in angst geweest. Maar de HEERE zal Zelf door die zee gaan en elke verandering op weg naar de bevrijding en het land doen opdagen. Hij zal de golven neerslaan die hen dreigen te overspoelen en de wateren van de angst zal Hij wegnemen.

Het volk zal versterkt worden in de HEERE (*vers 12*) voor hun geestelijke noden. Hun hele leven (wandel) zal doortrokken zijn van de gedachte aan de heerlijkheid en eer van de HEERE (zie Mi 4:5). Hier is de climax. Wandelen "*in Zijn Naam*" kan betekenen dat zij Zijn vertegenwoordigers of ambassadeurs zijn. Het kan ook betekenen dat ze zullen leven in overeenstemming met wat Hij van Zichzelf heeft laten zien. Ze zullen overal en voortdurend onder Zijn bescherming en naar Zijn wil leven. Opnieuw spreekt de HEERE over de HEERE alsof Hij van Iemand anders spreekt. Daarin schemert door dat God een meervoudige en wel een drie-enige God is.

Zacharia 11

In dit hoofdstuk gaat het over de valse herders, die in het vorige hoofdstuk al even zijn genoemd (*Zc 10:2-3*), tegenover de ware Herder van Wie Zacharia een type is in *vers 4*. In *Zacharia 10* gaat het vooral over de kudde, hier over de herders. Dit hoofdstuk beschrijft de eerste komst van de Heer Jezus en hoe het volk in zijn geheel Hem heeft verworpen.

De *verzen 1-3* beschrijven het oordeel over de valse herders, wat in de *verzen 6 en 9* wordt aangekondigd. Het hoofdstuk mondt uit in de ene valse herder, de antichrist in *vers 17*. De valse herders kwamen geleidelijk aan de macht na de terugkeer uit Babel en waren duidelijk aan de macht toen de Heer Jezus op aarde was. Het oordeel over hen vond plaats in 70 n. Chr.

Oordeel over de valse herders | *verzen 1-3*

- 1 *Open uw deuren, Libanon,
opdat vuur uw ceders verteert.*
- 2 *Weeklaag, cipressen,
omdat de ceders gevallen zijn,
omdat die machtige [bomen] verwoest zijn.
Weeklaag, eiken van Basan,
omdat het ondoordringbare woud is neergevallen.*
- 3 *Hoor het gejammer van de herders,
omdat hun pracht verwoest is.
Hoor het gebrul van de jonge leeuwen,
omdat de trots van de Jordaän verwoest is.*

Libanon is voortdurend ten prooi gevallen aan invasies uit het noorden (*vers 1*). Maar het land zal nog een veel vreselijker invasie beleven. Hoe onwillig het ook is om zijn deuren te openen voor de koning van het noorden in de toekomst, ze zullen diens opmars naar Israël niet kunnen tegenhouden. God brengt hem naar Zijn land vanwege de gruwel van de verwoesting die in de tempel is opgericht. Ceders zijn een beeld van hoogwaardigheidsbekleders.

De verschillende soorten bomen die worden genoemd (*vers 2*), stellen mensen voor. Zij worden opgeroepen om hun gevoelens van verdriet

te uiten. Met de “cipressen” worden de rijken bedoeld. De “ceders” en de “eiken van Basan” zijn de sterken, de regeerders en mannen met gezag (zie Js 2:13). “Het ondoordringbare woud” staat voor de massa van het gewone volk. De laatsten zullen niet meer zuchten onder het juk van ‘cipes’ en ‘eik’. Ceders van de Libanon en eiken van Basan zijn symbolische beschrijvingen voor de valse herders.

Het eerste deel van *vers 3* laat de symboliek los en spreekt over de personen, de herders. Zij zagen zichzelf als de “pracht” of de heerlijkheid van het land. De “jonge leeuwen” zijn de prinsen, de bestuurders die zich wreed hebben gedragen. Van de “trots van de Jordaan” (zie ook Jr 49:19; 50:44) blijft niets over, want die wordt verwoest (zie Jr 25:34-38). Dat is gebeurd door de Romeinen, die zich als macht in Israël vestigden.

De slachtschapen | *verzen 4-5*

4 Zo zegt de HEERE, mijn God: Weid die slachtschapen. 5 Hun kopers doden hen maar voelen zich niet schuldig; hun verkopers zeggen: Geloofd zij de HEERE, dat ik rijk geworden ben; en hun herders sparen hen niet.

Na het oordeel in de *verzen 1-3* komt in de volgende *verzen* de reden voor dit oordeel. Die reden is dat zij hun Messias hebben verworpen. Zacharia spreekt over “de HEERE, mijn God” (*vers 4*), iets wat toch vooral past voor de Messias. Dit maakt Zacharia tot type van de Messias. De profeet krijgt een opdracht van God als een type van de Messias. De Heer Jezus kreeg de opdracht van Zijn Vader om de schapen te weiden (zie Jh 10).

De schapen worden “slachtschapen” genoemd, omdat ze daartoe door de Romeinen bestemd waren (vgl. Ps 44:23). Dit is ook van toepassing op ons (zie Rm 8:36).

Maar om U worden wij de hele dag gedood; wij worden beschouwd als slachtschapen. (Ps 44:23)

In *vers 5* wordt het volk nog als geheel gezien, het volk waar de Heer Jezus naar toe komt en dat Hij zag als schapen die geen herder hebben (zie Mt 9:36). Er bevinden zich in het volk drie groepen: “kopers”, “verkopers” en “herders”.

- De *kopers* zijn de nieuwe bezitters van Israël, de Romeinen die zonder enig schuldgevoel de schapen hebben geslacht. Dat is vooral door de Romeinse veldheer Titus gebeurd tijdens en na de verwoesting van Jeruzalem. Flavius Josephus spreekt van 1,5 miljoen slachtoffers die in de strijd met de Romeinen omkwamen.
- De *verkopers* leverden het volk uit aan de Romeinen. Dat is vooral Herodes. Valse leidlieden maakten koopwaar van Gods volk, van de zielen van mensen. Ook de farizeeën en schriftgeleerden vallen onder de verkopers, ook zij spaarden het volk niet. Zij aten de huizen van de weduwen op en verrijkten zichzelf met de gaven van Gods volk.
- De *herders* zijn de leidlieden van het volk. Zij hebben Gods volk uitgebuit.

Het volk was er slecht aan toe. Het had slechte burgerlijke overheden en slechte godsdienstige leiders (Jr 50:6a).

*Mijn volk – het waren verloren schapen.
Hun herders hadden hen misleid, hen naar de bergen geleid.
(Jr 50:6a)*

God oordeelt Zijn afvallige volk | vers 6

Voorzeker, Ik zal de bewoners van het land niet meer sparen, spreekt de HEERE. Zie, Ik lever de mensen over, ieder in de hand van zijn naaste en in de hand van zijn koning. Zij zullen dit land te gronde richten en Ik zal hen uit hun hand niet redden.

God geeft Zijn volk, de ongelovige massa, over in de hand van anderen (vers 6). Het oordeel wordt voltrokken door “zijn koning”, dat is de Romeinse keizer. Zo hadden ze het ook gezegd tegen Pilatus: “Wij hebben geen koning dan de keizer” (Jh 19:15). Een voorlopige vervulling van dit oordeel vond plaats in het jaar 70. De Romeinen hebben toen het land niet gespaard, maar te gronde gericht. God is toen niet voor Zijn volk tussenbeide gekomen en heeft hen niet uit de hand van de Romeinen gered. Het uiteindelijke oordeel zal in de toekomst voltrokken worden. In de toekomst zal het herstelde Romeinse rijk de valse koning van het volk, de antichrist, zijn macht geven.

De HEERE Zelf weidt de schapen | vers 7

Daarom weidde Ik de slachtschapen, omdat zij ellendige schapen zijn. Ik nam voor Mijzelf twee stokken – de ene noemde Ik LIEFLIJKHEID, de andere SAMENBINDING – en Ik weidde die schapen.

In vers 7 spreekt Zacharia in de ik-vorm en is hij een type van de Heer Jezus. De schapen worden hier weer “slachtschapen” genoemd. Het oordeel over de schapen staat vast. Toch wordt de herder opgedragen hen te weiden. Zo kwam de Heer Jezus tot Zijn volk, een volk waarover het oordeel vaststond, om Zich te ontfermen over die schapen die aan het oordeel ontrukkt werden. Tot de kudde van het volk Israël behoorden schapen die Hij bij name kende. “De schapen horen Zijn stem; en Hij roept Zijn eigen schapen bij name en leidt ze naar buiten” (Jh 10:3). Hij riep ze uit de stal van Israël, terwijl de andere schapen in de stal (het volk Israël) bleven.

De Messias heeft, hoewel Hij de afloop kende, het door God gegeven bevel uitgevoerd tijdens Zijn leven op aarde. Hij weidde de echte schapen van de kudde. Niet heel Israël was automatisch Zijn kudde, hoewel Hij voor allen als Herder was gekomen (zie Mt 9:36; Jh 10).

De “ellendige schapen” zijn de armen van geest, de boetvaardigen (Zf 3:12). Ze zijn diep neergebogen in de geest,

Maar Ik zal in uw midden doen overblijven een ellendig en arm volk. (Zf 3:12)

verslagen door de eigen zonden, zonder enig verweer. Er is geen geestkracht meer. Zij zijn het overblijfsel te midden van de slachtschapen. We herkennen hen in de dagen van Johannes de doper in hen die tot hem kwamen om zich onder belijdenis van hun zonden te laten dopen. We zien hen ook in Jozef en Maria, Zacharia en Elisabeth, Simeon en Anna (zie Lk 1-2).

Deze Herder heeft niet slechts één staf, Hij heeft twee staven. In de beide staven is te zien welk doel het weiden heeft. De eerste staf brengt tot uitdrukking wat God in Israël zag, de aantrekkelijkheid van het volk voor Hem. De tweede heeft betrekking op de relaties van het volk onderling, de eenheid van het volk. Zo heeft Hij de kudde geweid en hen van voedsel voorzien.

Drie herders en de massa uitgeroeid | verzen 8-9

8 *Ik roeide binnen één maand drie herders uit, omdat Mijn ziel hen niet langer kon verdragen, en ook had hun ziel een afkeer van Mij.*
 9 *Toen zei Ik: Ik zal u niet [meer] weiden. Laat sterven wat sterft, laat uitgeroeid worden wat [dreigt] uitgeroeid te worden en laten zij die overblijven elkaars vlees verslinden.*

De drie herders van vers 8 zijn de geestelijke leiders van wie de Heer Jezus het verdorven karakter aan het licht brengt aan het eind van Zijn leven op aarde. We herkennen hen in de farizeeën, sadduceeën en Herodianen (zie Mt 22:15-46). Hij was Zijn geduld met hen verloren en sprak in heilige toorn het “wee u” over hen uit (zie Mt 23). Zij hadden hun afkeer van Hem steeds meer getoond en dat ondanks Zijn volmaaktheid als Herder, een taak die Hij zonder falen verrichtte. Hij had als gevolg daarvan ook een afkeer van hen (zie en vgl. Js 1:13-14).

Vers 9 is daar weer het gevolg van. Zijn afkeer om hen nog langer te weiden slaat niet op de ellendigen maar op de kudde van de grote massa van het volk die niet heeft willen luisteren. Zij kenden Zijn stem niet. Alleen zij die Zijn stem kenden, de ellendigen, voerde Hij uit naar buiten. God geeft degenen die in de stal blijven, prijs aan het oordeel.

God spreekt over een drievoudige ramp.

- “Laat sterven wat sterft” ziet op de dodelijke pest die zijn slachtoffers maakt.
- Door oorlog zal het volk “uitgeroeid worden”.
- Wie er dan nog over zijn, zullen in het grootste egoïsme in hun drang om in leven te blijven “elkaars vlees verslinden”. Ze zullen elkaar zelfs letterlijk eten (zie en vgl. Gl 5:15) en zo elkaar uitroeien.

Dat is het resultaat als ze de Herder verwerpen en de Herder hen aan henzelf overlaat.

De stok LIEFLIJKHEID stukgebroken | verzen 10-11

10 *Daarop nam Ik Mijn stok LIEFLIJKHEID en brak hem stuk, om [zo] Mijn verbond te verbreken dat Ik met al die volken gesloten had.*
 11 *Op die dag werd het verbroken en zo hebben de ellendigen onder de schapen, die Mij verwachtten, erkend dat het een woord van de HEERE was.*

Het verbreken van de stok LIEFLIJKHEID geeft het einde aan van Gods verhouding van liefde met Israël. Hij kan sinds de verwerping van de Heer Jezus niets lieflijks meer in het volk zien, met als gevolg dat ook de zegen voor de volken is uitgesteld. God had ook een verbond met de volken in Zijn hart (zie Js 56:6-7).

De Heer Jezus was gekomen *“om de beloften aan de vaders te bevestigen en opdat de volken God zouden verheerlijken wegens de barmhartigheid”* (Rm 15:8). Als Israël Hem had aangenomen, dan was dit vers voor de volken in vervulling gegaan. Dan zou het vreedrijk gekomen zijn en zou er tussen de volken harmonie zijn.

Nu is de behoudenis tot alle volken gegaan om uit de volken een volk voor Zijn Naam te vormen, dat is de gemeente (zie Hd 14:47-48). Maar dat was in het Oude Testament een verborgenheid. De belofte is echter niet verbroken, maar alleen uitgesteld. Uitstel is bij God geen afstel. Dat laat hoofdstuk 14 zien. Met *“die volken”* kan trouwens heel goed ook het volk Israël zelf bedoeld worden, waarvan de stammen ook *“volken”* worden genoemd (zie Dt 33:3).

Als God handelt naar Zijn Woord, is dat voor het overblijfsel altijd een bevestiging. Daarom is letten op Hem letten op het Woord. Door het kruis, de verwerping van de Messias, veranderde het hele beeld, de hele loop van de geschiedenis, van Israël. De ellendigen zijn erin onderwezen dat de Heer Jezus moest lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan, zoals de Heer hun uit de Schrift verklaart (zie Lk 24:26-27).

Wat de Herder het volk waard is | verzen 12-13

12 Want Ik had tegen hen gezegd: Als het goed is in uw ogen, geef [Mij] Mijn loon; zo niet, laat het na. Toen hebben zij Mijn loon afgewogen: dertig zilverstukken. 13 Maar de HEERE zei tegen Mij: Werp dat de pottenbakker toe – een mooie prijs waarop Ik door hen geschat ben! Daarop nam Ik de dertig zilverstukken en wierp ze [in] het huis van de HEERE de pottenbakker toe.

Hier spreekt de profeet weer, waarbij we achter hem de Heer Jezus horen spreken. Christus vraagt hier aan het volk wat Hij waard is. Hij dwingt hen niet om antwoord te geven, maar ze geven wel antwoord. Het antwoord zou moeten zijn dat Hij alles voor hen was, dat ze hun

leven en al hun onderhoud aan Hem te danken hadden. Maar het antwoord dat ze geven, spreekt van diepe minachting.

Judas stelt de vraag naar de waarde van de Heer Jezus aan de leidlieden van het volk: *“Wat wilt u mij geven?”* (Mt 26:15a). God gebruikte Judas om deze vraag te stellen. Zo brengt God hen tot een taxatie van Zijn Zoon. Het volk, bij monde van de leidlieden, schat Hem niet hoger dan de prijs van een (dode) slaaf (Ex 21:32). *“Zij betaalden hem dertig zilverlingen uit”* (Mt 26:15b).

Als het rund een slaaf of slaavin stoot, moet [de eigenaar] aan zijn meester dertig sikkel zilver geven, en het rund moet gestenigd worden.
(Ex 21:32)

De waardering voor Wie de Heer Jezus is, wordt in de christenheid steeds geringer. Men twijfelt aan Zijn almacht, Zijn maagdelijke geboorte, Zijn verzoeningswerk, Zijn opstanding en zelfs aan Zijn bestaan. Ook nu klinkt de vraag in de christenheid, waarin we ook enerzijds de ellendigen vinden die op Hem en Gods Woord letten en anderzijds de massa van belijders: ‘Wat ben Ik waard, wat is jouw waardering van Mijn dienst?’ We moeten hier persoonlijk antwoord op geven.

In *vers 13* gaat de HEERE spreken. De HEERE zegt hier van Zichzelf dat Hij door hen op dertig zilverstukken is geschat. Hij spreekt ironisch van *“een mooie prijs”*. Hier zien we dat de Heer Jezus de HEERE is, Jahweh, de God van Israël. Hij is dezelfde als Jezus van Nazareth. Hij heeft die slavengestalte aangenomen (Fp 2:7). Die prijs, een verachtelijke prijs, is Hij waard geacht (zie Ex 21:32).

..., maar Zichzelf ontleedigd heeft, [de] gestalte van een slaaf aannemend, de mensen gelijk wordend. (Fp 2:7).

De HEERE werpt die prijs van Zich. Hij laat het geld dat door Judas in Zijn huis was geworpen naar de pottenbakker werpen als een getuigenis van de walging die Hij ervan heeft. Judas deed dit als uiting van zijn berouw dat hij zijn Meester had overgeleverd (zie Mt 27:3-5), maar zonder belijdenis van zijn afschuwelijke daad.

De oudsten en overpriesters kopen, na beraad, voor dat geld *“de akker van de pottenbakker als een begraafplaats voor de vreemdelingen. Daarom wordt die akker bloedakker genoemd, tot op heden”* (Mt 27:7). De akker van de pottenbakker was door de potscherven die de pottenbakker erop gooi- de waardeloos voor de akkerbouw. In de bestemming van het geld –

de koop van een begraafplaats voor vreemdelingen – zien we de ironie van God. De hele aardbodem is voor Israël één grote bloedakker geworden, een begraafplaats voor hen die als vreemdelingen over de wereld zijn verstrooid en daar rondzwerfen.

De stok SAMENBINDING stukgebroken | vers 14

Toen brak Ik Mijn tweede stok, SAMENBINDING, stuk, om [zo] de broederschap te verbreken tussen Juda en Israël.

Toen de Heer Jezus kwam, was dat uit liefde voor Zijn volk en om het verbroken volk weer een te maken. Maar die liefde werd verworpen. Toen Hij naar het kruis werd verwezen, werd daarom ook deze stok gebroken. De band van de broederschap tussen Juda en Israël is verbroken.

Hetzelfde zien we in de christenheid. Er is veel verdeeldheid onder de christenen omdat Christus niet wordt gewaardeerd en er niet meer op Hem en Zijn Woord wordt gelet. De stok SAMENBINDING, dat wil zeggen de broederschap, gaat verloren als de stok LIEFLIJKHEID verbroken is en de Heer Jezus en Zijn Woord niet meer het bindende Middelpunt zijn. De Herder maakt er één kudde van. Als we Hem niet meer zien, wordt de kudde verstrooid. Dan worden we aan elkaar overgeleverd en eten we elkaar op (*verzen 6,9*).

Het oordeel over de antichrist | verzen 15-17

15 De HEERE zei tegen mij: Neem u nogmaals de uitrusting van een dwaze herder. 16 Want zie, Ik zal een herder in het land doen opstaan: naar wat [dreigt] uitgeroeid te worden, zal hij niet omzien, de jonge [dieren] zal hij niet gaan zoeken, wat gebroken is, zal hij niet genezen, wat [nog] overeind staat, zal hij niet verzorgen, maar hij zal het vlees van de vette [dieren] eten en hun hoeven zal hij afrukken.

*17 Wee de herder van niets,
die de kudde in de steek laat!
Het zwaard zal zijn arm [treffen]
en zijn rechteroog.
Zijn arm zal helemaal verstijven,
zijn rechteroog zal helemaal dof worden.*

In de *verzen 15-17* bevinden we ons ineens in de eindtijd. Als Christus niet wordt gewaardeerd, zal het volk “*een dwaze herder*”, de antichrist, aannemen (*Jh 5:43*). Hem zullen ze waarderen. Ze krijgen iemand die niets voor hen doet, maar hen gebruikt om zichzelf te goed te doen.

Ik ben gekomen in de Naam van Mijn Vader en u neemt Mij niet aan; als een ander komt in zijn eigen naam, die zult u aannemen.
(*Jh 5:43*)

Zacharia moet zich omkleden (*vers 15*). Hij moet zich nog een keer als herder kleden (*zie vers 7*). De uitrusting van de goede herder wordt verwisseld voor die van een dwaze herder, dat is de antichrist, de valse messias (*zie Dn 11:36-40; Op 13:11-18*). Hiermee beeldt Zacharia uit dat Israël de goede Herder heeft gedwongen Zijn werk neer te leggen als gevolg van hun zonden.

Daarna is het volk niet overgelaten aan zichzelf, maar het zal door de HEERE Zelf worden overgegeven in de hand van een dwaze herder (*vers 16*). In de plaats van de goede Herder komt een dwaze herder. Dwaas wil zeggen iemand die met God geen rekening houdt. “*De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God*” (*Ps 14:1*). Deze herder heeft geen enkel moreel besef, kent geen enkele morele norm. Al Gods instellingen treedt hij met voeten.

Hij is het volkomen tegenbeeld van de goede Herder en te vergelijken met dieven en rovers en de huurling (*zie Jh 10:8,10a,12*). De dieven en rovers zijn openlijke tegenstanders. Zij doen wel stiekem hun werk, maar hun bedoelingen zijn duidelijk. Zij zijn eropuit de schapen “*te stelen, te slachten en te verderven*” (*Jh 10:10a*). Zij doen zich aan de schapen tegoed en eten het vlees van de vette dieren. Ook verminkt hij hen door hun de hoeven af te rukken, zodat ze niet meer goed kunnen lopen.

De huurling lijkt om de kudde te geven en wordt pas openbaar als er moeilijkheden komen. Dan blijkt dat de schapen hem niet ter harte gaan. Hij laat de schapen in de steek, hij laat ze “*achter en vlucht*” (*Jh 10:12*). Hij heeft geen enkele zorg voor de schapen. Als ze bedreigd worden, ziet hij er niet naar om. De jonge, onervaren dieren die verdwaald zijn en niet op eigen kracht weer bij de kudde kunnen komen, zoekt hij niet op. Als een schaap niet verder kan omdat het een gebroken poot heeft, zal hij niets ondernemen wat genezing kan bewerken. Wat wel op eigen kracht kan gaan, zal hij niet verzorgen om die kracht te handhaven. Alles wat een goede herder doet, doet hij niet.

De antichrist is werkelijk een *"herder van niets"*, een waardeloze herder (vers 17). God spreekt het *"wee"* over hem uit, omdat hij *"de kudde in de steek laat"*. Dit *"wee"* wordt onderstreept door het oordeel waarmee God hem zal slaan. Zijn arm en zijn oog worden door het zwaard van het oordeel getroffen. Zijn arm is het symbool van de kracht waarop hij zich heeft beroemd. Zijn rechteroog is het symbool van zijn inzicht of verstand waarop hij heeft gepocht. Door het oordeel zal zijn arm *"helemaal verstijven"* en daardoor volledig onbruikbaar worden (zie en vgl. 1Kn 13:4). Hij zal ook alle inzicht en verstand verliezen en in duisternis zijn weg gaan. Tevens legt dit een grote smaad op hem (zie 1Sm 11:2).

Zacharia 12

Met dit hoofdstuk begint het laatste deel van het boek (zie Zc 9:1; Zc 12:1).

God, de Schepper en Formeerder | vers 1

*De last, het woord van de HEERE over Israël. De HEERE spreekt,
Die de hemel uitspant, de aarde grondvest en de geest van de mens
in zijn binnenste vormt.*

“De last” betreft “Israël”, hoewel de inhoud ervan over Juda en Jeruzalem gaat. Maar al Gods handelingen hebben toch uiteindelijk de zegen voor heel Israël, de tien en de twee stammen, ten doel. Wat Hij spreekt, maakt Hij waar. Zijn Woord is zoveel als Zijn daad.

De HEERE stelt Zich hier voor in Zijn almacht. Hij is de Schepper en Onderhouder van alle dingen en heeft alle dingen in handen, ook de geest van de mens (vgl. Js 42:5; zie ook Am 4:13). Dat Hij Zich hier zo voorstelt, is om aan te geven dat de gebeurtenissen zich zo zullen ontwikkelen als Hij bepaald heeft. Het is bedoeld om alle twijfel weg te nemen over de realisatie van de prachtige dingen die in de volgende verzen worden voorzegd.

*Zo zegt God, de HEERE,
Die de hemel heeft geschapen en hem heeft uitgespannen,
Die de aarde heeft uitgespreid en wat daarop uitspruit,
Die de adem geeft aan het volk [dat] daarop is,
en de geest aan hen die daarop wandelen: (Js 42:5)*

Het gaat hier niet alleen om eenmalige scheppingsactiviteiten, maar om Gods voortdurende handelen met Zijn schepping en met de geest van de mens. Zo is Hij ook steeds bezig de geest van de mens te vormen (zie en vgl. Ps 51:12; 1Ko 2:11). Naarmate we ouder worden, veranderen onze gedachten, gevoelens, instellingen als gevolg van Gods bemoeienis met ons. God is de Vader van de geesten (zie Hb 12:9; Nm 16:22).

Profeten wijzen vaker eerst op God in Zijn almacht, voordat zij profetische uitspraken doen over dingen die volkomen buiten het bereik van de mens liggen. Zij doen dat om het geloof in hun woorden te stimuleren. Wat volgens onze opvattingen hopeloos is en alle rede en geloofwaardigheid te boven gaat, vormt voor de almachtige God geen enkel probleem. We moeten leren zien op Hem en niet op de omstandigheden.

Jeruzalem, een bedwelmende beker | vers 2

Zie, Ik ga Jeruzalem maken [tot] een bedwelmende beker voor alle volken rondom, ja, ook tegen Juda zal het gaan bij de belegering van Jeruzalem.

God gaat het opnemen voor Jeruzalem en Juda. Hij maakt Jeruzalem tot het middelpunt van de politieke wereld. Juda is het gebied waar in de toekomst de gevluchte gelovigen van het overblijfsel zich bevinden. God maakt Jeruzalem tot “een bedwelmende beker”, dat is een beker van oordeel, waaruit Hij “alle volken rondom” laat drinken zodat ze bedwelmd worden. Daar-

door zijn ze niet in staat staande te blijven, maar zullen ze op de grond vallen en omkomen (vgl. Js

51:17; zie ook Jr 25:15-28).

Ontwaak, ontwaak,

sta op, Jeruzalem!

U die uit de hand van de HEERE gedronken hebt

de beker van Zijn grimmigheid;

de droesen uit de beker van bedwelming hebt u gedronken, opgedronken. (Js 51:17)

De volken willen Jeruzalem onderwerpen en zich eraan tegoed doen, maar het effect is dat zij zelf door Jeruzalem te gronde worden gericht. God maakt alle volken die zich met het goddeloze Israël willen bemoeien, of ze nu vijanden of vrienden zijn, als mensen die niet meer nuchter kunnen oordelen. Ze zullen zich als beschonken, waggelende mensen gedragen die geen rechte koers meer kunnen gaan en niet meer in staat zijn tot verstandig handelen. Dat geldt voor de vijandige koning van het noorden en zijn metgezellen, maar evengoed voor het bevriende beest uit de zee met zijn West-Europese legers die Israël tegen de legers van de koning van het noorden willen verdedigen. God is de Enige Die recht heeft met Zijn volk te handelen.

Jeruzalem, een steen die moeilijk te tillen is | vers 3

Op die dag zal het gebeuren dat Ik Jeruzalem zal maken tot een steen die moeilijk te tillen is voor al de volken. Allen die hem optillen, zullen zichzelf zeker diepe sneden toebrengen, en al de volken van de aarde zullen zich tegen haar verzamelen.

De uitdrukking “op die dag” komt vaak voor in de hoofdstukken 12-14. Het is de kenmerkende uitdrukking die de beschreven gebeurtenissen in de toekomst plaatst. Het gaat hoofdzakelijk om twee gebeurtenissen: de overwinning van Jeruzalem en de komst van de Messias om Israëls vijanden te verslaan en Zijn rijk op te richten.

Aan de invasie van Jeruzalem zullen “*al de volken*” van de wereld deelnemen (zie Ps 83; Jl 3:9-16; Op 16:16-21). De hele wereld zal erin betrokken worden, ook de Europese bondgenoten van Israël. Zowel de vijandelijke aanvallers als de bevriende verdedigers zullen zich aan Jeruzalem vertillen. Er wordt wel verondersteld dat het tillen van de steen uit de sport gewichtheffen komt. Zij die Jeruzalem te na komen, zullen door het gelovig overblijfsel in Jeruzalem verdelgd worden. Zij die Jeruzalem willen verdedigen, zullen met de goddeloze massa worden omgebracht.

Allen die Jeruzalem willen optillen om haar op de grond te gooien en te vertrappen, zullen in stukken worden gesneden. Alle pogingen om de stad te ontregelen en te verwoesten, zullen als een boemerang over al de verzamelde volken komen. Jeruzalem zal hen naar beneden drukken en hen verdelgen. Ze zal diepe sneden aan die volken toebrengen, zoals mensenhanden worden gesneden en gescheurd als ze ruwe en zware stenen optillen.

De volken dachten Jeruzalem als een steen te kunnen opnemen en ermee te kunnen doen wat ze wilden. Dat hebben ze ook gedacht van de steen die “*niet door [mensen]handen*” uit een berg was afgehouden (Dn 2:45). Die steen is de Heer Jezus (zie ook Js 28:16; Lk 20:17). Ze hebben Hem ook opgenomen en omgebracht. Maar Hij zal terugkomen en dan op hen vallen en hen vermorzelen (zie Lk 20:18; Mt 21:44).

De HEERE slaat de vijanden | vers 4

Op die dag, spreekt de HEERE, zal Ik alle paarden met schichtigheid slaan en hun ruiters met krankzinnigheid. Maar over het huis van Juda zal Ik Mijn ogen openhouden en alle paarden van de volken zal Ik met blindheid slaan.

Cavalerie vormt in het oosten een groot deel van het leger. Maar God zal dat deel onschadelijk maken. Het wapen van de kracht zal zich tegen henzelf keren. In plaats van dat de paarden hun berijders naar de overwinning voeren, dragen zij hen mee in het verderf (zie en vgl. Ex 15:1,21). De berijders zelf zullen krankzinnig worden. De vloek die Israël was aangezegd en ook over hen was gekomen (zie Dt 28:28), zal nu hun vijanden treffen.

God kiest voor Zijn volk. Over hen houdt Hij Zijn ogen open om hen te beschermen (zie 1Kn 8:29; Ne 1:6; Ps 32:8; 33:18; contrast: Am 9:4). Deze belofte wordt versterkt door de herhaling van de straf die God over de vijanden zal brengen. Hij zal de volken met blindheid slaan, zodat zij niet meer kunnen waarnemen in welke situatie zij zich bevinden (vgl. 2Kn 6:18).

Toen [de Syriërs] naar hem afdaalden, bad Elisa tot de HEERE en zei: Sla dit volk toch met blindheid. En Hij sloeg hen met blindheid, overeenkomstig het woord van Elisa. (2Kn 6:18)

God geeft Zijn volk kracht | verzen 5-6

5 Dan zullen de leiders van Juda in hun hart zeggen: De inwoners van Jeruzalem zullen voor mij een [bron van] kracht zijn door de HEERE van de legermachten, hun God. 6 Op die dag zal Ik de leiders van Juda maken als een vuurbekken in [een stapel] hout en als een brandende fakkel in een graanschoof. Rechts en links zullen zij al de volken rondom verteren en Jeruzalem zal nog op zijn plaats blijven, in Jeruzalem.

Het gelovig overblijfsel waarvoor God het opneemt tegen hun vijanden, kent twee groepen. Er is een groep in Jeruzalem en een groep buiten Jeruzalem. Vlak voor de komst van de Heer Jezus zal het gelovig overblijfsel in Juda, dat gevlucht is naar de bergen, zich bemoedigd weten door de trouw en volharding van het overblijfsel in Jeruzalem. In *Micha 5* zien we ook dat de HEERE mensen zal gebruiken om de overwinning te behalen over de vijand. Zij zullen de belegeringsmacht, die daar door de Assyriërs is achtergelaten – terwijl de hoofdmacht is doorgetrokken naar Egypte –, uit het land verdrijven.

Samen met het tenietdoen van de kracht van de tegenstanders zoals dat is beschreven in de vorige verzen, zal God Zijn volk met kracht omgorden om de vijand te weerstaan en te verslaan (*vers 5*). Voordat de Heer Jezus persoonlijk verschijnt, zal Hij het overblijfsel ondersteunen. Dat is hier de situatie. De aangestelde leiders van het gevluchte overblijfsel (*Mi 5:4*) zullen zich gesterkt weten door het overblijfsel in Jeruzalem, dat op hun beurt gesterkt wordt door de HEERE.

*Hij zal Vrede zijn.
Wanneer Assur in ons land zal komen
en wanneer hij onze paleizen zal betreden,
zullen wij tegen hem zeven herders doen opstaan
en acht vorsten uit de mensen. (Mi 5:4)*

Ze trekken gezamenlijk op, maar spreken ieder hun persoonlijke overtuiging uit in hun bemoediging door hun broeders in Jeruzalem en dat de HEERE, hun God, de bron van hun kracht is (“voor mij”). De HEERE is “de HEERE van de legermachten”. Dat houdt in dat Hij alle legermachten in de hand heeft, ook die van de vijand.

Het overblijfsel heeft twee vijanden. Er is een vijand van buiten het land, de koning van het noorden met zijn bondgenoten, die het land binnendringt. Er is ook een vijand in het land, de antichrist met zijn aanhang, de goddeloze volksgenoten.

Wat in deze verzen gebeurt, vindt niet alleen plaats bij de komst van de Heer, maar wordt voortgezet na Zijn komst op aarde. Voordat Jeruzalem wordt bevrijd, zal het overblijfsel van Juda de vijand, de Assyriërs, verdrijven, waarbij het wordt geholpen door de HEERE (vers 6). God maakt van het overblijfsel een gezelschap dat alles oordeelt wat in strijd is met Zijn heiligheid (zie Js 11:14). Daarna zal Jeruzalem worden bevrijd. Jeruzalem zal dan rust krijgen op de plaats waar het gevestigd is.

De HEERE verlost, beschermt en vaagt weg | verzen 7-9

7 En de HEERE zal de tenten van Juda het eerst verlossen, opdat de luister van het huis van David en de luister van de inwoners van Jeruzalem niet groter zijn dan [die van] Juda. 8 Op die dag zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem beschermen. Wie onder hen wankelt, zal op die dag als David zijn, en het huis van David zal zijn als goden, als de Engel van de HEERE voor hun [ogen]. 9 Op die dag zal het gebeuren dat Ik alle heidenvolken die tegen Jeruzalem oprukken, zal willen wegvagen.

De HEERE verlost (vers 7), beschermt (vers 8) en vaagt weg (vers 9). Eerst verlost Hij “de tenten van Juda” (vers 7). “Tenten” staan in contrast met de versterkte stad Jeruzalem. Hiermee wordt de weerloosheid van Juda onderstreept, dat het blootgesteld is aan de woede van de vijand buiten de beschermende muren van Jeruzalem. God geeft in de verlossing van Zijn volk de voorrang aan wat zonder bescherming en zwak is, zodat er geen reden is voor de mens om in zichzelf te roemen.

Juda wordt eerst bevrijd en daarna Jeruzalem. Zo is er ook daar gelijkheid. Het voorkomt dat Jeruzalem zich beroemt op haar bevoor-

rechte positie. Het gaat erom dat er alleen wordt geroemd in de Heer (zie Jr 9:24; 1Ko 1:31; 2Ko 10:17). In beide gevallen is de bevrijding door de HEERE bewerkt.

Maar ook Jeruzalem heeft in zichzelf geen kracht om de vijand te verjagen. God maakt de zwakke inwoners van Jeruzalem als David, de oorlogsheld en onoverwinnelijke koning (zie 2Sm 17:8; 18:3). Het is ermee als met Paulus die roemde in zijn zwakheden opdat de kracht van Christus op hem zou wonen (zie 2Ko 12:9). Het volk zal ervaren dat het alles vermag in Hem Die het kracht geeft (zie Fp 4:13).

Het huis van David ziet uiteindelijk op de Messias, of op de vorst die als plaatsvervanger van de Messias op aarde zal regeren. De Heer Jezus zal niet Zelf duizend jaar op aarde te zien zijn. Het zal een situatie zijn die vergelijkbaar is met de situatie na Zijn opstanding. Toen verscheen Hij hier en daar en was Hij niet meer aan een bepaalde plaats gebonden.

In het conflict met de heidense volken, zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem voorzien van grote kracht waarmee ze al hun vijanden zullen overwinnen. De bevolking van Jeruzalem is in zichzelf zwak. Er zijn onder hen die wankelen, inwoners die niet stevig op hun voeten staan, maar struikelen. Zij zullen als David worden, de dappere held van Israël (vgl. 1Sm 2:4; zie 2Sm 17:8).

*De boog van de sterken is gebroken,
maar zij die struikelden, zijn met kracht omgord.
(1Sm 2:4)*

Maar ook David heeft geen kracht in zichzelf. Zijn kracht is een bovenmenselijke kracht. Hij dankt die aan God. Daardoor is hij "als goden, als de Engel van de HEERE". Het punt van vergelijking ligt in de macht en kracht, niet in morele gelijkenis met God. "De Engel van de HEERE voor hun [ogen]" ziet op Christus, Die aan het hoofd van Zijn volk voor hen uitgaat, als hun Commandant (Mi 2:13), aan Wie zij hun kracht ontleenen.

*De Doorbreker trekt vóór hen op.
Zij zullen doorbreken, door de poort trekken
en daardoor naar buiten gaan.
Hun Koning gaat vóór hen uit,
de HEERE [gaat] aan de spits. (Mi 2:13)*

De Heer Jezus Zelf zal het eindoordeel over alle heidenvolken voltrekken (vers 9). De oprukkende heidenvolken zijn die welke onder aanvoering van de koning van het noorden, de aanvoerder van de Assyrische legers, tegen Jeruzalem oprukken. Ze zullen eerst Jeruzalem belegeren, het innemen en dan verder trekken naar het zuiden, Egypte, om dat

aan zich te onderwerpen (zie Dn 11:42- 43). Maar als ze geruchten uit het noorden en oosten horen, trekken ze terug naar Jeruzalem, waar dan ook de West-Europese legers in Armageddon zijn aangekomen. Daar zal de HEERE hen wegvagen (zie Dn 11:44-45).

Hem aanschouwen, Die zij doorstoken hebben | vers 10

Maar over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik de Geest van de genade en van de gebeden uitstorten. Zij zullen Mij aanschouwen, Die zij doorstoken hebben. Zij zullen over Hem rouw bedrijven, als [met] de rouwklacht over een enig [kind]; en zij zullen over Hem bitter klagen, zoals men bitter klaagt over een eerstgeborene.

Na het wegvagen van de vijand moet er nog iets met Israël gebeuren. Na de fysieke verlossing van “het huis van David” en “de inwoners van Jeruzalem” moet nu de geestelijke verlossing volgen. Zij moeten tot berouw en bekering komen. De ware grote Verzoendag moet aanbreeken. Dat gebeurt in de harten van het gelovig overblijfsel door “de Geest van de genade en van de gebeden” Die door God Zelf over hen zal worden uitgestort. Er is genade van God en er is gebed bij mensen. Beide komen als werking van Gods Geest. Het is de Geest Die genade verleent en boetedoening bewerkt.

We zien hier een opmerkelijke voorstelling van zaken. Wie spreekt hier? De HEERE spreekt, Dezelfde van vers 1, de Schepper van hemel en aarde. Wie zullen ze aanschouwen? “Zij zullen Mij aanschouwen”, dat is de Spreker, dus de HEERE. Maar hoe aanschouwen zij Hem? Het is Hij, “Die zij doorstoken hebben”, dat is niemand anders dan de Heer Jezus.

Ze zullen Hem zien Die zij doorstoken hebben, een Mens, zoals Thomas Hem zag (zie Jh 20:27-28). Zij zullen dan zien dat de Messias de HEERE Zelf is, dat de verachte Jezus van Nazareth de HEERE Zelf is. Niet een Romeins soldaat, maar Israël heeft Hem doorstoken (Jh 19:34,37). Wij moeten ons realiseren dat ook ieder van ons persoonlijk dat heeft gedaan, door middel van de Romeinse soldaat.

Maar één van de soldaten doorstak Zijn zijde met een speer en terstond kwam er bloed en water uit. (Jh 19:34)

En weer een ander Schriftwoord zegt: ‘Zij zullen zien op Hem Die zij hebben doorstoken’. (Jh 19:37)

“Aanschouwen” is een met grote aandacht kijken naar. Als ze Hem zo zien, zullen ze de rouwklacht van *Jesaja 53* uitspreken. Het is de rouwklacht als over het

verlies van een eerstgeborene (*Am 8:10*). Christus is de Eerstgeborene

....
*omdat Ik het [land] in rouw dompel als over een enig [kind],
en wat ervan overblijft zal zijn als een bittere dag.
(Am 8:10b)*

Die opnieuw wordt ingevoerd in deze wereld (*zie Hb 1:6*).

De grote rouwklacht | *vers 11*

Op die dag zal in Jeruzalem de rouwklacht groot zijn, zoals de rouwklacht van Hadad-Rimmon in het dal van Megiddo.

Zacharia vergelijkt de rouwklacht bij het zien van Hem Die zij hebben doorstoken met de rouwklacht van Hadad-Rimmon in het dal van Megiddo. Hiermee wordt hoogst waarschijnlijk de rouwklacht bedoeld die er was toen Josia in de strijd sneuvelde in Megiddo (*zie 2Kr 35:22-25*). Josia kwam om door zijn eigen schuld, maar was toch een zoon van David en zeer geliefd. Vandaar dat “*de rouwklacht groot*” is en naar kan worden verwezen als vergelijking met die over de Messias hier. Hij de Onschuldige Die door hen is verworpen, een daad waaraan zij zichzelf schuldig weten. Het dal van Megiddo (*zie Ri 5:19*) is vergelijkbaar met “*Harmagedon*”, waar in de toekomst de vijandelijke volken door de Heer Jezus zullen worden verzameld en geoordeeld (*zie Op 16:16*).

Gemeenschappelijke en persoonlijke rouw | *verzen 12-14*

12 Het land zal rouw bedrijven, elk geslacht afzonderlijk: het geslacht van het huis van David afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het geslacht van het huis van Nathan afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, 13 het geslacht van het huis van Levi afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, het geslacht van Simeï afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk, 14 al de overige geslachten: elk geslacht afzonderlijk en hun vrouwen afzonderlijk.

Het is duidelijk dat het hier niet om ingehuurde klagers gaat. Gemeenschappelijke schuldbelijdenis moet gebeuren als er gemeenschappelijk iets verkeerd is gedaan. Maar nationale rouw heeft pas waarde als ieder zijn persoonlijk aandeel daarin heeft. Er is een gezamenlijke schuld,

maar ieder persoonlijk moet leed daarover dragen. Zo zal elke familie in Israël in deze rouwklacht delen.

Er is ook nog een andere verdeling. Er is sprake van *“het geslacht van het huis van David”* (vers 12), waarmee het koninklijke geslacht wordt bedoeld, en van *“het geslacht van het huis van Levi”* (vers 13), waarmee het priesterlijke geslacht wordt bedoeld. Binnen deze geslachten wordt nog een verfijning aangebracht. *“Het geslacht van het huis van Nathan”* (de zoon van David, 2Sm 5:14; 1Kr 3:5; Lk 3:31) is binnen het huis van David en *“het geslacht van het huis van Simeï”* is binnen het huis van Levi weer afzonderlijk als familie bij die rouwklacht betrokken. Zo zal het rouw bedrijven verdergaan in *“al de overige geslachten”*.

Dat bij *“elk geslacht afzonderlijk”* telkens sprake is van *“hun vrouwen afzonderlijk”*, geeft aan dat het berouw de innigste band op aarde te boven gaat en dat ieder persoonlijk voor God staat (zie en vgl. Jl 2:16). Man en vrouw vormen een eenheid, maar een man kan in het bedrijven van rouw over een zonde niet de plaats van zijn vrouw innemen. De vrouw heeft haar eigen verantwoordelijkheid. Geen mens komt tot berouw op grond van wat een ander doet, zelfs niet in de intiemste band. Ieder moet zich over zijn eigen zonden verootmoedigen en zien dat de Heer Jezus daarvoor doorstoken moest worden. Dan gaat er een fontein van reiniging open, zoals we in het volgende hoofdstuk zien (Zc 13:1).

Zacharia 13

Zacharia 13 sluit chronologisch aan op *Zacharia 12*. In *Zacharia 12* spreekt Zacharia eerst (*verzen 1-9*) over een verbond van volken die oprukken tegen Jeruzalem om daar hun einde te vinden. Het overblijfsel krijgt van de HEERE de kracht om de vijand te bestrijden, terwijl Hij Zelf niet zichtbaar is. Juda zal de bezettende macht (Assyrië) kunnen verdrijven voordat de hoofdmacht ervan terugkeert uit Egypte.

Maar in de *verzen 10-14* wordt de tweede fase beschreven waarbij de HEERE wel verschijnt. Zij zullen Hem aanschouwen Die zij doorstoken hebben. Toen God als Mens in vernedering aanwezig was, hebben ze Hem doorstoken. Die vernederde Jezus zal weerkeren om Zich aan Zijn volk te vertonen. Het eerste effect is rouwklacht. In Hem hebben ze God Zelf op het kinnebakken geslagen. Waarachtig geestelijk herstel begint met een rouwklacht over de eigen zonden tegenover God. Dat is een algemeen geldend beginsel. Zij zullen de Heer Jezus zien en Hem herkennen als de door hen Verworpenen. Maar ze zullen Hem ook zien als Degene Die God heeft gesteld als een genadetroom.

Een geopende bron | *vers 1*

Op die dag zal er een bron geopend worden voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde en tegen de onreinheid.

Op berouw en bekering van de mens (hoewel bewerkt door Gods Geest) in *Zacharia 12* volgt nu Gods werk in ontzondiging en reiniging. Alles is een werk van God als Zijn genade, zonder iets tekort te doen aan de verantwoordelijkheid van de mens. Zoals God Zelf de Geest van de gebeden over Israël uitstort, zo voorziet Hij ook in de middelen voor de reiniging van de zonden. "*Het huis van David*" en "*de inwoners van Jeruzalem*" vertegenwoordigen hier het hele volk, net als in *vers 10* van het vorige hoofdstuk.

Hier vindt plaats wat in de grote Verzoendag wordt voorgesteld. Door het kruis is Christus de bron van verzoening geworden, op het kruis is die bron geopend. Het volk heeft Hem naar het kruis verwezen, maar God maakte er deze bron van. Het is een bron waaruit reinigingswater komt.

Er is onderscheid tussen reiniging door water en reiniging door bloed. Beide kwamen uit de zijde van de Heer Jezus toen Hij werd doorstoken (zie Jh 19:37). Bloed vormt de rechtvaardige grondslag naar God toe om ons de zonden te vergeven. Water is naar de mens toe. Het Woord van God, dat met water wordt vergeleken (zie Jh 15:3; Ef 5:26), wordt gebruikt om ons te overtuigen van zonden, waardoor we tot belijdenis van onze zonden komen. Het water komt uit de zijde van de Heer Jezus. Wat zou het Woord anders baten als de Heer Jezus niet was gestorven, opdat wij een rein leven zouden kunnen leiden.

De reinigende stroom van het water gaat het hele vrede-derijk lang door (Jl 3:18b; zie Ez

Een bron zal uit het huis van de HEERE ontspringen, die het dal van Sittim zal bevochtigen. (Jl 3:18b)

47:1-12). Een bron blijft steeds fris water geven. We hebben dit water niet alleen nodig bij onze bekering, waardoor we helemaal gereinigd zijn van onze zonden, maar we hebben het ook nodig als de dagelijkse reiniging. Dit laatste gebeurt door het lezen van het Woord van God. We zijn eenmaal opnieuw geboren, maar hebben telkens een nieuwe toepassing van het water nodig.

Afgoden en hun profeten uitgeroeid | vers 2

Op die dag zal het gebeuren, spreekt de HEERE van de legermachten, dat Ik uit het land de namen van de afgoden zal uitroeien, zodat aan hen niet meer gedacht zal worden. Ja, ook de profeten en de onreine geest zal Ik uit het land wegdoen.

In dit vers staat een van de resultaten van de altijd stromende bron van het vorige vers. In hun leven en land zullen ze niets meer kunnen verdragen wat het licht van Gods Woord niet kan verdragen. Het wegdoen van de namen van de afgoden wil zeggen dat hun gezag, macht en invloed wordt tenietgedaan (Ex 23:13; zie ook Jz 23:6-7; Ps 16:4). De aanbidding van God zal volledig vrij zijn van vermenging met afgoderij. De HEERE zegt in Hosea van die tijd: "Dan zal Ik de namen van de Baäls uit haar mond wegdoen en aan hun namen zal niet meer gedacht worden" (Hs 2:16).

Bij alles wat Ik tegen u gezegd heb, moet u op uw hoede zijn. U mag niet aan de naam van andere goden denken, die mag niet uit uw mond gehoord worden! (Ex 23:13)

Afgoderij is alles wat in de plaats komt van Gods gezag waaruit blijkt dat we iets belangrijker vinden dan de Heer Zelf. Dat kan zelfs de gemeente zijn. Wij worden ervoor gewaarschuwd de afgoden geen plaats in ons leven te geven (zie *Ko 3:5; 1Jh 5:21*).

Ook alle valse “profeten”, die tot het volk spraken en het tot de afgoden voerde, zullen uit het land worden weggedaan, samen met “de onreine geest”. De uitdrukking “onreine geest” komt alleen hier in het Oude Testament voor en staat in scherp contrast met de Geest van de genade en de gebeden.

De valse profeet gedood | *verzen 3-4*

3 En het zal gebeuren, wanneer iemand [toch] nog profeteert, dat zijn vader en moeder, die hem voortgebracht hebben, tegen hem zullen zeggen: Jij mag niet blijven leven, want je hebt leugens gesproken in de Naam van de HEERE. Zijn vader en moeder, die hem voortgebracht hebben, zullen hem doorsteken wanneer hij profeteert. 4 Op die dag zal het gebeuren dat die profeten beschaamd zullen worden, ieder vanwege zijn visioen, wanneer hij profeteert. Zij zullen geen haren mantel aantrekken om te liegen.

Hier wordt de mogelijkheid geopperd dat er nog een valse profeet rondloopt (*vers 3*). Maar die profeet zal niet lang leven (zie *Dt 13:6-10; 18:20*).

Hij zal door zijn eigen vader en moeder worden aangeklaagd (vgl. *Mt 10:37*). De liefde voor God en Zijn waarheid gaat de dierbaarste natuurlijke band te boven.

Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waard; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waard; ... (Mt 10:37)

Hoezeer Godvrezende ouders hun kinderen ook liefhebben, hun liefde voor God en Zijn eer gaat daar bovenuit.

Zijn vader en moeder zullen in geestelijke kracht het oordeel over hem voltrekken. Dat doen zij door hem te doorsteken. Als de ware Profeet wordt gezien en ze hebben beleden wat ze met Hem hebben gedaan, zal er geestelijke kracht zijn tot het uitoefenen van tucht zoals God het wil.

De boodschap van valse profeten ging er bij goddeloze koningen altijd goed in. Maar die profeten zullen beschaamd komen te staan, als blijkt dat er niets uitkomt van hun leugens (*vers 4*). Ze hebben de indruk

gegeven profeten te zijn door een haren mantel te dragen (zie 1Kn 19:13,19; 2Kn 1:8; 2:8,13; Mt 3:4), maar ze waren valse profeten.

We kunnen wat onze tijd betreft, denken aan verschillende leerstellingen van het roomskatholicisme, zoals het vagevuur, de sacramenten en de biecht. De paus en de priesters trekken hun 'haren mantel' aan en geven de menigte daarmee de indruk van een superieure heiligheid. Als de Heer Jezus regeert, zal Hij met die aanmatiging definitief afrekenen.

De ware Profeet | verzen 5-6

5 Maar hij zal zeggen: Ik ben geen profeet. Ik ben een man die het land bewerkt, omdat iemand mij [daarvoor] heeft geworven vanaf mijn jeugd. 6 Als men tegen hem zegt: Wat betekenen deze wonden aan uw handen? Dan zal hij zeggen: Dat ik geslagen ben [in] het huis van hen die mij liefhebben.

Wat in vers 5 staat, vormt een groot contrast met de voorgaande verzen. Daar gaat het over de valse profeten, maar hier over de Heer Jezus. Hij neemt een uiterst nederige positie in. Bij Hem is niets van de aanmatiging te vinden die de valse profeten zo kenmerkt. Hij verklaart Wie Hij is en wat er met Hem is gedaan. Hij spreekt zoals Hij is, in uiterste nederigheid.

Hij zegt: *"Ik ben geen profeet"* (zie en vgl. Am 7:14). Hij was door God als slaaf naar de aarde gezonden. Dat was noodzakelijk geworden omdat de mens een slaaf van de zonde was geworden. Om de mens vrij te kopen uit de macht van de zonde, was het noodzakelijk dat Hij Zichzelf vernederde en mens en slaaf werd. In die zin heeft de mens Hem daarvoor geworven vanaf Zijn jeugd, vanaf Zijn komst op aarde. Hij is als de Hebreeuwse slaaf door de mens gekocht en heeft een volkomen periode gediend (zie Ex 21:2).

Hij werd als slaaf van God de slaaf van de mens. Nooit heeft Hij Zijn eigen eer gezocht (zie Jh 8:50). Hij heeft Zich volkomen voor de mens ingezet. Hij was in ons midden als Een Die dient. Hij is door het land getrokken om vrucht voor God te zoeken en in de wereld het zaad te zaaien. Zijn eigen leven was één volmaakte vrucht voor God. En de resultaten van Zijn werk zijn ook volmaakt tot eer van God.

De waardering van de mens voor Zijn dienst is Zijn verwerping. De mensen die Hij was komen dienen, hebben Hem vele verwondingen toegebracht en Hem doorstoken in Zijn zijde en handen (Ps 22:17b). Als Hij terugkomt in Zijn verheerlijkt lichaam als een glorieuze verschijning, zal er naar de wonden worden gevraagd die Hem in het huis van Israël zijn toegebracht. Het huis van Israël wordt hier "*het huis van hen die mij liefhebben*" genoemd. Het zijn de wonden die Hem door Zijn vijanden in dat huis zijn toegebracht en die ook in Zijn verheerlijkt lichaam zichtbaar zullen blijven.

God slaat Zijn Herder | vers 7

*Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder
en tegen de Man Die Mijn Metgezel is,
spreekt de HEERE van de legermachten.
Sla die Herder
en de schapen zullen overal verspreid worden.
[Maar] Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden.*

De Heer Jezus is eerst door mensen geslagen in het huis van Zijn vrienden (zie vers 6), maar wordt vervolgens geslagen door God (vers 7). Als op vers 6 niet vers 7 volgde, zou aan de rouwklacht van Israël geen einde gekomen zijn en had deze nooit veranderd kunnen worden in een jubelzang.

Wij zijn niet verzoend door wat mensen de Heer Jezus hebben aangedaan, of het nu de Joden of de heidenen zijn. Niet de striemen van de geselslagen van Pilatus brachten genezing voor onze zonden, maar de striemen van Gods oordeel (1Pt 2:24), waarvan het zwaard spreekt. Alles wat wij, mensen, Hem hebben aangedaan, heeft onze schuld alleen maar groter gemaakt. Wat ons verzoening bracht, is niet door wat de mens heeft gedaan, maar door wat God Hem toebrengt. "*Het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen*" (Js 53:10).

Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam heeft gedragen op het hout, opdat wij, voor de zonden afgestorven, voor de gerechtigheid leven: 'door Zijn striemen bent u gezond geworden'. (1Pt 2:24)

In *vers 7* neemt de HEERE het gesprek over. Hij spreekt echter niet tegen Zijn Zoon en ook niet tegen de mens, maar tegen het zwaard van het oordeel. Toen Abraham zijn zoon moest offeren, werd het oordeelsmes tegengehouden (zie *Gn 22:9-12*). Toen God Zijn Zoon moest offeren, gaf Hij Hem prijs aan het zwaard van het oordeel.

Hier spreekt Hij, Die de Herder gezonden heeft. Hij noemt die Herder "*Mijn Metgezel*". Die Herder is de Metgezel van God. Dat kon van geen mens op aarde gezegd worden. Hoe kan God zeggen "*Mijn Herder*" en direct daarop "*sla die Herder*" laten volgen? Het is ter wille van de schapen en nog wel van schapen die verstrooid worden. Als vervulling van dit vers zijn de discipelen weggevlucht (zie *Mt 26:31,56*), wat ook ziet op de verstrooiing van Israël.

Maar de gevolgen gaan veel verder. Er zal ook een ogenblik komen dat Hij Zijn hand weer tot de kleinen zal wenden. Dat zal gebeuren als Hij de beloften die Hij aan Israël heeft gedaan, zal gaan vervullen. Hij zal Zijn volk verzamelen van de einden van de aarde en hen in Zijn land brengen. Alleen op geestelijke wijze, dat wil zeggen na berouw en bekering, worden door God de banden met Israël weer aangeknoopt en dat gebeurt met een overblijfsel. Daarvan staat dat Hij Zijn hand zal keren tot "*de kleinen*", het overblijfsel, de kleine kudde (zie ook *Js 40:11*). Omdat Zijn hand in toorn op Zijn Herder was neergekomen, kan Hij Zijn hand in genade tot de kleinen wenden.

Twee derde deel en een derde deel | *verzen 8-9*

- 8 *Het zal gebeuren, spreekt de HEERE, dat in heel het land twee [derde] ervan uitgeroeid zal worden [en] de geest zal geven, en een derde ervan zal overblijven.*
- 9 *Ik zal dat derde [deel] in het vuur brengen en het louteren, zoals men zilver loutert. Ik zal het beproeven, zoals men goud beproeft.*
- Het zal Mijn Naam aanroepen en Ik zal het verhoren.*
- Ik zal zeggen: Dit is Mijn volk; en zij zullen zeggen: De HEERE is mijn God.*

De verzen 7-9 beslaan de periode vanaf het kruis tot in het duizendjarig vrede-rijk. Maar er is een groot gat in de tijd tussen *vers 7* en *vers 8*. *Vers 7* ziet terug op de kruisdood van de Heer Jezus en de gevolgen daarvan voor de Zijnen, Zijn schapen. *Vers 8* ziet vooruit naar de toekomst. "Twee [derde]" is de goddeloze massa van het volk. Zij komen om in de eindoordelen. "Een derde ervan" is het overblijfsel, de kleinen van *vers 7*.

Het overblijfsel ("dat derde [deel]") zal in het vuur van de beproeving, dat is de grote verdrukking, komen (*vers 9*). Gelouterd komen ze uit de grote verdrukking om dan het vrede-rijk binnen te gaan. Goud en zilver worden gesmolten omdat deze metalen alleen dan gereinigd kunnen worden van het onreine zodat er zuiver zilver en zuiver goud overblijft waarvan de edelsmid iets moois kan maken (*Sp 25:4*). Het kan alleen gereinigd worden als het gesmolten wordt.

*Doe het schuim van het zilver weg,
en er zal een voorwerp voor de edelsmid uit komen.
(Sp 25:4)*

In de vuuroven van de beproeving vindt een louteringsproces plaats dat door de Heer Zelf bij Zijn komst wordt voltooid (*MI 3:2-3a*). Petrus gebruikt dit beeld in zijn eerste brief voor de loutering van het geloof en dat met het oog op de openbaring van de Heer Jezus (*1Pt 1:7*; zie ook *Ps 66:10*).

*Maar wie zal de dag van Zijn komst verdragen?
Wie zal bij Zijn verschijning standhouden?
Want Hij is als vuur van een edelsmid,
en als zeep van de blekers.*

Hij zal zitten [als iemand] die zilver smelt en reinigt: Hij zal de Levieten reinigen en hen zuiveren als goud en zilver. (MI 3:2-3a)

..., opdat de beproefdheid van uw geloof, veel kostbaarder dan die van goud, dat vergankelijk is en door vuur beproefd wordt, blijkt te zijn tot lof en heerlijkheid en eer bij [de] openbaring van Jezus Christus. (1Pt 1:7)

Uit de nood van de beproeving zullen zij de Naam van de HEERE aanroepen en Hij zal hen verhoren. Dan is het resultaat van het reinigingsproces bereikt, het herstel van de betrekking tussen God en Zijn volk. De HEERE zal hen weer als Zijn volk erkennen (zie *Hs 1:9*; *Jr 30:18-22*; *Ez 11:19-20*) en zij zullen erkennen dat de HEERE hun God is.

Zacharia 14

Dit hoofdstuk beschrijft de introductie van het vreedrijk.

De dag van de HEERE | vers 1

*Zie, er komt een dag voor de HEERE
waarop de buit, [op] u [behaald], in uw midden zal worden
verdeeld.*

We komen nu tot een bijzondere dag (zie ook vers 8), “een dag voor de HEERE” (vers 1), waarover al zo vaak is gesproken. Het is letterlijk de dag van de HEERE, het is Zijn dag. Daarmee wordt de periode bedoeld waarin Hij openlijk de heerschappij over de schepping opeist en handhaaft (Js 2:12). Dat is het einde van het gezag van de mens onder aanvoering van de satan en van zijn verachting van God.

*Want de dag van de HEERE van de legermachten zal zijn
tegen al wie hoogmoedig en trots is,
tegen al wie zich verheft, opdat hij vernederd zal worden;
... (Js 2:12)*

Christus zal alle vijanden oordelen en tevens de buit verdelen. De buit die er zal zijn, is die van Christus en Hij zal die verdelen. De volken menen hun doel te hebben bereikt en de buit te kunnen verdelen. Maar ze hebben buiten Christus gerekend die deze dag met hen zal afrekenen. Hij doet dat in Harmagedon.

De heidenvolken verzameld en geoordeeld | verzen 2-3

- 2 *Dan zal Ik alle heidenvolken verzamelen
voor de strijd tegen Jeruzalem.
De stad zal ingenomen worden,
de huizen zullen geplunderd,
en de vrouwen zullen verkracht worden.
De helft van de stad zal in ballingschap wegtrekken,
maar het overige van het volk zal niet uitgeroeid worden uit de stad.*
- 3 *Dan zal de HEERE uittrekken en tegen die heidenvolken strijden,
zoals de dag dat Hij streed, op de dag van de strijd.*

Evenals in Zacharia 12:2 wordt ook hier in vers 2 de laatste invasie in Jeruzalem door “alle heidenvolken” van de aarde beschreven. Het is een eigenzinnige daad van de volken, terwijl ze door de HEERE worden verzameld voor hun strijd tegen Jeruzalem. De HEERE staat achter de gebeurtenissen en bestuurt ze, zodat Zijn doel wordt bereikt. Dat doel is de bevrijding van Zijn volk door het oordeel over hun vijanden.

Eerst lijkt het erop dat de volken in hun voornemen slagen. Ze nemen de stad in, plunderen de huizen en verkrachten de vrouwen. Hiermee voeren ze Gods oordeel over het afvallige Israël uit. Ook nemen ze een deel van de bevolking van Jeruzalem mee in ballingschap. Maar er is sprake van “het overige van het volk”, dat is een overblijfsel, dat niet wordt uitgeroeid en in de stad blijft. Er is dus geen totale verwoesting van de stad zoals dat wel in 70 n. Chr. het geval was. Het is de laatste belegering door de volken. Als de Heer Jezus hen verdelgt, zullen de tijden van de volken ten einde zijn (zie Lk 21:24).

Als de nood het hoogst is, verschijnt de HEERE. Zijn volk wordt aangevallen en wie dat aanraakt, raakt Zijn oogappel aan. Hij zal dan uittrekken uit de hemel (zie Op 19:11-16) om te strijden zoals Hij dat vroeger heeft gedaan. We kunnen bij dit laatste denken aan Zijn strijd tegen de Egyptenaren toen Hij Zijn volk uit de slaavernij bevrijdde (Ex 14:14). Hij heeft ook voor Zijn volk gestreden toen zij het land Kanaän in bezit namen (Jz 10:14).

De HEERE zal voor u strijden, en ú moet stil zijn. (Ex 14:14)

En er is geen dag geweest als deze, daarvoor niet en ook daarna niet, waarop de HEERE de stem van een mens [zó] verhoorde. De HEERE streed immers voor Israël. (Jz 10:14)

Zijn voeten zullen op de Olijfberg staan | verzen 4-5

4 Op die dag zullen Zijn voeten staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, ten oosten [er]van. Dan zal de Olijfberg in tweeën gespleten worden naar het oosten en naar het westen. Er zal een zeer groot dal ontstaan, als de [ene] helft van de berg naar het noorden zal wijken en de [andere] helft ervan naar het zuiden. 5 Dan zult u vluchten [door] het dal van Mijn bergen, want het dal tussen de bergen zal reiken tot Azal. Ja, u zult vluchten, zoals u gevlucht bent voor de aardbeving in de dagen van Uzzia, de koning van Juda. Dan zal de HEERE, mijn God, komen: al de heiligen met U!

Deze verzen kennen geen voorvervulling. Ze moeten in hun geheel nog in vervulling gaan. De Heer Jezus komt terug op de Olijfberg vanwaar Hij naar de hemel ging (*vers 4*; zie *Hd 1:9-12*). “Zijn voeten”, dat zijn de voeten van de Heer Jezus, staan op de Olijfberg. Hier hebben we weer een bewijs dat Hij de HEERE, Jahweh, is. Hij is de Zoon des mensen Die komt met de wolken van de hemel en Hij is tevens de Oude van dagen (*zie Dn 7:13,22*). Hij is de HEERE Die van de HEERE komt, een voor ons onbegrijpelijk mysterie.

Het lijkt erop dat de aanraking van Zijn voeten een aardbeving tot gevolg heeft waardoor de Olijfberg in tweeën gespleten wordt. Omdat de ene helft van de berg naar het noorden wijkt en de andere helft naar het zuiden, ontstaat er “*een zeer groot dal*” dat van oost naar west loopt.

Dit dal zal als vluchtweg dienen (*vers 5*). Maar wie vluchten hier? Is dat het overblijfsel dat in Jeruzalem was achtergebleven voor wie hier door de HEERE een vluchtroute wordt geopend? Meer waarschijnlijk is het zo, dat de goddelozen plotseling een mogelijkheid zien om de gekomen Rechter te ontvluchten (wat natuurlijk een illusie zal blijken te zijn).

“*De aardbeving in de dagen van Uzziā, de koning van Juda*” waarnaar Zacharia verwijst, vond twee eeuwen eerder plaats (*zie Am 1:1*). Het moet een aardbeving geweest zijn die diep in het geheugen van het volk gegrift staat en in de geschiedenis een vaste plaats heeft gekregen. Men is toen uit grote angst voor de aardbeving weggevlucht. Zo zal men straks niet alleen voor de vijand vluchten, maar vooral uit angst voor de verschijning van de HEERE die met dergelijke indrukwekkende natuurverschijnselen gepaard gaat.

De profeet is zo vol van wat hij ziet, dat hij in het laatste deel van het vers overgaat van beschrijvend naar aansprekend. Hij ziet in de geest hoe alles zal gaan. Hij is er zo bij betrokken, dat hij zich ongemerkt richt tot Hem Die hem alles laat zien. Hij spreekt de Heer Jezus aan. Zacharia vertegenwoordigt hier het overblijfsel.

“*De heiligen*” die met de Heer Jezus terugkomen, zijn niet de engelen. Het zijn de gelovigen uit het Oude Testament en uit het Nieuwe Testament die allen opgenomen zijn bij de komst van de Heer Jezus voor de gemeente (*1Th 3:13*). Nadat alle gelovigen zijn geopenbaard voor de rechterstoel van Chris-

...; opdat Hij uw harten versterkt om onberispelijk te zijn in heiligheid voor onze God en Vader bij de komst van onze Heer Jezus met al Zijn heiligen. <Amen>. (*1Th 3:13*)

tus en de bruiloft van het Lam is gevierd, komen ze met Christus terug naar de aarde.

In wat volgt, beschrijft Zacharia eerst het volle en zekere resultaat van de komst van de Heer Jezus (*verzen 6-11*). Daarna toont hij het oordeel over de vijand (*verzen 12-15*) en wat daarvan de gevolgen zijn (*verzen 16-21*).

Een bijzondere dag | *verzen 6-7*

- 6 *Op die dag zal het geschieden
dat het kostbare licht er niet zal zijn,
[evenmin] de dikke duisternis.*
- 7 *Maar er zal één dag zijn,
die de HEERE bekend zal zijn,
geen dag en geen nacht.
Het zal geschieden ten tijde van de avond
dat het licht blijft.*

De dag van de HEERE zal een zeer bijzondere dag zijn. Het is een dag van oordeel over de goddelozen, een dag waarop alle licht voor hen afwezig is (*vers 5; zie Jl 3:15; Ez 32:7-8; Mt 24:29; Op 6:12*). Er is voor hen alleen dikke duisternis (*Am 5:18*).

*Wee hun die verlangend uitzien
naar de dag van de HEERE!
Wat zal voor u die dag van de HEERE zijn?
Duisternis zal hij zijn en geen licht!
(Am 5:18)*

Het is een unieke dag die alleen bij de HEERE bekend is. Deze dag begint niet met licht, maar met duisternis en eindigt niet met duisternis, maar met licht (*vers 7*). Het licht verdwijnt tegen de avond niet, maar het blijft licht. Dat licht komt van Hem Die de Zon van de gerechtigheid is. Hij gaat niet onder, maar zal duizend jaar lang blijven schijnen.

De HEERE is de Enige | *verzen 8-11*

- 8 *Op die dag zal het geschieden dat
er levend water vanuit Jeruzalem zal stromen,
de [ene] helpt ervaar naar de zee in het oosten
en de [andere] helpt ervaar naar de zee in het westen:
's zomers en 's winters zal het plaatsvinden.*
- 9 *De HEERE zal Koning worden
over heel de aarde.
Op die dag zal de HEERE de Enige zijn
en Zijn Naam de enige.*

10 Heel het land zal als de Vlake worden, van Geba tot Rimmon, ten zuiden van Jeruzalem. Maar [Jeruzalem] zal verheven worden en op zijn plaats bewoond blijven, van de poort van Benjamin af tot de plaats van de vroegere poort toe, tot aan de Hoekpoort, en [van] de Hananeëltoren [af] tot aan de perskuipen van de koning. 11 Zij zullen erin wonen, een ban[vloek] zal er niet meer zijn: Jeruzalem zal onbezorgd wonen.

Wanneer de Heer Jezus regeert, zal Jeruzalem een bron van zegen voor de aarde zijn (vers 8). Er zal levend water uit de stad stromen. Dat water stroomt in twee richtingen. Het stroomt in oostelijke richting, “naar de zee in het oosten” dat is de Dode Zee. Het stroomt ook in westelijke richting, “naar de zee in het westen”, dat is de Middellandse Zee. De zegen die vanuit Jeruzalem stroomt, zal niet opdrogen. Zomer en winter blijft het water onophoudelijk stromen (zie Ez 47:1-8; Jl 3:18).

In die tijd is de HEERE Koning, niet alleen over Israël, maar “over heel de aarde” (vers 9). De belijdenis van de Jood zal dan ook de belijdenis van de heidenvolken zijn, dat de HEERE de Enige is en Zijn Naam de enige Naam. Dan zullen er geen afgoden meer zijn en gediend worden (vgl. Zc 13:2). Er zal maar één Naam genoemd en gehoord worden. Er zal in die gezegende tijd slechts één godsdienst zijn, slechts één manier waarop die godsdienst beoefend wordt.

Vers 10 beschrijft het herstel van het land. Te midden van een vlakte ligt op hoogte Jeruzalem als stralend hoogtepunt (zie Zc 12:6; Js 2:2; Mi 4:1). “Geba” ligt in het noordelijke Benjamin (zie Jz 21:17) en “Rimmon” in het zuidelijke Juda (zie Jz 15:32). Er worden verschillende bekende namen genoemd van gebouwen in Jeruzalem, waardoor het duidelijk is dat het over het aardse Jeruzalem gaat en niet over het hemelse.

Jeruzalem is hersteld. De inwoners van de stad zullen niet meer onder enig gewicht gebukt gaan (vers 11). Ze zijn vrij van elk juk. Er is niets meer te vrezen. Ze zijn veilig.

Nog een keer het oordeel beschreven | verzen 12-15

12 En dit zal de plaag zijn waarmee de HEERE al de volken zal treffen die tegen Jeruzalem hebben gestreden: Hij zal ieders vlees, terwijl hij [nog] op zijn voeten staat, doen wegteren; de ogen van

allen zullen wegteren in hun kassen en de tong van allen zal wegteren in hun mond.

13 *Op die dag zal het geschieden
dat er een grote, door de HEERE [bewerkte], verwarring
onder hen zal ontstaan,
zodat zij elkaars hand zullen vastgrijpen
en tegen elkaar de hand zullen opheffen.*

14 *Ook zal Juda in Jeruzalem strijden,
zodat het vermogen van alle heidenvolken rondom verzameld
wordt:
goud, zilver en kleding in zeer grote hoeveelheden.*

15 *En zo zal de plaag die de paarden, de muil dieren, de kamelen, de
ezels en al de dieren die zich in die legerkampen bevinden, [zal
treffen], dezelfde zijn als die plaag.*

In de verzen 12-15 beschrijft Zacharia nog een keer de verdelging van de volken die tegen Jeruzalem waren opgetrokken. Hij heeft in de eerste verzen van dit hoofdstuk daar al over gesproken, maar hier voegt hij er nog enkele details aan toe. De HEERE zal voor het verslaan van Zijn vijanden ook een bovennatuurlijke plaag sturen en daardoor de vijand vellen (*vers 12*). Zo voltrekt Hij een razendsnel oordeel over de militaire macht van de vijanden. De burgers van de vijandelijke volken worden geoordeeld als Christus Zijn troon van heerlijkheid op aarde heeft opgericht. Dan zal Hij de volken in schapen en bokken scheiden (*zie Mt 25:31-46*).

Genoemd worden “*de ogen van allen*”. Hun ogen “*zullen wegteren in hun kassen*” omdat zij daarmee alleen in hebzucht naar hun vermeende buit hebben gekeken. Ook wordt “*de tong van allen*” genoemd. Hun tong “*zal wegteren in hun mond*” omdat zij daarmee de HEERE hebben gelasterd.

De volken die tegen Jeruzalem ten strijde zijn getrokken, zullen voor een deel wegteren als gevolg van een door de HEERE gezonden plaag (*vers 12*). Een ander deel zal omkomen door het zwaard van het eigen leger (*vers 13*). Een laatste deel zal omkomen door het overblijfsel van Juda dat de wapens heeft opgenomen (*vers 14*).

Naast de lichamelijke uitering zal er ook een door de HEERE bewerkte verwarring onder hen ontstaan, waardoor ieder zijn medestrijder als zijn vijand zal zien (*zie en vgl. Ri 7:22; 1Sm 14:15-20; 2Kr 20:23*). Interne verdeeld-

heid zal ook een middel zijn waardoor de vijand ten onder gaat. Dit vindt plaats vóór de muren van Jeruzalem.

Een derde oorzaak van de ondergang van de vijanden zijn de getrouwen van Juda. Zij zullen de vijand verdrijven (*vers 14*). Dat levert een grote buit voor hen op. Juda zal niet tegen, maar in Jeruzalem strijden. Er zijn er die in Juda gevlucht zijn en nu terugkomen om Jeruzalem te bevrijden. Na de strijd wordt de buit verdeeld (*zie 2Kr 20:21-25; Ez 39:10,17*).

Ook de dieren in dienst van de vijand zullen geoordeeld worden (*vers 15; zie Zc 12:4; 1Sm 15:3*). Alle middelen die de satan heeft ingezet in zijn strijd tegen God en Zijn volk, zullen verdelgd worden.

Het Loofhuttenfeest moet worden gevierd | *verzen 16-19*

16 Het zal geschieden dat al de overgeblevenen van alle heidenvolken die tegen Jeruzalem zijn opgerukt, van jaar tot jaar zullen opgaan om zich neer te buigen voor de Koning, de HEERE van de legermachten, en om het Loofhuttenfeest te vieren. 17 Het zal geschieden dat er geen regen zal vallen op hem die uit de geslachten van de aarde niet zal opgaan naar Jeruzalem om zich voor de Koning, de HEERE van de legermachten, neer te buigen. 18 Als het geslacht van de Egyptenaren, waarop geen [regen] is [gevallen], niet zal opgaan en komen, dan zal de plaag komen waarmee de HEERE de heidenvolken zal treffen die niet zullen optrekken om het Loofhuttenfeest te vieren. 19 Dit zal de straf zijn voor de zonde van Egypte en de straf voor de zonde van alle heidenvolken die niet zullen opgaan om het Loofhuttenfeest te vieren.

Nadat alle vijanden zijn geoordeeld, dat wil zeggen de vijandelijke legers van de heidenvolken, kan het vreedrijk aanbreken. “*Al de overgeblevenen van alle heidenvolken*” zullen jaarlijks optrekken naar Jeruzalem voor de feesten (*vers 16*). Van al de feesten van de HEERE (*zie Lv 23*) wordt het Loofhuttenfeest met name genoemd. Het is het laatste feest van de cycli van feesten. Het wordt gevierd als de hele oogst is binnengehaald. Het is het laatste en het hoogtepunt van alle feesten.

Het Loofhuttenfeest wordt hier genoemd omdat dit feest zelf zijn vervulling in het duizendjarig vreedrijk vindt. Tijdens het feest wordt teruggedacht aan de woestijnreis van het volk en tevens de meer dan tweeduizend jaar dat het volk door de woestijn van de volken heeft

gezworven. Alle volken, het restant ervan, de schapen van *Mattheüs 25:31-46*, vieren het mee, hoogstwaarschijnlijk door een afvaardiging die zij naar Jeruzalem sturen. Zij zullen de Messias aanbidden.

In het vrederijk moet nog geregeerd worden om de zonde te beteugelen. Het is nog niet de volmaakte toestand. Op geslachten die niet naar Jeruzalem opgaan om de HEERE te aanbidden, zal geen regen vallen. Het gevolg is dat er voor hen geen oogst zal zijn (*vers 17*). Van de heidenvolken wordt Egypte speciaal genoemd (*verzen 18-19*).

We moeten uit deze verzen niet afleiden dat op het moment van de voltooiing van het koninkrijk van God er nog heidenen zullen zijn die zich zullen onthouden van de aanbidding van de ware God. De gedachte is eenvoudig dat er dan geen ruimte meer voor het heidendom binnen de sfeer van het koninkrijk van God is. Dat zien we nog eens nadrukkelijk in de twee volgende verzen die het slot van dit hoofdstuk en dit boek vormen, waar al het onheilige uit het koninkrijk verwijderd zal zijn.

De toepassing van het Loofhuttenfeest voor ons is dat de Heer Jezus het waardeert als we terugdenken aan wat Hij heeft gedaan op het kruis. Dat doen we op aarde in het bijzonder als we het avondmaal vieren en de dood van de Heer verkondigen. We zullen tot in alle eeuwigheid terugdenken aan wat Hij deed, want we zullen altijd het Lam zien staan als geslacht (*zie Op 5:6*).

Alles is aan de HEERE gewijd | *verzen 20-21*

20 Op die dag zal op de bellen van de paarden staan: HEILIG VOOR DE HEERE. En de potten in het huis van de HEERE zullen zijn als de sprengebekens voor het altaar. 21 Ja, al de potten in Jeruzalem en in Juda zullen voor de HEERE van de legermachten heilig zijn, zodat allen die willen offeren, zullen komen en ervan nemen om erin te koken. Op die dag zal er geen Kanaäniet meer zijn in het huis van de HEERE van de legermachten.

Terwijl buiten Israël het kwaad wordt geoordeeld, is binnen het volk alles "HEILIG VOOR DE HEERE" dat wil zeggen dat alles aan Hem gewijd is. Het hele leven zal doortrokken zijn van de heiligheid van de HEERE. Het volk zal dan de heilige natie zijn die God wilde dat het zou zijn (*zie Ex 19:6*). Wat vroeger alleen op de tulband van de hogepriester

stond (zie *Ex 28:36*), staat nu overal op te lezen, wat ook in de praktijk waar zal zijn. Eerder waren paarden van de vijanden door de vloek getroffen (zie *vers 15*), hier dragen paarden bij aan de verheerlijking van de HEERE.

Hetzelfde geldt voor de potten in het huis van de HEERE. Die potten worden als het ware opgewaardeerd tot een dienst die direct met het altaar te doen heeft, dat wil zeggen dat ze bijdragen aan de aanbidding van de HEERE. Alle gewone gebruiksvoorwerpen worden ingezet tot meerdere verheerlijking van God. Voor ons geldt dat nu al. Alles wat we doen, zelfs het gewone eten en drinken, behoort te zijn tot eer van God (zie *1Ko 10:31*).

Wat geldt voor de potten in het huis van de HEERE, geldt voor “*al de potten in Jeruzalem en in Juda*” (*vers 21*). Elk alledaags gebruiksvoorwerp zal aan de HEERE gewijd zijn en tot Zijn eer gebruikt worden. Elk voorwerp door het hele land heen zal zo heilig zijn, dat het in de tempel gebruikt zou kunnen worden.

Met deze voorstelling van zaken wil Zacharia tot het hart van zijn volk spreken. Hij wil dat ze aan die toekomstige tijd denken en er dan voor zorgen om alles daarmee in overeenstemming te brengen. Ook voor ons is het zaak om ernst te maken met het huis van God, de gemeente. Dat betekent dat we alles in ons hele leven, dat wil zeggen zeven dagen per week en vierentwintig uur per dag, daaraan toewijden. Alles in Gods gemeente moet gaan dienen tot meerdere glorie van Hem van Wie het huis is.

Alles wat steeds de dienst aan de HEERE in gevaar had gebracht, zal er dan niet meer zijn. De kooplieden (dat is de betekenis van de naam Kanaäniet) zullen er niet meer zijn om van de dingen van de Heer koopwaar te maken. De Heer had als eerste handeling in de tempel het huis van Zijn Vader van kooplieden gereinigd (zie *Jh 2:16*). De tijd dat godsdienst koopwaar is, is voorgoed voorbij (zie *Op 18*).

Maleachi

Toegelicht & toegepast

Het boek Maleachi

Wat we in het boek *Maleachi* vinden, is het laatste wat we van de geschiedenis van Israël in het Oude Testament vinden. Ook staan er heel treffende verwijzingen naar het Nieuwe Testament in. Het boek overbrugt de periode van vierhonderd jaar die tussen de beide testamenten ligt door vooruit te grijpen naar de evangeliën.

Het boek beschrijft taferelen die parallel lopen met het boek *Nehemia*. Daarin gaat het over hen die uit de ballingschap in Babel zijn teruggekeerd en zich in het land Israël bevinden. In het boek *Nehemia* gaat het om de herbouw van de stad Jeruzalem. De eerste terugkeer onder Kores staat in het boek *Ezra*. Daarin gaat het om de herbouw van het altaar en de tempel. Bij Ezra horen de profeten Haggai en Zacharia (zie *Ea* 5:1).

Nehemia herbouwt de muur en wijst op wantoestanden onder het volk. Die wantoestanden vinden we terug in dit boek *Maleachi*. Deze wantoestanden vinden plaats in de tempeldienst en in het niet geven van de tienden. Mogelijk zijn het toestanden die zelfs na de dagen van Nehemia door Maleachi aan de kaak worden gesteld. Hij heeft ongeveer een eeuw later dan Haggai en Zacharia geprofeteerd, tegen het einde van de 5e eeuw v. Chr.

In *Maleachi* 1:2 grijpt het laatste boek van het Oude Testament door de vermelding van Jakob en Ezau terug op *Genesis*, het eerste bijbelboek (zie *Gn* 25:23). In *Maleachi* 3:1 grijpt het boek vooruit naar de eerste boeken van het Nieuwe Testament (zie *Mt* 11:10; *Mk* 1:2) en daar overheen in *Maleachi* 4:2 naar het laatste boek van de Bijbel, *Openbaring*, in verband met de vermelding van de wederkomst van de Heer Jezus.

Het boek is van toepassing op ons die leven in de laatste dagen van de gemeente op aarde. Wij zijn ook kinderen van een opwekking die de Heer in het begin van de negentiende eeuw heeft gegeven. Maar wij zijn latere generaties. Wat onze voorvaders met veel strijd hebben verworven, is ons in de schoot geworpen. We leven wel volgens dezelfde vormen, maar de vraag is of achter die vormen nog het echte leven met God schuilgaat. In de dagen van Maleachi was de eredienst een holle vorm geworden. Er was geen afgodendienst, er vond tempel-

dienst plaats, maar het was alleen de uiterlijke vorm, waaruit de innerlijke kracht verdwenen was (2Tm 3:5a).

Ogenschijnlijk bezitten zij Gods-vrucht, maar de kracht daarvan verloochenen zij. (2Tm 3:5a)

Er komen belangrijke geestelijke lessen in dit boek op ons af. We zien de ongevoeligheid van het volk voor dat, wat de HEERE, Jahweh, voor hen is geweest. We zien ook hun eigen ongerechtigheid ten opzichte van Jahweh – hun totale gebrek aan eerbied voor God, hun verachting van Jahweh. Hun ongevoeligheid had zo'n hoogtepunt bereikt, dat toen hun daden waaruit die verachting duidelijk bleek hun voor ogen werden gesteld om hun geweten te doen ontwaken, zij daarin absoluut geen kwaad konden ontdekken.

De misstanden waar Maleachi op wijst, treffen we niet aan bij de Joden die in Babel zijn gebleven, maar bij de nazaten van hen die uit de verwarring (Babel betekent 'verwarring') zijn gekomen. Zij zijn teruggekeerd naar de plaats waar Jahweh woonde. Tot hen richt Maleachi zijn belangrijke vermaningen. De misstanden van toen komen ook vandaag voor in de christenheid. We kunnen wat Maleachi tot Israël zegt, toepassen op allen die zeggen dat ze zich hebben afgezonderd van het geestelijke Babel, dat is het naamchristelijk systeem dat de christenheid is geworden, waardoor er geen eenheid, maar verwarring heerst.

De oproep van Maleachi betreft niet de afgoderij, zoals in de dagen van de koningen. Hij roept niet op om terug te keren naar het land, als in de dagen van Ezra. Zijn boodschap gaat ook niet over de wederopbouw van de tempel, als in de dagen van Haggai, of over de herbouw van de muren, als in de dagen van Nehemia. Er was toen geen afgoderij, er was een overblijfsel terug in het land en de tempel was herbouwd. De godsdienstige plechtigheden werden uitgevoerd. Maar alles gebeurde met de schijn van uiterlijke orde. Uiterlijk bevonden ze zich in een juiste positie, met een correct ritueel, maar hun morele toestand was helemaal verkeerd. Daarom is deze last van de HEERE in deze laatste boodschap hoofdzakelijk een indringend beroep op het geweten van het overblijfsel over hun lage geestelijke status.

Maleachi betekent 'mijn boodschapper' of 'mijn bode' (MI 3:1). Het is niet bekend waar hij vandaan komt of wie zijn ouders zijn. Zijn boodschap bestaat hoofdzakelijk uit vermaning en veroordeling. Hij lijkt op Johannes de dooper die ook alleen maar een 'stem' wilde zijn. Zijn persoon

gaat helemaal schuil achter de boodschap die hij brengt en die er toe dient om ons toe te bereiden op de spoedige komst van de Heer. Dat is het tweede waarom dit boek zo actueel is, na de vermaning van de vormdienst. Het wil de harten van de getrouwen wijzen op de komst van de Heer.

Indeling:

1. Opschrift (*MI 1:1*)
2. Gods liefde voor Israël (*MI 1:2-5*)
3. Respectloze dienst (*MI 1:6-7*)
4. Onreine offers (*MI 1:8-9*)
5. Minachtende houding (*MI 1:10-14*)
6. Strafprediking tegen de priesters (*MI 2:1-9*)
7. De ontrouw van het volk (*MI 2:10-16*)
8. De komende boodschapper van Jahweh (*MI 2:17-3:5*)
9. God wordt de tienden onthouden (*MI 3:6-9*)
10. Belofte van zegen (*MI 3:10-12*)
11. Ontrouwe dienaars (*MI 3:13-15*)
12. Trouwe dienaars (*MI 3:16-18*)
13. De dag van Jahweh (*MI 4:1-6*)

Maleachi 1

Een last, een woord | vers 1

Een last, het woord van de HEERE tot Israël, door de dienst van Maleachi.

Maleachi begint zijn boek zowel met “een last” als met “het woord van de HEERE” (zie en vgl. Zc 9:1; 12:1). Andere profeten gebruiken een van de twee uitdrukkingen. De beschrijving van de profetie als een ‘last’ duidt erop dat de boodschap er meer een is van vermaning dan van vertroosting of bemoediging. Het ziet meer op de drager van de boodschap. Hij draagt deze boodschap als een last op zijn hart. Tegelijk is het niet zijn woord, maar het woord dat God hem heeft opgedragen te spreken.

Het is een woord tot geheel Israël, dat zijn allen van de twaalf stammen die zijn teruggekeerd uit de ballingschap. Maleachi is een dienaar van God. Hij verricht een dienst aan het volk door hun de woorden van God mee te delen. Dat betekent dat hij een plaats inneemt die lager is dan het volk. De dienaar is altijd minder dan degene(n) die hij dient (zie Lk 22:27).

Een liefdesverklaring | vers 2

*Ik heb u liefgehad, zegt de HEERE,
maar u zegt: Waarin hebt U ons liefgehad?
Was Ezau niet de broer van Jakob?
spreekt de HEERE.
Toch heb Ik Jakob liefgehad,*

...

Maleachi spreekt het volk aan in een dialoog. De profetie begint met de hartverwarmende verklaring van Gods liefde voor Zijn volk (zie ook Dt 10:15; 33:3). Voordat de gewetens worden aangesproken, wil God het hart van Zijn volk raken. We zien dat ook in de laatste zendbrief van Johannes in *Openbaring* 2-3, die aan het lauwe Laodicéa. Juist tot Laodicéa spreekt de Heer over “*allen die Ik liefheb*” (Op 3:19).

Maar de reactie van het volk, juist op deze uiting van Gods liefde, toont de verdorven staat van het volk aan. Omdat zij die liefde niet ervaren, werpen ze de vraag op waarin die liefde dan wel is gebleken. De gedachte komt niet bij hen op om de oorzaak daarvan bij zichzelf te

zoeken. Ze voelen zich door God in de steek gelaten. Ook zijn ze tevreden over zichzelf en dat gaat samen met ontevreden zijn over God.

De vraag waarin die liefde dan gebleken zou zijn, is de wortel van de zonde. Het is geen oprechte, maar een opstandige vraag, een brutaliteit. Ze dagen God uit te bewijzen dat Hij hen liefheeft, alsof al de bewijzen die ze ervan hebben ervaren van geen enkele betekenis zijn.

Zouden wij iets dergelijks durven zeggen? Ook wij lopen gevaar te zeggen: 'Als God mij liefheeft, waarom laat Hij dan ellende in mijn leven toe?' Als we negatief denken en alleen maar verval zien, kennen we die liefde niet. We horen niet bij de Heer omdat wij Hem hebben liefgehad, maar omdat Hij ons heeft liefgehad en tot de Zijnen heeft gemaakt.

In Zijn antwoord op hun vraag naar Zijn liefde stelt de HEERE hun een vraag. Die betreft de relatie tussen hun voorvader Jakob en diens broer Ezau. Hij spreekt over Ezau als "*de broer van Jakob*". Daarmee legt Hij bijzondere nadruk op de verwantschap tussen hun voorvader Jakob en Ezau. Hij stelt het als vraag, waarbij zij natuurlijk wel weten dat het zo is. Maar in het licht van hun brutale vraag naar Zijn liefde moet hun duidelijk worden wat een enorm verschil er is tussen Jakob en Ezau in hun verhouding tot God.

Hoewel Ezau de oudste was en als eerstgeborene recht op de erfenis had, is de liefde van God naar Jakob uitgegaan. Dat was niet omdat Jakob aantrekkelijker voor God was dan Ezau, maar omdat God ervoor koos Jakob lief te hebben. Jakob was het voorwerp van Gods uitverkiezende liefde. Dat heeft Hij de hele geschiedenis van Jakob persoonlijk en in die van zijn nageslacht laten zien. Het volk heeft op die liefde keer op keer met ontrouw gereageerd. Ondanks dat woonde een overblijfsel van het volk toch weer in Jeruzalem, met een tempel en een altaar.

Ezau heb Ik gehaat | *verzen 3-5*

...

- 3 *en Ezau heb Ik gehaat.
Ik heb zijn bergen gemaakt [tot] een woestijn,
en zijn erfelijk bezit [prijsgegeven] aan de jakhalzen van de
woestijn.*

- 4 *Hoewel Edom zegt: Als wij verwoest worden,
 bouwen wij de puinhopen weer op,
 zegt de HEERE van de legermachten dit:
 Zullen zij bouwen, dan zal Ik afbreken,
 en men zal hen noemen: Goddeloos gebied,
 en: Het volk waarop de HEERE tot in eeuwigheid toornig is.*
- 5 *Uw [eigen] ogen zullen het zien, en u zult zelf zeggen:
 Groot is de HEERE, tot over de grenzen van Israël!*

Het gaat niet om de geschiedenis van twee personen, maar om de geschiedenis van hun nakomelingen, van de volken die uit hen zijn gegroeid. In die hele geschiedenis laat God Zijn liefde voor Zijn volk zien en Zijn haat voor Ezau (*vers 3*). Ezau verdiende het gehaat te worden vanwege zijn hele geschiedenis van opstand tegen God. Daarom wordt dit woord pas hier, in *Maleachi*, helemaal aan het eind van het Oude Testament, uitgesproken en niet al in *Genesis*.

In *Genesis* spreekt God er niet over dat Hij Ezau zou hebben gehaat. Daar zegt Hij alleen dat de oudere Ezau de jongere Jakob zou dienen. God is soeverein en geeft aan ieder van de broers een bepaalde plaats op aarde. Nog voordat de broers geboren zijn, geeft Hij aan ieder van hen een eigen plaats (*Rm 9:11-13; zie Gn 25:23*).

..., zelfs toen [de kinderen] nog niet geboren waren en niets goeds of kwaads bedreven hadden, (opdat het voornemen van God naar verkiezing zou blijven, niet op grond van werken, maar uit Hem die roept,) werd tot haar gezegd: 'De oudste zal de jongste dienen'; zoals geschreven staat: 'Jakob heb Ik liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat'. (Rm 9:11-13)

De verkiezing van Jakob heeft niets met een verdienste van zijn kant te maken. Zijn nakomelingen claimden die verkiezing omdat zij immers van Abraham afstamden. Als dat de grond van de verkiezing zou zijn, zou Ezau er ook recht op hebben gehad. Gods verkiezing is soeverein en staat los staat van het gedrag van de mens, terwijl Zijn verwerping het gevolg van de zonde van de mens is. God kiest mensen uit tot zegen, maar Hij kiest geen mensen uit om verloren te gaan.

Dat kunnen wij met ons verstand niet rijmen. Onze menselijke logica is dat als God bepaalde mensen uitkiest om hen te zegenen, het automatisch zo is, dat Hij andere mensen uitkiest om verloren te gaan. Maar dan proberen wij met ons menselijke en daarom beperkte verstand God na te rekenen en rekenen met Hem af omdat Hij niet aan onze rekenmethode voldoet.

De leer dat God mensen uitkiest om verloren te laten gaan, is een duivelse leer, die de liefde van God niet alleen tekortdoet, maar die zelfs loochent. Ook is er een loochening van de verantwoordelijkheid van de mens. Als zijn verdoemenis vast ligt in Gods voornemen, kan hij er immers niets aan doen dat hij niet behouden wordt.

God heeft Jakob uitgekozen vanuit Zichzelf, ondanks diens vele falen. Hij heeft Ezau gehaat omdat die zich als *“een ongodelijke”* (Hb 12:16) heeft geopenbaard, als iemand die totaal geen interesse in God had. Die ongodelijkheid heeft zijn nageslacht op onverminderde wijze getoond. De profeet Obadja geeft daarvan een uitvoerig getuigenis.

Al in de dagen van Maleachi kan God wijzen op Zijn oordeel over Ezau. Het is nog niet het definitieve eindoordeel. Dat komt nog. Wat God heeft weggenomen, zijn de bergen waarin zij hun woningen hadden gemaakt en waar ze zich onvindbaar en daardoor veilig voelden. Maar voor God kan niemand zich onvindbaar maken. Ezau's verwoeste land is een woonplaats voor jakhalzen geworden.

De ongodelijkheid van Ezau, zijn niet erkennen van God, blijkt ook uit zijn hoogmoedige taal (vers 4). Edom, dat zijn de nakomelingen van Ezau, snoeft dat als zij verwoest worden, zij de puinhopen wel weer zullen opbouwen. Er is bij hen geen enkele gedachte aanwezig om zich voor God te vernederen. Een trotse, arrogante houding kenmerkt hen. Maar *“de HEERE van de legermachten”* antwoordt daarop. Hier stelt God Zich in Zijn verhevenheid boven alle hemelse en aardse machten voor.

Gods antwoord houdt in dat Hij weer zal afbreken wat zij hebben opgebouwd. Het gebied van puinhopen dat dan ontstaat, krijgt de naam waarin het karakter van Edom tot uitdrukking komt: *“Goddeloos gebied.”* En het volk dat daar woont, komt nooit onder de toorn van God uit, want die blijft er tot in eeuwigheid op liggen.

Wat de HEERE met Edom heeft gedaan, wordt aan Israël voorgehouden (vers 5). Zij zullen met eigen ogen het einde van Edom zien. Dat is enerzijds een bewijs te meer van Gods goedheid en liefde voor Israël. Anderzijds houdt wat God met Edom doet ook een waarschuwing voor Israël in. Het moet Israël niet trots maken, maar het besef geven dat zij hetzelfde oordeel verdiend hadden. Het bewijst ook dat God niet alleen de God van de Joden, maar ook de God van de volken is. Zijn grootheid is niet alleen voor Israël zichtbaar, maar overal op aarde.

Eerbied en vrees ontbreken | vers 6

*Een zoon eert zijn vader
 en een slaaf zijn heer.
 Als Ik dan een Vader ben,
 waar is de eerbied voor Mij?
 En als Ik een Heer ben,
 waar is de vrees voor Mij?
 zegt de HEERE van de legermachten tegen u,
 priesters die Mijn Naam verachten.
 Maar u zegt:
 Waardoor verachten wij Uw Naam?*

Het volk zal instemmend hebben geknikt, toen Maleachi over Ezau sprak. Maar dan richt hij zich tot hen. God heeft Israël als zoon behandeld, maar hebben zij Hem als Vader geëerd? Zij stonden ook met God in verbinding als slaaf tegenover een heer, maar hebben zij Hem met het verschuldigde respect gediend? Echt kennen van God is altijd een combinatie van kinderlijk vertrouwen en diep ontzag. Het vertrouwen leidt nooit tot ongepaste familiariteit en het ontzag leidt nooit tot slaafse kruiperigheid. Deze twee verhoudingen zijn de pilaren van de maatschappij. Als die verhoudingen in acht worden genomen, is dat een zegen voor de samenleving. Als er geen rekening mee wordt gehouden, wordt de samenleving ontwricht.

God richt Zich bij deze vragen, die een aanklacht zijn, tot de priesters. Het hele gedeelte van *Maleachi 1:6-2:9* is tot hen gericht. God zegt onomwonden tegen hen dat zij Zijn Naam verachten. Zij waren geroepen het volk het onderscheid tussen heilig en onheilig en tussen rein en onrein te leren (*zie Ez 44:23*). Maar de priesters in de dagen van Maleachi hebben daar geen boodschap aan. Dat zij hun bestaan aan God te danken hebben, bedenken ze niet. De naam "Vader" betekent dat zij als natie aan Hem hun oorsprong te danken hebben. (Voor alle duidelijkheid: de naam 'Vader' houdt voor de nieuwtestamentische gelovige een persoonlijke verbinding met Hem in.) Dat Hij hun Heer is, aan Wie zij gehoorzaamheid verschuldigd zijn, interesseert hen niet. Zij denken alleen aan hun eigen belangen.

Wij zijn allen geroepen tot priesterdienst. Het opnieuw inzicht krijgen in het verrichten van priesterdienst is een van de zegeningen geweest

van de opwekking in het begin van de negentiende eeuw. Maar als we vergeten dat het een geschenk van God is en ons erop verheffen, dan worden we vet en is onze offerdienst voor Hem een gruwel.

Quasi verongelijkt reageren ze op de beschuldiging van de HEERE. Hun ongevoeligheid voor dit verwijt blijkt uit hun huichelachtige vraag die ze met een uitgestreken gezicht stellen: *“Waardoor verachten wij Uw Naam?”* Zij vinden juist van zichzelf dat zij heel trouwe dienaren van God zijn. Nee, hier vergist de HEERE Zich toch wel heel erg, vonden zij. Hun vraag maakt duidelijk dat ze het helemaal oneens zijn met het verwijt van de HEERE dat zij Zijn Naam verachten.

God confronteert Zijn volk heel wat keren met deze manier van reageren:

“Maar u zegt: Waarin hebt U ons liefgehad?” (zie MI 1:2)

“Maar u zegt: Waardoor verachten wij Uw Naam?” (MI 1:6)

“En u zegt: Waardoor maken wij U onrein?” (MI 1:7)

“Dan zegt u: Waarom?” (MI 2:14)

“Toch zegt u: Waarmee vermoeien wij [Hem]?” (MI 2:17a)

“Of: Waar is de God van het oordeel?” (MI 2:17b)

“Maar u zegt: In welk opzicht moeten wij terugkeren?” (MI 3:7)

“En dan zegt u: Waarvan beroven wij U?” (MI 3:8)

“Maar u zegt: Wat hebben wij onder elkaar tegen U gesproken?” (MI 3:13)

Telkens geeft het volk in vragende zin aan het helemaal niet eens te zijn met wat God hun voorhoudt. Het komt er steeds op neer dat ze God vragen hoe Hij erbij komt dat Hij hun dat verwijt maakt. En telkens geeft God in Zijn grote geduld een niet mis te verstaan antwoord. Het antwoord dringt echter niet tot hen door, omdat ze zichzelf als trouwe dienaren van God zien.

Onrein brood en een verachtelijke tafel | verzen 7-8

7 *[Doordat] u onrein brood
op Mijn altaar brengt.*

En u zegt:

Waardoor maken wij U onrein?

*Doordat u zegt: De tafel van de HEERE,
die is verachtelijk.*

- 8 *En als u een blind [dier] ten offer brengt:
Dat is niet erg!
En als u een kreupel of ziek [dier ten offer] brengt:
Dat is niet erg!
Bied het maar eens aan uw landvoogd aan.
Zou hij u goedgezind zijn of u ter wille zijn?
[Dit] zegt de HEERE van de legermachten.*

De HEERE beantwoordt hun vraag waaruit dan wel mag blijken dat zij Zijn Naam verachten. Het is geen vraag die in eerlijke onwetendheid wordt gesteld, maar vanuit regelrechte huichelarij. Toch antwoordt de HEERE. Hij wijst hen op hun handelingen, waarmee en hoe ze Hem naderen. In de manier waarop zij God dienen, komt op duidelijke wijze hun verachting van Hem tot uiting.

Kijk maar eens waarmee ze komen aanzetten. Ze brengen “onrein brood” op Zijn “altaar”. Met ‘brood’ wordt een offer bedoeld, dat door God als Zijn voedsel wordt aanvaard. Het geeft Hem vreugde als Zijn volk Hem offers brengt. Hij noemt die offers “Mijn voedsel” (Nm 28:2; zie ook Lv 21:6,8,17). Maar de offers die zij op Gods altaar, het brandofferaltaar, brengen, zijn onrein.

Het gaat niet om dieren die God onrein heeft verklaard en die ze niet mogen eten (zie Lv 11; Dt 14). Nee, het gaat om reine dieren, maar waaraan een gebrek is. En dat was ook door God verboden (Lv 22:20). Ze brengen reine dieren, maar Hij kan die niet aanvaarden, omdat ze niet beantwoorden aan de norm van Zijn heiligheid. Die norm heeft Hij in Zijn Woord neergelegd en de priesters zouden daar als geen ander lid van Gods volk rekening mee moeten houden. Maar ze lappen Gods Woord aan hun laars. Dat is wat God hun aanrekent en waarop Hij hen aanspreekt.

Niets waaraan een gebrek is, mag u aanbieden, want dat zou u niet ten goede komen. (Lv 22:20)

Het volk reageert bij monde van de priesters voor de derde keer verongelijkt. Ze vragen: “*Waardoor maken wij U onrein?*” Hoe kan God nou vinden dat ze Hem onrein maken? Ze hebben er werkelijk geen idee van, want ze zijn ervan overtuigd dat ze heel goed bezig zijn. God krijgt toch wat van hen? En zegt Hij van wat ze brengen, dat het Hem onrein maakt? Dan moet Hij wel wat aan Zijn ogen mankeren, want aan hen ligt het niet. Ze leggen het probleem helemaal bij God. Zo

manipuleren vandaag talloze christenen het Woord van God. God maakt het allemaal veel te ingewikkeld. Hij moet maar eens naar hen luisteren, in plaats van Zijn wil aan hen op te leggen.

Ze zijn er blind voor dat ze minderwaardige offers brengen, iets wat uitdrukkelijk door God verboden is (Dt 15:21). Die offers brengen ze op Zijn altaar, die hier ook "de tafel van de HEERE" wordt genoemd (zie ook

Maar als er een gebrek aan is, [als] het mank is of blind, [of als] het enig ernstig gebrek heeft, mag u het niet aan de HEERE, uw God, offeren. (Dt 15:21)

Ez 41:22). Ze schepen Hem af met wat ze kunnen missen. Wat een belediging voor Hem!

Maar vergeten wij ook niet snel hoe geweldig groot het werk van de Heer Jezus is voor God en ook voor ons? Hoe en waarmee gaan wij naar de tafel van de Heer (zie 1Ko 10:16-21)? Sommigen blijven heel gemakkelijk weg van de tafel van Heer. Anderen nemen heel nonchalant deel aan het avondmaal, zonder eraan te denken waarvan het spreekt. Misschien dat ons niets kan worden verweten aan zonde, maar hoe vaak doen we niet slechts plichtmatig wat we al zo vaak hebben gedaan, zonder dat het ons hart raakt. De waardering van de tafel van de Heer hangt af van onze waardering van de Heer Jezus en Zijn werk.

De tafel van de Heer is *Zijn* tafel waarvan Hij eet en waarvan Hij samen met Zijn volk wil eten. Maar hun handelwijze brengt hun minachting voor Zijn tafel tot uitdrukking. Zeggen zullen ze het nooit, maar hun daden maken hen openbaar. Ze brengen wel offers, maar de inhoud ervan was niets. Ze brengen niet echt een offer, maar iets wat ze best kunnen missen.

Hoe ver is dat verwijderd van de gezindheid van David, die geen offer aan de HEERE wilde geven dat hem niets had gekost (zie 1Kr 21:24). Ook het offer dat Maria aan de Heer Jezus bracht, vormt een groot contrast met deze offers (zie Mk 14:3-5). Zelfs de discipelen waardeerden niet wat Maria deed. Ze zeiden daarvan dat het verkwisting was, waarmee betere dingen gedaan konden worden dan het aan de Heer te offeren.

De tafel van de Heer is de plaats waar we het avondmaal vieren. Dat brengt bij ons offers van lof en dank teweeg, geestelijke offers, een slachtoffer van lof. Wie aan de Heer denkt in alles wat Hij heeft volbracht, kan niet anders dan zich daarover in dankbaarheid en bewondering uiten.

Maar wat hebben die offers ons gekost? Er zijn offers die heel goedkoop zijn. Daarbij kunnen we bijvoorbeeld denken aan dankzeggingen die slechts een naspreken van anderen zijn, of een greep uit de oude doos van onszelf. Wat geven we voor de armen, voor het werk van de Heer, aan hen die voor Zijn Naam zijn uitgegaan zonder iets aan te nemen uit de volken? Geven we het beste, de eerstelingen, of geven we een klein beetje van onze overvloed, waarvan we het gemis niet voelen of geven we zelfs onze waardeloze dingen? Als we leven met de Heer, zullen we veel verzameld hebben en zal ons offer steeds groter zijn, steeds meer waard zijn.

Het dier dat de priesters brengen, is een illustratie van het offer van de Heer Jezus. Wij moeten ons realiseren hoe volmaakt Hij in alles was. We mogen op geen enkele manier afbreuk aan Hem doen en ook niet aan het Woord van God. Als we met mismaakte, ongezonde offers tot God komen, houdt dat een grote miskenning in van het offer van Christus en een verachting van de waardering die God voor Hem heeft.

- Wij brengen een blind dier als wij menen dat de Heer Jezus niet wist wat Hij deed en niet voortdurend Zijn oog op de Vader had gericht. Zo'n offer is God onwaardig. De Heer Jezus wist volmaakt alles wat over Hem zou komen en deed in alles volmaakt de wil van de Vader (*zie Jh 18:4; 17:4*).
- We brengen een kreupel dier als wij menen dat de Heer Jezus niet in al Zijn handelingen volmaakt was, dat Hij de weg niet volkomen ging, dat Hij bijvoorbeeld had kunnen zondigen, hoewel Hij het niet gedaan heeft. Ook dat is een offer dat God niet kan aannemen. In de Heer Jezus is geen zonde, Hij heeft de zonde niet gekend en niet gedaan (*zie 1Jh 3:5; 2Ko 5:21; 1Pt 2:22*).
- Een ziek dier is een dier dat inwendig niet gezond is. Dat brengen wij als we twijfelen aan de motieven waardoor de Heer gedreven werd, alsof Hij toch niet in alles volkomen onbaatzuchtig was en toch ook wel eens iets uit eigen belang deed. Als wij met zulke gedachten over de Heer Jezus bij God komen, verwerpt Hij dat offer. Christus was innerlijk en uiterlijk volmaakt. Hij was geheel wat Hij zei (*zie Jh 8:25*). Wat Hij naar buiten presenteerde, was volmaakt wat Hij ook innerlijk was.

God houdt de priesters voor dat ze het niet zouden wagen de offers die ze Hem brachten te geven aan hun landvoogden. Als ze aan hen zulke minderwaardige offers zouden geven, zouden die daar niet echt vrolijk van worden. Nee, hen wilden ze niet tegen de haren instrijken, maar hen te vriend houden. Maar God, Die zoveel groter is, kunnen ze wel wat toestoppen wat ze toch wel kwijt willen. Het is werkelijk verbijsterend wat God allemaal door mensen wordt aangedaan, wat diezelfde mensen nooit andere mensen zouden aandoen. God moet alles maar slikken, anders hoeven ze Hem niet meer. Zo gaat men in de christenheid met God om.

Dit gebeurt door uw hand | vers 9

*Nu dan, tracht toch het aangezicht van God gunstig te stemmen,
dat Hij ons genadig zal zijn.*

Dit gebeurt door uw hand:

zou Hij u ter wille zijn?

zegt de HEERE van de legermachten.

Wat in dit vers wordt gezegd, is ironisch bedoeld. Laat ze maar trachten "het aangezicht van God gunstig te stemmen" met hun minderwaardige offers. Ze verkeren in de waan dat Hij hun offers wel waardeert en dat Hij als reactie daarop hen genadig zal zijn. Hoe blind kan een mens, en dan nog wel een bevoorrecht lid van Gods volk, zijn voor Wie God is en voor wat Hem toekomt.

Wie een houding aanneemt zoals die in de vorige verzen is omschreven, moet niet menen dat hij iets van God kan vragen om er vervolgens ook nog op te rekenen dat hij het zal ontvangen. Als we bidden om een oplossing voor onze problemen zonder dat we de zonde uit ons leven wegdoen, kan God niet horen, kan Hij ons niet gunstig gezind zijn.

Ze moeten maar eens goed naar zichzelf kijken. "Door uw hand", dat is door de offers die ze brengen en door hun daden in het algemeen, laten ze zien dat ze er een eigenwillige godsdienst en levensstijl op na houden. Menen ze dan werkelijk dat God hen ter wille zal zijn? Met Wie denken ze dat ze te doen hebben? Hij Die spreekt, is "de HEERE van de legermachten".

Ik heb geen welgevallen in u | vers 10

*Was er ook maar [iemand] onder u die de deuren zou sluiten,
dan zou u niet zonder reden Mijn altaar aansteken.*

*Ik heb geen welgevallen in u,
zegt de HEERE van de legermachten,
en een graanoffer uit uw hand aanvaard Ik niet.*

We horen God als het ware de verzuchting slaken dat er onder de priesters iemand was, die de deuren zou sluiten. Hij geeft hiermee uiting aan Zijn verlangen dat het kwaad buiten de deur van Zijn huis wordt gehouden of ook dat de dienst helemaal zou stoppen. Maar zo iemand is er niet. Het kwaad is Zijn huis binnengedrongen en wordt er niet uit verwijderd. Als het kwaad zou worden tegengehouden of verwijderd, zouden de offers die op Zijn altaar worden ontstoken niet zonder (de goede) reden zijn. Ze zouden dan gebracht worden in het bewustzijn van Wie Hij is en wat Hem toekomt.

De toepassing kan worden gemaakt op kerken en diensten die geen plaatsen (meer) zijn waar mensen aanbidden in geest en in waarheid, maar die zijn verworpen tot niets anders dan plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten om het gezellig met elkaar te hebben. Het zou beter voor hen zijn om te sluiten dan om verder te gaan met het misleiden van mensen die denken dat ze God een plezier doen door zo samen te komen.

God walgt van een dienst als deze onoprecht en alleen voor de show gehouden wordt (zie Js 1:11-15). Het is beter geen offer te krijgen dan een offer dat waardeloos is. Hij heeft geen welgevallen in de priester en ook niet in het offer dat Hem wordt aangeboden. Het spijsoffer dat ze in hun hand houden en Hem aanbieden, aanvaardt Hij niet. Duidelijker kan Hij niet zeggen hoe Hij over hen en hun dienst denkt.

Gods Naam geëerd onder de heidenvolken | vers 11

Want vanwaar de zon opkomt tot waar hij ondergaat, zal Mijn Naam groot zijn onder de heidenvolken; in elke plaats zal aan Mijn Naam een reukoffer gebracht worden, en een rein graanoffer. Voorzeker, Mijn Naam zal groot zijn onder de heidenvolken, zegt de HEERE van de legermachten.

God zegt tegen de ontrouwe priesters dat Hij voor de offers die Hij wil ontvangen, niet afhankelijk is van hen. Hij zal ervoor zorgen dat Zijn Naam groot zal zijn onder alle volken en niet alleen in Israël. Zijn Naam zal een reukoffer worden gebracht, en een rein spijsoffer, in elke plaats, en niet alleen in Jeruzalem. Dit zal vervuld worden in het vreedrijk. Er zal een algemene aanbedding van God door de heidenen zijn (*zie en vgl. Zf 2:11*). Bij de verschijning van de Heer Jezus zal God alom eer worden gebracht en zal het heelal vol zijn van Zijn heerlijkheid, die de aarde zal vullen zoals de wateren de bodem van de zee bedekken.

Voor de gemeente is dat nu al zo, zij het dat de gemeente geen letterlijke, maar geestelijke offers brengt (*zie Hb 13:15; 1Pt 2:5*). Sinds de gemeente op aarde is, gebeurt dat overal op aarde (*zie 1Ko 1:2*). De aanbedding is niet meer gekoppeld en voorbehouden aan een geografische plaats. Het gaat nu om geestelijke kenmerken (*Jh 4:21,23*).

Jezus zei tot haar: Geloof Mij, vrouw, er komt een uur dat u noch op deze berg, noch in Jeruzalem de Vader zult aanbidden. (Jh 4:21)

Maar er komt een uur, en het is er, dat de ware aanbidder de Vader zullen aanbidden in geest en waarheid; immers, de Vader zoekt zulke [personen] die Hem aanbidden. (Jh 4:23)

Nog eens de houding van de priesters | *verzen 12-13*

12 Maar u ontheiligt hem, wanneer u zegt: De tafel van de Heere, die is onrein, en wat zij oplevert, haar voedsel, is verachtelijk. 13 Verder zegt u: Zie, wat een vermoeienis! Maar u zou het kunnen wegblazen, zegt de HEERE van de legermachten. U brengt wat geroofd, kreupel en ziek is. Als u dat graanoffer brengt, zou Ik dat uit uw hand aanvaarden? zegt de HEERE.

In *vers 12* keren we terug naar de rauwe werkelijkheid van die dagen. Hoe vreselijk is het, wanneer mensen die belijden tot Gods volk te behoren, Zijn Naam door hun spreken en hun gedrag oneer aandoen. Zij onteren Zijn Naam vooral doordat zij hun offerdienst verrichten op een wijze die hun verachting voor God toont. Ze zeiden het niet, maar hun omgang met de tafel van de HEERE en de offers, tonen hun minachting daarvoor.

En daar blijft het niet bij. Ze vinden de dienst van de HEERE maar een vermoeiende, lastige bezigheid. Ze kunnen die dienst wel wegblazen, zo weinig betekent die voor hen. In een andere vertaling staat dat ze er de neus voor ophalen. Dat geeft wel aan hoe minachtend zij over de

dienst aan God deden. De HEERE stelt Zich weer aan hen voor als “de HEERE van de legermachten”. Ze hebben met Hem te doen!

Zien we niet in onze dagen deze zelfde vermoedigheid in de dingen van de Heer? Zijn er niet christenen die ooit actief in de dienst van de Heer waren, maar nu moe geworden zijn? Ze zijn moe geworden, moe van het bidden, moe van het Bijbel lezen, moe van het denken aan de Heer, moe van de prediking van het evangelie, moe van de dingen van de Heer en moe van het volk van de Heer. Een belijdenis zonder praktijk en een dienst zonder toewijding leiden tot vermoedigheid in de dingen van de Heer. En als mensen ergens moe van worden, zullen ze dat ten slotte verachten.

De HEERE houdt hun ook voor met wat voor fraaie offers ze bij Hem komen. Ze brengen “wat geroofd” is. Een geroofd offer is het offer dat van een ander is gestolen en dat wordt gebracht alsof het hun eigen offer is. Zo kunnen we de woorden uit Gods Woord in onze dankzegging gebruiken, zonder ze tot ons eigen-

dom te hebben gemaakt. Dan stelen of roven we Gods woorden (Jr 23:30). We moeten geen uitdrukkingen overnemen omdat

Daarom zie, Ik zal die profeten! spreekt de HEERE, die Mijn woorden van elkaar stelen. (Jr 23:30)

we ze mooi vinden en waarmee we indruk willen maken. God wil dat we eerlijk zijn en niet voorgeven dat we meer zijn dan we zijn. Hij wil graag dat we in onze eigen woorden Hem vertellen Wie de Heer Jezus is.

De HEERE herhaalt ook het brengen van wat kreupel en ziek is (zie vers 8). Dit laat wel zien hoe diep Hij door hun minachting geraakt is. Ze moeten niet denken dat Hij hun spijsoffer wel uit hun hand zal aanvaarden. Hun hand is niet rein, hun handelingen zijn niet zuiver. Daarom neemt Hij er niets uit aan. Het spijsoffer spreekt van het volmaakte leven van de Heer Jezus. We kunnen Hem daar misschien heel wat over vertellen, maar als ons handelen onrein is, neemt Hij onze dankzeggingen niet aan. Hij luistert niet naar ons.

Wat geven wij aan de Heer? Geven wij Hem het beste van alles wat we hebben, of alleen dat wat we niet nodig hebben? Hoe besteden we bijvoorbeeld onze tijd? Staat Hij vooraan en bovenaan als we de dag beginnen? Zo kunnen we kijken naar onze bezittingen en naar onze

capaciteiten. Dienen we Hem daarmee of onszelf en moet Hij genoeg nemen met de restanten?

De HEERE is een groot Koning | vers 14

Ja, verloekt is de bedrieger die een mannetjes[dier] in zijn kudde heeft, en een gelofte doet, maar aan de Heere offert wat geschonden is! Voorzeker, Ik ben een groot Koning, zegt de HEERE van de legermachten, en Mijn Naam is ontzagwekkend onder de volken.

Het volk handelt net zo als de priesters. Er zijn mensen die een gelofte doen dat ze een gezond mannetjesdier aan de HEERE zullen offeren, maar ze offeren aan Hem “*wat geschonden is*”. Maleachi noemt iemand die zo handelt een “*bedrieger*”. Het is een bewuste, weloverwogen ‘wisseltruc’. Iets beloven maar het niet doen is voor de Heer een gruwel. Met een krachtig “*ja, verloekt*” uit Maleachi zijn diepe verontwaardiging over een dergelijke handelwijze.

Het is te vergelijken met de zonde van Ananias en Saffira. Zij wilden de indruk wekken dat zij al hun geld gaven, terwijl ze stiekem een deel voor zichzelf hadden achtergehouden (zie Hd 5:1-11). Het is de huichelarij van zich vroom voordoen, maar handelen met het oog op eigen voordeel, zowel financieel als in aanzien.

God richt Zich in al Zijn grootheid op. Hij stelt Zich aan hen voor als “*een groot Koning*”. Hoe waagt de mens het zich tegen Hem te verzetten of Hem te minachten! Hij is “*de HEERE van de legermachten*”. Hij staat boven alle hemelse en aardse machten. Zijn Naam kan niet anders dan ontzag inboezemen, niet alleen onder Zijn volk, maar onder alle volken. Er is geen grotere autoriteit in de schepping dan de Zijne. Er is ook niets in het heelal wat niet onder Zijn regering en gezag staat. Als Israël zich dat bewust zou zijn, zouden ze inzien hoe dwaas het is om Hem te bedriegen. Hetzelfde geldt voor ons.

Maleachi 2

In *Maleachi 1* is vooral de onverschilligheid en huichelarij van de priesters en het volk aan hen voorgehouden. Het gaat daarin meer over het godsdienstige leven. In *Maleachi 2* gaat het over het gebrek aan inzicht in Gods gedachten, wat blijkt uit het sociale leven.

We vinden hier drie verbonden: het verbond met Levi (*verzen 1-9*), het verbond met het volk (*verzen 10-12*) en het huwelijksverbond (*verzen 13-16*).

Het gebod tot de priesters | *verzen 1-3*

1 Nu dan, tot u [komt] dit gebod, priesters! 2 Als u niet luistert en als u [het] niet ter harte neemt om Mijn Naam eer te geven, zegt de HEERE van de legermachten, zal Ik de vloek onder u zenden en uw zegeningen vervloeken. Ja, Ik heb ze [al] vervloekt, want u neemt [het] niet ter harte.

*3 Zie, Ik ga uw nageslacht bestraffen:
Ik zal mest op uw gezicht strooien,
de mest van uw feesten,
en daarmee zal men u wegdragen.*

De priesters, mensen die bij uitstek Gods wil zouden moeten kennen en die aan het volk moesten leren, worden rechtstreeks aangesproken (*vers 1*). Er komt een gebod tot hen. Wat het gebod inhoudt, staat in de *verzen 2-3*.

De priesters worden er niet over in het onzekere gelaten wat de gevolgen zijn als ze blijven volharden in hun ontrouw (*vers 2*). Ze moeten niet alleen luisteren, maar het ook ter harte nemen. Dan zullen ze verslagen van hart worden, hun zonden belijden en Gods Naam werkelijk eer geven. Doen ze dat niet, dan zendt Hij, “*de HEERE van de legermachten*”, de vloek onder hen (*vgl. Dt 28:20*).

*De HEERE zal vloek, verwarring en verderf onder u zenden, in alles wat u ter hand neemt en doet, totdat u weggevaagd wordt en u [al] spoedig omkomt vanwege uw slechte daden, waarmee u Mij verlaten hebt.
(Dt 28:20)*

Hij zal al hun zegeningen van hen wegnemen en die in een vloek veranderen. Het land zal geen voedsel meer opleveren, maar onkruid. De vreedzame samenleving zal een kwelling worden door onderlinge irritaties en onverdraagzaamheid. Het familieleven wordt ontwricht.

Waar eerst een sfeer van liefde was, zal haat en achterdocht heersen. Het is niet alleen een voorzegging, maar God heeft dat al onder hen gebracht, omdat ze niet met hun hart op Hem gericht zijn. Maar het zal allemaal nog veel erger worden, als ze niet naar Zijn oproep luisteren.

Het woord “nageslacht” (vers 3) is letterlijk ‘zaad’ en ziet zowel op kinderen als op het gezaaide, wat op het land moet groeien als een zegen en waarvan weer tienden gegeven kunnen worden. God zal dat bestraffen. Ze zullen geen enkele vreugde beleven aan wat na hen komt, niet aan kinderen en niet aan oogst.

Hij zal hen Zijn ongenoegen op de duidelijkste wijze laten voelen. God spreekt hier in krachtige taal Zijn verachting voor hen uit. Hij zal hen behandelen zoals zij Hem behandelen. Hij zal mest op hun gezicht strooien en wel de mest van hun feesten. De offers die ze op die feesten brengen, zijn voor Hem een gruwel, Hij ziet ze in hun geheel als mest. Die offers zijn geen aangename geur voor Hem, maar ze stinken, ze veroorzaken walging bij Hem.

Ze menen misschien wel dat ze de feesten van de HEERE houden, maar Hij spreekt hier over “uw feesten”. Onder de dekmantel van een feest voor de HEERE hebben ze er eigen feestjes van gemaakt. Zo onttaardt later het Pascha van de HEERE in een Pascha dat “het feest van de Joden” (Jh 6:5) wordt genoemd.

God zal hen met de mest van hun feesten insmeren. Behalve dat ze daardoor stinken, zullen ze er ook afstotelijk uitzien. Deze uiterst diepe smaad, die zij zichzelf hebben aangedaan, kleeft hen aan als ze zullen worden weggevoerd naar een mesthoop, zodat er niets meer van hen in de tempel over is (vgl. 1Kn 14:10). Zo reinigt God Zijn huis van de mest.

..., daarom, zie: Ik ga kwaad over het huis van Jerobeam brengen, en Ik zal van Jerobeam alle mannen in Israël uitroeien, zowel de gebundene als de vrije, en Ik zal de nakomelingen van het huis van Jerobeam wegvegen, zoals uitwerpselen worden weggeveegd, totdat het helemaal vergaan is. (1Kn 14:10)

Het verbond met Levi | vers 4

*Dan zult u weten dat Ik dit gebod
tot u gezonden heb,
opdat Mijn verbond met Levi blijven zou,
zegt de HEERE van de legermachten.*

Als het oordeel over hen komt, zullen de priesters weten dat de HEERE het heeft gedaan en ook waarom Hij het heeft gedaan (*vers 4*). Het zal dan te laat zijn om zich te bekeren. Zo zullen allen die voor eeuwig geoordeeld worden, weten dat God hen oordeelt en ook waarom Hij dat doet.

God handelt in trouw aan Zijn verbond met Levi. Gods verbond met Levi laat het contrast zien tussen de trouweloze priester en hun voorvader Levi, met wie de HEERE een priesterlijk verbond had gesloten (*zie Nm 25:12-13; Dt 33:8-11*). Het verbond met Levi herinnert aan de trouw die Levi heeft getoond toen het hele volk ontrouw was. De ontrouw van de priesters steekt schril af tegen de achtergrond van de trouw van Levi. Een afwijking, de ontrouw van de priesters, wordt het meest gezien door het voorstellen van het origineel, de trouw van Levi (*zie Ex 32:25-29*).

Leven, vrede en vrees | *vers 5*

*Mijn verbond met hem was:
het leven en de vrede. Die gaf Ik hem,
[tot] vrees [voor Mij], en hij vreesde Mij
en in de tegenwoordigheid van Mijn Naam was hij verschrkt.*

In Zijn verbond met Levi garandeerde de HEERE hem leven en vrede (*zie Nm 25:12-13*). Leven en vrede zijn een samenvatting van de zegen van het verbond. De volgorde kan niet omgekeerd worden. Er moet eerst leven zijn, vervolgens kan er vrede komen. Zonder of voordat er leven is, kan er geen vrede zijn. Leven is niet alleen een lang leven, maar ook een leven onder de gunst van God. Het gevolg is vrede. Vrede is niet alleen de afwezigheid van strijd en oorlog. Het is ook de weldadige sfeer van harmonie met God.

God heeft beide aan Levi gegeven, met het doel dat hij Hem zou vrezen. En dat heeft Levi ook gedaan. Hij is zich bewust geweest van de heiligheid van Gods Naam. De tegenwoordigheid van die Naam maakte grote indruk op hem. Dit besef ontbreekt volledig bij de priesters tot wie Maleachi zich hier richt.

Leer en leven | verzen 6-7

- 6 *Betrouwbaar [onderwijs in] de wet was in zijn mond, geen ongerechtigheid werd op zijn lippen gevonden. In vrede en oprechtheid wandelde hij met Mij en velen bekeerde hij van ongerechtigheid.*
- 7 *Voorzeker, de lippen van een priester moeten kennis bewaren, uit zijn mond moet men [onderwijs in] de wet zoeken, want hij is een gezant van de HEERE van de legermachten.*

De stam Levi was betrouwbaar in het onderwijs dat hij in de wet gaf (vers 6; zie bijv. 2Kr 17:7-9; Ne 8:8-9). Hij leerde de wet niet partijdig of om persoonlijk voordeel, maar naar de strikte norm van de waarheid. In wat hij uit de wet aan het volk voorhield, was geen ongerechtigheid waar te nemen. Dit is een belangrijke voorwaarde voor ieder die vandaag onderwijs uit Gods Woord geeft. Dat onderwijs moet betrouwbaar zijn en zonder ongerechtigheid, omdat het moet beantwoorden aan God Zelf.

Het Woord van God is absoluut betrouwbaar. Een leraar moet dat ook zijn als hij uit Gods Woord onderwijst (vgl. Tt 1:9). In Gods Woord ontbreekt elke ongerechtigheid. In wat een leraar uitlegt over Gods Woord moet dat ook zo zijn. Hij moet geen halve waarheden verkondigen.

..., vasthoudend aan het naar de leer betrouwbare woord, opdat hij in staat is zowel met de gezonde leer te vermanen als de tegensprekers te weerleggen. (Tt 1:9)

Behalve de woorden is ook de wandel van belang. Als de leefwijze van de leraar niet overeenkomt met zijn onderwijs, is zijn onderwijs niet betrouwbaar. Levi wandelde "in vrede en oprechtheid" met God. Hij wandelde God niet alleen na, maar Hij wandelde met Hem. Dit gaat nog iets verder dan Hem volgen. In wandelen met Hem zit het aspect van intimiteit en gemeenschap (zie ook Gn 5:22; 6:9).

Het gevolg van dit gezonde onderwijs, ondersteund door een waardige wandel, is dat velen zich bekeren van hun ongerechtigheid (vgl. 1Tm 4:16). Wat een grote zegen gaat er uit van gelovigen die Gods Woord kennen, liefhebben en ernaar leven. We zien dit op een prachtige manier in de Heer Jezus op Wie deze kenmerken alleen volmaakt van toepassing zijn. Hij is in alles het volmaakte voorbeeld. Hij heeft door Zijn kennis velen rechtvaardig

Geef acht op jezelf en op de leer; volhard in deze dingen, want door dit te doen zul je zowel jezelf als hen die je horen, behouden. (1Tm 4:16)

gemaakt of onderwezen in de gerechtigheid. De basis daarvoor is Zijn werk op het kruis, waar Hij hun ongerechtigheden heeft gedragen (zie Js 53:11).

Maleachi benadrukt wat de priester moet kenmerken. Zijn lippen moeten kennis bewaren (vers 7). Hij moet iemand zijn *“die zich niet hoeft te schamen, die het Woord van de waarheid recht snijdt”* (2Tm 2:15). Bij zo iemand kan het volk terecht als men iets uit de wet, Gods Woord, wil weten. Hij wil niet de favoriete leraar uithangen, iemand die voorliefde heeft voor bepaalde delen van de waarheid en die het volk naar de mond praat. De echte Leviet geeft de Heilige Schrift in zijn geheel de plaats die God eraan geeft als de complete gids voor Zijn volk en voedsel voor het hart. Het bewaren van kennis is om die kennis aan Gods volk te onderwijzen. En overdracht van kennis is bedoeld om van de leden van Gods volk daders van het Woord te maken.

De positie van Leviet (en leraar) van Gods Woord is een grote verantwoordelijkheid: *“Hij is een gezant van de HEERE van de legermachten.”* Een gezant of ambassadeur vertegenwoordigt iemand en voert namens die ander een opdracht uit. Hij wordt geacht de boodschap van degene die hij vertegenwoordigt onveranderd en onverkort door te geven. Dat moet ieder die onderwijs geeft uit Gods Woord, doen beseffen dat hij niet eigenmachtig invulling aan Gods Woord mag geven. Het zal een heilige vrees geven en een voortdurend gebed om toch niets anders door te geven of uit te leggen dan het naar de bedoeling van de Heilige Geest is.

Afgeweken en verachtelijk gemaakt | verzen 8-9

- 8 *U echter, u bent afgeweken van de weg:
velen hebt u door [uw onderwijs in] de wet doen struikelen.
U hebt het verbond met Levi tenietgedaan,
zegt de HEERE van de legermachten.*
- 9 *Daarom heb Ik ook u verachtelijk gemaakt
en onbeduidend voor heel het volk,
want U neemt Mijn wegen niet in acht
en ziet bij [uw onderwijs in] de wet de persoon aan.*

Het woord *“echter”* geeft aan dat er nu een tegenstelling met het voorgaande komt (vers 8). Hoever zijn de priesters in de dagen van

Maleachi afgeweken van het voorbeeld van hun voorvaders. Terwijl zij het volk het goede moesten voorhouden, zodat ze de goede weg, de weg van het leven, zouden gaan, voerden zij het volk op een verkeerde weg, de weg van de dood. Zij zijn het tegenovergestelde van de trouwe Levieten die velen van hun ongerechtigheid bekeerden (zie vers 6), want zij hebben velen van het volk door hun onderwijs in de wet doen struikelen. Zij kenden de wet, maar leefden er zelf niet naar.

Hun verkeerde voorbeeld vond navolging bij velen van het volk die ook geen verlangen naar de HEERE hadden, Die het centrum van Gods wet is. Altijd moet het bezig zijn met Gods Woord gebeuren vanuit een levende relatie met Hem. Als die relatie er niet is, is afwijking het gevolg. Daardoor hebben ze het verbond met Levi tenietgedaan (vgl. Ne 13:29).

Denk aan hen, mijn God, vanwege de ontwijding van het priesterschap, namelijk het verbond van het priesterschap en van de Levieten. (Ne 13:29)

De toepassing naar vandaag is niet moeilijk te maken. Er zijn voorgangers in alle delen van de christenheid die zijn afgeweken van het duidelijke onderwijs van de Bijbel. Zulke mensen leren niet wat God in Zijn Woord zegt, maar spreken wat mensen graag horen. Preken in kerkdiensten worden sociale en politieke praatjes. Het geweten wordt niet aangesproken. Als er over gerechtigheid wordt gesproken, gaat het niet over Gods gerechtigheid en zonde, maar over een rechtvaardige verdeling van de welvaart.

Met Gods rechten wordt helemaal geen rekening meer gehouden. Er is geen vrees voor Hem meer. Zo wordt het kerkvolk weggevoerd van God en struikelen velen om, als God het niet verhoedt, in de hel terecht te komen. Hoe groot is de verantwoordelijkheid van ieder die met Gods Woord in de hand anderen vertelt waar het in het leven echt om gaat.

Vanwege hun tenietdoen van het verbond met Levi, heeft God hen verachtelijk gemaakt (vers 9). Hij heeft hun aanzien onder het volk weggenomen en hen onbeduidend gemaakt. Mensen die populair willen zijn en Gods Woord aanpassen aan de smaak van de mensen, zullen het respect verliezen dat ze menen te krijgen. God wijst erop dat zij Zijn wegen niet in acht nemen. Ze wandelen niet op de weg die Hij in Zijn Woord aangeeft.

Dat blijkt uit hun gedrag. Ze gedragen zich totaal anders dan God en geven zo een volledig verkeerd beeld van Hem. God noemt het voorbeeld dat zij bij hun onderwijs in de wet de persoon aanzien. Bij beslissingen in rechtszaken kijken ze naar het voordeel dat zij uit een zaak kunnen halen. Zoiets ontbreekt bij God volledig. Bij Hem is geen aanzien van de persoon (zie Rm 2:11; Ef 6:9; 1Pt 1:17). Hij heeft dat ook in de wet verboden (Lv 19:15; zie ook Dt 1:17). Bij ons mag partijdigheid ook geen enkele rol spelen (zie 1Tm 5:21).

U mag geen onrecht doen in de rechtspraak, u mag geen partij trekken voor de arme en de aanzienlijke niet voortrekken. Op rechtvaardige wijze moet u uw naaste oordelen. (Lv 19:15)

Ongeoorloofde huwelijken | verzen 10-12

10 *Hebben wij niet allen één Vader?*

Heeft niet één God ons geschapen?

Waarom handelen wij [dan] trouweloos, eenieder tegen zijn broeder,

door het verbond met onze vadersen te ontheiligen?

11 *Juda handelt trouweloos*

en er wordt een gruweldaad begaan

in Israël en in Jeruzalem.

Want Juda ontheiligt het heilige van de HEERE, dat Hij liefheeft: hij is met de dochter van een vreemde god getrouwd. 12 Moge de HEERE eenieder die dat doet, uitroeien uit de tenten van Jakob, wie waakt en wie antwoordt, [zelfs] wie een graanoffer brengt aan de HEERE van de legermachten.

Maleachi begint hier een nieuw onderwerp, maar dat wel direct op het voorgaande aansluit. In de voorgaande verzen is de ontrouw van de priesters tegenover God aan de kaak gesteld. In de verzen die nu volgen zien we de gevolgen daarvan in de onderlinge verhoudingen tussen de leden van Gods volk, tot in de intiemste verhouding die er is, die van het huwelijk. Wie God niet geeft wat Hem toekomt, geeft ook de naaste niet wat hem toekomt.

De profeet begint ermee God als hun Vader, dat wil zeggen als hun oorsprong, voor te stellen (zie ook Dt 32:6b). Het gaat hier niet over de persoonlijke relatie zoals wij, gelovigen van de nieuwtestamentische gemeente, die mogen kennen. Het gaat om God als Vader van Zijn volk

als geheel. Hij heeft hen geschapen. Dat ziet op Zijn macht. Door Hem zijn ze een volk geworden.

Als dat tot hen zou doordringen, zouden ze ook zien dat zij in een familierelatie met elkaar zijn gebracht. Het zou nationale saamhorigheid tot gevolg moeten hebben en trouw aan het verbond van de vaders. Maleachi maakt zich een met het volk door te spreken over "wij" en "onze vaders". Maar ze handelen allemaal trouweloos, ieder tegen zijn broeder. En het verbond van hun vaders vertrapten ze. Verbondstrouw kennen ze niet. Niets is heilig voor hen. Zo gaat het met mensen die ontrouw zijn geworden aan God.

Juda, Israël en Jeruzalem worden alle met name genoemd (*vers 11*). Er is geen uitzondering. Het kwaad van het aangaan van ongeoorloofde verbindingen heeft het hele volk doortrokken (*zie en vgl. Ea 9:1; 10:1-4; Ne 13:25-27*). "Juda" is het uit ballingschap teruggekeerde overblijfsel. Hij was goed begonnen, maar nu wordt gezegd dat hij trouweloos handelt. "Israël" is de naam van het volk als geheel en "Jeruzalem" is de hoofdstad van heel Israël. Ze begaan een gruweldaad. Om welke trouweloosheid en gruweldaad het gaat, verklaart Maleachi in het tweede deel van het vers. We zien dat aan het woord "want".

Wat hebben ze gedaan? Ze hebben "het heilige van de HEERE" ontheiligd. Waar slaat dit op? 'Het heilige van de HEERE' is wat aan Hem is gewijd, wat Hij tot Zijn speciaal eigendom heeft gemaakt. Het kan op de tempel slaan, maar het is waarschijnlijker dat hiermee Gods volk wordt bedoeld. Dat volk heeft Hij lief en Hij wenst dat het in trouw Hem dient.

Maar wat heeft het volk gedaan? Zij zijn tegen Zijn geboden in met "de dochter van een vreemde god getrouwd." (*zie Ex 34:16; Dt 7:3*). Ze hebben afgodendienaressen in Gods volk gebracht en daardoor het heilige met het onheilige verbonden en zo het heilige ontheiligd (*zie 1Kn 11:1-2*). Dit is bijzonder grievend voor God.

Voor ons geldt hetzelfde. Het is de gelovige verboden om met een ongelovige te trouwen (*2Ko 6:14*). Wie tegen dat gebod ingaat, ontheiligt de Naam van God. Zo iemand kan God niet als Zijn kind erken-

Gaat niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en weteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duisternis? (2Ko 6:14)

nen (zie 2Ko 6:17-18). Alleen belijdenis van deze zonde kan herstel in de gemeenschap met de Vader geven.

Maleachi voelt door de Geest van God de oneer die God wordt aangedaan door deze gemengde huwelijken (vers 12). Hij wenst dat ieder die dat doet, wordt uitgeroeid "*uit de tenten van Jakob*". Zulke mensen horen niet in Gods volk thuis, omdat ze zich niet aan Gods Woord houden. Maleachi noemt enkele klassen van mensen die zich aan dit kwaad van gemengde huwelijken schuldig maken en die moeten worden uitgeroeid. Met deze drie klassen geeft hij aan dat het oordeel iedere betrokkene zal treffen.

Het lijkt erop dat "*wie waakt en wie antwoordt*" een bepaald gezegde is. Gezien het verband waarin dit gezegde staat, gaat het om een waken en antwoorden door mensen die in de zonde leven en anderen die dat goedpraten. In beide gevallen gaat het om mensen die iets doen wat God verafschuwt en van wie Maleachi wenst dat zij worden uitgeroeid. Eerst is daar "*wie waakt*". Hij begaat dit kwaad bij zijn volle verstand en verzet zich bewust tegen Gods geboden. Dan is daar "*wie antwoordt*". Hij weet van het kwaad, hij reageert erop, echter niet in afkeurende, maar in goedkeurende zin.

We zien het waken vandaag in de christenheid in het 'waken' over de 'verworven' vrijheden. Mensen zijn volledig de weg kwijt in een zo fundamentele zaak als het huwelijk. Trouwen is achterhaald, ouderwets, behalve als het gaat om het homohuwelijk. De homo's die trouwen, zijn degenen die waken. Dan zijn er degenen die antwoorden. Zij komen op voor het zogenaamde huwelijksrecht van de homo's. Wie waakt, is actief bezig dit kwaad te doen, wie antwoordt, is passief wat betreft het kwaad zelf, maar is wel bezig dit kwaad te laten voortbestaan en dus te ondersteunen.

Van de mensen die dit doen, zijn er die een "*spijsoffer brengen aan de HEERE van de legermachten*". Ze leven in de zonde, maar denken hun zonden af te kunnen kopen met een offer aan de HEERE. Maar "*het offer van goddelozen is voor de HEERE een gruwel*" (Sp 15:8). Hij neemt het niet aan, maar verwerpt het (zie Mi 6:6-8; Js 66:3).

Krokodillentranen | vers 13

In de tweede plaats doet u dit:

*het altaar van de HEERE bedekken met tranen,
met geweene en gekerm,
omdat Hij Zich niet langer tot het graanoffer wendt
en [dat] in welgevallen uit uw hand aanneemt.*

Dan is er nog iets wat Maleachi bij het volk opmerkt en dat zijn hun tranen. Kijk ze eens huilen en kermen. De tranen stromen. Het altaar van de HEERE wordt ermee bedekt. Dat lijkt heel vroom. Het lijkt alsof er een werk van Gods Geest in hen aan de gang is. Tranen zijn immers een bewijs van verdriet. Dat is zo, maar de vraag is waarover er verdriet is. Tranen die God graag ziet, zijn tranen van berouw over de gepleegde zonden. Maar hier is geen sprake van zulke tranen. Het zijn krokodillentranen, tranen van gehuicheld verdriet en gespeeld berouw. Het is geen droefheid in overeenstemming met God die *“een onberouwelijke bekering tot behoudenis”* bewerkt (2Ko 7:10).

Ze huilen omdat ze zich niet door God aangenomen en gezegend voelen, in plaats van te huilen om hun zonden (vgl. Hs 7:14). In plaats van bekering is het een protest tegen de moeilijkheden die ze onder vinden. Eerder werden de offers geweigerd omdat het offer niet deugde, hier wordt het spijsoffer geweigerd om hun eigen praktijk, waarvan ze zich niet willen bekeren. God kijkt niet naar een offer dat gebracht wordt door mensen die door blijven gaan met hun leven in de zonde. Hij neemt het niet aan, want het is niet welgevallig voor Hem.

*Zij roepen ook niet tot Mij met hun hart, wanneer zij weeklagen op hun slaapplaats. Om koren en nieuwe wijn verzamelen zij zich, maar tegen Mij zijn zij weerspannig.
(Hs 7:14)*

God is Getuige van elk huwelijk | vers 14

*Dan zegt u: Waarom?
Omdat de HEERE Getuige is
tussen u en de vrouw van uw jeugd,
tegen wie ú trouweloos handelt,
terwijl zij toch uw metgezellin en de vrouw van uw verbond is.*

Het volk vraagt naar het *“waarom”* van de afwijzing van hun offer. Het antwoord dat volgt, is een ongeëvenaard krachtig protest tegen het

kwaad van echtscheiding. Het is een zonde die machtig roept tot God. En dan nog durven zij te vragen waarom God hun offer niet aanneemt. Terwijl zij vreemde vrouwen in de armen sluiten, sturen ze hun eigen vrouwen weg. Hoe diep kan een volk zinken dat zich van God en Zijn Woord afwendt!

God is Getuige van elk huwelijk, niet alleen bij de huwelijksluiting, maar ook daarna (zie Gn 31:49-50). Waar ook maar een huwelijksband tussen een man en een vrouw ontstaat, is het God Die dat doet, want Hij heeft het huwelijk ingesteld. Dat staat los van het feit of de man en vrouw God in hun huwelijk betrekken. Het gaat om de instelling als zodanig. God wil die gehandhaafd zien. Vervolgens wil Hij zien dat zowel man als vrouw in trouw aan die band handelt. Ontrouw in het huwelijk is de grootste trouweloosheid die iemand kan tonen. Wie daarin ontrouw is, is op geen enkel ander gebied te vertrouwen.

God spreekt de man hier op ernstige wijze aan op zijn ontrouw. Hij was erbij toen de man met de vrouw van zijn jeugd trouwde. Nu moet Hij constateren dat de man trouweloos tegen haar handelt. Hij houdt de man voor dat de vrouw met wie hij is getrouwd, toch zijn "metgezellin" is! Vanaf de dag dat hij met haar is getrouwd, deelt hij alles met haar zolang zij leven: vreugde en verdriet, hoop en angsten, verlangens en gevaren, geld en goederen, lichaam en ziel (1Ko 7:3-4; Mt 19:4-6).

Zij is ook "de vrouw van uw verbond". Het huwelijk is een verbond (zie Sp 2:17; Ez 16:8). Echtgenoten beloven elkaar trouw, in goede en kwade tijden. Hoe afschuwelijk is het als de man ontrouw wordt, als hij zijn belofte van trouw verbreekt. (Het geldt natuurlijk ook voor de vrouw, maar hier wordt de man aangesproken. Hij is hoofdverantwoordelijk voor de trouw in zijn huwelijk.)

Hij heeft er maar één gemaakt | vers 15

*Heeft Hij [er] niet maar één gemaakt,
hoewel Hij [nog] geest overhad?*

Laat de man voldoen wat verschuldigd is aan de vrouw, en evenzo ook de vrouw aan de man. De vrouw heeft geen gezag over haar eigen lichaam, maar de man; en evenzo heeft ook de man geen gezag over zijn eigen lichaam, maar de vrouw. (1Ko 7:3-4)

Hij antwoordde echter en zei: Hebt u niet gelezen dat Hij Die hen heeft geschapen, hen van [het] begin af als man en vrouw heeft gemaakt en gezegd heeft: 'Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn'? Dus zijn zij niet meer twee maar één vlees. Wat dan God heeft samengevoegd, laat een mens dat niet scheiden. (Mt 19:4-6)

En waarom die ene?

Hij zocht een goddelijk nageslacht.

Daarom, wees op uw hoede met uw geest,

en handel niet trouweloos tegen de vrouw van uw jeugd.

God heeft Zijn blauwdruk voor het huwelijk neergelegd in *Genesis 1* en *2*. Hij heeft maar “*één gemaakt*”, dat wil zeggen dat man en vrouw een eenheid zijn. Hij “*schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen*” (*Gn 1:27*; zie ook *Mt 19:4-6*). Hij maakte één mensenpaar dat Hij in de band van het huwelijk samenbond. Man en vrouw zijn samen de ene mens. Adam kreeg Eva als de ene vrouw die bij hem paste. Met haar vormde hij een eenheid en was hij “*één vlees*” (*Gn 2:24*).

God had nog “*geest*” over, wat betekent dat Hij meer vrouwen voor Adam had kunnen maken. Dat heeft Hij niet gedaan. Hij heeft Adam slechts één vrouw, Eva, gegeven en daarmee het patroon gegeven voor elk huwelijk. Waarom heeft Hij dat zo gedaan? Omdat Hij alleen binnen de heilige band van het huwelijk een door Hem gewenst “*goddelijk nageslacht*” kan vinden. Daarbij kunnen we eraan denken dat het Gods bedoeling is dat kinderen worden geboren en opgevoed in de sfeer van liefde en trouw die er tussen een man en een vrouw in het huwelijk is.

De mens heeft de levensgeest van God ingeblazen gekregen. Daardoor is hij in staat dingen te beoordelen zoals God dat doet. Maar door de zonde is hij verduisterd in zijn denken en kan hij zijn geest niet bewaren. Hij wordt geleid door de overste van de wereld, de duivel, en handelt daardoor tegen alles wat God heeft ingesteld, in het bijzonder tegen het huwelijk.

Maar ook wie nieuw leven, leven door de wedergeboorte, heeft, moet oppassen voor het denken van de wereld. Hij moet met zijn geest op zijn hoede zijn om niet meegesleept te worden in het ongoddelijke denken van de wereld over huwelijk en echtscheiding. Laat niemand die getrouwd is, trouweloos handelen tegen de vrouw met wie hij getrouwd is: “*Laat het huwelijk bij allen in ere zijn en het huwelijksleven onbezoedeld, want hoereerders en overspelers zal God oordelen*” (*Hb 13:4*).

Iedereen van Gods volk die Gods gedachten verstaat, zal zijn vrouw trouw blijven. Hij zal geen vreemde vrouw trouwen om kinderen te verwekken die voor de HEERE zouden zijn. We zien in *Nehemia 13* het

resultaat van de gemengde huwelijken: *“Ook zag ik in die dagen Joden die Asdoditische, Ammonitische [en] Moabitische vrouwen [bij zich] hadden doen wonen. Hun kinderen spraken voor de helft Asdoditisch, en ze konden geen Judees spreken, maar [spraken] overeenkomstig de taal van elk volk”* (Ne 13:23-24). Dit is wat verwacht moet worden van gemengde huwelijken. Hier is geen *“goddelijk nageslacht”* verwekt, hier zijn geen kinderen die God zoeken.

We zien hier ook hoezeer huwelijk, huwelijkstrouw, en kinderen bij elkaar horen. God heeft het huwelijk ingesteld om daardoor kinderen geboren te laten worden. We kunnen aan de hand van *Genesis 1* en *2* zeggen dat de seksualiteit twee kenmerken heeft. Ten eerste wil God die gebruiken voor de voortplanting, het krijgen van kinderen. In de tweede plaats is seksualiteit een genieten van elkaar, de vreugde van de herkenning van de ander als iemand die bij je past. Bij ontrouw aan de vrouw van de jeugd worden beide doelstellingen vernietigd.

God haat de echtscheiding | *vers 16*

*Want de HEERE,
de God van Israël, zegt
dat Hij het wegsturen [van de eigen vrouw] haat,
hoewel men het geweld bedekt met zijn gewaad,
zegt de HEERE van de legermachten.
Wees dus op uw hoede met uw geest
en handel niet trouweloos.*

Dit vers begint met het woord *“want”*. Dat geeft aan dat wat volgt, direct is verbonden aan het voorgaande. Daar heeft Maleachi Gods plan met het huwelijk getoond en hoe belangrijk het is daarin niet trouweloos te handelen. Dit trouweloze handelen vindt zijn hoogtepunt, of liever dieptepunt, in het wegsturen ofwel de echtscheiding. Voor God is echtscheiding niet slechts een verkeerde keus, het is een verwoesting van Zijn werk, een gewelddadige handeling die Hij verafschuwt.

Het bedekken met het gewaad wijst op de oude gewoonte waarbij een man zijn gewaad over een vrouw werpt om haar als vrouw te nemen en te beschermen (zie *Ru 3:9; Ez 16:8*). Maar zo gebruiken zij hun gewaad niet. Ze beschermen niet hun vrouwen, maar ze bedekken daarmee het geweld dat zij tegen hun vrouwen gebruikten. Echtscheiding is vaak

vechtscheiding. Wie op echtscheiding aanstuurt, is vaak verhard in zijn natuurlijke gevoelens. Het geweld kan soms lichamelijk zijn, maar vooral ook geestelijk door gebruik van harde woorden die als dolkstecken werken (zie *Sp 12:18*).

Wie niet dicht bij de Heer blijft, loopt de kans ontrouw te worden aan zijn eigen vrouw. Wie van de Heer vervreemdt, vervreemdt ook van zijn omgeving, het meest van zijn huisgenoten en het allermeest van zijn vrouw. In die vervreemding kan de aandrang om pornografische sites op internet te bekijken niet meer worden weerstaan. Zo gaat iemand steeds meer vreemd. Er worden contacten gelegd via sociale media. Ontmoetingen worden geregeld. Ten slotte is er geen weg meer terug en wordt de echtscheiding in gang gezet.

God haat de echtscheiding omdat het Zijn bedoeling met het huwelijk kapotmaakt. Zijn bedoeling met het huwelijk is, naast de aspecten die hiervoor al zijn genoemd, vooral dat in elk huwelijk de eenheid tussen Christus en de gemeente zichtbaar wordt gemaakt (*Ef 5:31-32*). Dat had God in gedachten toen Hij man en vrouw schiep en het huwelijk instelde als de legitieme sfeer waarbinnen de seksualiteit tot volle ontplooiing mag komen. Daarom wordt er in *Efeziërs 5:31* verwezen naar *Genesis 2:24*.

‘Daarom zal een man <zijn> vader en <zijn> moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn’. Deze verborgenheid is groot, maar ik doel op Christus en op de gemeente.
(*Ef 5:31-32*)

De Heer Jezus is duidelijk in Zijn onderwijs over echtscheiding (zie *Mt 19:3-9; 1Ko 7:10*). Echtscheiding of verstoten is een heel kwalijke zaak. Wie zich van die onlosmakelijke band meent te kunnen ontdoen en meent daardoor ook nog eens vrij te zijn met een ander die onlosmakelijke band te kunnen aangaan, vergist zich zeer. Hij pleegt overspel. Hetzelfde geldt voor iemand die met de verstoten vrouw trouwt, want deze verstoten vrouw is nog altijd onlosmakelijk aan haar man verbonden. Dat is zo, zolang hij leeft (zie *Rm 7:2-3*).

De uitzondering “niet om hoererijs” (*Mt 19:9*) betreft het geval van iemand die ondertrouwd is. Een voorbeeld daarvan hebben we bij Jozef en Maria die ondertrouwd waren. Jozef overweegt Maria in het geheim te verstoten, als hij merkt dat zij zwanger is (zie *Mt 1:18-19*). Als iemand ondertrouwd is, is er wel een vaste verbinding, maar heeft de officiële huwelijksluiting nog niet plaatsgevonden. In het geval van Jozef en

Maria, die ondertrouwd waren, was het verstoten geoorloofd geweest. God neemt Jozef die overweging ook niet kwalijk, maar laat hem weten wat er werkelijk aan de hand is. Dan verstoot hij haar niet.

De HEERE is moe van hun woorden | vers 17

*U vermoeit de HEERE met uw woorden,
toch zegt u: Waarmee vermoeien wij [Hem]?
Doordat u zegt: Iedereen die kwaad doet,
is in de ogen van de HEERE goed,
Hij is hun genegen.
Of: Waar is de God van het oordeel?*

Maleachi houdt het volk voor dat ze de HEERE met hun woorden vermoeien (zie en vgl. Js 43:24b). Door hun voortdurende trouweloosheid en huichelarij hebben ze Gods geduld tot een einde gebracht. Ze vinden dat God er niet op let dat het hun slecht gaat, terwijl het hun vijanden voor de wind gaat. God bekommert Zich niet om hen, zo ervaren ze dat. Hij straft het leed dat hun is aangedaan niet genoeg, zo beoordelen ze Gods houding tegenover hen.

De woorden die zij daarover uiten, vermoeien God. Het zelfbeklag houdt een klacht tegen God in, die ze uitspreken zonder zelfkennis en zonder spoorje berouw over de weg die ze gaan. Het telkens maar weer naar hun onterechte geklaag te moeten luisteren vermoeit God. God wordt moe van woorden waarin het gaat om het eigen gelijk, en waarbij Hij dan ook nog eens in de beklagdenbank wordt gezet.

De reactie van het volk is weer een rechtvaardiging van zichzelf. Ze zouden niet weten waarmee ze God vermoeien. Maar God ontdekt hen aan henzelf door hun woorden aan te halen, ze daaraan te herinneren. Hun hele houding getuigt van een volkomen gebrek aan kennis van God. Ze miskennen Hem niet alleen, maar schrijven Hem ook een ongerijmd handelen toe, waarvan zij zich de dupe voelen.

We horen dit soort uitingen als mensen zeggen: 'Als God rechtvaardig is, waarom laat Hij dan enz.?' Dit soort vragen is aan de orde van de dag en wordt gevonden in de mond van mensen die vinden dat God maar heel willekeurig handelt, zowel in het wereldgebeuren als in hun persoonlijke leven. Voor hun eigen zonden zijn ze blind, maar ze geven

God de schuld van de ellende waarin ze zijn of die ze om zich heen zien.

Ze zijn zelfs zo vermetel, dat ze God uitdagen Zich maar eens als de God van het oordeel te laten zien. Als Hij echt de God van het oordeel is, waar blijft Hij dan? Wat een hoogmoedige opstelling! Als God Zich in oordeel zou uiten, zouden ze allemaal door dat oordeel worden getroffen.

Het antwoord komt in het eerste vers van het volgende hoofdstuk. Daar horen ze over de komende Rechter, Die door Gods genade wordt voorafgegaan door een heraut die oproept tot bekering om klaar te zijn voor Zijn komst.

Maleachi 3

De bode komt en de Heere ook | vers 1

*Zie, Ik zend Mijn engel,
die voor Mij de weg bereiden zal.
Plotseling zal naar Zijn tempel komen
die Heere Die u aan het zoeken bent,
de Engel van het verbond,
in Wie u uw vreugde vindt.
Zie, Hij komt,
zegt de HEERE van de legermachten.*

Hier komt het antwoord op de (uitdagende) vraag aan het eind van het vorige hoofdstuk waar de God van het oordeel is. Maleachi laat weten dat de HEERE Zijn engel, dat is Zijn bode, Zijn heraut, uitstuurt om de komst van de God van het oordeel voor te bereiden. Deze bode is niet Maleachi en ook niet Elia, maar Johannes de dooper. Dat weten we uit de aanhalingen van dit vers in de evangeliën in verbinding met Johannes de dooper (*zie Mt 11:10; Mk 1:2; zie ook Js 40:3-5*).

In het citaat in *Markus 1:2* wordt duidelijk dat de Heer Jezus, voor Wie de weg moet worden bereid, in Zijn Godheid wordt gezien, dat is als 'Jahweh'. In *Markus 1:2* staat "voor U uit" ("U" is de Heer Jezus) en hier in *Maleachi* staat dat de HEERE zegt "voor Mij", dat is Jahweh. Het bereiden van de weg door Johannes gebeurt in de harten van mensen, zodat Jahweh in hun harten kan komen. Het gaat om het wegnemen van opstand tegen God door de prediking van de bekering. Johannes is de voorloper van de nederige Mens Jezus Die niemand anders is dan Jahweh, God Zelf.

Maleachi spreekt hier niet over de komst van de Heer Jezus in verneering. Hij gaat van de aankondiging van de voorloper direct over op de komst van de Heere tot Zijn tempel. Die komst vindt plaats in de eindtijd en zal plotseling gebeuren. Dan komt "de Heere", *Adonai*, de soevereine Heerser. In dit vers liggen de eerste en de tweede komst naast elkaar (*vgl. Js 61:1-3*). Johannes de dooper heeft Zijn eerste komst aangekondigd. Maar toen Hij kwam, werd Hij verworpen. Nu is Hij in de hemel, in afwachting van het bevel van God om de aarde op te eisen (*zie Ps 2:8*). Dan komt Hij in macht en majesteit.

De tijdgenoten van Maleachi zoeken de Heere in Zijn majesteit. Ze zien uit naar een Messias Die hen tot het hoofd van de volken zal maken. Alleen om die reden vinden ze hun vreugde in Hem. Maar daarin zullen ze beschaamd uitkomen. Zij openbaren een andere geest dan uit *Psalm 143:2* spreekt: *“Ga niet in het gericht met Uw dienaar, want niemand die leeft, is voor Uw aangezicht rechtvaardig.”* Hij zal zeker komen, plotse-ling, maar dan om allen te oordelen die goddeloos leven. Hij komt als *“de Engel van het verbond”* (zie en vgl. *Js 63:9; Ex 23:20,23*). Hij zal alle voorwaar- den van het verbond vervullen, waarbij ook het oordeel hoort over hen die het verbond hebben verbroken.

Het vers eindigt met nog een keer te verklaren dat Hij komt. Het is een bevestiging van een waarheid die diepe indruk moet maken en tot heiliging en verwachting moet voeren. Ook wij zien uit naar de komst van de Zoon van God. We verwachten Hem uit de hemelen. Hij komt eerst om de gelovigen van de gemeente en de oudtestamentische gelovigen tot Zich te nemen (zie *1Th 4:16-17*). Daarna komt Hij met de Zijnen naar de aarde (zie *1Th 4:14*). Als we in dat vooruitzicht en die verwachting leven, heeft dat een reinigend effect op ons leven (zie *1Jh 3:3*).

Reiniging en zuivering | verzen 2-4

2 Maar wie zal de dag van Zijn komst verdragen?
Wie zal bij Zijn verschijning standhouden?
Want Hij is als vuur van een edelsmid,
en als zeep van de blekers.

3 Hij zal zitten [als iemand] die zilver smelt en reinigt: Hij zal de Levieten reinigen en hen zuiveren als goud en zilver. Dan zullen zij de HEERE een graanoffer brengen in gerechtigheid. 4 Dan zal het graanoffer van Juda en Jeruzalem voor de HEERE aangenaam zijn, zoals [in] de dagen van oude tijden af, zoals in vroegere jaren.

Het volk verlangt wel naar de komst van de HEERE, maar wie kan Zijn dag verdragen (vers 2; vgl. *Am 5:18*)? Als Hij komt, zal het zijn om het kwaad te oordelen – waarvan

*Wee hun die verlangend uitzien
naar de dag van de HEERE!
Wat zal voor u die dag van de HEERE zijn?
Duisternis zal hij zijn en geen licht!
(Am 5:18)*

het vuur spreekt – en weg te doen uit Israëel, zodat Zijn volk gereinigd

zal zijn (zie Zc 13:8-9). Hier vinden we de doop met vuur, waarover de Heer Jezus spreekt (zie Mt 3:11-12). Hout, hooi en stro, die ongelovigen voorstellen, zullen erdoor vergaan (zie 1Ko 3:12-13).

Maleachi gebruikt twee beelden voor reiniging, vuur en zeep. Vuur dient voor de reiniging van metalen en zeep voor kleding. Het vuur reinigt ons inwendig. Kleding heeft te maken met ons gedrag. De Heer Jezus had zoiets niet nodig. Alles wordt in overeenstemming met Hem gemaakt, blinkend wit zoals Hij wit is.

De smelter, dat is de Heer Jezus, neemt na de verhitting van het zilver het schuim weg om het zilver zo zuiver mogelijk te maken (vers 3). Hij is pas tevreden over de zuiverheid van het zilver als Hij Zijn eigen gezicht in het zilver weerspiegeld ziet. De reiniging is met het oog op het gelijkvormig worden aan Hem (zie 2Ko 3:18; 1Jh 3:2).

“Hij zal zitten” als Hij met dit proces in de Zijnen bezig is. Dat duidt op rust, zorg en aandacht. Het is geen vluchtig werk, dat met haast gebeurt. Hij houdt de temperatuur van het vuur nauwlettend in de gaten en zorgt ervoor dat wij niet verzocht worden boven wat we kunnen verdragen, “maar met de verzoeking zal Hij ook de uitkomst geven, zodat u ze kunt verdragen” (1Ko 10:13).

De zonen van Levi moeten gereinigd worden. Zij worden genoemd omdat zij de offers moeten brengen. Ze zullen worden gereinigd van de zonden genoemd in de vorige hoofdstukken. Dan kunnen ze “een spijsoffer brengen in gerechtigheid”, dat wil zeggen in overeenstemming met het recht van God. Ze zullen op de juiste manier, in de juiste gezindheid, de goede offers kunnen brengen (vers 5). Er is geen onrecht meer in hun hart en in hun daden.

Het is een gedachtenisoffer, dat in het vreedrijk wordt gebracht (zie Ez 40-46). Het herinnert aan de dagen van ouds, de dagen van vroeger, dat zijn de dagen van Mozes, David en Salomo. Onder aanvoering van deze mannen hebben de Israëlieten offers gebracht die de HEERE met welgevallen heeft aangenomen. Het vernieuwde, gezuiverde en gereinigde Israël zal de geest van geloof en toewijding hebben die ook die dagen kenmerkte.

Om de gemeente te reinigen gebruikt de Heer Jezus het water van het Woord (zie Ef 5:26). God gebruikt tucht om Zijn kinderen te heiligen en daardoor deel te laten krijgen aan Zijn heiligheid (zie Hb 12:10). Ook

beproevingen worden gebruikt om ons geloof, ons vertrouwen op God, zuiverder te maken, zodat we beantwoorden aan de heerlijkheid van Christus bij Zijn komst (zie 1Pt 1:6-7; Jb 23:10; Ps 66:10; Sp 17:10; Js 4:4).

De HEERE, een snelle Getuige | vers 5

*Ik zal naar u toe komen voor het oordeel.
Ik zal een snelle Getuige zijn
tegen de tovenaars, tegen de overspelers,
tegen hen die valse eden afleggen
en tegen hen die het loon van een dagloner met geweld inhouden,
die [het recht van] weduwe, wees en vreemdeling ombuigen,
en Mij niet vrezen,
zegt de HEERE van de legermachten.*

Van de toekomstige dagen van reiniging en zegen keert Maleachi terug naar de situatie in zijn dagen. Het oordeel zal niet alleen in de toekomst de goddelozen treffen, maar ook nu al. Kwaad moet worden geoordeeld door de heilige God. Hij zal als een Snelrechter handelen en daarbij Zijn oordeel met Zijn getuigenis bezegelen.

- De eersten die Zijn oordeel vernemen, zijn *“de tovenaars”* (Ex 22:18). Zij negeren de waarheid van God en gaan bij de vader van de leugen, de duivel, te rade. Een tovenaars mag u niet in leven laten. (Ex 22:18)
- Vervolgens velt Hij ook oordeel over andere vormen van kwaad, die gericht zijn tegen de naaste. De *“overspelers”* begaan een grote zonde. Zij gaan voorbij aan Gods plan met het huwelijk zoals Hij dat bij de schepping heeft getoond. Hun gedrag is een aanval op Christus en de gemeente.
- Zij *“die valse eden afleggen”* zijn zij die een meened afleggen. Ze roepen God aan bij het begaan van onrecht en verbinden zo Zijn Naam aan de zonde. Waar God zo terzijde wordt gezet of in een kwaad daglicht wordt gesteld, zijn de gevolgen ook catastrofaal voor de verhoudingen tussen mensen onderling.
- Zij zijn mensen *“die het loon van een dagloner met geweld inhouden”*. Ze hebben van iemands diensten gebruikgemaakt, maar weigeren hem het loon uit te betalen. Ze zijn ook in een positie om dit kwaad te begaan.

- Ze geven niets om “[het recht van] weduwe, wees en vreemdeling”, maar buigen dat zo om, dat ze deze sociaal zwakke groepen mensen uitbuiten. Zij delen niet in de speciale zorg die God voor hen heeft.

Al deze vormen van kwaad, al dit goddeloze handelen, komen voor omdat er geen vrees voor God is. De genoemde goddelozen hebben gemeenschappelijk dat zij God niet vrezen. En God is nog wel “de HEERE van de legermachten”. Met Hem hebben ze te maken en Hij zal hen oordelen.

De HEERE is niet veranderd | vers 6

*Want Ík, de HEERE, ben niet veranderd,
ú, kinderen van Jakob, bent daarom niet omgekomen.*

Mensen mogen veranderen, God verandert niet. Hij blijft altijd Dezelfde (Hb 13:8). Dat geldt voor al Zijn Goddelijke eigenschappen, ook voor Zijn liefde voor Zijn volk (zie Mt 1:2). Hij zal de Godvrezenden onder Zijn volk niet ombrengen. Omdat Hij onveranderlijk is en Zijn beloften zal waarmaken, is het met Israëel geen gedane zaak.

*Jezus Christus is gisteren en heden
Dezelfde en tot in eeuwigheid.
(Hb 13:8)*

Hij spreekt hier over Zijn volk als “kinderen van Jakob”. Dat ziet op het volk in zijn vaak ontrouwe wegen die het is gegaan. Hoe vaak zijn ze veranderd, toch zijn ze niet verteerd. Maar dwars door al hun ontrouwen heeft God hen geleid en gebracht in het land dat Hij hun vaders had beloofd hun te zullen geven.

In het land hebben ze de grootste misdaad aller tijden gepleegd door de Zoon van God, Die in liefde tot hen kwam, te kruisigen. Daar zijn ze zwaar voor getuchtigd, maar God heeft hen niet omgebracht. Hij heeft altijd een overblijfsel in leven gehouden. In de nabije toekomst zal Zijn volk door een grote verdrukking gaan. In die grote verdrukking zullen velen omkomen, maar een overblijfsel zal tot berouw en bekering komen. Aan hen zal Hij laten zien dat Hij niets heeft veranderd aan Zijn beloften en dat Hij alles tot op de letter zal vervullen (Ps 89:35; zie ook Dt 4:31; Ps

*Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen
en wat over Mijn lippen gekomen is, niet veranderen.
(Ps 89:35)*

106:45).

Oproep tot bekering en de reactie daarop | vers 7

Sinds de dagen van uw vaders bent u afgeweken van Mijn verordeningen,

en hebt u ze niet in acht genomen.

Keer terug naar Mij, en Ik zal naar u terugkeren,

zegt de HEERE van de legermachten.

Maar u zegt: In welk opzicht moeten wij terugkeren?

Dat God ondanks de ontrouw van Zijn volk Zijn plannen zal vervullen, ontslaat het volk niet van de verplichting zich te bekeren. Gods plannen en de verantwoordelijkheid van de mens sluiten elkaar niet uit, maar vullen elkaar aan. Maleachi houdt het volk voor hoelang het al van Gods verordeningen is afgeweken en er niet naar geleefd heeft. Alle generaties vóór hen zijn ontrouw geweest, en zij die een nieuwe generatie zijn, gaan in hetzelfde spoor. De HEERE roept hen op naar Hem terug te keren. Dan zal Hij naar hen terugkeren. Hij had Zich vanwege hun zonden van hen moeten afwenden, maar Hij zal Zich weer tot hen wenden als zij hun zonden belijden en daarmee ophouden.

Maar het volk ziet geen reden om terug te keren om de eenvoudige reden dat ze vinden dat ze niet afgeweken zijn. Ze staan weer klaar met het antwoord. Het klinkt weer brutaal. Terugkeren? In welk opzicht dan? We zijn toch nette, oppassende leden van Uw volk? Wat een drukte maken Uw profeten van berouw en bekering. Waarom zijn wij in ongenade gevallen?

Het volk beantwoordt de confrontatie met hun verkeerdheid door ontwijkende vragen. Ook smaden ze de profeet of dagen hem uit om eens wat duidelijker te zijn, wat meer bijzonderheden te vermelden. Zo reageren mensen als ze niet van plan zijn de waarheid onder ogen te zien. De oproep tot terugkeer prikkelt hun trots en brengt hen tot de vraag waarin ze dan wel moeten terugkeren. Het bewijst hoe afgestompt ze zijn in hun aanvoelen van wat zonde is. Het antwoord komt in de volgende verzen.

God beroven | verzen 8-9

8 *Zou een mens God beroven?*

Werkelijk, u berooft Mij!

En dan zegt u: Waarvan beroven wij U?

Van de tienden en het hefoffer!

- 9 U bent door de vloek getroffen,
omdat u Mij berooft,
[als] volk in zijn geheel.

God antwoordt op hun vraag waarin ze moeten terugkeren met een retorische vraag (*vers 8*). Het antwoord is dat het natuurlijk onmogelijk is om God te beroven. Toch stelt God die vraag, want Hij wil daarmee hun aandacht trekken en hen erover laten nadenken. In een bepaald opzicht beroven ze God namelijk wel, en dat is door Hem iets te onthouden. Met grote nadruk zegt Hij: *“Werkelijk, u berooft Mij.”*

Weer is de brutale reactie om die beschuldiging maar eens hard te maken. God moet maar eens aantonen waarvan ze Hem beroven. Direct komt het antwoord. Ze beroven Hem *“van de tienden en het hefoffer”*. Ze zijn ongehoorzaam aan wat Hij daarover heeft gezegd in Zijn Woord. Hij spreekt daarin vaak over het geven van de tienden, die er ook nog in verschillende soorten zijn (*zie Lv 27:30-33; Nm 18:26-28; Dt 12:18; 14:28-29*).

Als het volk de tienden niet gaf, konden de Levieten en priesters, die van de tienden leefden, ook hun werk niet doen en moesten ze omzien naar ander werk voor hun inkomen (*zie Ne 13:10-13*). Het hefoffer was ook een deel van het voedsel van de priester (*zie Ex 29:27-28; Lv 7:34; 10:14-15; Nm 5:9*). Als het hefoffer niet werd gebracht, misten ze daardoor voedsel.

Wanneer de Levieten door gebrek aan inkomsten ander werk moesten gaan doen, ging dat ook ten koste van hun dienst aan God. God werd op die manier beroofd van hun dienst. Het achterwege laten van het brengen van de tienden trof ook de weduwen en wezen. God had bepaald dat zij van de tienden moesten krijgen voor hun levensonderhoud (*zie Dt 26:12*). Wie God berooft, dat wil zeggen wie Hem onthoudt waar Hij recht op heeft, die sticht veel kwaad.

Wie God berooft, krijgt ook geen zegen, maar vloek (*vers 9*). Het volk is er ellendig aan toe. Ze zuchten onder de vloek (*zie MI 2:2*). Hier geeft God de oorzaak ervan aan. Ze hebben Hem beroofd en ze gaan daar maar mee door. En het is niet zomaar een enkeling die dat doet. Nee, het hele volk maakt zich er schuldig aan. Maar ze weigeren in te zien dat de vloek die hen treft, hun eigen schuld is.

Beproof Mij toch | vers 10

*Breng al de tienden
naar het voorraadhuis, zodat er voedsel in Mijn huis is.
Beproof Mij toch hierin,
zegt de HEERE van de legermachten,
of Ik niet de vensters van de hemel voor u zal openen,
en zegen over u zal uitgieten, zodat er geen [schuren] genoeg
zullen zijn.*

Maar de zaak is niet hopeloos. God geeft een aanwijzing die een uitdaging voor het geloof is. Hij vraagt hun dat ze “al de tienden”, dus niet slechts van een gedeelte van hun inkomsten, “naar het voorraadhuis” van de tempel brengen. Dan zal er “voedsel in Mijn huis” zijn, dat wil zeggen dat de priesters en Levieten die dienst doen in het heiligdom dan te eten zullen hebben.

Als ze daarop ingaan, zal Hij een overvloedige zegen geven. Maar het moet op Zijn voorwaarden. Als zij willen dat God Zijn voorraadschuur opendoet, moeten zij eerst hun voorraadschuur openen om daaruit de tienden te nemen. Die tienden moeten in “Mijn huis”, dat is de tempel, worden gebracht (zie ook Ne 10:38; 13:12; 2Kr 31:10).

We redeneren vaak dat God ons eerst overvloed moet geven en dat wij dan kunnen geven. Maar God zegt: ‘Breng eerst al de tienden in het voorraadhuis. Als jullie dat doen, zul je zien wat Ik doe.’ Hij opent dan “de vensters van de hemel” om zegen over hen uit te gieten in zo’n grote hoeveelheid, dat er geen schuren genoeg zijn om die te bevatten.

Daarmee bedoelt Hij dat Hij een overvloed aan regen zal geven, waardoor het land een overvloedige oogst zal opleveren. De overvloed zal zo groot zijn, dat ze niet genoeg schuren hebben om die in op te slaan (vgl. Dt 28:12). Hij kan dit woord ook vervullen door Zijn volk op bijzondere wijze van voedsel te voorzien, zoals bij de wonderbare redding van Samaria (zie 2Kn 7:2,19).

De HEERE zal voor u Zijn rijke schatkamer, de hemel, openen, door uw land regen te geven op zijn tijd en door al het werk van uw handen te zegenen. U zult aan vele volken uitlenen, maar u zult zelf niet hoeven te lenen. (Dt 28:12)

Als wij eerst God Zijn deel geven, geeft Hij ons wat Hij heeft, en dat is vele malen meer dan wij Hem hebben gegeven. We zien daarvan een voorbeeld in wat Elia tegen de weduwe van Zarfath zegt. De vrouw

had nog maar een klein beetje meel en een klein beetje olie, net genoeg voor een laatste maaltijd voor haar en haar zoon. Toch vraagt Elia aan de vrouw om van dat laatste beetje eerst voor hem een kleine koek te maken. Hij voegt eraan toe dat zij daarna voor haar en haar zoon wat kan klaarmaken. De vrouw doet dat. Haar geloof wordt rijk beloond, want *“het meel in de pot raakte niet op en in de kruik ontbrak het niet aan olie”* (1Kn 17:13,16).

God beantwoordt ons vertrouwen op Hem met overvloedige zegen. Wij leven *“niet onder [de] wet, maar onder [de] genade”* (Rm 6:14). Maar daaruit mogen we niet de conclusie trekken dat het ‘dus’ niet uitmaakt hoeveel wij geven. Zou God nu in plaats van met tien procent ook wel met twee of drie procent genoeg nemen? Wie zo denkt, heeft weinig begrepen van de ware christelijke positie, van de liefde die de vervulling van de wet is (zie Rm 13:10).

Zonder enig bevel gaven de eerste christenen in Jeruzalem niet tien procent, maar honderd procent (zie Hd 2:45). Zal de liefde ons er niet toe brengen niet zo weinig mogelijk, maar zoveel mogelijk te geven? Dwang komt voort uit een wet, maar liefde geeft dankbaar en blij wat ze kan, en geniet daarin bijzonder de gemeenschap met God, de grote Gever (zie 2Ko 9:7).

Naardat de gelovige welvaart heeft (zie 1Ko 16:2), verwacht de Heer een milde gave van hem voor Zijn werk en voor de behoeftige heiligen. Waarom staat er: *“Vergeet de weldadigheid en mededeelzaamheid niet”* (Hb 3:16)? Omdat wij geneigd zijn om dit te vergeten, en dan haastig en willekeurig nog wat uit onze portemonnee vissen. Even zien of we nog wat overgehouden hebben. Wat schepen wij God vaak af met onze restanten. Dat geldt voor ons bezit en ook voor onze tijd.

Ook voor ons geldt: *“Vereer de HEERE met je bezit, met de eerstelingen van heel je opbrengst”* (Sp 3:9). Alles wat we hebben, behoort Hem toe. Christus heeft ons immers voor God gekocht met Zijn bloed (zie 1Ko 6:20; Op 5:9). Dat betreft ons lichaam en alles wat we bezitten. Wij beroven Hem als we voor onszelf leven en ons bezit voor onszelf gebruiken. Moet Hij ook tegen ons zeggen: ‘Kijk eens naar je bankrekening. Van wie is dat geld? Wat wil je ermee doen?’ De christen kijkt niet naar wat hij kan missen, maar vraagt aan de Heer wat hij voor zichzelf mag besteden, want alles is van Hem.

Gezegend en tot zegen | *verzen 11-12*

- 11 *Ik zal ter wille van u de kaalvreter bestraffen,
zodat hij de vrucht van de aardbodem bij u niet te gronde richt,
en de wijnstok op het veld bij u niet zonder vrucht zal blijven,
zegt de HEERE van de legermachten.*
- 12 *Alle heidenvolken zullen u gelukkig prijzen,
want u zult een aangenaam land zijn,
zegt de HEERE van de legermachten.*

Als ze de HEERE beproeven, geeft Hij niet alleen een overvloed aan zegen, maar zal Hij er ook voor zorgen dat er geen verderf meer in het land komt (*vers 11*). Hij zal het oordeel wegnemen en de opmars van de vraatzuchtige sprinkhaan, de kaalvreter, tot staan brengen, zodat hij de vrucht van het land en de vruchten van de bomen niet langer vernielt. God heeft gezag over alle schepselen; Hij roept ze en zendt ze waarheen Hij wil, ook naar Zijn volk als dat nodig is. Hij kan er ook een eind aan maken als ze niet langer nodig zijn.

Het gevolg is dat “*alle heidenvolken*” hen “*gelukkig prijzen*” (*vers 12*). Door hun terugkeer tot de HEERE ontvangen ze niet alleen zelf zegen, maar zullen ze ook tot zegen zijn voor anderen. Ze zullen “*een aangenaam land zijn*”. De openbaring van de gunst van God zal zo rijk zijn, dat de omringende landen hen gelukkig zullen prijzen.

Deze beloften zijn gebaseerd op het oudtestamentische beginsel dat zegen door God wordt gegeven als het volk gehoorzaam is, net zoals de vloek over hen komt als ze ongehoorzaam zijn (*zie bijv. Dt 28*). Hun verblijf in het land, hun vrij zijn van ziekte, aardse zegeningen in elke vorm en gedaante, het was allemaal afhankelijk van hun gedrag ten opzichte van de inzettingen en voorschriften die zij van God hadden gekregen. Daaraan hadden ze zichzelf ook verplicht (*zie Ex 19:8, 24:3,7*).

God dienen is nutteloos | *verzen 13-15*

- 13 *Uw woorden tegen Mij waren te hard,
zegt de HEERE.*
Maar u zegt:
Wat hebben wij onder elkaar tegen U gesproken?
- 14 *U zegt: God dienen is nutteloos!*
*Wat voor nut heeft het dat wij [onze] taak ten behoeve van
Hem vervullen*

*en dat wij in het zwart gaan
voor het aangezicht van de HEERE van de legermachten?*

15 *Welnu, wij*

*prijzen de hoogmoedigen gelukkig:
niet alleen worden zij die goddeloosheid doen, opgebouwd,
zelfs als zij God beproeven, ontkomen zij.*

In vers 13 zijn we weer terug in de actualiteit van de dagen van Maleachi. De HEERE heeft een nieuwe aanklacht tegen hen. Hij brengt Zijn volk de woorden onder de aandacht die zij tegen Hem hebben gesproken. Uit die woorden is gebleken dat zij zich vermetel opstelden, hard en weerspanning, zelfs agressief. Er is een toename in het verzet tegen God.

En weer reageren ze met de onbeschaamde tegenwerping of de HEERE dan maar eens wil aantonen wat zij onder elkaar tegen Hem hebben gesproken. Ze voelen totaal niets aan van wat God hen verwijt. Bij hen ontbreekt elke Godsvrucht. Niets in hen is afgestemd op God. En dan te bedenken dat we hier te maken hebben met leden van Gods volk.

De HEERE zegt hun waaruit hun gepraat onder elkaar bestaat (vers 14). Hun vermetelheid blijkt hieruit dat zij zeggen: “*God dienen is nutteloos!*”, terwijl dat juist het leven van de mens is. God dienen is het voorrecht en de plicht van het schepsel en geeft hem de ware betekenis en het doel van zijn leven. Maar daar zijn zij het niet mee eens. God dienen levert volgens hen niets op, want ze krijgen niet wat ze willen hebben, namelijk materiële welvaart.

Nou, als dat zo is, kun je er maar beter mee stoppen om Hem te dienen. Waarom zullen zij hun taak ten behoeve van Hem vervullen als Hij hen er toch niet voor belooft? Zo praten zij onder elkaar. In plaats van elkaar aan te moedigen tot een trouwe taakvervulling voor de HEERE, stimuleren ze elkaar om hun trouw aan Hem op te zeggen. Zij klagen, dat ze met hun godsdienst niets gewonnen hebben. Integendeel, ze lijden onder armoede en verdriet.

Ook “*in het zwart gaan*” helpt niets, zo constateren zij. Het houden van vastendagen, het afzien van voedsel, brengt ook geen winst. En daarvoor verricht je toch je godsdienstige verplichtingen? Voor wat hoort wat. Zij doen wat God vraagt, dus moet God daar wel heel blij mee zijn

en hun voorspoed geven. Maar kijk eens hoe ze eraan toe zijn. Alleen maar ellende.

Waar ze blind voor zijn, is dat het probleem bij hen ligt en niet bij God. Ze hebben niet in de gaten dat ze alleen uiterlijk God dienen en dat ze van binnen verdorven zijn. God ziet het hart aan en dat slaat niet voor Hem. Wat Hij zoekt, zijn verscheurde, berouwvolle harten en niet verscheurde of zwarte kleren (Jl 2:15).

*En scheur uw hart
en niet uw kleren.
Bekeer u tot de HEERE, uw God,
want Hij is genadig en barmhartig,
geduldig en rijk aan goedertierenheid,
en Hij heeft berouw over het kwaad.
(Jl 2:15)*

Ze hebben het helemaal met God gehad. "Welnu", je kunt maar beter hoogmoedig en trots zijn (vers 15). Zulke mensen maken het in de wereld. Zij hebben voorspoed en zelfs als zij God beproeven (hier in de zin van hoogmoedig uitdagen), worden ze niet gestraft, maar ontkomen ze. Het leven in de wereld is veel beter dan dat je als christen je best doet om God tevreden te stellen. Als je voor God wilt leven, krijg je alleen maar problemen. Zo hebben al heel wat zogenaamde christenen gepraat.

Zij die de HEERE vrezen | verzen 16-17

- 16 *Dan spreken zij die de HEERE vrezen,
ieder tot zijn naaste:
De HEERE slaat er acht op en luistert.
Er is een gedenboek geschreven voor Zijn aangezicht,
voor wie de HEERE vrezen en wie Zijn Naam hoogachten.*
- 17 *En zij zullen voor Mij, zegt de HEERE van de legermachten,
op de dag die Ik maken zal, een persoonlijk eigendom zijn.
Ik zal hen sparen, zoals een man
zijn zoon spaart die hem dient.*

In de vorige drie verzen openbaart God dat Hij weet wat goddeloze mensen tegen elkaar over Hem zeggen. Hij neemt daar kennis van (zie en vgl. Jr 8:6). Maar Hij weet ook wat de Godvrezenden tegen elkaar zeggen. Onder de opstandige mensen van de vorige verzen bevinden zich enkelingen die elkaar kennen en met elkaar praten. De HEERE sluit Zich bij hen aan. Hij vindt Zijn vreugde in hen, met hoe weinig ze ook maar zijn.

Te midden van alle grootspraak is er een overblijfsel dat geen grote mond heeft over eigen kunnen, maar dat de mond vol heeft over de HEERE. Zij vrezen Hem, ze zijn vol eerbied voor Hem. In plaats van elkaar op te hitsen om ontrouw te worden aan een God Die zo moeilijk doet, bemoedigen ze elkaar. Ze wijzen elkaar erop dat Hij wel acht op hen slaat en naar hen luistert. Dit overblijfsel vertrouwt Hem, dwars door alle beproevingen heen. We zien hen bijvoorbeeld in *Lukas 1* en *2*, vóór en net na de geboorte van de Heer Jezus, in Zacharia en Elizabeth, Jozef en Maria, de herders, Simeon en Anna.

De Heer kent ook in onze tijd allen die Hem te midden van een afvallige christenheid trouw blijven. Dat zien we meestal niet in de massabijeenkomsten, maar in persoonlijke contacten. We moeten niet denken als Elia dat we alleen zijn overgebleven. De Heer neemt nota van alles wat iemand over Hem zegt om een ander te bemoedigen om Hem trouw te blijven.

Het is menselijkerwijs spreken als gezegd wordt dat alles in een “gedenboek” geschreven wordt (zie en vgl. *Es 6:1-2; Ps 56:9*). God heeft dat boek niet nodig. Het boek dient om ons inzicht te geven in de waarde die Hij aan ons spreken over Hem hecht. Het gaat over hen “die de HEERE vrezen en wie Zijn Naam hoogachten”. Eerbied voor Hem blijkt uit de hoogachting van Zijn Naam. Zijn Naam is de uitdrukking van Zijn hele Wezen. Hoogachting van Zijn Naam blijkt niet zozeer uit wat er over die Naam wordt gezegd, maar uit het dag en nacht overpeinzen ervan, er een zo hoge waardering voor hebben, dat hij het hart en de gedachten helemaal in beslag neemt.

Het niet verloochenen van Zijn Naam is ook in de eindtijd waarin wij leven een van de kenmerken van hen die te midden van het algehele verval Hem trouw blijven (*Op 3:8*). Hoogachting of eerbied voor Zijn Naam betekent dat we Hem eren voor Wie Hij is. We mogen dat op bijzondere wijze beleven wanneer we als gemeente samenkomen. De Heer Jezus spreekt erover dat al zijn het er maar twee of drie die samenkomen in Zijn Naam, Hij daar in het midden is (*Mt 18:20*). De eindtijd wordt in Gods Woord niet verbonden aan massale

Ik weet uw werken; zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, die niemand kan sluiten; want u hebt kleine kracht en hebt Mijn Woord bewaard en Mijn Naam niet verloochend. (Op 3:8)

Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in hun midden. (Mt 18:20)

bijeenkomsten en indrukwekkende tekenen en wonderen, maar aan kleine aantallen.

De HEERE spreekt over de gelovigen die dit overblijfsel vormen vanuit de vreugde van wat zij voor Hem zullen zijn (*vers 17*). Zij zijn voor Hem “*een persoonlijk eigendom*” (zie *Ex 19:5; Dt 7:6; 14:2; 26:18*). Daarin beluisteren we dat zij bijzonder kostbaar voor Hem zijn, dat ze een bijzondere schat zijn (*Js 62:3*). Zijn oog en Zijn hart gaan naar hen uit.

U zult een sierlijke kroon zijn in de hand van de HEERE en een koninklijke tulband in de hand van uw God.
(*Js 62:3*)

Hij zal daar openlijk uiting aan geven “*op de dag die Ik maken zal*”, dat is de dag van Zijn komst. Dan zullen zij stralen als een kostbaarheid voor Hem tegenover de goddelozen. Nu zijn ze nog verborgen, maar dan zullen zij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid (zie *Mt 13:43*).

Zij zullen gespaard blijven en niet in de oordelen omkomen, omdat zij in relatie tot Hem staan als een zoon die zijn vader trouw dient. Het is Zijn waardering van hun toewijding aan Hem, dwars door alle tegenstand heen. Hij kan hen sparen omdat Hij dé Zoon, Zijn eigen Zoon, Die Hem volmaakt heeft gediend, niet heeft gespaard (zie *Rm 8:31*).

Het onderscheid wordt gezien | *vers 18*

Dan zult u opnieuw [het onderscheid] zien tussen een rechtvaardige en een goddeloze, tussen wie God dient en wie Hem niet dient.

De verschillen tussen de rechtvaardige en de goddeloze leden van Gods volk worden nu nog alleen door God gewaardeerd. De goddelozen hebben het nu nog voor het zeggen. Maar het ogenblik komt dat dit onderscheid door iedereen zal worden gezien en erkend. Dat zal gebeuren op de dag die de HEERE maken zal (zie *vers 17*).

De ontrouwen hebben God voor de voeten geworpen dat het nutteloos is om Hem te dienen (*verzen 14-15*). Maar op de dag die de HEERE zal maken, zullen ze tot hun grote schaamte en schande het verschil heel duidelijk zien. Ze zullen dan moeten toegeven dat God wel rechtvaardig is. Ze zullen dan zien wie er werkelijk voor Hem hebben geleefd en dat moeten erkennen en moeten toegeven dat zij zelf de goddelozen waren. De nadere toelichting komt in het volgende hoofdstuk.

Maleachi 4

De dag van de HEERE komt in vuur | vers 1

*Want zie, die dag komt,
brandend als een oven.*

*Dan zullen alle hoogmoedigen
en allen die goddeloosheid doen, stoppels worden.*

*En de dag die komt, zal ze in vlam zetten,
zegt de HEERE van de legermachten,*

*Die van hen
wortel noch tak zal overlaten.*

De dag die komt, is de dag van de HEERE, dat is de periode waarin Christus de wereldregering opeist en uitoefent. Dan is het over en uit met 'de dag van de mens' (zie 1Ko 4:3), dat is de periode waarin de mens alles voor het zeggen had. De dag van de HEERE komt "brandend als een oven", wat betekent dat die dag wordt ingeluid door oordeel. 'Brandend als een oven' geeft de intensiteit van het vuur aan, de hitte ervan, en toont de grootheid van de wraak van God (2Th 1:7-8).

..., en aan u die verdrukt wordt, rust met ons bij de openbaring van de Heer Jezus van [de] hemel met [de] engelen van Zijn kracht, in vlam-mend vuur, als Hij wraak brengt over hen die God niet kennen en over hen die het evangelie van onze Heer Jezus niet gehoorzamen. (2Th 1:7-8)

De hoogmoedigen, die door de ontrouwe leden van Gods volk gelukkig werden geprezen (Ml 3:15), en de goddelozen van het volk zelf, zullen in het vlammeende vuur van Gods oordeel niets meer dan stoppels zijn. Dat is alles wat er overblijft van de hooggeprezen hoogmoed. Het contrast tussen wat ze zich verbeeldden in hun leven zonder God en wat ze zijn als het vuur van Gods oordeel tegen hen ontbrandt, kan niet dramatischer geschilderd worden.

Nog eens zegt Maleachi dat de dag die komt hen in vlam zal zetten. "Onze God is een verterend vuur" (Hb 12:29). Hij oordeelt radicaal allen die tegen Hem hebben gerebelleerd. Er blijft op aarde niets van hen over. "Wortel noch tak" wordt overgelaten. Het zijn de beide uiteinden van de boom, de wortel diep in de grond en de tak hoog in de lucht. Als de wortel is verdelgd, kan er niets meer uit groeien. Als de tak is verdelgd, kan die ook geen wortel meer schieten. Het oordeel is dus totaal. God

zal alle ergernissen uit Zijn koninkrijk wegdoen en in de vuuroven werpen (zie Mt 13:41-42).

Het gaat hier overigens om de verschijning van de Heer Jezus op aarde en niet om Zijn komst voor de gemeente in de lucht. Van dit laatste zal geen ongelovige getuige zijn. Als Hij verschijnt, zal dat zijn samen met de gemeente.

De Zon der gerechtigheid gaat op | *verzen 2-3*

- 2 *Maar voor u die Mijn Naam vreest,
zal de Zon der gerechtigheid opgaan en onder Zijn vleugels zal
genezing zijn;
en u zult naar buiten gaan en dartelen
als kalveren uit de stal.*
- 3 *U zult de goddelozen vertrappen.
Voorzeker, stof zullen zij worden
onder uw voetzolen
op die dag die Ik bereiden zal,
zegt de HEERE van de legermachten.*

Er is een enorm contrast tussen wat de goddelozen en wat de gelovigen te wachten staat (verzen 2-3). Opnieuw is hier sprake van het vrezan van de Naam van de HEERE (vers 2; zie Mt 3:16). Op aarde hebben ze daarvoor geleden, maar als de Heer Jezus komt, zal de situatie voor hen totaal veranderen. Na de donkere nacht van de grote verdrukking komt Hij als de Zon der gerechtigheid licht, warmte, vrijheid, vreugde en gezondheid brengen (vgl. Js 60:2; zie ook Ps 84:12a; Lk 1:78-79). “Hij is als het licht van de morgen, [wanneer] de zon opgaat, een morgen zonder wolken” (2Sm 23:4). De zon is het symbool van heerschappij over de dag (zie Gn 1:16). Zo wordt de dag van de HEERE gekenmerkt door Zijn gezag.

*Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken
en donkere [wolken] de volken,
maar over u zal de HEERE opgaan
en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden.
(Js 60:2)*

De stralen van de zon worden vergeleken met vleugels waaronder genezing is. Als de Heer Jezus komt, zal Hij de vijanden van Zijn volk oordelen. Maar voor Zijn volk brengt Hij genezing. Hij zal alle wonden helen die Zijn volk zijn toegebracht. Het zal naar lichaam en geest een

gezond volk worden. Hij maakt alles goed. Hij brengt vergeving en genezing (zie Ps 103:3).

Zijn verschijning zal een einde maken aan de gedwongen verberging uit vrees voor het schrikbewind van de antichrist. De gelovigen zullen tevoorschijn komen uit hun schuilplaatsen. Ze zullen als kalveren die na de winter uit de stal komen, rondspringen in de vrijheid en de warmte van de zon van vreugde. Het is het beeld van het voorjaar.

Behalve dat de gelovigen van het overblijfsel zullen springen van vreugde, zullen ze ook door de Heer Jezus worden gebruikt om het oordeel over de goddelozen te voltrekken (vers 3). Zij die eerst werden vertrappt, zullen nu hen vertrappen door wie ze vertrappt werden. Het zal een omkering van de vroegere situatie zijn (vgl. 2Th 1:6-7).

...; daar het rechtvaardig is bij God, aan hen die u verdrukken, verdrukking te vergelden, en aan u die verdrukt wordt, rust met ons bij de openbaring van de Heer Jezus van [de] hemel met [de] engelen van Zijn kracht, ... (2Th 1:6-7)

Hier blijkt wel duidelijk dat als Christus komt, Hij geen wereld zal binnentreden die Hem verwelkomt. Hij komt niet in een wereld die voor Hem gewonnen is door het evangelie. Dan zouden er immers geen goddelozen te vertrappen zijn!

Mozes | vers 4

*Denk aan de wet van Mozes, Mijn dienaar,
die Ik hem geboden heb
op Horeb voor heel Israël,
[aan] de verordeningen en de bepalingen.*

Maleachi begint aan zijn slotwoorden. Hij doet een laatste oproep aan het volk. Daarbij verbindt hij als laatste bijbelschrijver van het Oude Testament zich met de eerste bijbelschrijver, Mozes. Tussen hen ligt een periode van meer dan twaalfhonderd jaar. Omdat beiden door dezelfde Geest geleid zijn, is er tussen hen geen verschil van opvatting. Omdat er vierhonderd jaar lang geen profeet zou optreden totdat Johannes de doper zou gaan prediken, zal het volk van God des te meer zijn aangewezen op het Woord van God door Mozes.

Maleachi roept het volk op daaraan te denken. Ze moeten de wet van Mozes, die God hun – niet gegeven, maar – “geboden” heeft, weer gaan

lezen en in acht gaan nemen. Een terugkeer naar het Woord van God is de enige mogelijkheid tot herstel. Dat geldt voor alle tijden, ook voor ons vandaag (vgl. Js 8:20).

[Terug] naar de wet en het getuigenis! Als zij niet overeenkomstig dit woord spreken, zal er voor hen geen dageraad zijn. (Js 8:20)

God heeft “op Horeb” de wet geboden “voor heel Israël”. De herinnering aan de wet van Mozes is de herinnering aan de onveranderlijke basis van Zijn verbond met hen. Hun veiligheid, en ook die van ons, ligt in gehoorzaamheid aan Gods Woord. We hebben het onveranderlijke Woord nodig. Als we dat vergeten, moeten we er naar worden teruggevoerd.

Elia | verzen 5-6

- 5 Zie, Ik zend tot u
de profeet Elia,
voordat de dag van de HEERE komt,
die grote en ontzagwekkende [dag].
- 6 Hij zal het hart van de vaders tot de kinderen terugbrengen,
en het hart van de kinderen tot hun vaders,
opdat Ik niet zal komen
en de aarde met de ban zal slaan.

In het vorige vers wordt Mozes als de wetgever voorgesteld. In de beide laatste verzen zien we Elia (verzen 5-6). Zijn dienst was om het volk dat van Gods wet was afgeweken, terug te voeren tot gehoorzaamheid aan de wet. In deze laatste verzen worden Mozes en Elia met elkaar verbonden. De wet en de profeten blijven zolang de aarde bestaat. Ook zien we in Mozes een terugblik naar de oorsprong en in Elia een blik in de toekomst, hoe het zal zijn. De beoordeling van het heden moet altijd plaatsvinden in het licht van het verleden of dat van de toekomst.

Beide mannen samen zijn van grote betekenis geweest voor het volk van God en de betekenis van hun dienst blijft ook voor toekomstige geslachten. We ontmoeten hen samen op de berg van de verheerlijking in de tegenwoordigheid van de Heer Jezus (zie Mt 17:3). Dat is een voorsmaak van de tijd dat Christus in heerlijkheid regeert en alles in overeenstemming zal zijn met alles wat zij, in opdracht van God, aan het volk hebben voorgehouden.

Als de Heer met Zijn drie discipelen van de berg is gekomen, vragen zij naar Elia (zie Mt 17:9-13). Ze hebben op de berg iets geproefd van het komende koninkrijk. Maar ze weten ook van dit vers in *Maleachi*. Ze hebben begrepen uit wat de schriftgeleerden hiervan zeiden, dat Elia eerst moet komen, voordat de Messias geopenbaard kan worden. Maar nu hebben ze in de Heer Jezus de Messias gezien, maar zonder dat ze Elia vooraf hebben zien komen.

De Heer antwoordt dat Elia zeker eerst komt. Daarin hebben de schriftgeleerden gelijk, want dat is in overeenstemming met de profetie. Tegelijk voegt Hij er aan toe dat Elia alle dingen weer zal herstellen. De uitwerking van de komst van Elia is het herstel van alle dingen. Ook de Zoon des mensen moet nog komen, dat wil zeggen in heerlijkheid op aarde. Over die komst in heerlijkheid spreekt de Heer Jezus en in verbinding daarmee spreekt Maleachi hier (vers 5) over de komst van Elia. Zie ook *Openbaring 11:3-6* waar we een verwijzing hebben naar de dienst van Mozes en Elia in verbinding met de komst van de Heer Jezus naar de aarde.

Maar voordat Hij op die manier zal komen, is het nodig dat Hij aan het volk wordt voorgesteld als de beloofde Messias om te zien of het volk Hem zal aannemen. Hij is in vernedering tot Zijn volk gekomen, om Zijn volk op de proef te stellen. Het resultaat daarvan is dat Hij verworpen wordt, zoals God heeft voorzien in de profeten. Omdat Johannes de dooper is gekomen in de geest en de kracht van Elia (zie Lk 1:17), kan de Heer Jezus zeggen dat Elia al gekomen is. Maar ze hebben Johannes als Zijn voorloper (zie Js 40:3-5; Ml 3:1; niet: Ml 4:5-6) verworpen.

Na deze uitleg begrijpen de discipelen dat in Johannes de dooper Elia al was gekomen, maar dat het volk als geheel niet naar zijn boodschap heeft geluisterd en dus niet klaarstond voor de ontvangst van de Messias. Maleachi heeft ook over de komst van Johannes de dooper gesproken, in *Maleachi 3:1*. Als Johannes de dooper met zijn boodschap was aangenomen, zou hij Elia zijn geweest. Hij heeft zijn dienst verricht in de geest en de kracht van Elia en getuigd van de komende Messias. Maar Johannes is onthoofd en Christus is gekruisigd. Daarom zal Elia nog eens komen. Hij zal dan weer komen om de harten op de proef te stellen met het oog op de komst van de Messias, Die dan niet in vernedering maar in heerlijkheid komt.

Het doel van de komst van Elia is herstel bewerken tussen de generaties om ze geestelijk geschikt te maken de Messias te ontvangen (*vers 6*). De gezinnen gaan te gronde aan het verkwanselen van het gezag door de ouders. Gezag is het kader waarin de juiste verhoudingen tussen ouders en kinderen worden ontwikkeld. Er was vroeger wel eens onenigheid, maar geen generatieconflict. De duivel is bezig ons geestelijk te beroven van onze kinderen. Het komt door onze kijk op hen dat hij daarin slaagt. Daarom moeten eerst de harten van de vaders teruggebracht worden tot de kinderen, en daarna worden de harten van de kinderen teruggebracht tot de ouders.

Deze hereniging is de basis van zegen. Als hier geen doorbraak komt, betekent dit dat de HEERE bij Zijn komst de aarde met de ban zal moeten slaan. De Heer Jezus zal bij Zijn komst de aarde inderdaad met de banvloek moeten slaan. We zien hoe kinderen de ouders in toenemende mate ongehoorzaam worden (*zie 2Tm 3:2*). Steeds meer kinderen weten niet eens wie hun ouders zijn. Een normaal gezinsleven verdwijnt meer en meer uit de samenleving.

Maar er zullen er ook zijn die door het werk van Gods Geest tot bekering komen. Zij luisteren naar de oproep tot bekering en worden hersteld in hun familierelaties. De banvloek treft hen niet. Als de Heer Jezus komt, gaan zij met Hem het vrederijk in. Daar zullen zij onder Zijn zegenrijke heerschappij alle zegeningen genieten die een familie maar op aarde genieten kan.

Met deze woorden over de dienst van Mozes en Elia eindigt het profetisch getuigenis van het Oude Testament. God stuurt geen boodschappers meer tot Zijn volk totdat Hij in het Nieuwe Testament weer door Johannes de dooper tot hen gaat spreken.

Andere publicaties

Andere boeken te bestellen bij de uitgever van dit boek of bij de christelijke boekhandel:

Oude Testament

Genesis, Toegelicht & toegepast 01, Bijbelverklaring,

ISBN 978-90-5798-362-7 (Paperback), 368 pag.

ISBN 978-90-5798-386-3 (E-book)

Exodus, Toegelicht & toegepast 02, Bijbelverklaring,

ISBN 978-90-5798-363-4 (Paperback), 320 pag.

ISBN 978-90-5798-392-4 (E-book)

Leviticus, Toegelicht & toegepast 03, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-364-1 (Paperback), 267 pag.

ISBN 978-90-5798-393-1 (E-book)

Numeri, Toegelicht & toegepast 04, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-365-8 (Paperback), 344 pag.

ISBN 978-90-5798-394-8 (E-book)

Deuteronomium, Toegelicht & toegepast 05, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-366-5 (Paperback), 367 pag.

ISBN 978-90-5798-395-5 (E-book)

Jozua, Toegelicht & toegepast 06, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-367-2 (Paperback), 223 pag.

ISBN 978-90-5798-396-2 (E-book)

Richteren Actueel, Bijbelverklaring

ISBN 90-74319-30-0 (Paperback), 336 pag.

ISBN 978-90-5798-420-4 (E-book)

Ruth en Esther, Toegelicht & toegepast 08 en 17, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-431-0 (Paperback), 194 pag.

ISBN 978-90-5798-421-1 (E-book)

1 Samuel, Toegelicht & toegepast 09, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-432-7 (Paperback), 313 pag.

ISBN 978-90-5798-422-8 (E-book)

2 Samuel, Toegelicht & toegepast 10, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-433-4 (Paperback), 237 pag.

ISBN 978-90-5798-423-5 (E-book)

1 Koningen, Toegelicht & toegepast 11, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-434-1 (Paperback), 249 pag.

ISBN 978-90-5798-424-2 (E-book)

2 Koningen, Toegelicht & toegepast 12, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-435-8 (Paperback), 261 pag.

ISBN 978-90-5798-425-9 (E-book)

1 Kronieken, Toegelicht & toegepast 13, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-454-9 (Paperback), 243 pag.

ISBN 978-90-5798-460-0 (E-book)

2 Kronieken, Toegelicht & toegepast 14, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-455-6 (Paperback), 334 pag.

ISBN 978-90-5798-461-7 (E-book)

Ezra en Nehemia, Toegelicht & toegepast 15 en 16, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-456-3 (Paperback), 325 pag.

ISBN 978-90-5798-462-4 (E-book)

Jesaja 1-35, Toegelicht & toegepast 23 (I), Bijbelverklaring

ISBN: 978-90-5798-483-9 (Paperback), 374 pag.

ISBN: 978-90-5798-485-3 (E-book)

Jesaja 36-66, Toegelicht & toegepast 23 (II), Bijbelverklaring

ISBN: 978-90-5798-484-6 (Paperback), 328 pag.

ISBN: 978-90-5798-486-0 (E-book)

Jeremia 1-29, Toegelicht & toegepast 24 (I), Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-501-0 (Paperback), 312 pag.

ISBN 978-90-5798-503-4 (E-book)

Jeremia 30-52 & Klaagliederen, Toegelicht & toegepast 24 (II) en 25,
Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-502-7 (Paperback), 286 pag.

ISBN 978-90-5798-504-1 (E-book)

Daniël, Toegelicht & toegepast 27, Bijbelverklaring

ISBN 978-90-5798-376-4 (Paperback), 226 pag.

ISBN 978-90-5798-384-9 (E-book)

Hosea en Joël, Toegelicht & toegepast 28 en 29, Bijbelverklaring
ISBN 978-90-79718-15-3 (Paperback), 330 pag.

Amos, Obadja en Jona, Toegelicht & toegepast 30 t/m 32,
Bijbelverklaring
ISBN 978-90-79718-20-7, 244 pag.

Micha, Nahum, Habakuk, Zefanja, Toegelicht & toegepast 33 t/m 36,
Bijbelverklaring
ISBN 978-90-79718-21-4, 236 pag.

Nieuwe Testament

Zie, uw Koning – een toelichting op het evangelie naar Mattheüs
(Serie 'Zie' - deel 1/5)
ISBN 978-90-5798-272-9 (Paperback), 391 pag.
ISBN 978-90-5798-387-0 (E-book)

Zie, Mijn Knecht – een toelichting op het evangelie naar Markus
(Serie 'Zie' - deel 2/5)
ISBN 978-90-5798-273-6 (Paperback), 275 pag.
ISBN 978-90-5798-388-7 (E-book)

Zie, de Mens – een toelichting op het evangelie naar Lukas
(Serie 'Zie' - deel 3/5)
ISBN 978-90-5798-274-3 (Paperback), 519 pag.
ISBN 978-90-5798-389-4 (E-book)

Zie, uw God – een toelichting op het evangelie naar Johannes
(Serie 'Zie' - deel 4/5)
ISBN 978-90-5798-275-0 (Paperback), 426 pag.
ISBN 978-90-5798-390-0 (E-book)

Zie, een volk – een toelichting op Handelingen
(Serie 'Zie' - deel 5/5)
ISBN 978-90-5798-276-7 (Paperback), 498 pag.
ISBN 978-90-5798-391-7 (E-book)

De brief aan de Romeinen
een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 1)
ISBN 978-90-8088-677-3 (Paperback), 198 pag.
ISBN 978-90-5798-426-6 (E-book)

De eerste brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 2)

ISBN 978-90-6353-224-6 (Paperback), 288 pag.

ISBN 978-90-5798-427-3 (E-book)

De tweede brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 3)

ISBN 978-90-6353-244-4 (Paperback), 166 pag.

ISBN 978-90-5798-428-0 (E-book)

Vrij! - De brief aan de Galaten

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou, (Rotsvast 4)

ISBN 978-90-7431-941-6 (Paperback), 101 pag.

ISBN 978-90-5798-429-7 (E-book)

De brief aan de Efeziërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 5)

ISBN 978-90-8088-673-5 (Paperback), 218 pag.

ISBN 978-90-5798-430-3 (E-book)

De brieven aan de Filippiërs en de Kolossers

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 6)

ISBN 978-90-8088-674-2 (Paperback), 218 pag.

ISBN 978-90-5798-439-6 (E-book)

De brieven aan de Thessaloniërs

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 7)

ISBN 978-90-8088-679-7 (Paperback), 164 pag.

ISBN 978-90-5798-440-2 (E-book)

De brieven aan Timotheüs, Titus en Filémon

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 8)

ISBN 978-90-7971-803-0 (Paperback), 287 pag.

ISBN 978-90-5798-441-9 (E-book)

De brief aan de Hebreëën

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 9)

ISBN 978-90-79718-05-4 (Paperback), 287 pag.

ISBN 978-90-5798-442-6 (E-book)

De brieven van Jakobus en Petrus

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 10)

ISBN 978-90-79718-07-8 (Paperback), 256 pag.

ISBN 978-90-5798-443-3 (E-book)

De brieven van Johannes en Judas

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 11)

ISBN 978-90-79718-08-5 (Paperback), 160 pag.

ISBN 978-90-5798-444-0 (E-book)

De Openbaring

een verklaring van dit bijbelboek speciaal voor jou (Rotsvast 12)

ISBN 978-90-79718-00-9 (Paperback), 298 pag.

ISBN 978-90-5798-445-7 (E-book)

Onderwerpen

Begraven of cremieren, Wat zegt de Bijbel

ISBN 90-64510-80-6, 72 pag.

Bekering en doop

ISBN 90-808867-1-8, 60 pag.

De christen en de wet

ISBN 978-90-5798-351-1, 108 pag.

Europa herleeft, Droom of nachtmerrie?

ISBN 90-77669-05-1, 80 pag.

Jezus, een levende relatie, 40 pag.

Zie voor meer commentaren en publicaties van Ger de Koning de website www.oudesparen.nl onder 'Publicaties Ger de Koning'.